

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

ประมวลกฎหมาย

ยาเสพติด

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๖/๒๕๖๑

วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑

อ.พ.๒๕/๒๕๖๑

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

www.senate.go.th

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด มีเนื้อหารวม จำนวน ๑๘๔ มาตรา และอัตราค่าธรรมเนียม ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

ภาค ๑ การป้องกันปราบปราม และควบคุมยาเสพติด

ลักษณะ ๑ บทบัญญัติทั่วไป

- กำหนดบทนิยาม

ในประมวลกฎหมายนี้

“ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ หรือสารระเหย

“ยาเสพติดให้โทษ” หมายความว่า สารเคมี พืช หรือวัตถุดิบใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพแล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมถึงสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยยา

“วัตถุออกฤทธิ์” หมายความว่า วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นสิ่งธรรมชาติหรือที่ได้จากสิ่งธรรมชาติ หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นวัตถุสังเคราะห์

“สารระเหย” หมายความว่า สารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่อาจนำไปใช้เพื่อบำบัดความต้องการของร่างกายหรือจิตใจซึ่งทำให้สุขภาพโดยทั่วไปทรุดโทรมลง

“ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้

“ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด เว้นแต่มีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ และให้หมายความรวมถึงการสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วย

“ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับมาเนื่องจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด และให้หมายความรวมถึง เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการใช้เงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวซื้อหรือกระทำไม่ว่าด้วยประการใด ๆ ให้เงินหรือทรัพย์สินนั้นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนสภาพกี่ครั้ง และไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น โอนไปเป็นของบุคคลอื่น หรือปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลอื่นก็ตาม

“ผลิต” หมายความว่า เพาะ ปลูก ทำ ผสม ปูรง แปรสภาพ เปลี่ยนรูป และสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์

“นำเข้า” หมายความว่า นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร

“ส่งออก” หมายความว่า นำหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร

“จำหน่าย” หมายความว่า ขาย แลกเปลี่ยน จ่าย แจก หรือให้โดยมีสิ่งตอบแทนหรือผลประโยชน์อย่างอื่น และให้หมายความรวมถึงมิไว้เพื่อจำหน่าย

“นำผ่าน” หมายความว่า นำหรือส่งผ่านราชอาณาจักร แต่ไม่รวมถึงการนำหรือส่งยาเสพติดผ่านราชอาณาจักร โดยมีได้มีการขนถ่ายออกจากอากาศยานที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ

“เสพ” หมายความว่า การรับยาเสพติดเข้าสู่ร่างกายโดยรู้ว่าเป็นยาเสพติดไม่ว่าด้วยวิธีใด

“คณะกรรมการ ป.ป.ส.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

“สำนักงาน ป.ป.ส.” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

“เลขาธิการ ป.ป.ส.” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

“สำนักงาน อย.” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

“เลขาธิการ อย.” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

“เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.” หมายความว่า ผู้ซึ่งเลขาธิการ ป.ป.ส. แต่งตั้งโดยได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือจากคณะกรรมการที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมายเพื่อปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายนี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข แต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดตามภาคนี้

(ร่างมาตรา ๑)

- กำหนดว่าในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือเป็นไปตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการต่าง ๆ และของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เป็นผู้วินิจฉัยและวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการและการประสานงาน และเผยแพร่คำวินิจฉัยและระเบียบปฏิบัติดังกล่าวให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ (ร่างมาตรา ๒)

ลักษณะ ๒ การป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

หมวด ๑ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

- กำหนดให้คณะรัฐมนตรีจัดทำมีนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ส. และกำหนดเรื่องที่ต้องมีในนโยบายและแผนระดับชาติดังกล่าว (ร่างมาตรา ๓)

หมวด ๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

- กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ร่างมาตรา ๔)
- กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส. (ร่างมาตรา ๕)
- กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา ๖)
- กำหนดกรณีการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒินอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ (ร่างมาตรา ๗)

- กำหนดหลักเกณฑ์การดำรงตำแหน่งแทนตำแหน่งที่ว่างของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา ๘)

- กำหนดหลักเกณฑ์การประชุมของคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๙)

- กำหนดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ส. ในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ (ร่างมาตรา ๑๐)

หมวด ๓ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ร่างมาตรา ๑๑)

- กำหนดให้มีเลขาธิการ ป.ป.ส. มีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงาน ป.ป.ส. และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงาน ป.ป.ส. โดยมีรองเลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นผู้ช่วยปฏิบัติราชการ (ร่างมาตรา ๑๒)

- กำหนดให้เลขาธิการ ป.ป.ส. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. มีอำนาจเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการให้ความดีความชอบหรือโยกย้ายหรือลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไข

ปัญหายาเสพติด หรือซึ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตลอดจนขอให้หน่วยงานของรัฐเจ้าสังกัดเร่งรัดการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้ความคุ้มครองแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติงานด้านยาเสพติด (ร่างมาตรา ๑๓)

ลักษณะ ๓ การควบคุมยาเสพติด

หมวด ๑ บทบัญญัติทั่วไป

- กำหนดบทนิยาม ในลักษณะ การควบคุมยาเสพติด

“ตำรับยาเสพติดให้โทษ” หมายความว่า สูตรซึ่งระบุส่วนประกอบและปริมาณของสิ่งปรุงที่มียาเสพติดให้โทษรวมอยู่ด้วย

“ตำรับวัตถุออกฤทธิ์” หมายความว่า สูตรซึ่งระบุส่วนประกอบและปริมาณของสิ่งปรุงที่มีวัตถุออกฤทธิ์รวมอยู่ด้วย

“วัตถุตำรับ” หมายความว่า สิ่งปรุงไม่ว่าจะมีรูปลักษณะใดที่มีวัตถุออกฤทธิ์รวมอยู่ด้วย ทั้งนี้ รวมทั้งวัตถุออกฤทธิ์ที่มีลักษณะเป็นวัตถุสำเร็จรูปทางเภสัชกรรม ซึ่งพร้อมที่จะนำไปใช้แก่คนหรือสัตว์ได้

“วัตถุตำรับยกเว้น” หมายความว่า วัตถุตำรับที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดให้ได้รับการยกเว้นจากมาตรการควบคุมบางประการสำหรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีอยู่ในวัตถุตำรับนั้น

“ฉลาก” หมายความว่า รูป รอยประดิษฐ์ เครื่องหมาย หรือข้อความใด ๆ ซึ่งแสดงไว้ที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุยาเสพติด

“ผู้รับอนุญาต” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตตามบทบัญญัติในลักษณะนี้

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า เลขานุการ อัย. หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขานุการ อัย.

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ (ร่างมาตรา ๑๔)

- กำหนดว่าบทบัญญัติในหมวด ๔ การอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ และหมวด ๕ การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ และการขึ้นทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์ ไม่ใช้บังคับแก่สำนักงาน อัย. (ร่างมาตรา ๑๕)

- กำหนดให้สำนักงาน อัย. รายงานการรับ การจ่าย และการเก็บรักษาซึ่งยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าว และวิธีการปฏิบัติอย่างอื่นที่เกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดทราบทุกหกเดือนของปีปฏิทิน แล้วให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดเสนอรายงานพร้อมกับให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเพื่อสั่งการต่อไป ในกรณีที่สำนักงาน อัย. ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์และได้รับยกเว้นตามมาตรา ๑๕ โดยไม่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามประมวลกฎหมายนี้ (ร่างมาตรา ๑๖)

- กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ได้ให้บริการ รวมทั้งกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้ หรือยกเว้นค่าธรรมเนียม (ร่างมาตรา ๑๗)

- กำหนดว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขหรือเลขาธิการ อัย. มีอำนาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในความรับผิดชอบของตน หรือผู้เชี่ยวชาญ องค์กรผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งได้รับการขึ้นบัญชีโดยสำนักงาน อัย. ปฏิบัติงานต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาอนุญาตยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ได้ตามความเหมาะสม (ร่างมาตรา ๑๘)

- กำหนดว่าค่าธรรมเนียมตาม (๑๗) (๑๘) (๑๙) (๒๐) และ (๒๑) ในอัตราค่าธรรมเนียมท้ายประมวลกฎหมายนี้ ให้ตกเป็นของสำนักงาน อัย. เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ หรือเป็นค่าตอบแทนแก่ผู้ปฏิบัติงานตามมาตรา ๑๘ (ร่างมาตรา ๑๙)

- กำหนดว่าการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงินตามมาตรา ๑๙ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง (ร่างมาตรา ๒๐)

- กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษตามเรื่องที่กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๒๑)

- กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ตามเรื่องที่กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๒๒)

- กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับสารระเหยตามเรื่องที่กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๒๓)

หมวด ๒ คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

- กำหนดให้มีคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด (ร่างมาตรา ๒๔)

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด (ร่างมาตรา ๒๕)

- กำหนดให้นำความในมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๒๖)

- กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดในการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมอบหมาย (ร่างมาตรา ๒๗)

หมวด ๓ ประเภทของยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

- กำหนดประเภทของยาเสพติดให้โทษ (ร่างมาตรา ๒๘)
- กำหนดประเภทของวัตถุออกฤทธิ์ (ร่างมาตรา ๒๙)
- กำหนดกรณีที่วัตถุตำรับมีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทหนึ่งประเภทใดปรุงผสมอยู่

(ร่างมาตรา ๓๐)

หมวด ๔ การอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

ส่วนที่ ๑ ยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ซึ่งไม่ต้องขออนุญาต

- กำหนดหลักเกณฑ์การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่ต้องขออนุญาต (ร่างมาตรา ๓๑)

- กำหนดกรณีมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่ต้องขออนุญาต (ร่างมาตรา ๓๒)

ส่วนที่ ๒ การอนุญาตโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

- กำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการอนุญาตเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออก ผลิต มีไว้ในครอบครอง หรือจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดให้โทษ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด (ร่างมาตรา ๓๓)

ส่วนที่ ๓ การอนุญาตโดยผู้อนุญาต

- กำหนดอำนาจของผู้อนุญาต กำหนดหลักเกณฑ์การขออนุญาต คุณสมบัติของผู้อนุญาต การออกใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และการแก้ไขรายการในใบอนุญาต และกำหนดเกี่ยวกับผู้รับอนุญาตที่ประกอบกิจการภายหลังที่ใบอนุญาตสิ้นอายุแล้ว (ร่างมาตรา ๓๔)

- กำหนดว่าการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ของผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ นอกจากจะต้องได้รับใบอนุญาตตามมาตราดังกล่าวแล้ว ในการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ของผู้รับอนุญาตในแต่ละครั้งต้องได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวจากผู้อนุญาตทุกครั้งที่นำเข้าหรือส่งออกอีกด้วย (ร่างมาตรา ๓๕)

- กำหนดว่าผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ และผู้รับอนุญาตเฉพาะคราวนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา ๓๕ ต้องจัดเก็บรักษา ดำเนินการขออนุญาตและจัดให้มีการควบคุมดูแลการโฆษณายาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ จัดให้มีการทำบัญชีและเสนอรายงานเกี่ยวกับการดำเนินกิจการตามที่ได้รับอนุญาต หรือดำเนินการอื่นเพื่อประโยชน์ในการควบคุมกำกับดูแลยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ และกำหนดหลักเกณฑ์การขออนุญาต โฆษณา ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ของผู้รับอนุญาต การออกใบอนุญาต และเงื่อนไขในการโฆษณาตามใบอนุญาตดังกล่าว (ร่างมาตรา ๓๖)

- กำหนดให้ใบอนุญาตตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ และใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อการนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา ๓๕ ให้คุ้มกันถึงลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาตซึ่งได้กระทำไปตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้รับอนุญาต (ร่างมาตรา ๓๗)

- กำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตนำยาเสพติดให้โทษซึ่งต้องใช้รักษาโรคเฉพาะตัวตามคำสั่งของแพทย์ติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรของผู้ป่วยซึ่งเดินทางระหว่างประเทศ และหลักเกณฑ์การอนุญาตนำวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรไม่เกินปริมาณที่จำเป็นต้องใช้รักษาโรคเฉพาะตัว ภายในสามสิบวันและเกินกว่าสามสิบวัน (ร่างมาตรา ๓๘)

- กำหนดให้ผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๓ หรือผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ต้องจัดให้มีเภสัชกรอยู่ประจำควบคุมกิจการตลอดเวลาทำการซึ่งระบุไว้ในใบอนุญาต พร้อมทั้งต้องดูแลให้เภสัชกรได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๓๙)

- กำหนดห้ามผู้ใดเปลี่ยนแปลงการส่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังจุดหมายอื่นที่มีได้ระบุไว้ในใบอนุญาตส่งออกที่ส่งมาพร้อมกับวัตถุออกฤทธิ์ ในกรณีการนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท และกำหนดให้ผู้รับอนุญาตส่งวัตถุออกฤทธิ์กลับคืนไปยังประเทศที่ส่งออก ภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่วัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักร ในกรณีที่ไม่อาจส่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังจุดหมายที่กำหนดได้ (ร่างมาตรา ๔๐)

- กำหนดว่าในระหว่างที่มีการนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ การแปรรูปหรือแปรสภาพวัตถุออกฤทธิ์ให้เป็นอย่างอื่น หรือเปลี่ยนหีบห่อที่บรรจุวัตถุออกฤทธิ์ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการ อย. (ร่างมาตรา ๔๑)

- กำหนดว่าในการนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท การส่งวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวไปยังบุคคลอื่นหรือสถานที่อื่นนอกเหนือไปจากบุคคลหรือสถานที่ที่ระบุในใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อนำเข้า สามารถกระทำได้ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น โดยได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการ อย. (ร่างมาตรา ๔๒)

- กำหนดหลักเกณฑ์กรณีกระทรวงสาธารณสุขได้รับแจ้งการห้ามนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทหนึ่งประเภทใดที่ต่างประเทศได้แล้วผ่านเลขาธิการสหประชาชาติระบุนำไปยังประเทศใด (ร่างมาตรา ๔๓)

- กำหนดหลักเกณฑ์ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตเลิกกิจการหรือในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตาย (ร่างมาตรา ๔๔)

- กำหนดว่าผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ซึ่งได้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายนี้แล้ว ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยยา (ร่างมาตรา ๔๕)

ส่วนที่ ๔ การพักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต

- กำหนดหลักเกณฑ์กรณีผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหมวดนี้ หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามหมวดนี้ (ร่างมาตรา ๔๖)

- กำหนดหลักเกณฑ์ขอรับใบอนุญาตใด ๆ ของผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตและผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาต (ร่างมาตรา ๔๗)

หมวด ๕ การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ และการขึ้นทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์

- กำหนดหลักเกณฑ์ขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ของผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ตามมาตรา ๓๔ (๒) หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ตามมาตรา ๓๔ (๔) กรณีจะผลิตหรือนำเข้าซึ่งตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวปรุงผสมอยู่ (ร่างมาตรา ๔๘)

- กำหนดกรณีที่ผู้อนุญาตโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดอาจไม่รับขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ (ร่างมาตรา ๔๙)

- กำหนดหลักเกณฑ์กรณีที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดเห็นว่าทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ใด ที่ได้ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนไว้แล้ว ต่อมาปรากฏว่า ไม่มีสรรพคุณตามที่ขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไว้ หรืออาจไม่ปลอดภัยแก่ผู้ใช้ หรือมีเหตุผลอันไม่สมควรที่จะอนุญาตให้ต่อไป (ร่างมาตรา ๕๐)

หมวด ๖ ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม ผิดมาตรฐาน หรือเสื่อมคุณภาพ

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ปลอม และกำหนดกรณีที่ให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม (ร่างมาตรา ๕๑)

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ผิดมาตรฐาน และกำหนดกรณีที่ให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐาน (ร่างมาตรา ๕๒)

- กำหนดห้ามผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ เสื่อมคุณภาพ และกำหนดกรณีที่ให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เสื่อมคุณภาพ (ร่างมาตรา ๕๓)

หมวด ๗ มาตรการควบคุมพิเศษ

- กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ส. ในการกำหนดพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด เพื่อกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนด ในกรณี que เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย การลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด และการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (ร่างมาตรา ๕๔)

- กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ส. ในการออกประกาศกำหนดมาตรการ ป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ และประกาศกำหนดให้สถานที่ซึ่งใช้ในการประกอบธุรกิจใด ๆ เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้ บังคับของมาตรการดังกล่าว (ร่างมาตรา ๕๕)

- กำหนดให้อำนาจเลขาธิการ ป.ป.ส. ในการสั่งให้ดำเนินมาตรการที่จำเป็น และให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ส. ในการสั่งปิดสถานประกอบการชั่วคราวหรือสั่งพักใช้ ใบอนุญาตประกอบการ ในกรณีที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. พบว่า มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในสถานประกอบการตามมาตรา ๕๕ หรือพบว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในสถานประกอบการตามมาตรา ๕๕ เมื่อเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการดังกล่าว ไม่สามารถชี้แจงหรือพิสูจน์ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เชื่อได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร แก่กรณีแล้ว (ร่างมาตรา ๕๖)

- กำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดยาเสพติด ให้โทษประเภท ๕ ที่ให้เสพเพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบ วิชาชีพการแพทย์แผนไทยสาขาเวชกรรมไทย หรือผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือเสพเพื่อการศึกษาวิจัย (ร่างมาตรา ๕๗)

- กำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดให้ วัตถุตำรับซึ่งมีลักษณะตามที่กำหนดเป็นวัตถุตำรับยกเว้น (ร่างมาตรา ๕๘)

- กำหนดว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการ ป.ป.ส. อาจประกาศให้ท้องที่ใดเสพใบกระท่อมได้โดยไม่เป็นความผิดตามประมวล กฎหมายนี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนด ในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๕๙)

- กำหนดหลักเกณฑ์ในการนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๔ และประเภท ๕ (ร่างมาตรา ๖๐)

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุม ยาเสพติดตามภาคนี้ (ร่างมาตรา ๖๑)

- กำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖๑ (๑) (ร่างมาตรา ๖๒)

ลักษณะ ๔ การตรวจสอบทรัพย์สิน

หมวด ๑ คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

- กำหนดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน (ร่างมาตรา ๖๓)
- กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน (ร่างมาตรา ๖๔)
- กำหนดองค์ประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน และกำหนดหลักเกณฑ์การประชุมของคณะกรรมการดังกล่าว (ร่างมาตรา ๖๕)
- กำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินแต่งตั้งคณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน คณะหนึ่งหรือหลายคณะ (ร่างมาตรา ๖๖)
- กำหนดให้นำความในมาตรา ๖ มาตรา ๗ และมาตรา ๘ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๖๗)

หมวด ๒ มาตรการตรวจสอบทรัพย์สิน

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีที่มีเหตุอันสมควรสงสัยว่าทรัพย์สินของผู้ต้องหารายใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด (ร่างมาตรา ๖๘)
- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีเลขาธิการ ป.ป.ส. ได้รับรายงานเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด (ร่างมาตรา ๖๙)
- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหาแล้วมีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดของผู้อื่นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหา โดยได้รับทรัพย์สินนั้นมาโดยเสนหาหรือรู้อยู่ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด (ร่างมาตรา ๗๐)
- กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี ในการมอบหมายให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินแทนแล้วรายงานให้ทราบ (ร่างมาตรา ๗๑)
- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีมีการตรวจสอบทรัพย์สินแล้วผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกตรวจสอบไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับโอนทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ (ร่างมาตรา ๗๒)
- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินใดแล้ว (ร่างมาตรา ๗๓)
- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการเก็บรักษาทรัพย์สินที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดไว้ (ร่างมาตรา ๗๔)

- กำหนดให้อำนาจกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อนุกรรมการ เลขานุการ ป.ป.ส. รองเลขานุการ ป.ป.ส. และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมายตามที่กำหนด เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาและสั่งตรวจสอบทรัพย์สินหรือยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามหมวดนี้ (ร่างมาตรา ๗๕)

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องและคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินวินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด (ร่างมาตรา ๗๖)

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีศาลสั่งรับคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๗๖ (ร่างมาตรา ๗๗)

- กำหนดให้ศาลไต่สวนคำร้องที่พนักงานอัยการได้ยื่นต่อศาลตามมาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง หากคดีมีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ศาลสั่งรับทรัพย์สินนั้น เว้นแต่กรณีเข้าข้อยกเว้นตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๗๘)

- กำหนดว่าในกรณีที่ผู้ขอคืนทรัพย์สินตามมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง ไม่ทราบว่าเป็นพนักงานอัยการได้มีคำร้องขอให้ศาลรับทรัพย์สิน จนศาลได้มีคำสั่งให้รับทรัพย์สินนั้นแล้ว ผู้ขอคืนทรัพย์สินดังกล่าวอาจยื่นคำร้องขอคืนทรัพย์สินต่อศาลได้ภายในเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้รับทรัพย์สิน (ร่างมาตรา ๗๙)

- กำหนดว่าทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้รับตามมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง ให้ตกเป็นของกองทุน (ร่างมาตรา ๘๐)

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีที่มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องผู้ต้องหาหรือจำเลยรายใด (ร่างมาตรา ๘๑)

- กำหนดว่าในกรณีที่ต้องคืนทรัพย์สินอย่างอื่นนอกจากเงินให้แก่เจ้าของแต่ไม่อาจคืนได้ ให้ใช้ราคาทรัพย์สินแทนจากกองทุนตามราคาที่เหมาะสมได้ในวันยึดหรืออายัดทรัพย์สิน (ร่างมาตรา ๘๒)

หมวด ๓ กองทุนป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

- กำหนดให้จัดตั้งกองทุนป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดขึ้นในสำนักงาน ป.ป.ส. มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๘๓)

- กำหนดว่ากองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๘๔)

- กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. วางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินการของกองทุนตามเรื่องที่กำหนด (ร่างมาตรา ๘๕)

ลักษณะ ๕ ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ (๓) (ร่างมาตรา ๘๖)

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๔ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ (๑) และ (๓) (ร่างมาตรา ๘๗)

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๔ (๒) (ร่างมาตรา ๘๘)

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ (๓) (ร่างมาตรา ๘๙)

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๔ (๔) (ร่างมาตรา ๙๐)

- กำหนดห้ามผู้รับอนุญาตผู้ใดดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่เกสขกรรมได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ (ร่างมาตรา ๙๑)

- กำหนดห้ามผู้ใดจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปหรือจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์และยารวมกันหลายขนาน โดยจัดเป็นชุดไว้ล่วงหน้า เพื่อประโยชน์ทางการค้า (ร่างมาตรา ๙๒)

ลักษณะ ๖ ความผิดเกี่ยวกับสารระเหย

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิตหรือนำเข้าสารระเหย โดยก่อนนำออกจำหน่าย ไม่จัดให้มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ภาษาชนบรจหรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหยเพื่อเป็นการเตือนให้ระวังการใช้สารระเหยดังกล่าว ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมกำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๙๓)

- กำหนดห้ามผู้ใดจำหน่ายสารระเหยโดยไม่มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ผู้ผลิตหรือนำเข้าสารระเหยต้องจัดให้มีที่ภาษาชนบรจหรือหีบห่อที่บรรจุตามมาตรา ๙๓ อยู่ครบถ้วน (ร่างมาตรา ๙๔)

- กำหนดห้ามผู้ใดจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี เว้นแต่เป็นการจำหน่ายหรือจัดหาโดยสถานศึกษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอน (ร่างมาตรา ๙๕)

- กำหนดห้ามผู้ใดจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่ผู้ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่าเป็นผู้ติดสารระเหย (ร่างมาตรา ๙๖)

ลักษณะ ๗ ความผิดเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตำรับ

- กำหนดห้ามผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับตามมาตรา ๔๘ ผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้ (ร่างมาตรา ๙๗)

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๔๘ แต่มิได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ (ร่างมาตรา ๙๘)

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๕๐ (ร่างมาตรา ๙๙)

ลักษณะ ๘ ความผิดเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดและการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ

- กำหนดห้ามผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เว้นแต่กรณีตามข้อยกเว้นที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๐๐)

- กำหนดห้ามผู้ใดเสพสารระเหย (ร่างมาตรา ๑๐๑)

- กำหนดห้ามผู้ใดจงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ วัตถุออกฤทธิ์ หรือสารระเหย เว้นแต่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพตามที่กำหนด ซึ่งอาจจงใจหรือชักนำให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เพื่อการรักษาพยาบาล (ร่างมาตรา ๑๐๒)

- กำหนดห้ามผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เพื่อเสพ และกำหนดกรณีให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ (ร่างมาตรา ๑๐๓)

ภาค ๒ การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด

ลักษณะ ๑ บทบัญญัติทั่วไป

- กำหนดบทนิยาม ในภาคนี้

“ติดยาเสพติด” หมายความว่า เสพเป็นประจำติดต่อกันและตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องพึ่งยาเสพติดนั้น โดยสามารถตรวจพบสภาพเช่นนั้นได้ตามหลักวิชาการ

“การบำบัดรักษา” หมายความว่า การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ซึ่งรวมตลอดถึงการคัดกรอง การประเมินความรุนแรง การบำบัดด้วยยา การฟื้นฟูสมรรถภาพ การลดอันตรายจากยาเสพติด และการติดตามหลังการบำบัดรักษา

“การฟื้นฟูสมรรถภาพ” หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันเป็นการบำบัดพฤติกรรม การเสพยาเสพติด และฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้กลับคืนสู่สภาพปกติ

“การฟื้นฟูสภาพทางสังคม” หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันเป็นการสงเคราะห์ สนับสนุนให้ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านที่อยู่อาศัย การศึกษา อาชีพ ตลอดจนการติดตามดูแลช่วยเหลือจนสามารถกลับมาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

“สถานพยาบาลยาเสพติด” หมายความว่า โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดให้เป็นสถานที่ทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

“สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด” หมายความว่า สถานพยาบาล สถานฟื้นฟูหรือสถานที่อื่นใดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดให้เป็นสถานที่ทำการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

“ศูนย์คัดกรอง” หมายความว่า สถานที่คัดกรองการใช้ยาเสพติด

“ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม” หมายความว่า สถานที่ทำการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า ปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ร่างมาตรา ๑๐๔)

ลักษณะ ๒ คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

- กำหนดให้มีคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด (ร่างมาตรา ๑๐๕)
- กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษา และกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด (ร่างมาตรา ๑๐๖)

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด (ร่างมาตรา ๑๐๗)

- กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา ๑๐๘)

- กำหนดการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ (ร่างมาตรา ๑๐๙)

- กำหนดหลักเกณฑ์กรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ (ร่างมาตรา ๑๑๐)

- กำหนดองค์ประชุมในการประชุมคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด กำหนดการเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม และกำหนดการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม (ร่างมาตรา ๑๑๑)

ลักษณะ ๓ การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

- กำหนดหลักเกณฑ์การพ้นจากความผิดฐานเสพยาเสพติดให้โทษ เสพสารระเหย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เพื่อเสพ (ร่างมาตรา ๑๑๒)

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ส่งตัวผู้ที่มีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติด ตามมาตรา ๑๖๐ หรือมาตรา ๑๖๑ หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพตามมาตรา ๑๖๒

ซึ่งไม่ปรากฏว่าผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล ไม่มีพฤติการณ์ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นหรือสังคม และสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา (ร่างมาตรา ๑๑๓)

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ ในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด (ร่างมาตรา ๑๑๔)

- กำหนดให้กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดสถานที่ที่เป็นศูนย์คัดกรอง และกำหนดหน้าที่และอำนาจของศูนย์คัดกรอง (ร่างมาตรา ๑๑๕)

- กำหนดให้สถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด มีหน้าที่และอำนาจดำเนินการบำบัดรักษาหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพ ประเมินผล ติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง จัดทำและเก็บข้อมูลประวัติของผู้เข้ารับการบำบัดรักษาหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งดำเนินการลดอันตรายจากยาเสพติด แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๑๑๖)

ลักษณะ ๔ การฟื้นฟูสภาพทางสังคม

- กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานครจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม กำหนดหน้าที่ของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม และกำหนดให้กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงาน ป.ป.ส. สนับสนุนและช่วยเหลือการดำเนินการของศูนย์ดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การศึกษา การติดตามดูแลปัญหาด้านสุขภาพ และการให้การสงเคราะห์อื่น ๆ (ร่างมาตรา ๑๑๗)

- กำหนดว่าในการฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามมาตรา ๑๑๗ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ หรือกรุงเทพมหานคร อาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่หรือมอบหมายอาสาสมัครในพื้นที่ หรืออาจทำความตกลงเพื่อมอบหมายหรือส่งต่อให้ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่น ที่ให้ความร่วมมือก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๑๘)

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม (ร่างมาตรา ๑๑๙)

ลักษณะ ๕ ความผิดเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

- กำหนดห้ามผู้ใดทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเป็นปกติธุระโดยใช้ยา ตามกฎหมายว่าด้วยยา หรือวัตถุออกฤทธิ์หรือยาเสพติดให้โทษตามประมวลกฎหมายนี้ หรือกระทำการบำบัดรักษา ยาเสพติดไม่ว่าโดยวิธีอื่นใด ซึ่งมีได้กระทำในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายนี้ ไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ แต่ไม่รวมถึงการให้ความรู้ ให้คำปรึกษา หรือให้คำแนะนำแก่ผู้ติดยาเสพติด โดยไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทน (ร่างมาตรา ๑๒๐)

- กำหนดห้ามผู้ใดโฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติดหรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวโดยใช้ชื่อของตน หรือชื่อหรือที่ตั้งหรือกิจการของสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน หรือคุณวุฒิหรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต (ร่างมาตรา ๑๒๑)

- กำหนดให้ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างตามที่กำหนด ในกรณีที่ผู้อนุญาตเห็นว่าการโฆษณาใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๑ หรือมีการใช้ข้อความโฆษณาไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต (ร่างมาตรา ๑๒๒)

ภาค ๓ บทกำหนดโทษ

ลักษณะ ๑ บทบัญญัติทั่วไป

- กำหนดลักษณะการกระทำที่ผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักร ก็ต้องรับโทษในราชอาณาจักร (ร่างมาตรา ๑๒๓)

- กำหนดลักษณะการกระทำที่ผู้ใดกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น และกำหนดการลงโทษผู้จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่พำนักหรือที่ซ่อนเร้น เพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร สามีหรือภริยาของตนให้พ้นจากการถูกจับกุม (ร่างมาตรา ๑๒๔)

- กำหนดว่าผู้ใดพยายามกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ (ร่างมาตรา ๑๒๕)

- กำหนดความผิดและโทษแก่ผู้สมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด กำหนดโทษในกรณีถ้ามีการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันดังกล่าว กำหนดโทษแก่กรณีที่หากการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม และกำหนดความหมายของคำว่า องค์กรอาชญากรรม (ร่างมาตรา ๑๒๖)

- กำหนดโทษแก่ผู้ใช้อุปายาลอกหลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับ ใช้อำนาจครอบงำ ผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขู่ใจด้วยประการอื่นใดให้ผู้อื่นกระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ (ร่างมาตรา ๑๒๗)

- กำหนดโทษแก่ผู้ยอมให้ผู้อื่นใช้ชื่อ เอกสาร หลักฐานของตน ในการเปิด จัดหรือลงทะเบียนทำธุรกรรมทางการเงิน ซื้อสินค้า หรือบริการอื่นใด ยอมให้ใช้บัญชีธนาคาร บัตรอิเล็กทรอนิกส์ ซิมการ์ดโทรศัพท์ หรือยอมให้ผู้อื่นใช้สิ่งเช่นว่านั้น ซึ่งตนได้เปิด จัดหรือลงทะเบียนไว้แล้ว โดยรู้ว่าจะเป็นการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด (ร่างมาตรา ๑๒๘)

- กำหนดโทษแก่ผู้รับหรืออาจรู้ความลับในราชการเกี่ยวกับการดำเนินการตามประมวลกฎหมายนี้ กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นรู้หรืออาจรู้ความลับดังกล่าว เว้นแต่เป็นการปฏิบัติการตามหน้าที่หรือตามกฎหมาย (ร่างมาตรา ๑๒๙)

- กำหนดห้ามผู้ใดเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ส่งทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใดซึ่งถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ได้มาโดยคำสั่งอนุญาตของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติด เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาล และกำหนดโทษแก่ผู้ฝ่าฝืน (ร่างมาตรา ๑๓๐)

- กำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดโดยแต่งเครื่องแบบ หรือโดยแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นเจ้าพนักงาน ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ร่างมาตรา ๑๓๑)

- กำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดภาคนี้ที่เป็นนิติบุคคล (ร่างมาตรา ๑๓๒)

- กำหนดให้บริบวรตยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๔ หรือ ประเภท ๕ วัตถุออกฤทธิ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ เครื่องจักรกล หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ไม่ว่าจะมิให้ผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ก็ตาม (ร่างมาตรา ๑๓๓)

ลักษณะ ๒ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการอนุญาตสำหรับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

- กำหนดโทษแก่ผู้ควบคุมยานพาหนะผู้ใดไม่จัดให้มีการป้องกันตามสมควร เพื่อมิให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สูญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบตามมาตรา ๓๒ (๒) (ร่างมาตรา ๑๓๔)

- กำหนดโทษแก่ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๕ ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกในแต่ละครั้ง ซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวในแต่ละครั้งที่น่าเข้าหรือส่งออก (ร่างมาตรา ๑๓๕)

- กำหนดโทษแก่ผู้เปลี่ยนแปลงจุดหมายในการส่งวัตถุออกฤทธิ์อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่ส่งวัตถุออกฤทธิ์กลับคืนไปยังประเทศที่ส่งออกตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง (ร่างมาตรา ๑๓๖)

- กำหนดโทษแก่ผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตจากเลขาธิการ ออย. แปรรูปหรือแปรสภาพ วัตถุออกฤทธิ์ให้เป็นอย่างอื่น หรือเปลี่ยนหีบห่อที่บรรจุวัตถุออกฤทธิ์โดยไม่มีเหตุอันสมควร อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๑ (ร่างมาตรา ๑๓๗)

- กำหนดโทษแก่ผู้ส่งวัตถุออกฤทธิ์ที่ได้รับอนุญาตนำไปยังบุคคลอื่นหรือ สถานที่อื่นนอกเหนือไปจากที่ระบุในใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อนำเข้าโดยไม่ได้รับอนุญาตอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๓๘)

- กำหนดโทษแก่ผู้ส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังประเทศที่ระบุนำเข้าโดยไม่ได้
รับใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากประเทศนั้นและใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากเลขาธิการ อย.
อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๓ วรรคสอง (ร่างมาตรา ๑๓๙)

**ลักษณะ ๓ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ปลอม
ผิดมาตรฐาน หรือเสื่อมคุณภาพ**

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒
ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ปลอม
อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๑ และกำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์
ปลอม อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๑ (ร่างมาตรา ๑๔๐)

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒
ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔
ผิดมาตรฐาน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๒ และกำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายยาเสพติดให้โทษหรือ
วัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐาน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๒ (ร่างมาตรา ๑๔๑)

- กำหนดโทษแก่ผู้นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓
หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ เสื่อมคุณภาพ
อันเป็นการฝ่าฝืนตามมาตรา ๕๓ และกำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒
ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔
เสื่อมคุณภาพ อันเป็นการฝ่าฝืนตามมาตรา ๕๓ (ร่างมาตรา ๑๔๒)

**ลักษณะ ๔ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง
หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์**

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด
ให้โทษในประเภท ๑ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๖ และกำหนดโทษหนักขึ้นถ้าการกระทำผิด
ดังกล่าวมีลักษณะฉกรรจ์ตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๔๓)

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด
ให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๔ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๗ และกำหนดโทษหนักขึ้น
ถ้าการกระทำผิดดังกล่าวเฉพาะยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ เป็นการกระทำที่มีลักษณะฉกรรจ์
ตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๔๔)

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ
ในประเภท ๓ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๘ (ร่างมาตรา ๑๔๕)

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด
ให้โทษในประเภท ๕ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๙ และกำหนดโทษหนักขึ้น ถ้าการกระทำผิด
ดังกล่าวมีลักษณะฉกรรจ์ตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๔๖)

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๙๐ และกำหนดโทษหนักขึ้นถ้ากระทำความผิดดังกล่าวเฉพาะวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เป็นการกระทำอันมีลักษณะฉ้อโกงตามที่กำหนด และกำหนดโทษแก่ผู้นำผ่าน ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๐ (ร่างมาตรา ๑๔๗)

- กำหนดโทษแก่ผู้รับอนุญาตที่ดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๒ หรือประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่เภสัชกรมิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๑ (ร่างมาตรา ๑๔๘)

- กำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปหรือจำหน่าย วัตถุออกฤทธิ์และยารวมกันหลายขนาน โดยจัดเป็นชุดไว้ล่วงหน้า เพื่อประโยชน์ทางการค้า อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๒ (ร่างมาตรา ๑๔๙)

- กำหนดอัตราการลงโทษในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดตามประมวล กฎหมายนี้ที่มีโทษจำคุกและปรับ (ร่างมาตรา ๑๕๐)

- กำหนดให้อำนาจศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิด ในอัตราที่น้อยกว่าอัตราโทษ ขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ในกรณีที่ศาลเห็นว่า ผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญ และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ต่อพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน เมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อพนักงาน อัยการยื่นคำร้องต่อศาล (ร่างมาตรา ๑๕๑)

ลักษณะ ๕ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับสารระเหย

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิตหรือนำเข้าสารระเหย โดยก่อนนำออกจำหน่ายไม่จัดให้มี ภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ภาษาขณะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๙๓ (ร่างมาตรา ๑๕๒)

- กำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายสารระเหยโดยไม่มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความ ที่ผู้ผลิตหรือนำเข้าสารระเหยต้องจัดให้มีที่ภาษาขณะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุตามมาตรา ๙๓ อยู่ครบถ้วน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๔ (ร่างมาตรา ๑๕๓)

- กำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายสารระเหยแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี อันเป็น การฝ่าฝืนมาตรา ๙๕ (ร่างมาตรา ๑๕๔)

- กำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่ผู้ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่า เป็นผู้ติดสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๖ และกำหนดโทษหนักขึ้น ถ้าการกระทำความผิด ดังกล่าวเป็นการจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี (ร่างมาตรา ๑๕๕)

ลักษณะ ๖ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตำรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้แก้ไขรายการทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง (ร่างมาตรา ๑๕๖)

- กำหนดโทษแก่ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับตามมาตรา ๔๘ ที่ผลิตหรือ
วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง
(ร่างมาตรา ๑๕๗)

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ
หรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๔๘
แต่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๘
(ร่างมาตรา ๑๕๘)

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิตนำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์
ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับ
วัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๕๐ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๙ และกำหนดโทษแก่ผู้จำหน่าย
ซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียน
ตำรับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๕๐ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๙
(ร่างมาตรา ๑๕๙)

**ลักษณะ ๗ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดและการมีไว้ในครอบครอง
ซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ**

- กำหนดโทษแก่ผู้เสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕
หรือเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ และมีใช้กรณีตามมาตรา ๑๑๒ หรือมาตรา
๑๑๓ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๐ (ร่างมาตรา ๑๖๐)

- กำหนดโทษแก่ผู้เสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑๐๑ (ร่างมาตรา ๑๖๑)

- กำหนดโทษแก่ผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒
หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เพื่อเสพ อันเป็นการฝ่าฝืน
มาตรา ๑๐๓ (ร่างมาตรา ๑๖๒)

- กำหนดหลักในการพิจารณาและพิพากษาคดีตามลักษณะนี้ รวมถึงการชั่งน้ำหนัก
ความร้ายแรงของการกระทำความผิดและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับผู้กระทำความผิดหรือของจำเลย
แต่ละคน เพื่อความเหมาะสมกับการลงโทษ (ร่างมาตรา ๑๖๓)

- กำหนดให้อำนาจศาลที่พิจารณาพิพากษาผู้กระทำความผิดตามลักษณะนี้
มีอำนาจเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญาหรือ
นำเงื่อนไข เพื่อคุมความประพฤติข้อเดียวหรือหลายข้อตามมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา
มาใช้แทนการลงโทษ ในกรณีที่ไม่ปรากฏว่า ผู้กระทำความผิดดังกล่าวเป็นผู้ต้องหาหรือ
อยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นซึ่งเป็นการผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ในระหว่างรับโทษ
จำคุกตามคำพิพากษาของศาล (ร่างมาตรา ๑๖๔)

- กำหนดหลักเกณฑ์ในกรณีความปรากฏแก่ศาลเอง หรือความปรากฏตามคำแถลง
ของพนักงานอัยการหรือเจ้าพนักงานว่า ผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขดังที่ศาลกำหนด
ตามมาตรา ๑๖๔ (ร่างมาตรา ๑๖๕)

- กำหนดว่า ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑๓ เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามลักษณะนี้ ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล ในกรณีที่ศาลเห็นว่าพฤติการณ์แห่งคดียังไม่สมควรลงโทษจำเลย หากจำเลยสำนึกในการกระทำ โดยตกลงเข้ารับการรักษา เมื่อศาลสอบถามพนักงานอัยการแล้ว หากศาลเห็นสมควรให้ส่งตัวจำเลยไปสถานพยาบาลเสพติดเพื่อเข้ารับการรักษาต่อไป (ร่างมาตรา ๑๖๖)

- กำหนดหลักเกณฑ์กรณีจำเลยเข้ารับการรักษา และปฏิบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดจนได้รับการรับรองเป็นหนังสือ และกรณีจำเลยไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษาจนครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขดังกล่าว (ร่างมาตรา ๑๖๗)

- กำหนดให้คำสั่งศาลตามมาตรา ๑๖๔ มาตรา ๑๖๖ และมาตรา ๑๖๗ ให้เป็นที่สุด และกำหนดว่าการพิจารณาและมีคำสั่งของศาลตามมาตรา ๑๖๔ มาตรา ๑๖๖ และมาตรา ๑๖๗ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา (ร่างมาตรา ๑๖๘)

ลักษณะ ๘ บทกำหนดโทษสำหรับการจงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง หรือใช้กำลังบังคับให้ผู้อื่นเสพยาเสพติด

- กำหนดโทษแก่ผู้จงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๒ และกำหนดโทษหนักขึ้นถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวมีลักษณะฉ้อโกงตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๖๙)

- กำหนดโทษแก่ผู้จงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพวัตถุออกฤทธิ์อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๒ และกำหนดโทษหนักขึ้นถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวมีลักษณะฉ้อโกงตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๗๐)

- กำหนดโทษแก่ผู้จงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพสารระเหยอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๒ และกำหนดโทษหนักขึ้นถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวมีลักษณะฉ้อโกงตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๗๑)

ลักษณะ ๙ บทกำหนดโทษสำหรับความผิดต่อเลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. และพนักงานเจ้าหน้าที่

- กำหนดโทษแก่เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามมาตรา ๕๖ (ร่างมาตรา ๑๗๒)

- กำหนดโทษแก่ผู้รับอนุญาตหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกตามสมควร ไม่มาให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใด แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๖๑ หรือไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๖๒ (ร่างมาตรา ๑๗๓)

- กำหนดโทษแก่ผู้ไม่ให้ความสะดวก หรือไม่ให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งบัญชีเอกสารหรือวัตถุใด ๆ หรือไม่ยอมให้มีการตรวจหรือทดสอบว่าผู้ใดมียาเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ ในการปฏิบัติหน้าที่ของเลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. หรือเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในการสืบสวน สอบสวน หรือตรวจสอบทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติด รวมถึงผู้ไม่ให้ความสะดวกแก่ผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ดังกล่าวด้วย (ร่างมาตรา ๑๗๔)

- กำหนดโทษแก่ผู้ยกย้าย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์ หรือรับไว้โดยมิชอบด้วยประการใดซึ่งทรัพย์สินที่มีคำสั่งยึดหรืออายัดหรือที่ตนรู้ว่า จะถูกยึดหรืออายัดตามมาตรา ๗๒ (ร่างมาตรา ๑๗๕)

ลักษณะ ๑๐ บทกำหนดโทษสำหรับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

- กำหนดโทษแก่กรรมการ อนุกรรมการ หรือสมาชิกของคณะทำงานตามประมวลกฎหมายนี้ เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามประมวลกฎหมายนี้ผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเสียเอง (ร่างมาตรา ๑๗๖)

- กำหนดโทษแก่กรรมการ อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายนี้ หรือเจ้าพนักงานหรือข้าราชการผู้กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาอันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด (ร่างมาตรา ๑๗๗)

- กำหนดโทษแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ กรรมการหรือผู้บริหารหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าพนักงาน หรือกรรมการองค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น (ร่างมาตรา ๑๗๘)

ลักษณะ ๑๑ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

- กำหนดโทษแก่ผู้ทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเป็นปกติธุระ โดยมีได้กระทำในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายนี้ ไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๐ (ร่างมาตรา ๑๗๙)

- กำหนดโทษแก่ผู้โฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติดหรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวโดยใช้ชื่อของตน หรือชื่อหรือที่ตั้งหรือกิจการของสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน หรือคุณวุฒิหรือความสามารถของผู้ประกอบ

วิชาชีพในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการโฆษณาที่กำหนดในกฎกระทรวง อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๑๒๑ (ร่างมาตรา ๑๘๐)

- กำหนดโทษแก่ผู้ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตตามมาตรา ๑๒๒ (ร่างมาตรา ๑๘๑)
- กำหนดโทษแก่การกระทำตามมาตรา ๑๘๐ หรือมาตรา ๑๘๑ ที่เป็นการกระทำของเจ้าของสื่อโฆษณาหรือผู้ประกอบการโฆษณา (ร่างมาตรา ๑๘๒)

ลักษณะ ๑๒ การบังคับโทษปรับ

- กำหนดหลักเกณฑ์ในบรรดาความผิดตามภาคนี้ ซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว (ร่างมาตรา ๑๘๓)
- กำหนดหลักเกณฑ์ในกรณีศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับ หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับและมีการดำเนินการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายอาญา (ร่างมาตรา ๑๘๔)
- กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม

บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกตของร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

ข้อดีของร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด^๑

ยาเสพติดเป็นปัญหาใหญ่ระดับประเทศ ต่างประเทศ ที่มีลักษณะการทำความผิด ในลักษณะของอาชญากรรมข้ามชาติ ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ความสงบสุข ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความมั่นคงของประเทศ ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรมนุษย์ การทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นการประกอบอาชญากรรมระดับประเทศ และอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นปัญหาที่แทรกซึม เข้าไปในสังคมทุกระดับ ผู้กระทำความผิดรายสำคัญ เป็นผู้มั่งคั่งและมีทุนทรัพย์มหาศาล ที่จะสนับสนุนให้การประกอบอาชญากรรมบรรลุผลตามเป้าหมาย สำหรับประเทศไทยถือว่า ยาเสพติดเป็นปัญหาที่รัฐบาลทุกยุคสมัยต่างให้ความสำคัญโดยจัดให้เป็นนโยบาย และวาระแห่งชาติ ที่มีความสำคัญ และเร่งด่วนในการป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดยาเสพติด และบำบัดรักษา ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ซึ่งจำเป็นจะต้องมีกฎหมายใช้บังคับอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดปัญหา อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้น้อยลงไป แต่ที่เป็นปัญหา คือ ในปัจจุบันมีกฎหมาย เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีจำนวนมาก ดังนั้นร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด จึงถือว่ามีความสำคัญ เป็นอย่างมาก มีข้อดีในประเด็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

^๑ หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist), รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด, แนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และศูนย์ มัลลิกะมาสย์ และคณะ, “การจัดทำประมวลกฎหมายสารบัญญัติ ยาเสพติดของประเทศไทย,” บทความย่อ,วารสารกระบวนการยุติธรรม, เล่ม ๒ ปีที่ ๙, น. ๑-๑๖ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๙).

๑. ระดับนานาชาติ

ต่างประเทศให้การยอมรับ และให้ความร่วมมือสนับสนุนในการป้องกันปัญหายาเสพติดของประเทศไทยมากยิ่งขึ้น เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้ประเทศไทยที่จะพัฒนากฎหมายจากการที่ประเทศไทยมีความตั้งใจที่จะรวบรวม และจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งมีอยู่หลายฉบับไม่เป็นระบบ มาจัดทำในรูปของร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด ถือโอกาสปรับปรุง แก้ไขให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติเกี่ยวกับยาเสพติด สร้างความร่วมมือระหว่างประเทศที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในเรื่องการป้องกัน บำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

๒. ระดับประเทศ

๒.๑ ด้านนโยบายของรัฐ

กฎหมายมีความสอดคล้องกับหลักการหน้าที่หลักของหน่วยงานของรัฐ (ตามภารกิจพื้นฐาน (Function)) ในเรื่องการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ส่งผลให้มึนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่มีเป้าหมายชัดเจนเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการได้ตามขั้นตอน ระยะเวลา และบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

๒.๒ ด้านกฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะความสมบูรณ์ ความชัดเจน และความเป็นระบบของกฎหมาย นอกจากนี้สามารถนำกฎหมายมาใช้ทางวิชาการในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย อ้างอิงได้เป็นอย่างดี

๒.๓ ด้านเศรษฐกิจ

เมื่อมีความชัดเจนในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ทางด้านยาเสพติด และบูรณาการหน่วยงานให้ดำเนินงานอย่างเป็นเอกภาพ และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน สามารถลดปัญหาความซ้ำซ้อนของการดำเนินงาน และความคุ้มทุนของงบประมาณ

๒.๔ ด้านสังคม

การสร้างเชื่อมั่นให้ประชาชน และผู้บังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ ในกระบวนการยุติธรรมในคดียาเสพติดที่เป็นระบบ และชัดเจนยิ่งขึ้น ทำให้คุณภาพชีวิตความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน และเสรีภาพของประชาชนได้รับความคุ้มครองมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดความมั่นคงในประเทศ เนื่องจากปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวกับยาเสพติดลดลง

๒.๕ ด้านการเมือง

การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้ระบบการเมืองไทย และนำไปสู่ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการป้องกันยาเสพติด

๒.๖ ระดับองค์กร

พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการตามร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เนื่องด้วยมีกฎหมายที่รวบรวมอย่างเป็นระบบ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.)
ได้ทำการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด ตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งนี้ จากการตรวจสอบเอกสารและหลักฐานที่เสนอมา
พร้อมกับร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด แล้ว เห็นว่าได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติ
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง แล้ว (ดังปรากฏอยู่ในส่วนข้อมูล
ประกอบการพิจารณาร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด หัวข้อการดำเนินการตามมาตรา ๗๗
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย)

คำนำ

ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการงานนิติบัญญัติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น เพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
มิถุนายน ๒๕๖๑

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายนิติ ภาสข	เลขาธิการวุฒิสภา
นายทศพร แยมวงษ์	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายสุชาติ พันทองคำ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๒
นางสาวปรารถยา หวังสมนึก	นิติกรชำนาญการ
นางสาวจิตรากร เจริญตระกูล	วิทยากรชำนาญการ
นางสิริกันย์ ส่องแสง	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวรัตติกานต์ น้อยนวม	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางกาญจนา ผลาชีวะ	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน
นายพัลลภ วงศ์พานิช	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๙๖
ผลิตโดย
กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้จากเว็บไซต์วุฒิสภา www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลกฎหมาย วุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๕

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	ก
ส่วนที่ ๑ ความเป็นมาและสาระสำคัญ	
ของร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด	
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	๑
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด	
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	
- การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	-๑-
- หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็น	
ในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)	-๒๐-
- บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกตของร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด	-๓๓-
- การจัดทำประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติดของประเทศไทย	-๓๕-
- ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดและแนวทางควบคุมสารเสพติด	-๔๓-
- อาเซียนกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบยาเสพติด	-๕๑-
- กฎหมายยาเสพติดในต่างประเทศ	-๕๓-
- พันธกรณีระหว่างประเทศ	-๕๔-
- แนวโน้มการแก้ไขปัญหายาเสพติด	-๕๗-
- ข่าว ยุทธศาสตร์ปราบปรามยาเสพติด	-๖๑-
- ข่าวการผลักดันอาเซียนร่วมเป็นคณะกรรมการสิทธิการสากล	๖
ว่าด้วยนโยบายยาเสพติด	-๖๒-
- ข่าวนโยบายยาเสพติดแนวใหม่	-๖๔-
- ข่าวเสวนาเชิงวิชาการ เรื่อง โปรตุเกสโมเดล: กรณีศึกษาทิศทางการ	
นโยบายยาเสพติด	-๖๕-
- การประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนแม่บทปฏิบัติการแม่น้ำโขงปลอดภัยระยะ ๕ ปี	
(พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๖) ภายใต้โครงการแม่น้ำโขงปลอดภัย ๖ ประเทศ	-๖๖-
- ผลการดำเนินการปราบปรามยาเสพติด	-๖๙-
- จำนวนผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดถูกดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม	
ปีงบประมาณ ๒๕๖๑	-๗๒-
ภาคผนวก	
: ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด	
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	(๑)
: รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	
ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด	(๕๗)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมาและสาระสำคัญ
ของร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

**ความเป็นมาและสาระสำคัญ
ของร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)**

ความเป็นมาของร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สาระสำคัญของร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

๑. บทนิยาม (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้

“ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ หรือสารระเหย

“ยาเสพติดให้โทษ” หมายความว่า สารเคมี พิษ หรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพแล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมถึงสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยยา

“วัตถุออกฤทธิ์” หมายความว่า วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นสิ่งธรรมชาติหรือที่ได้จากสิ่งธรรมชาติ หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นวัตถุสังเคราะห์

“สารระเหย” หมายความว่า สารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่อาจนำไปใช้เพื่อบำบัดความต้องการของร่างกายหรือจิตใจซึ่งทำให้สุขภาพโดยทั่วไปทรุดโทรมลง

“ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้

“ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด เว้นแต่มีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ และให้หมายความรวมถึงการสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วย

“ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับมาเนื่องจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด และให้หมายความรวมถึง เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวซื้อ หรือกระทำไม่ว่าด้วยประการใด ๆ ให้เงินหรือทรัพย์สินนั้นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนสภาพกี่ครั้ง และไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น โอนไปเป็นของบุคคลอื่น หรือปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลอื่นก็ตาม

“ผลิต” หมายความว่า เพาะ ปลูก ทำ ผสม ปรง แปรสภาพ เปลี่ยนรูป และสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์

“นำเข้า” หมายความว่า นำหรือสั่งเข้ามาในราชอาณาจักร

“ส่งออก” หมายความว่า นำหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร

“จำหน่าย” หมายความว่า ขาย แลกเปลี่ยน จำย แจก หรือให้โดยมีสิ่งตอบแทน หรือผลประโยชน์อย่างอื่น และให้หมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย

“นำผ่าน” หมายความว่า นำหรือส่งผ่านราชอาณาจักร แต่ไม่รวมถึงการนำหรือส่งยาเสพติดผ่านราชอาณาจักร โดยมีได้มีการขนถ่ายออกจากอากาศยานที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ

“เสพ” หมายความว่า การรับยาเสพติดเข้าสู่ร่างกายโดยรู้ว่าเป็นยาเสพติดไม่ว่าด้วยวิธีใด

“คณะกรรมการ ป.ป.ส.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

“สำนักงาน ป.ป.ส.” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

“เลขาธิการ ป.ป.ส.” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

“สำนักงาน อย.” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

“เลขาธิการ อย.” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

“เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.” หมายความว่า ผู้ซึ่งเลขาธิการ ป.ป.ส. แต่งตั้งโดยได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือจากคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมายเพื่อปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายนี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข แต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดตามภาคนี้

๒. เนื้อหาของร่างประมวลกฎหมาย

๒.๑ ภาค ๑ การป้องกัน ปราบปราม และควบคุมยาเสพติด

ลักษณะ ๑ บทบัญญัติทั่วไป

- กำหนดว่าในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือเป็นไปตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการต่าง ๆ และของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เป็นผู้วินิจฉัยและวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการและการประสานงาน และเผยแพร่คำวินิจฉัยและระเบียบปฏิบัติดังกล่าวให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือเป็นไปตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการต่าง ๆ และของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เป็นผู้วินิจฉัยและวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการและการประสานงาน

ให้สำนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการเผยแพร่คำวินิจฉัยและระเบียบปฏิบัติที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. กำหนดตามวรรคหนึ่งให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ลักษณะ ๒ การป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

หมวด ๑ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

- กำหนดให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ส. และกำหนดเรื่องที่ต้องมีในนโยบายและแผนระดับชาติดังกล่าว (ร่างมาตรา ๓)

มาตรา ๓ เพื่อให้การป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างมีเอกภาพ มีความต่อเนื่อง มีกระบวนการในการดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจ สังคม ความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของรัฐ ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ส.

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างน้อยต้องมีในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) เป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน รวมถึงการกำหนดและการบริหารจัดการด้านงบประมาณในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(๒) มาตรการในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียน สถานศึกษา และชุมชน ตลอดจนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดหางานและการพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งการฟื้นฟูสภาพทางสังคม

เพื่อให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพกลับคืนสู่สังคมได้ รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนและผู้ประกอบธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว

(๓) การประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดให้สามารถดำรงชีวิตในสังคม การประกอบอาชีพ การศึกษา และการสงเคราะห์อื่น ๆ

(๔) ยุทธศาสตร์และแนวทางในการประสานความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ หรือ องค์การระหว่างประเทศ เพื่อปราบปรามการลักลอบผลิตและค้ายาเสพติด รวมทั้งประสานงาน การข่าวเพื่อสกัดกั้นและปราบปรามจับกุมขบวนการและเครือข่ายการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ

(๕) การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัย และพัฒนาด้านวิชาการเกี่ยวกับ ยาเสพติด มาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด และส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนและเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา

(๖) การติดตามและประเมินผลการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เมื่อมีการประกาศใช้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดแล้ว หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ของตนให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติดังกล่าว

นโยบายและแผนระดับชาติตามวรรคหนึ่ง เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้มีผลใช้บังคับ

ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. ดำเนินการทบทวนนโยบายและแผนระดับชาติทุกห้าปี และในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือ ความจำเป็นอื่นเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้ดำเนินการปรับปรุง และแก้ไขนโยบายและแผนระดับชาติดังกล่าวและเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

หมวด ๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

- กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ร่างมาตรา ๔)

มาตรา ๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด” เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ส.” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก

ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการ คณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการ ออย. และปลัดกรุงเทพมหานครเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินสามคน

ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. แต่งตั้งข้าราชการในสำนักงาน ป.ป.ส. จำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส. (ร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๕ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปราม และแก้ไข ปัญหายาเสพติดต่อคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๓ รวมทั้งดำเนินการตามนโยบายและแผนระดับชาติ ดังกล่าว แล้วรายงานผลการดำเนินการให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๒) ติดตาม ดูแล ประสาน สนับสนุน และเร่งรัดการดำเนินการของคณะกรรมการ ที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อให้มีการดำเนินการสอดคล้องกับนโยบายและแผน ระดับชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(๓) ให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน และคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

(๔) ให้ความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการระบุชื่อ ยาเสพติดให้โทษว่ายาเสพติดให้โทษชื่อใดอยู่ในประเภทใดและการเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อ หรือประเภทยาเสพติดให้โทษดังกล่าวตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง

(๕) กำหนดเขตพื้นที่เพื่อทดลองเพาะปลูก ผลิตและทดสอบ หรือเสพ หรือครอบครองยาเสพติดตามมาตรา ๕๔

(๖) กำหนดมาตรการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหาคาการกระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการและกำหนดให้สถานที่ซึ่งใช้ในการประกอบธุรกิจใด ๆ เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการดังกล่าวตามมาตรา ๕๕

(๗) วางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินการของกองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาเสพติดตามมาตรา ๘๕

(๘) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรืองาน แผนงาน หรือโครงการของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจในการปฏิบัติการ ตามประมวลกฎหมายนี้

(๙) ควบคุม เร่งรัด และประสานงานในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่มี หน้าที่และอำนาจในการสืบสวน สอบสวน ปราบปราม และการบังคับโทษตามประมวลกฎหมายนี้

(๑๐) กำหนดสถานะของพื้นที่หรือกลุ่มพื้นที่ในแต่ละปี หรือพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนและกำหนดผู้รับผิดชอบในพื้นที่ดังกล่าวเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พร้อมกับกำหนดให้มีกลไก โครงสร้าง และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมกับสถานะของปัญหาและให้หน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนตามที่ร้องขอ

(๑๑) กำกับและติดตามการใช้งบประมาณของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(๑๒) วางโครงการและดำเนินการ ตลอดจนสั่งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

(๑๓) สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(๑๔) ประสานงานและกำกับเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

(๑๕) พิจารณาอนุมัติหรือมอบหมายให้คณะอนุกรรมการพิจารณาอนุมัติการแต่งตั้งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เพื่อปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายนี้

(๑๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส.

- กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา ๖)

มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

- กำหนดกรณีการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ (ร่างมาตรา ๗)

มาตรา ๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะเหตุบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) ถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพอื่น

- กำหนดหลักเกณฑ์การดำรงตำแหน่งแทนตำแหน่งที่ว่างของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา ๘)

มาตรา ๘ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้แต่งตั้งผู้อื่นดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

ในระหว่างที่ยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

- กำหนดหลักเกณฑ์การประชุมของคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๙)

มาตรา ๙ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

- กำหนดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ส. ในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ (ร่างมาตรา ๑๐)

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการ ป.ป.ส. มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมายก็ได้

การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำความในมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๓ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ร่างมาตรา ๑๑)

มาตรา ๑๑ ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ป.ป.ส.” มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินงานในฐานะหน่วยงานปฏิบัติของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนด

(๒) พิจารณาให้คำแนะนำและประสานงานกับราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ เพื่อจัดทำแผนงานและโครงการด้านการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศ

(๓) ประสานนโยบาย แผน งบประมาณ และการปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

(๔) ประสาน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ส.

(๕) เป็นหน่วยงานกลางของประเทศในการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์สภาพปัญหา และมาตรการด้านการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด และสนับสนุนข้อมูลข่าวสารวิชาการ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศ และต่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับยาเสพติด

(๖) ประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการตามประมวลกฎหมายนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส. และสำนักงาน ป.ป.ส.

(๗) ประสานความร่วมมือกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศในด้านการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(๘) ออกระเบียบเพื่อให้มีการปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายนี้

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงาน ป.ป.ส. หรือตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมาย

- กำหนดให้มีเลขาธิการ ป.ป.ส. มีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงาน ป.ป.ส. และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงาน ป.ป.ส. โดยมีรองเลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นผู้ช่วยปฏิบัติราชการ (ร่างมาตรา ๑๒)

มาตรา ๑๒ ให้มีเลขาธิการ ป.ป.ส. มีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงาน ป.ป.ส. และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงาน ป.ป.ส. โดยมีรองเลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นผู้ช่วยปฏิบัติราชการ

- กำหนดให้เลขาธิการ ป.ป.ส. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. มีอำนาจเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการให้ความดีความชอบหรือโยกย้าย หรือลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือซึ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตลอดจนขอให้หน่วยงานของรัฐเจ้าสังกัดเร่งรัดการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้ความคุ้มครองแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติงานด้านยาเสพติด (ร่างมาตรา ๑๓)

มาตรา ๑๓ เพื่อประโยชน์ในการประสานงานให้เกิดการบูรณาการการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เลขาธิการ ป.ป.ส. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. จะเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการให้ความดีความชอบหรือโยกย้ายหรือลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือซึ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตลอดจนขอให้หน่วยงานของรัฐเจ้าสังกัดเร่งรัดการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้ความคุ้มครองแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติงานด้านยาเสพติด

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้โยกย้าย ให้ความดีความชอบ หรือลงโทษทางวินัย ให้แจ้งต้นสังกัดเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว

ลักษณะ ๓ การควบคุมยาเสพติด

หมวด ๑ บทบัญญัติทั่วไป

- กำหนดบทนิยาม (ร่างมาตรา ๑๔)

มาตรา ๑๔ ในลักษณะนี้

“ตำรับยาเสพติดให้โทษ” หมายความว่า สูตรซึ่งระบุส่วนประกอบและปริมาณของสิ่งปรุงที่มียาเสพติดให้โทษรวมอยู่ด้วย

“ตำรับวัตถุดิบออกฤทธิ์” หมายความว่า สูตรซึ่งระบุส่วนประกอบและปริมาณของสิ่งปรุงที่มีวัตถุดิบออกฤทธิ์รวมอยู่ด้วย

“วัตถุดิบตำรับ” หมายความว่า สิ่งปรุงไม่ว่าจะมีรูปลักษณะใดที่มีวัตถุดิบออกฤทธิ์รวมอยู่ด้วย ทั้งนี้ รวมทั้งวัตถุดิบที่มีลักษณะเป็นวัตถุดิบสำเร็จรูปทางเภสัชกรรม ซึ่งพร้อมที่จะนำไปใช้แก่คนหรือสัตว์ได้

“วัตถุดิบรับยกเว้น” หมายความว่า วัตถุดิบตำรับที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดให้ได้รับการยกเว้นจากมาตรการควบคุมบางประการสำหรับวัตถุดิบออกฤทธิ์ที่มีอยู่ในวัตถุดิบรับนั้น

“ฉลาก” หมายความว่า รูป รอยประดิษฐ์ เครื่องหมาย หรือข้อความใด ๆ ซึ่งแสดงไว้ที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุยาเสพติด

“ผู้รับอนุญาต” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตตามบทบัญญัติในลักษณะนี้

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า เลขานุการ ออย. หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจาก เลขานุการ ออย.

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ

- กำหนดว่าบทบัญญัติในหมวด ๔ การอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ และวัตถุออกฤทธิ์ และหมวด ๕ การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ และการขึ้นทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์ ไม่ใช่บังคับแก่สำนักงาน ออย. (ร่างมาตรา ๑๕)

มาตรา ๑๕ บทบัญญัติในหมวด ๔ การอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและ วัตถุออกฤทธิ์ และหมวด ๕ การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ และการขึ้นทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์ ไม่ใช่บังคับแก่สำนักงาน ออย.

- กำหนดให้สำนักงาน ออย. รายงานการรับ การจ่าย และการเก็บรักษา ซึ่งยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าว และวิธีการปฏิบัติอย่างอื่นที่เกี่ยวกับการควบคุม ยาเสพติดให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดทราบทุกหกเดือนของปีปฏิทิน แล้วให้คณะกรรมการ ควบคุมยาเสพติดเสนอรายงานพร้อมกับให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เพื่อส่งการต่อไป ในกรณีที่สำนักงาน ออย. ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์และได้รับยกเว้นตามมาตรา ๑๕ โดยไม่ต้องปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามประมวลกฎหมายนี้ (ร่างมาตรา ๑๖)

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่สำนักงาน ออย. ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์และได้รับยกเว้นตามมาตรา ๑๕ โดยไม่ต้อง ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามประมวลกฎหมายนี้ ให้สำนักงาน ออย. รายงานการรับ การจ่าย และการเก็บรักษาซึ่งยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าว และวิธีการปฏิบัติอย่างอื่น ที่เกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดทราบทุกหกเดือนของปีปฏิทิน แล้วให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดเสนอรายงานพร้อมกับให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุขเพื่อส่งการต่อไป

- กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจออกกฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ได้ให้บริการ รวมทั้งกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกิน อัตราตามบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้ หรือยกเว้นค่าธรรมเนียม (ร่างมาตรา ๑๗)

มาตรา ๑๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจออกกฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ได้ให้บริการ รวมทั้งกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตรา ตามบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้หรือยกเว้นค่าธรรมเนียม

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

- กำหนดว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขหรือเลขาธิการ อัย. มีอำนาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในความรับผิดชอบของตน หรือผู้เชี่ยวชาญ องค์กรผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งได้รับการขึ้นบัญชีโดยสำนักงาน อัย. ปฏิบัติงานต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาอนุญาตยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ได้ตามความเหมาะสม (ร่างมาตรา ๑๘)

มาตรา ๑๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขหรือเลขาธิการ อัย. มีอำนาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในความรับผิดชอบของตน หรือผู้เชี่ยวชาญ องค์กรผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งได้รับการขึ้นบัญชีโดยสำนักงาน อัย. ปฏิบัติงานต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาอนุญาตยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ได้ตามความเหมาะสม

การขึ้นบัญชีผู้เชี่ยวชาญ องค์กรผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยสำนักงาน อัย. ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

- กำหนดว่าค่าธรรมเนียมตาม (๑๗) (๑๘) (๑๙) (๒๐) และ (๒๑) ในอัตราค่าธรรมเนียมท้ายประมวลกฎหมายนี้ ให้ตกเป็นของสำนักงาน อัย. เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ หรือเป็นค่าตอบแทนแก่ผู้ปฏิบัติงานตามมาตรา ๑๘ (ร่างมาตรา ๑๙)

มาตรา ๑๙ ค่าธรรมเนียมตาม (๑๗) (๑๘) (๑๙) (๒๐) และ (๒๑) ในอัตราค่าธรรมเนียมท้ายประมวลกฎหมายนี้ ให้ตกเป็นของสำนักงาน อัย. เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ หรือเป็นค่าตอบแทนแก่ผู้ปฏิบัติงานตามมาตรา ๑๘ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

- กำหนดว่าการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงินตามมาตรา ๑๙ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง (ร่างมาตรา ๒๐)

มาตรา ๒๐ การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงินตามมาตรา ๑๙ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

- กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษตามเรื่องที่กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๒๑)

มาตรา ๒๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดมาตรฐานว่าด้วยปริมาณ ส่วนประกอบ คุณภาพ ความบริสุทธิ์ หรือลักษณะอื่นของยาเสพติดให้โทษ ตลอดจนการบรรจุและการเก็บรักษา ยาเสพติดให้โทษ

(๒) กำหนดจำนวนและจำนวนเพิ่มเติมซึ่งยาเสพติดให้โทษที่จะต้องใช้ในทางการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์ที่ราชอาณาจักรประจำปี

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดปริมาณยาเสพติดให้โทษที่ผู้อนุญาตจะอนุญาตให้ผลิต นำเข้า จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองได้

(๔) ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษที่ต้องมีค่าเตือนหรือข้อควรระวัง และข้อความของค่าเตือนหรือข้อควรระวังเป็นตัวอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายให้ผู้ชำระมัดระวัง ตามความจำเป็นเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้

(๕) กำหนดสถานที่แห่งใดในราชอาณาจักรให้เป็นด่านตรวจสอบยาเสพติดให้โทษ ที่นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน

(๖) กำหนดการอื่นเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติตามลักษณะนี้

- กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของ คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ตามเรื่อง ที่กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๒๒)

มาตรา ๒๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของ คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ว่าวัตถุออกฤทธิ์ใดอยู่ในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔

(๒) กำหนดมาตรฐานว่าด้วยปริมาณ ส่วนประกอบ คุณภาพ ความบริสุทธิ์ หรือลักษณะอื่นของวัตถุออกฤทธิ์ ตลอดจนการบรรจุและการเก็บรักษาวัตถุออกฤทธิ์ตาม (๑)

(๓) เพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทวัตถุออกฤทธิ์ตาม (๑)

(๔) ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ที่ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่าน

(๕) ระบุชื่อวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ซึ่งอนุญาตให้ผลิตเพื่อส่งออกหรือส่งออกได้

(๖) ระบุวัตถุตำรับให้เป็นวัตถุตำรับยกเว้นและเพิกถอนวัตถุตำรับยกเว้น

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดปริมาณวัตถุออกฤทธิ์ที่ผู้อนุญาต จะอนุญาตให้ผลิต นำเข้า จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง

(๘) ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องมีค่าเตือนหรือข้อควรระวัง และข้อความของค่าเตือนหรือข้อควรระวังเป็นตัวอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายให้ผู้ชำระมัดระวัง ตามความจำเป็นเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้

(๙) กำหนดปริมาณวัตถุออกฤทธิ์ที่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพ ทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม หรือผู้ประกอบ วิชาชีพทางการแพทย์หรือสาธารณสุขอื่น มีไว้ในครอบครองได้ตามมาตรา ๓๑

(๑๐) ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๓๒ (๔)

(๑๑) ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ที่ประเทศหนึ่งประเทศใดห้ามนำเข้า
ตามมาตรา ๔๓

(๑๒) กำหนดสถานที่แห่งใดในราชอาณาจักรให้เป็นด่านตรวจสอบวัตถุออกฤทธิ์
ที่นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน

(๑๓) กำหนดการอื่นเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติตามลักษณะนี้

- กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
อุตสาหกรรมโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนด
เกี่ยวกับสารระเหยตามเรื่องที่กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๒๓)

มาตรา ๒๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
อุตสาหกรรมโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนด
เกี่ยวกับสารระเหย ดังนี้

(๑) ระบุชื่อ ประเภท ชนิด หรือขนาดบรรจุของสารเคมี หรือผลิตภัณฑ์ที่เป็น
สารระเหย เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
เห็นว่าอาจนำไปใช้หรือได้นำไปใช้เพื่อบำบัดความต้องการของร่างกายหรือจิตใจ

(๒) เพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อ ประเภท ชนิด หรือขนาดบรรจุของสารเคมี
หรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นสารระเหยตาม (๑)

(๓) กำหนดการอื่นเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติตามลักษณะนี้

หมวด ๒ คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

- กำหนดให้มีคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด (ร่างมาตรา ๒๔)

มาตรา ๒๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการควบคุม
ยาเสพติด” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงกลาโหม
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการแพทย์
อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมศุลกากร
อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ อธิบดีกรมสุขภาพจิต อธิบดีกรมอนามัย เลขาธิการ ป.ป.ส.
นายกแพทยสภา และนายกสภาเภสัชกรรม เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแต่งตั้งจำนวนสิบคนจากผู้ซึ่งมีความรู้และความเชี่ยวชาญ
ในด้านวิสัญญีแพทย์ จิตแพทย์ อายุรแพทย์ เภสัชศาสตร์ หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์
ต่อการดำเนินการของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด ในจำนวนนี้ ให้แต่งตั้งจากภาคเอกชน
ไม่น้อยกว่าสามคน

ให้เลขาธิการ อย. เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการ อย. แต่งตั้ง
ข้าราชการในสำนักงาน อย. จำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด (ร่างมาตรา ๒๕) มาตรา ๒๕ ให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดมาตรการการควบคุมยาเสพติด

(๒) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม แล้วแต่กรณี ในการระบุชื่อหรือประเภทยาเสพติด รวมทั้งการเพิกถอนหรือการเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทยาเสพติด

(๓) ให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม หรือผู้อนุญาต แล้วแต่กรณี ในการปฏิบัติการตามลักษณะนี้

(๔) ให้ความเห็นต่อกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมาย ในการทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๔

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด หรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมอบหมาย

- กำหนดให้นำความในมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๒๖)

มาตรา ๒๖ ให้นำความในมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดโดยอนุโลม

- กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดในการแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมอบหมาย (ร่างมาตรา ๒๗)

มาตรา ๒๗ คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมอบหมายก็ได้ การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำความในมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๓ ประเภทของยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

- กำหนดประเภทของยาเสพติดให้โทษ (ร่างมาตรา ๒๘)

มาตรา ๒๘ ยาเสพติดให้โทษแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ

(๑) ประเภท ๑ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin)

(๒) ประเภท ๒ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคคาอีน (Cocaine) โคเดอีน (Codeine) หรือฝิ่นยา (Medicinal Opium)

(๓) ประเภท ๓ ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ผสมอยู่ด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดประกาศกำหนด

(๔) ประเภท ๔ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เช่น อาเซติก แอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride)

(๕) ประเภท ๕ ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท ๑ ถึงประเภท ๔ เช่น พืชฝิ่น

การระบุชื่อยาเสพติดให้โทษว่ายาเสพติดให้โทษชื่อใดอยู่ในประเภทใดตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๔) และ (๕) และการเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทยาเสพติดให้โทษดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ประกาศกำหนด

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า “ฝิ่นยา (Medicinal Opium)” หมายความว่า ฝิ่นที่ได้ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งโดยมีความมุ่งหมายเพื่อใช้ในทางยา

- กำหนดประเภทของวัตถุออกฤทธิ์ (ร่างมาตรา ๒๙)

มาตรา ๒๙ วัตถุออกฤทธิ์แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ

(๑) ประเภท ๑ วัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่ใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิดสูง

(๒) ประเภท ๒ วัตถุออกฤทธิ์ที่ใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิดสูง

(๓) ประเภท ๓ วัตถุออกฤทธิ์ที่ใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิด

(๔) ประเภท ๔ วัตถุออกฤทธิ์ที่ใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิดน้อยกว่าประเภท ๓

ทั้งนี้ การระบุชื่อวัตถุออกฤทธิ์ว่าวัตถุออกฤทธิ์ชื่อใดอยู่ในประเภทใด และการเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดประกาศกำหนด

- กำหนดกรณีที่วัตถุตำรับมีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทหนึ่งประเภทใดปรุงผสมอยู่ (ร่างมาตรา ๓๐)

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่วัตถุตำรับมีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทหนึ่งประเภทใดปรุงผสมอยู่ ให้ถือว่าเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทนั้นด้วย

ในกรณีที่วัตถุตำรับมีวัตถุออกฤทธิ์อันระบุอยู่ในประเภทต่างกันผสมอยู่ ให้ถือว่าเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทที่มีการควบคุมเข้มงวดกว่าในประเภทที่ผสมอยู่นั้น

หมวด ๔ การอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

ส่วนที่ ๑ ยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ซึ่งไม่ต้องขออนุญาต

- กำหนดหลักเกณฑ์การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่ต้องขออนุญาต (ร่างมาตรา ๓๑)

มาตรา ๓๑ การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ เพื่อประโยชน์แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม หรือผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์หรือสาธารณสุขอื่น หรือเพื่อประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐหรือสภาวิชาชีพ ไม่ต้องขออนุญาต ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดประกาศกำหนด

- กำหนดกรณีมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่ต้องขออนุญาต (ร่างมาตรา ๓๒)

มาตรา ๓๒ การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ในกรณีดังต่อไปนี้ ไม่ต้องขออนุญาต

(๑) การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไว้ในครอบครองไม่เกินปริมาณเท่าที่จำเป็นสำหรับใช้รักษาโรคเฉพาะตัวตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมซึ่งเป็นผู้ให้การรักษา หรือผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่งสำหรับการบำบัดหรือป้องกันโรคสำหรับสัตว์ที่ให้การรักษานั้น

(๒) การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไว้ในครอบครองในปริมาณเท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาลหรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน ในยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในราชอาณาจักร โดยให้ได้รับการยกเว้นจากมาตรการควบคุมสำหรับการนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน ทั้งนี้ ผู้ควบคุมยานพาหนะดังกล่าวต้องจัดให้มีการป้องกันตามสมควรเพื่อมิให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สูญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบ

(๓) การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สำหรับกิจการของผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ประเภทนั้น ๆ

(๔) การมีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ตามหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือสภาวิชาชีพ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

(๕) การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ไว้ในครอบครองไม่เกินปริมาณที่จำเป็นสำหรับใช้รักษาโรคเฉพาะตัว ตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยสาขาเวชกรรมไทย หรือผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ซึ่งเป็นผู้ให้การรักษา

ส่วนที่ ๒ การอนุญาตโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

- กำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการอนุญาตเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออก ผลิต มีไว้ในครอบครอง หรือจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดให้โทษ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด (ร่างมาตรา ๓๓)

มาตรา ๓๓ ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนเพื่อประโยชน์ของทางราชการในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือความร่วมมือระหว่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจอนุญาตให้ผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๔ หรือประเภท ๕ ได้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมีอำนาจอนุญาตให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๔ หรือประเภท ๕ เพื่อการศึกษาวิจัย ประโยชน์ในทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์ หรืออุตสาหกรรม

การขออนุญาต คุณสมบัติของผู้ขออนุญาต การออกใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต และการแก้ไขรายการในใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๓ การอนุญาตโดยผู้อนุญาต

- กำหนดอำนาจของผู้อนุญาต กำหนดหลักเกณฑ์การขออนุญาต คุณสมบัติของผู้ขออนุญาต การออกใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และการแก้ไขรายการในใบอนุญาต และกำหนดเกี่ยวกับผู้รับอนุญาตที่ประกอบกิจการภายหลังที่ใบอนุญาตสิ้นอายุแล้ว (ร่างมาตรา ๓๔)

มาตรา ๓๔ ผู้อนุญาตมีอำนาจอนุญาต ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒

(๒) ให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓

(๓) ให้ผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๔ หรือประเภท ๕ ในปริมาณเล็กน้อยที่นำไปใช้เป็นสารมาตรฐานในการตรวจวิเคราะห์

(๔) ให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ การขออนุญาต คุณสมบัติของผู้ขออนุญาต การออกใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และการแก้ไขรายการในใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

ผู้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่งผู้ใดประกอบกิจการภายหลังที่ใบอนุญาตสิ้นอายุแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาต เว้นแต่จะได้อื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ โดยแสดงเหตุที่ไม่สามารถยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตภายในกำหนดและผู้อนุญาตเห็นสมควรให้ต่ออายุใบอนุญาตได้

- กำหนดว่าการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ของผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ นอกจากจะต้องได้รับใบอนุญาตตามมาตราดังกล่าวแล้ว ในการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ของผู้รับอนุญาตในแต่ละครั้งต้องได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวจากผู้อนุญาตทุกครั้งที่จะนำเข้าหรือส่งออกอีกด้วย (ร่างมาตรา ๓๕)

มาตรา ๓๕ การนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ของผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ นอกจากจะต้องได้รับใบอนุญาตตามมาตราดังกล่าวแล้ว ในการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ของผู้รับอนุญาตในแต่ละครั้งต้องได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวจากผู้อนุญาตทุกครั้งที่จะนำเข้าหรือส่งออกอีกด้วย ทั้งนี้ การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

- กำหนดว่าผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ และผู้รับอนุญาตเฉพาะคราวนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา ๓๕ ต้องจัดเก็บรักษา ดำเนินการขออนุญาตและจัดให้มีการควบคุมดูแลการโฆษณาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ จัดให้มีการทำบัญชีและเสนอรายงานเกี่ยวกับการดำเนินกิจการตามที่ได้รับอนุญาต หรือดำเนินการอื่นเพื่อประโยชน์ในการควบคุมกำกับดูแลยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ และกำหนดหลักเกณฑ์การขออนุญาตโฆษณาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ของผู้รับอนุญาต การออกใบอนุญาต และเงื่อนไขในการโฆษณาตามใบอนุญาตดังกล่าว (ร่างมาตรา ๓๖)

มาตรา ๓๖ ผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ และผู้รับอนุญาตเฉพาะคราวนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา ๓๕ ต้องจัดเก็บรักษา ดำเนินการขออนุญาตและจัดให้มีการควบคุมดูแลการโฆษณาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ จัดให้มีการทำบัญชีและเสนอรายงานเกี่ยวกับการดำเนินกิจการตามที่ได้รับอนุญาต หรือดำเนินการอื่นเพื่อประโยชน์ในการควบคุมกำกับดูแลยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

การขออนุญาตโฆษณาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามวรรคหนึ่งของผู้รับอนุญาต การออกใบอนุญาต และเงื่อนไขในการโฆษณาตามใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- กำหนดให้ใบอนุญาตตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ และใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อการนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา ๓๕ ให้คุ้มกันถึงลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาตซึ่งได้กระทำไปตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้รับอนุญาต (ร่างมาตรา ๓๗)

มาตรา ๓๗ ใบอนุญาตตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ และใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อการนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา ๓๕ ให้คุ้มครองถึงลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาตซึ่งได้กระทำไปตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้รับอนุญาต

ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการกระทำของลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาตที่ได้กระทำไปตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นการกระทำของผู้รับอนุญาตด้วย

- กำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตนำยาเสพติดให้โทษซึ่งต้องใช้รักษาโรคเฉพาะตัวตามคำสั่งของแพทย์ติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรของผู้ป่วยซึ่งเดินทางระหว่างประเทศ และหลักเกณฑ์การอนุญาตนำวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรไม่เกินปริมาณที่จำเป็นต้องใช้รักษาโรคเฉพาะตัว ภายในสามสิบวันและเกินกว่าสามสิบวัน (ร่างมาตรา ๓๘)

มาตรา ๓๘ ผู้อนุญาตอาจอนุญาตให้ผู้ป่วยซึ่งเดินทางระหว่างประเทศนำยาเสพติดให้โทษซึ่งต้องใช้รักษาโรคเฉพาะตัวตามคำสั่งของแพทย์ติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรพร้อมใบอนุญาตด้วย ทั้งนี้ การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

การนำวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรไม่เกินปริมาณที่จำเป็นต้องใช้รักษาโรคเฉพาะตัวภายในสามสิบวัน โดยมีหนังสือรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม หรือผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ไม่ต้องขออนุญาต กรณีการนำติดตัวเพื่อใช้รักษาโรคเกินกว่าสามสิบวันต้องได้รับใบอนุญาต ทั้งนี้ การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

การนำยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ไม่เป็นความผิดฐานนำเข้าหรือส่งออกยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามประมวลกฎหมายนี้

- กำหนดให้ผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๓ หรือผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ต้องจัดให้มีเภสัชกรอยู่ประจำควบคุมกิจการตลอดเวลาทำการซึ่งระบุไว้ในใบอนุญาต พร้อมทั้งต้องดูแลให้เภสัชกรได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๓๙)

มาตรา ๓๙ ให้ผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๓ หรือผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ต้องจัดให้มีเภสัชกรอยู่ประจำควบคุมกิจการตลอดเวลาทำการซึ่งระบุไว้ในใบอนุญาต พร้อมทั้งต้องดูแลให้เภสัชกรได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้ครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง ผู้อนุญาตอาจเรียกมา ตักเตือน หรือสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต ตามสมควรแก่กรณี

- กำหนดห้ามผู้ใดเปลี่ยนแปลงการส่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังจุดหมายอื่นที่มีได้ระบุ ในใบอนุญาตส่งออกที่ส่งมาพร้อมกับวัตถุออกฤทธิ์ ในกรณีการนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ ทุกประเภท และกำหนดให้ผู้รับอนุญาตส่งวัตถุออกฤทธิ์กลับคืนไปยังประเทศที่ส่งออก ภายใน กำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่วัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักร ในกรณีที่ ไม่อาจส่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังจุดหมายที่กำหนดได้ (ร่างมาตรา ๔๐)

มาตรา ๔๐ ในการนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท ห้ามผู้ใดเปลี่ยนแปลง การส่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังจุดหมายอื่นที่มีได้ระบุในใบอนุญาตส่งออกที่ส่งมาพร้อมกับวัตถุออกฤทธิ์ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศผู้ออกใบอนุญาตนั้น และเลขาธิการ ออย. ให้ความเห็นชอบด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่มิอาจส่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังจุดหมายที่กำหนดตามวรรคหนึ่งได้ ให้ผู้รับอนุญาตส่งวัตถุออกฤทธิ์กลับคืนไปยังประเทศที่ส่งออกภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่ วันที่วัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักร หากผู้รับอนุญาตไม่ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในเวลาที่กำหนด ให้วัตถุออกฤทธิ์นั้นตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข และให้กระทรวง สาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามระเบียบ ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

- กำหนดว่าในระหว่างที่มีการนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือ ประเภท ๒ การแปรรูปหรือแปรสภาพวัตถุออกฤทธิ์ให้เป็นอย่างอื่น หรือเปลี่ยนหีบห่อที่บรรจุ วัตถุออกฤทธิ์ ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ออย. (ร่างมาตรา ๔๑)

มาตรา ๔๑ ในระหว่างที่มีการนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ การแปรรูปหรือแปรสภาพวัตถุออกฤทธิ์ให้เป็นอย่างอื่น หรือเปลี่ยนหีบห่อที่บรรจุวัตถุออกฤทธิ์ ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ออย.

- กำหนดว่าในการนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท การส่งวัตถุออกฤทธิ์ ดังกล่าวไปยังบุคคลอื่นหรือสถานที่อื่นนอกเหนือไปจากบุคคลหรือสถานที่ที่ระบุในใบอนุญาต เฉพาะคราวเพื่อนำเข้า สามารถกระทำได้ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น โดยได้รับอนุญาตเป็นหนังสือ จากเลขาธิการ ออย. (ร่างมาตรา ๔๒)

มาตรา ๔๒ ในการนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท การส่งวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าว ไปยังบุคคลอื่นหรือสถานที่อื่นนอกเหนือไปจากบุคคลหรือสถานที่ที่ระบุในใบอนุญาตเฉพาะคราว เพื่อนำเข้า สามารถกระทำได้ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น โดยได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ออย.

- กำหนดหลักเกณฑ์กรณีกระทรวงสาธารณสุขได้รับแจ้งการห้ามนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทหนึ่งประเภทใดที่ต่างประเทศได้แล้วผ่านเลขาธิการสหประชาชาติระบุห้ามนำไปยังประเทศไทย (ร่างมาตรา ๔๓)

มาตรา ๔๓ เมื่อกระทรวงสาธารณสุขได้รับแจ้งการห้ามนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทหนึ่งประเภทใดที่ต่างประเทศได้แจ้งผ่านเลขาธิการสหประชาชาติระบุห้ามนำเข้าไปยังประเทศไทย ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดการห้ามนำเข้าประเทศนั้น

ห้ามผู้ใดส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังประเทศที่ระบุห้ามนำเข้าตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่ได้รับอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากประเทศนั้นและใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากเลขาธิการ อย.

การขอรับใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวและการออกใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

- กำหนดหลักเกณฑ์ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตเลิกกิจการหรือในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตาย (ร่างมาตรา ๔๔)

มาตรา ๔๔ ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตเลิกกิจการ หรือในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตาย ให้ผู้รับอนุญาต ทายาท ผู้จัดการมรดกของผู้ตาย หรือผู้ครอบครองยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ของผู้ตาย แล้วแต่กรณี ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ผู้อนุญาตประกาศในราชกิจจานุเบกษามิฉะนั้น ให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่เหลืออยู่ตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข และให้กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามระเบียบที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

- กำหนดว่าผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ซึ่งได้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายนี้แล้ว ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยยา (ร่างมาตรา ๔๕)

มาตรา ๔๕ ผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ซึ่งได้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายนี้แล้ว ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยยา

ส่วนที่ ๔ การพักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต

- กำหนดหลักเกณฑ์กรณีผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหมวดนี้ หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามหมวดนี้ (ร่างมาตรา ๔๖)

มาตรา ๔๖ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหมวดนี้ หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามหมวดนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด หรือผู้อนุญาต แล้วแต่กรณี พิจารณาตัดเตือน สั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต ตามสมควรแก่กรณี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

- กำหนดหลักเกณฑ์ขอรับใบอนุญาตใด ๆ ของผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตและ
ผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาต (ร่างมาตรา ๔๗)

มาตรา ๔๗ ผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตใด ๆ ในระหว่างถูกสั่งพัก
ใช้ใบอนุญาตอีกไม่ได้

ผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตใด ๆ ตามหมวดนี้อีกไม่ได้ จนกว่า
จะพ้นสามปีนับแต่วันที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต

ในกรณีที่นิติบุคคลถูกเพิกถอนใบอนุญาต ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับกับ
กรรมการ ผู้จัดการ และผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๕ การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ และการขึ้นทะเบียน
ตำรับวัตถุออกฤทธิ์

- กำหนดหลักเกณฑ์ขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับ
วัตถุออกฤทธิ์ของผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ตามมาตรา ๓๔ (๒)
หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ตามมาตรา ๓๔ (๔) กรณีจะผลิตหรือนำเข้า
ซึ่งตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวปรุงผสมอยู่
(ร่างมาตรา ๔๘)

มาตรา ๔๘ ผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓
ตามมาตรา ๓๔ (๒) หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ตามมาตรา ๓๔ (๔) จะผลิต
หรือนำเข้าซึ่งตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวปรุงผสมอยู่
ต้องขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์นั้นต่อผู้อนุญาตก่อน และเมื่อ
ได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์แล้วจึงจะผลิต
หรือนำเข้าซึ่งตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์นั้นได้

การขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การออก
ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การต่ออายุใบสำคัญ
การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การออกใบแทนใบสำคัญ
การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การแจ้งรายการในการยื่นคำขอ และ
การขอแก้ไขรายการที่ได้รับอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าซึ่งตำรับยาเสพติด
ให้โทษในประเภท ๓ หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ที่ได้รับอนุญาตให้ผลิต
หรือนำเข้าตัวอย่างของตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ ที่จะขอขึ้นทะเบียนตำรับ
ยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การขออนุญาตและการอนุญาตให้ผลิตหรือนำเข้าตัวอย่าง
ของตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

- กำหนดกรณีที่ผู้อนุญาตโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด อาจไม่รับขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ (ร่างมาตรา ๔๙)

มาตรา ๔๙ ผู้อนุญาตโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดอาจไม่รับขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่เป็นไปตามมาตรา ๔๘

(๒) ตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอขึ้นทะเบียนไม่เป็นที่เชื่อถือในสรรพคุณหรืออาจไม่ปลอดภัยแก่ผู้ใช้

(๓) ตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอขึ้นทะเบียนใช้ชื่อในทำนอง อ้อวด ไม่สุภาพ หรืออาจทำให้เข้าใจผิดจากความจริง

(๔) ตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนตามมาตรา ๕๐

(๕) ตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอมตามมาตรา ๕๑

- กำหนดหลักเกณฑ์กรณีที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดเห็นว่าทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไต ที่ได้ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนไว้แล้ว ต่อมาปรากฏว่า ไม่มีสรรพคุณตามที่ขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไว้ หรืออาจไม่ปลอดภัยแก่ผู้ใช้ หรือมีเหตุผลอันไม่สมควรที่จะอนุญาตให้ต่อไป (ร่างมาตรา ๕๐)

มาตรา ๕๐ เมื่อคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดเห็นว่าทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไตที่ได้ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนไว้แล้ว ต่อมาปรากฏว่าไม่มีสรรพคุณตามที่ขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไว้ หรืออาจไม่ปลอดภัยแก่ผู้ใช้ หรือมีเหตุผลอันไม่สมควรที่จะอนุญาตให้ต่อไป ให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ นั้นได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๖ ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม ผิดมาตรฐาน หรือเสื่อมคุณภาพ

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ปลอม และกำหนดกรณีที่ทำให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม (ร่างมาตรา ๕๑)

มาตรา ๕๑ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ปลอม

ยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ หรือสิ่งต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม

(๑) สิ่งที่ทำเทียมยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เพื่อแสดงว่าเป็นยาเสพติดให้โทษแท้หรือวัตถุออกฤทธิ์แท้

(๒) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่แสดงชื่อว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์อื่น หรือแสดงวัน เดือน ปี ที่ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สิ้นอายุแล้วว่า ยังไม่สิ้นอายุ

(๓) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่แสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือที่ตั้งของสถานที่ผลิต ซึ่งมีไข่ความจริง

(๔) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ผลิตขึ้นไม่ถูกต้องตามมาตรฐาน ถึงขนาดสารออกฤทธิ์ขาดหรือเกินกว่าร้อยละสิบของปริมาณที่กำหนดไว้จากเกณฑ์ต่ำสุดหรือสูงสุดตามที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา ๒๑ (๑) หรือมาตรา ๒๒ (๒) หรือตามที่กำหนดไว้ในตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับ หรือที่ผู้อนุญาตได้อนุญาตให้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกไว้

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ผิดมาตรฐาน และกำหนดกรณีที่ให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ผิดมาตรฐาน (ร่างมาตรา ๕๒)

มาตรา ๕๒ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ผิดมาตรฐาน

ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐาน

(๑) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ผลิตขึ้นไม่ถูกต้องตามมาตรฐาน โดยสารออกฤทธิ์ขาดหรือเกินจากเกณฑ์ต่ำสุดหรือสูงสุด ตามที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา ๒๑ (๑) หรือมาตรา ๒๒ (๒) หรือตามตำรับของตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขึ้นทะเบียนไว้ตามมาตรา ๔๘ แต่ไม่ถึงขนาดดังกล่าวในมาตรา ๕๑ (๔)

(๒) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ผลิตขึ้นโดยมีความบริสุทธิ์หรือลักษณะอื่นซึ่งมีความสำคัญต่อคุณภาพของยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ผิดไปจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา ๒๑ (๑) หรือมาตรา ๒๒ (๒) หรือตามตำรับของตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขึ้นทะเบียนไว้

- กำหนดห้ามผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ เสื่อมคุณภาพ และกำหนดกรณีที่ทำให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เสื่อมคุณภาพ (ร่างมาตรา ๕๓)

มาตรา ๕๓ ห้ามผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ เสื่อมคุณภาพ

ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เสื่อมคุณภาพ

(๑) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่สิ้นอายุตามที่แสดงไว้ในฉลากซึ่งขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไว้

(๒) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่แปรสภาพจนมีลักษณะเช่นเดียวกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอมตามมาตรา ๕๑ (๔) หรือยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐานตามมาตรา ๕๒

หมวด ๗ มาตรการควบคุมพิเศษ

- กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ส. ในการกำหนดพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดเพื่อกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนด ในกรณี que เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย การลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด และการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (ร่างมาตรา ๕๔)

มาตรา ๕๔ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย การลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด และการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด จะกำหนดเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด เพื่อกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ก็ได้

(๑) ทดลองเพาะปลูกพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์

(๒) ผลิตและทดสอบเกี่ยวกับยาเสพติด

(๓) เสพหรือครอบครองยาเสพติดตามประเภทและปริมาณที่กำหนด

การกำหนดพื้นที่และการกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการควบคุมและตรวจสอบการกระทำดังกล่าวด้วย

ให้การกระทำการในเขตพื้นที่ที่กำหนดในวรรคหนึ่งซึ่งอยู่ภายใต้มาตรการควบคุมและตรวจสอบไม่เป็นความผิด

- กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ส. ในการออกประกาศกำหนดมาตรการป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ และประกาศกำหนดให้สถานที่ซึ่งใช้ในการประกอบธุรกิจใด ๆ เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการดังกล่าว (ร่างมาตรา ๕๕)

มาตรา ๕๕ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. มีอำนาจออกประกาศกำหนดมาตรการป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ และประกาศกำหนดให้สถานที่ซึ่งใช้ในการประกอบธุรกิจใด ๆ เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการดังกล่าว ทั้งนี้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- กำหนดให้อำนาจเลขาธิการ ป.ป.ส. ในการสั่งให้ดำเนินมาตรการที่จำเป็น และให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ส. ในการสั่งปิดสถานประกอบการชั่วคราวหรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ ในกรณีที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. พบว่า มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการตามมาตรา ๕๕ หรือพบว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการตามมาตรา ๕๕ เมื่อเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการดังกล่าวไม่สามารถชี้แจงหรือพิสูจน์ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เชื่อได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่กรณีแล้ว (ร่างมาตรา ๕๖)

มาตรา ๕๖ ในกรณีที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. พบว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการตามมาตรา ๕๕ หรือพบว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการตามมาตรา ๕๕ หากเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการดังกล่าวไม่สามารถชี้แจงหรือพิสูจน์ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เชื่อได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่กรณีแล้ว ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. มีอำนาจสั่งให้ดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอีก หรือให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. มีอำนาจสั่งปิดสถานประกอบการแห่งนั้นชั่วคราว หรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการสำหรับการประกอบธุรกิจนั้น แล้วแต่กรณี เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. มีอำนาจดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ การสั่งปิดชั่วคราวหรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการต้องไม่เกินครั้งละสามสิบวันนับแต่วันที่เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการนั้นทราบคำสั่ง

ในกรณีที่สถานประกอบการซึ่งถูกสั่งปิดชั่วคราวหรือถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการตามวรรคหนึ่งเป็นสถานประกอบการซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมการประกอบการตามกฎหมายอื่น ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. แจ้งให้หน่วยงานซึ่งควบคุมการประกอบการนั้นทราบ และให้หน่วยงานดังกล่าวถือปฏิบัติตามนั้น

การสั่งปิดชั่วคราวหรือการสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ และการแจ้งให้เจ้าของ หรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการทราบตามวรรคหนึ่ง และการแจ้งให้หน่วยงานทราบ ตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- กำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดยาเสพติด ให้โทษประเภท ๕ ที่ให้เสพเพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยสาขาเวชกรรมไทย หรือผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์ แผนไทยประยุกต์ หรือเสพเพื่อการศึกษาวิจัย (ร่างมาตรา ๕๗)

มาตรา ๕๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขอาจประกาศกำหนดยาเสพติด ให้โทษในประเภท ๕ ที่ให้เสพเพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยสาขาเวชกรรมไทย หรือผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ประยุกต์ หรือเสพเพื่อการศึกษาวิจัย

- กำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดให้ วัตถุตำรับซึ่งมีลักษณะตามที่กำหนดเป็นวัตถุตำรับยกเว้น (ร่างมาตรา ๕๘)

มาตรา ๕๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขอาจประกาศกำหนดให้วัตถุ ตำรับใดซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นวัตถุตำรับยกเว้นได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

(๑) มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ อย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่างปรุงผสมอยู่

(๒) มีลักษณะที่ไม่อาจก่อให้เกิดการใช้ที่ผิดทาง

(๓) ไม่สามารถจะแยกสกัดเอาวัตถุออกฤทธิ์ที่มีอยู่ในวัตถุตำรับนั้นกลับมาใช้ ในปริมาณที่จะทำให้เกิดการใช้ที่ผิดทาง และ

(๔) ไม่ก่อให้เกิดอันตรายทางด้านสุขภาพและสังคมได้

วัตถุตำรับยกเว้นที่ประกาศตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข อาจประกาศเพิกถอนได้เมื่อปรากฏว่าวัตถุตำรับนั้นไม่ตรงลักษณะที่กำหนดไว้

- กำหนดว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการ ป.ป.ส. อาจประกาศให้ท้องที่ใดเสพใบกระท่อมได้โดยไม่เป็นความผิดตาม ประมวลกฎหมายนี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง สาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๕๙)

มาตรา ๕๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการ ป.ป.ส. อาจประกาศให้ท้องที่ใดเสพใบกระท่อมได้โดยไม่เป็นความผิดตามประมวล กฎหมายนี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนด ในกฎกระทรวง

- กำหนดหลักเกณฑ์ในการนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๔ และประเภท ๕ (ร่างมาตรา ๖๐)

มาตรา ๖๐ ในการนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๔ และประเภท ๕ ต้องมีใบอนุญาตของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศที่ส่งออกนั้นมาพร้อมกับยาเสพติดให้โทษ แสดงใบอนุญาตดังกล่าวต่อพนักงานศุลกากร ยินยอมให้พนักงานศุลกากรเก็บรักษาหรือควบคุมยาเสพติดให้โทษ และนำยาเสพติดให้โทษที่นำผ่านมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ด่านตรวจสอบยาเสพติดให้โทษที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา ๒๑ (๕) เพื่อทำการตรวจสอบตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

ให้พนักงานศุลกากรเก็บรักษาหรือควบคุมยาเสพติดให้โทษตามวรรคหนึ่งไว้ในที่สมควร จนกว่าผู้ที่นำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษจะนำยาเสพติดให้โทษดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักร

ในกรณีที่ผู้นำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษตามวรรคหนึ่งไม่นำยาเสพติดให้โทษดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันนำเข้า ให้พนักงานศุลกากรรายงานให้เลขาธิการ อัย. ทราบ เลขาธิการ อัย. มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้นำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษนำยาเสพติดให้โทษดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ออกคำสั่ง ถ้าผู้ได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตาม ให้ยาเสพติดให้โทษดังกล่าวตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดตามภาคนี้ (ร่างมาตรา ๖๑)

มาตรา ๖๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดตามภาคนี้ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในสถานที่ทำการของผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออก สถานที่ผลิต สถานที่จำหน่าย สถานที่เก็บยาเสพติด หรือสถานที่ที่ต้องได้รับอนุญาตตามภาคนี้ ในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามภาคนี้

(๒) ยึดหรืออายัดยาเสพติดที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามภาคนี้

(๓) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณา

พนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ตำแหน่งใด ระดับใด หรือชั้นยศใด จะมีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคลใดก่อนดำเนินการ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

- กำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖๑ (๑)
(ร่างมาตรา ๖๒)

มาตรา ๖๒ ในการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖๑ (๑) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจนำยาเสพติดจากสถานที่นั้นในปริมาณพอสมควรไปเพื่อเป็นตัวอย่างในการตรวจสอบหรือวิเคราะห์ และหากปรากฏว่ายาสเสพติดใดเป็นยาเสพติดที่ไม่ปลอดภัยหรืออาจเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ ให้ประกาศผลการตรวจสอบหรือวิเคราะห์คุณภาพของยาเสพติดที่นำไปตรวจสอบหรือวิเคราะห์นั้นให้ประชาชนทราบตามวิธีการที่เห็นสมควร โดยได้รับความเห็นชอบจากเลขาธิการ อย.

เพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองความปลอดภัยของผู้ใช้ยาเสพติด ในกรณีที่ปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่อันเชื่อได้ว่ายาเสพติดใดเป็นยาเสพติดที่ไม่ปลอดภัยหรืออาจเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยึดหรืออายัดยาเสพติดดังกล่าวไว้ หรือสั่งให้ผู้รับอนุญาตงดผลิต นำเข้าส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติด เรียกเก็บยาเสพติดดังกล่าวกลับคืนมาภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด และอาจสั่งทำลายยาเสพติดดังกล่าวเสียได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ลักษณะ ๔ การตรวจสอบทรัพย์สิน

หมวด ๑ คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

- กำหนดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน (ร่างมาตรา ๖๓)

มาตรา ๖๓ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน” ประกอบด้วย อัยการสูงสุดหรือรองอัยการสูงสุดซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมายเป็นประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมบังคับคดี อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมสรรพากร และผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ส. แต่งตั้งจำนวนสองคนจากบุคคลซึ่งมีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน

ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นกรรมการและเลขานุการ และคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินจะแต่งตั้งข้าราชการคนใดคนหนึ่งในสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน (ร่างมาตรา ๖๔)

มาตรา ๖๔ ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๗๑ มาตรา ๗๒ มาตรา ๗๓ และมาตรา ๘๑

(๒) ตรวจสอบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดและมีคำสั่งตามมาตรา ๖๘

(๓) วินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา ๗๒

(๔) มีมติให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ตามมาตรา ๗๒

(๕) วางระเบียบเกี่ยวกับการส่งตรวจสอบทรัพย์สินตามมาตรา ๖๘ ระเบียบเกี่ยวกับการยุติการตรวจสอบทรัพย์สินและการคืนทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราวตามมาตรา ๗๑ และระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาทรัพย์สิน การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด การนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ และการประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามมาตรา ๗๔

(๖) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติตามที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมอบหมาย

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินอาจมอบหมายให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินตามมาตรา ๖๖ หรือเลขาธิการ ป.ป.ส. ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินตาม (๒) ดำเนินการยึดหรืออายัดตาม (๔) หรือมอบหมายให้คณะกรรมการตาม (๖) ดำเนินการวินิจฉัยทรัพย์สินตาม (๓) แล้วรายงานให้ทราบก็ได้

- กำหนดองค์ประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน และกำหนดหลักเกณฑ์การประชุมของคณะกรรมการดังกล่าว (ร่างมาตรา ๖๕)

มาตรา ๖๕ การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่การวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา ๖๔ (๒) (๓) และ (๔) ให้ถือเสียงสองในสามของกรรมการที่มาประชุม กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

- กำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน คณะหนึ่งหรือหลายคณะ (ร่างมาตรา ๖๖)

มาตรา ๖๖ ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินคณะหนึ่งหรือหลายคณะประกอบด้วย อธิบดีอัยการซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมายเป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนกรมที่ดิน ผู้แทนกรมบังคับคดี ผู้แทนกรมศุลกากร ผู้แทนกรมสรรพากร ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคนซึ่งประธานอนุกรรมการแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินจากภาครัฐหรือภาคเอกชนเป็นอนุกรรมการ

ให้ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติดหรือผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค สำนักงาน ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และประธานอนุกรรมการจะแต่งตั้งข้าราชการคนใดคนหนึ่งในสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๖๕ มาใช้บังคับกับการประชุมคณะอนุกรรมการตรวจสอบ
ทรัพย์สินโดยอนุโลม

- กำหนดให้นำความในมาตรา ๖ มาตรา ๗ และมาตรา ๘ มาใช้บังคับกับ
คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๖๗)

มาตรา ๖๗ ให้นำความในมาตรา ๖ มาตรา ๗ และมาตรา ๘ มาใช้บังคับกับ
คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินโดยอนุโลม

หมวด ๒ มาตราการตรวจสอบทรัพย์สิน

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีที่มีเหตุอันสมควรสงสัยว่าทรัพย์สิน
ของผู้ต้องหารายใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด
(ร่างมาตรา ๖๘)

มาตรา ๖๘ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินของผู้ต้องหารายใด
เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คณะกรรมการ
ตรวจสอบทรัพย์สินสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้นั้น

ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เลขาธิการ ป.ป.ส. อาจสั่งให้มีการตรวจสอบ
ทรัพย์สินของผู้ต้องหาไปก่อนแล้วรายงานให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินทราบก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสั่งตรวจสอบทรัพย์สิน ให้เป็นไปตามระเบียบ
ที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีเลขาธิการ ป.ป.ส. ได้รับรายงาน
เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับ
ยาเสพติด (ร่างมาตรา ๖๙)

มาตรา ๖๙ เพื่อประโยชน์ในการสั่งตรวจสอบทรัพย์สินตามมาตรา ๖๘
เมื่อเลขาธิการ ป.ป.ส. ได้รับรายงานเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้อง
กับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. ทำความเห็นเสนอต่อ
คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

หากเห็นว่าเป็นทรัพย์สินที่มีอยู่หรือได้มาไม่เกินกว่าฐานะหรือความสามารถ
ในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต หรือเป็นทรัพย์สินที่บุคคลทั่วไปสามารถมีได้
ตามฐานานุกรม หรือตามความจำเป็นในการดำรงชีพ ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. รายงานให้คณะกรรมการ
ตรวจสอบทรัพย์สินทราบด้วย

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหาแล้ว
มีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดของผู้ต้องหาเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด
ร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหา โดยได้รับทรัพย์สินนั้นมาโดยเสนาหาหรือรู้ยู่
ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด
(ร่างมาตรา ๗๐)

มาตรา ๗๐ ในการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหา หากมีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดของผู้อื่นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหา โดยได้รับทรัพย์สินนั้นมาโดยเสนหาหรือรู้อยู่ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีอำนาจสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้นั้นด้วย และในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ให้นำความในมาตรา ๖๘ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

- กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี ในการมอบหมายให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินแทน แล้วรายงานให้ทราบ (ร่างมาตรา ๗๑)

มาตรา ๗๑ คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี อาจมอบหมายให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินแทนแล้วรายงานให้ทราบก็ได้ ในการดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินให้แจ้งผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สินทราบเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ตรวจสอบ เพื่อพิสูจน์ว่าทรัพย์สินนั้นไม่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

ในกรณีที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมายดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินแล้ว พบว่าการดำเนินการตรวจสอบต่อไปจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการ ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมายแจ้งผลการตรวจสอบพร้อมกับความเห็นต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินเพื่อพิจารณา หากคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินเห็นด้วยกับความเห็นของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมาย คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินอาจสั่งให้ยุติการตรวจสอบทรัพย์สินนั้นก็ได้ ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินสั่งให้ยุติการตรวจสอบทรัพย์สิน หากคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินเห็นสมควรจะสั่งให้คืนทรัพย์สินที่มีการยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราวในระหว่างการตรวจสอบให้แก่เจ้าของทรัพย์สินก็ได้

การตรวจสอบทรัพย์สินและการแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

การยุติการตรวจสอบทรัพย์สินและการคืนทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราวตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีมีการตรวจสอบทรัพย์สินแล้วผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกตรวจสอบไม่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับโอนทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ (ร่างมาตรา ๗๒)

มาตรา ๗๒ ในการตรวจสอบทรัพย์สิน ถ้าผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกตรวจสอบไม่เกี่ยวข้องเนื่องกับ

การกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับโอนทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องในคดีที่ต้องหานั้นซึ่งต้องไม่ช้ากว่าหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัด

เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบทรัพย์สิน หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าทรัพย์สินรายใดอาจมีการโอน ยักย้าย ซุกซ่อน หรือเป็นกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นอย่างอื่น ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินรายนั้นไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีการวินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่จะยื่นคำร้องขอผ่อนผันเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยไม่มีประกันหรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ และในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ให้นำความในมาตรา ๖๘ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวแล้ว ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินจัดให้มีการพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งโดยเร็ว และในกรณีที่ผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินสามารถพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งได้ ก็ให้คืนทรัพย์สินให้แก่ผู้นั้น แต่ถ้าไม่สามารถพิสูจน์ได้ ให้ถือว่าการยึดหรืออายัดตามวรรคสองเป็นการยึดหรืออายัดตามวรรคหนึ่ง

การยื่นคำร้องขอผ่อนผันตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

เพื่อประโยชน์ตามมาตรานี้ คำว่า “ทรัพย์สิน” หมายความว่าความรวมถึง

(๑) ทรัพย์สินที่เปลี่ยนแปลงสภาพไป สิทธิเรียกร้อง ผลประโยชน์ และดอกผลจากทรัพย์สินดังกล่าว

(๒) หนี้ที่บุคคลภายนอกถึงกำหนดชำระแก่ผู้ต้องหา

(๓) ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหาที่ได้ขาย จำหน่าย โอน หรือยักย้ายไปเสียในระหว่างระยะเวลาสิบปีก่อนมีคำสั่งยึดหรืออายัด และภายหลังนั้น เว้นแต่ผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์จะพิสูจน์ต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินได้ว่าการโอนหรือการกระทำนั้นได้กระทำไปโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินใดแล้ว (ร่างมาตรา ๗๓)

มาตรา ๗๓ เมื่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินใดแล้ว ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมายดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินและประเมินราคาทรัพย์สินนั้นโดยเร็วแล้วรายงานให้ทราบ

การยึดหรืออายัดทรัพย์สินและการประเมินราคาทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินมาใช้บังคับโดยอนุโลม

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการเก็บรักษาทรัพย์สินที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดไว้ (ร่างมาตรา ๗๔)

มาตรา ๗๔ การเก็บรักษาทรัพย์สินที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดไว้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้หรือหากเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น เลขาธิการ ป.ป.ส. อาจสั่งให้นำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดหรือไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ แล้วรายงานให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินทราบก็ได้

การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดหรือการนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ถ้าความปรากฏในภายหลังว่าทรัพย์สินที่นำไปใช้ตามวรรคสองมิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คืนทรัพย์สินนั้นพร้อมทั้งชดใช้ค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามจำนวนที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกำหนดโดยใช้จากเงินกองทุนให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ถ้าไม่อาจคืนทรัพย์สินได้ ให้ชดใช้ราคาทรัพย์สินนั้นตามราคาประเมินได้ในวันที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือตามราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี

การประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- กำหนดให้อำนาจกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อนุกรรมการ เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมายตามที่กำหนดเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาและสั่งตรวจสอบทรัพย์สินหรือยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามหมวดนี้ (ร่างมาตรา ๗๕)

มาตรา ๗๕ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาและสั่งตรวจสอบทรัพย์สิน หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามหมวดนี้ ให้กรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อนุกรรมการ เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมาย มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ องค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใดมาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(๒) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใดมาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ รวมถึงการตรวจสอบข้อมูลจากธนาคาร ตลาดหลักทรัพย์ และสถาบันการเงินด้วย

(๓) เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีทรัพย์สินตามมาตรา ๗๒ ซุกซ่อนอยู่ เพื่อทำการตรวจค้นหรือเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ ยึด หรืออายัดทรัพย์สินในเวลากลางวัน ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากไม่ดำเนินการดังกล่าว ในทันทีทรัพย์สินนั้นจะถูกยกย้ายก็ให้มีอำนาจเข้าไปในเวลากลางคืน

ในกรณีตาม (๓) ประธานกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ประธานอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน หรือเลขาธิการ ป.ป.ส. จะมอบหมายให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ปฏิบัติการแทน แล้วรายงานให้ทราบก็ได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมายตามวรรคสอง ต้องแสดงเอกสารมอบหมายต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องและคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินวินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด (ร่างมาตรา ๗๖)

มาตรา ๗๖ เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องและคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินวินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น โดยจะยื่นคำร้องไปพร้อมกับคำฟ้องหรือในเวลาใด ๆ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง

ในกรณีที่พบว่ามทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเพิ่มขึ้นอีก ให้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง

ในกรณีที่ไม้อาจดำเนินคดีได้เพราะไม่อาจจับตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้หรือเพราะเหตุที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยรายใดถึงแก่ความตาย ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีคำวินิจฉัย หรือในกรณีที่มีการยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ศาลพิจารณาคำร้องนั้นต่อไปได้

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีศาลสั่งรับคำร้องของพนักงานอัยการ
ตามมาตรา ๗๖ (ร่างมาตรา ๗๗)

มาตรา ๗๗ เมื่อศาลสั่งรับคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๗๖ แล้ว ให้ศาล
สั่งให้เลขาธิการ ป.ป.ส. มีหนังสือแจ้งผู้ซึ่งอาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สินมายื่นคำร้องขอเข้ามาในคดี
ก่อนคดีถึงที่สุด โดยแจ้งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับตามที่อยู่ครั้งล่าสุดของผู้ยื่นเท่าที่ปรากฏ
หลักฐานในสำนวนการสอบสวน กรณีที่ไม่อาจแจ้งตามวิธีการดังกล่าวได้ ให้วางหรือปิดหนังสือนั้น
ไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่ายตามที่อยู่ดังกล่าวต่อหน้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ โดยให้ถือว่าผู้นั้น
ได้รับทราบหรือได้รับแจ้งแล้ว

ค่าใช้จ่ายในการแจ้ง ให้จ่ายจากเงินของกองทุน

- กำหนดให้ศาลไต่สวนคำร้องที่พนักงานอัยการได้ยื่นต่อศาลตามมาตรา ๗๖
วรรคหนึ่ง หากคดีมีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับ
ยาเสพติด ให้ศาลสั่งรับทรัพย์สินนั้น เว้นแต่กรณีเข้าข้อยกเว้นตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๗๘)

มาตรา ๗๘ ให้ศาลไต่สวนคำร้องที่พนักงานอัยการได้ยื่นต่อศาลตามมาตรา ๗๖
วรรคหนึ่ง หากคดีมีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับ
ยาเสพติด ให้ศาลสั่งรับทรัพย์สินนั้น เว้นแต่บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ยื่นคำร้องขอคืน
ก่อนคดีถึงที่สุดและแสดงให้ศาลเห็นว่า

(๑) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริงและทรัพย์สินนั้นไม่ได้เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด
ร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด หรือ

(๒) ตนเป็นผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์และได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและ
มีค่าตอบแทน หรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ถ้าปรากฏหลักฐานว่าจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบ
เป็นผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน
ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาเงินหรือทรัพย์สินที่ผู้นั้นมีอยู่หรือได้มาเกินกว่าฐานะ
หรือความสามารถในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง
กับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

กรณีที่ศาลไต่สวนแล้วมีมูลว่าทรัพย์สินรายการใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับ
การกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด และศาลมีคำสั่งว่าทรัพย์สินรายการนั้นเป็นทรัพย์สิน
ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ไม่สามารถบังคับคดีเอาแก่
ทรัพย์สินนั้นได้ ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของจำเลย
หรือผู้ถูกตรวจสอบได้ภายในสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง แต่ต้องไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินนั้น

- กำหนดว่าในกรณีที่ผู้ขอคืนทรัพย์สินตามมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง ไม่ทราบ
พนักงานอัยการได้มีคำร้องขอให้ศาลรับทรัพย์สิน จนศาลได้มีคำสั่งให้รับทรัพย์สินนั้นแล้ว
ผู้ขอคืนทรัพย์สินดังกล่าวอาจยื่นคำร้องขอคืนทรัพย์สินต่อศาลได้ภายในเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่
ศาลมีคำสั่งให้รับทรัพย์สิน (ร่างมาตรา ๗๙)

มาตรา ๗๙ ในกรณีที่ผู้ขอคืนทรัพย์สินตามมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง ไม่ทราบว่าเป็นพนักงานอัยการได้มีคำร้องขอให้ศาลริบทรัพย์สิน จนศาลได้มีคำสั่งให้ริบทรัพย์สินนั้นแล้ว ผู้ขอคืนทรัพย์สินดังกล่าวอาจยื่นคำร้องขอคืนทรัพย์สินต่อศาลได้ภายในเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ริบทรัพย์สิน

- กำหนดว่าทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง ให้ตกเป็นของกองทุน (ร่างมาตรา ๘๐)

มาตรา ๘๐ ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง ให้ตกเป็นของกองทุน

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีที่มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องผู้ต้องหาหรือจำเลยรายใด (ร่างมาตรา ๘๑)

มาตรา ๘๑ ในกรณีที่มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องผู้ต้องหาหรือจำเลยรายใด ให้การยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้น รวมทั้งทรัพย์สินของผู้อื่นที่ได้ยึดหรืออายัดไว้เนื่องจากเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้นสิ้นสุดลง และให้คืนทรัพย์สินนั้นให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง หากไม่มีผู้ใดมาขอรับทรัพย์สินคืนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่สิ้นสุดการยึดหรืออายัดให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของกองทุน

ทรัพย์สินที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของที่ได้ยึดหรืออายัดไว้เนื่องจากการกระทำความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้น ถ้าไม่มีผู้ใดมาขอรับคืนภายในห้าปีนับแต่วันที่คำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง ให้ตกเป็นของกองทุน

การขอรับทรัพย์สินคืนและการคืนทรัพย์สิน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

- กำหนดว่าในกรณีที่ต้องคืนทรัพย์สินอย่างอื่นนอกจากเงินให้แก่เจ้าของแต่ไม่อาจคืนได้ ให้ใช้ราคาทรัพย์สินแทนจากกองทุนตามราคาประเมินได้ในวันยึดหรืออายัดทรัพย์สิน (ร่างมาตรา ๘๒)

มาตรา ๘๒ ในกรณีที่ต้องคืนทรัพย์สินอย่างอื่นนอกจากเงินให้แก่เจ้าของแต่ไม่อาจคืนได้ ให้ใช้ราคาทรัพย์สินแทนจากกองทุนตามราคาประเมินได้ในวันยึดหรืออายัดทรัพย์สิน

หมวด ๓ กองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

- กำหนดให้จัดตั้งกองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดขึ้นในสำนักงาน ป.ป.ส. มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๘๓)

มาตรา ๘๓ ให้จัดตั้งกองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดขึ้นในสำนักงาน ป.ป.ส. มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา พื้นฟูสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด และติดตามช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษา วิจัย ทดสอบ ทดลอง ฝึกอบรม ประชุม หรือสัมมนาเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา พื้นฟูสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ฝึกอบรม ประชุม หรือสัมมนาเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา พื้นฟูสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการให้บริการหรือจัดกิจกรรมอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา พื้นฟูสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด ตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาผู้ติดยาเสพติด ผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู และผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้

(๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนช่วยเหลือหรือสนับสนุนการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา พื้นฟูสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด ทั้งในประเทศและระดับต่างประเทศ

(๖) เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา พื้นฟูสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด

(๗) กิจการอื่นที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหา ยาเสพติดตามประมวลกฎหมายนี้

บุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุนเงินในลักษณะเดียวกันจากกองทุนหมุนเวียนอื่นแล้ว ไม่มีสิทธิขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนนี้

- กำหนดว่ากองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๘๔) มาตรา ๘๔ กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) เงินและทรัพย์สินที่โอนมาจากกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔

(๒) ทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ และมาตรา ๑๘๓

(๓) เงินและทรัพย์สินที่ได้จากการบริจาค

(๔) เงินและทรัพย์สินที่ได้รับจากรัฐบาล

(๕) ผลประโยชน์ที่เกิดจากทรัพย์สินตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔)

เงินและทรัพย์สินของกองทุนตามวรรคหนึ่ง ไม่ต้องส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

- กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. วางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินการของกองทุนตามเรื่องที่กำหนด (ร่างมาตรา ๘๕)

มาตรา ๘๕ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. วางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินการของกองทุนในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) การแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่ง และหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ และการบริหารจัดการกองทุนตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารทุนหมุนเวียน

(๒) การจัดหาผลประโยชน์ การจัดการ และการจำหน่ายทรัพย์สินของกองทุน

(๓) การรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินของกองทุน

(๔) ค่าใช้จ่ายหรือค่าตอบแทนอื่นใดซึ่งจำเป็นต้องจ่ายแก่หน่วยงาน บุคคลภายนอก พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ ช่วยเหลือหรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้การดำเนินงานตามประมวลกฎหมายนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นให้จ่ายจากกองทุน

(๕) การบริหารและการดำเนินการอื่นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุน

การวางระเบียบตาม (๒) (๓) (๔) และ (๕) ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังด้วย

ลักษณะ ๕ ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ (๓) (ร่างมาตรา ๘๖)

มาตรา ๘๖ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ (๓)

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๔ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ (๑) และ (๓) (ร่างมาตรา ๘๗)

มาตรา ๘๗ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๔ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ (๑) และ (๓)

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๔ (๒) (ร่างมาตรา ๘๘)

มาตรา ๘๘ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๔ (๒)

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๓ หรือ มาตรา ๓๔ (๓) (ร่างมาตรา ๘๙)

มาตรา ๘๙ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๓ หรือ มาตรา ๓๔ (๓)

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่าน ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๔ (๔) (ร่างมาตรา ๙๐)

มาตรา ๙๐ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่าน ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๔ (๔)

- กำหนดห้ามผู้รับอนุญาตผู้ใดดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๒ หรือประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่เภสัชกรมิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ (ร่างมาตรา ๙๑)

มาตรา ๙๑ ห้ามผู้รับอนุญาตผู้ใดดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๒ หรือประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่เภสัชกรมิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ

- กำหนดห้ามผู้ใดจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปหรือจำหน่าย วัตถุออกฤทธิ์และยารวมกันหลายขนาน โดยจัดเป็นชุดไว้ล่วงหน้า เพื่อประโยชน์ทางการค้า (ร่างมาตรา ๙๒)

มาตรา ๙๒ ห้ามผู้ใดจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปหรือจำหน่าย วัตถุออกฤทธิ์และยารวมกันหลายขนาน โดยจัดเป็นชุดไว้ล่วงหน้า เพื่อประโยชน์ทางการค้า

ลักษณะ ๖ ความผิดเกี่ยวกับสารระเหย

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิตหรือนำเข้าสารระเหย โดยก่อนนำออกจำหน่าย ไม่จัดให้มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ภาษาบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหยเพื่อเป็นการเตือน ให้ระวังการใช้สารระเหยดังกล่าว ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมกำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๙๓)

มาตรา ๙๓ ห้ามผู้ใดผลิตหรือนำเข้าสารระเหย โดยก่อนนำออกจำหน่าย ไม่จัดให้มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ภาษาบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหยเพื่อเป็นการเตือน ให้ระวังการใช้สารระเหยดังกล่าว ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมกำหนดในกฎกระทรวง

- กำหนดห้ามผู้ใดจำหน่ายสารระเหยโดยไม่มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความ
ที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าสารระเหยต้องจัดให้มีที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุตามมาตรา ๔๓
อยู่ครบถ้วน (ร่างมาตรา ๔๔)

มาตรา ๔๔ ห้ามผู้ใดจำหน่ายสารระเหยโดยไม่มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความ
ที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าสารระเหยต้องจัดให้มีที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุตามมาตรา ๔๓
อยู่ครบถ้วน

- กำหนดห้ามผู้ใดจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี
เว้นแต่เป็นการจำหน่ายหรือจัดหาโดยสถานศึกษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอน (ร่างมาตรา ๔๕)

มาตรา ๔๕ ห้ามผู้ใดจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่บุคคลอายุไม่เกิน
สิบแปดปี เว้นแต่เป็นการจำหน่ายหรือจัดหาโดยสถานศึกษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอน

- กำหนดห้ามผู้ใดจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่ผู้ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่า
เป็นผู้ติดสารระเหย (ร่างมาตรา ๔๖)

มาตรา ๔๖ ห้ามผู้ใดจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่ผู้ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่า
เป็นผู้ติดสารระเหย

ลักษณะ ๗ ความผิดเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตำรับ

- กำหนดห้ามผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับตามมาตรา ๔๘ ผลิตหรือ
นำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้
(ร่างมาตรา ๔๗)

มาตรา ๔๗ ห้ามผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับตามมาตรา ๔๘ ผลิตหรือ
นำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือ
วัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๔๘
แต่มิได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ (ร่างมาตรา ๔๘)

มาตรา ๔๘ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ
หรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๔๘
แต่มิได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือ
วัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษ
หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๕๐ (ร่างมาตรา ๔๙)

มาตรา ๔๙ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ
หรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษ
หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๕๐

ลักษณะ ๘ ความผิดเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดและการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ

- กำหนดห้ามผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เว้นแต่กรณีตามข้อยกเว้นที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๐๐)

มาตรา ๑๐๐ ห้ามผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เว้นแต่การเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม การเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดตามมาตรา ๕๗ เพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยสาขาเวชกรรมไทย หรือผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือเพื่อการศึกษาวิจัย

- กำหนดห้ามผู้ใดเสพสารระเหย (ร่างมาตรา ๑๐๑)

มาตรา ๑๐๑ ห้ามผู้ใดเสพสารระเหย

- กำหนดห้ามผู้ใดจงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลัง บังคับ ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ วัตถุออกฤทธิ์ หรือสารระเหย เว้นแต่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพตามที่กำหนด ซึ่งอาจจงใจหรือชักนำให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุออกฤทธิ์เพื่อการรักษาพยาบาล (ร่างมาตรา ๑๐๒)

มาตรา ๑๐๒ ห้ามผู้ใดจงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลัง บังคับ ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ วัตถุออกฤทธิ์ หรือสารระเหย

ผู้ประกอบวิชาชีพดังต่อไปนี้ อาจจงใจหรือชักนำให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุออกฤทธิ์เพื่อการรักษาพยาบาลได้

(๑) ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม สำหรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ หรือสำหรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดตามมาตรา ๕๗

(๒) ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยสาขาเวชกรรมไทยหรือผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ สำหรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดตามมาตรา ๕๗

- กำหนดห้ามผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เพื่อเสพ และกำหนดกรณีให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ (ร่างมาตรา ๑๐๓)

มาตรา ๑๐๓ ห้ามผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เพื่อเสพ

การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ ในปริมาณเล็กน้อยซึ่งไม่เกินปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ

๒.๒ ภาค ๒ การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด

ลักษณะ ๑ บทบัญญัติทั่วไป

- กำหนดบทนิยาม คำว่า “ติดยาเสพติด” “การบำบัดรักษา” “การฟื้นฟูสมรรถภาพ” “การฟื้นฟูสภาพทางสังคม” “สถานพยาบาลยาเสพติด” “สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด” “ศูนย์คัดกรอง” “ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม” และ “ผู้อนุญาต” (ร่างมาตรา ๑๐๔)

มาตรา ๑๐๔ ในภาคนี้

“ติดยาเสพติด” หมายความว่า เสพเป็นประจำติดต่อกันและตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องพึ่งยาเสพติดนั้น โดยสามารถตรวจพบสภาพเช่นว่านั้นได้ตามหลักวิชาการ

“การบำบัดรักษา” หมายความว่า การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ซึ่งรวมตลอดถึงการคัดกรอง การประเมินความรุนแรง การบำบัดด้วยยา การฟื้นฟูสมรรถภาพ การลดอันตรายจากยาเสพติด และการติดตามหลังการบำบัดรักษา

“การฟื้นฟูสมรรถภาพ” หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันเป็นการบำบัดพฤติกรรมและการเสพยาเสพติด และฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้กลับคืนสู่สภาพปกติ

“การฟื้นฟูสภาพทางสังคม” หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันเป็นการสงเคราะห์ สนับสนุนให้ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านที่อยู่อาศัย การศึกษา อาชีพ ตลอดจนการติดตามดูแลช่วยเหลือจนสามารถกลับมาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

“สถานพยาบาลยาเสพติด” หมายความว่า โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด กำหนดให้เป็นสถานที่ทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

“สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด” หมายความว่า สถานพยาบาล สถานฟื้นฟูหรือสถานที่อื่นใดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดให้เป็นสถานที่ทำการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

“ศูนย์คัดกรอง” หมายความว่า สถานที่คัดกรองการเข้ายาเสพติด

“ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม” หมายความว่า สถานที่ทำการฟื้นฟูสภาพทางสังคม แก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า ปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย จากปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ลักษณะ ๒ คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

- กำหนดให้มีคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด (ร่างมาตรา ๑๐๕)

มาตรา ๑๐๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการบำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด” ประกอบด้วยรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน กรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมควบคุมโรค อธิบดีกรมคุมประพฤติ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมสนับสนุน บริการสุขภาพ อธิบดีกรมสุขภาพจิต เลขาธิการ ป.ป.ส. เลขาธิการ ออย. ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าการการกีฬาแห่งประเทศไทย ประธานกรรมการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และประธานกรรมการหอการค้าไทย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแต่งตั้งจำนวนสามคน ในจำนวนนี้ให้แต่งตั้งจากผู้แทน องค์กรเอกชนซึ่งเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดอย่างน้อยหนึ่งคน

ให้รองปลัดกระทรวงสาธารณสุขซึ่งปลัดกระทรวงสาธารณสุขมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแต่งตั้ง ข้าราชการในกระทรวงสาธารณสุขจำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

- กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ทำหน้าที่เป็นสำนักงาน เลขานุการของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษา และกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการบำบัดรักษาและ ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด (ร่างมาตรา ๑๐๖)

มาตรา ๑๐๖ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ทำหน้าที่เป็นสำนักงาน เลขานุการของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษา และกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟู ผู้ติดยาเสพติด

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด (ร่างมาตรา ๑๐๗)

มาตรา ๑๐๗ ให้คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดมีหน้าที่ และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้คำแนะนำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวงตามภาคนี้
- (๒) กำหนดนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
- (๓) กำหนดแนวทางและการดำเนินการด้านการพัฒนางานวิชาการ มาตรฐาน และคุณภาพการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
- (๔) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งและการรับรองคุณภาพศูนย์คัดกรอง สถานพยาบาลยาเสพติด สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม
- (๕) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดกรอง การบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และการประเมินผลการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
- (๖) กำหนดระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อควบคุมการบำบัดรักษาและระเบียบวินัยสำหรับศูนย์คัดกรอง สถานพยาบาลยาเสพติด และสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
- (๗) ให้ความเห็นชอบในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการฟื้นฟูสภาพทางสังคม และติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา
- (๘) กำกับ ติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษา และแนะนำหน่วยงานในพื้นที่ในการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา
- (๙) วางแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์ที่จำเป็นและเหมาะสม รวมทั้งช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาซึ่งไม่มีที่อยู่อาศัยให้ได้มีที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราวและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้
- (๑๐) วางแนวทางการดำเนินการของหน่วยงานในการช่วยเหลือเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การศึกษา เงินทุนสงเคราะห์ และการให้การสงเคราะห์อื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา
- (๑๑) สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจ้างงานหรือการประกอบอาชีพแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา
- (๑๒) กำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา
- (๑๓) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่มอบหมาย
- (๑๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
- กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา ๑๐๘) มาตรา ๑๐๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
 ขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่
 ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้
 แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

- กำหนดการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ นอกจากการพ้นจาก
 ตำแหน่งตามวาระ (ร่างมาตรา ๑๐๙)

มาตรา ๑๐๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๐๘ กรรมการ
 ผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขให้ออก เพราะเหตุบกพร่องหรือไม่สุจริต
 ต่อหน้าที่ หรือความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ
 ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) ถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะ ใบอนุญาตประกอบ
 วิชาชีพเวชกรรม หรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพอื่น

- กำหนดหลักเกณฑ์กรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ
 (ร่างมาตรา ๑๑๐)

มาตรา ๑๑๐ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้แต่งตั้ง
 ผู้อื่นดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้ง
 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับ
 วาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

ในระหว่างที่ยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง
 ให้คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

- กำหนดองค์ประชุมในการประชุมคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟู
 ผู้ติดยาเสพติด กำหนดการเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม และกำหนด
 การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม (ร่างมาตรา ๑๑๑)

มาตรา ๑๑๑ การประชุมของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
 ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติ
 หน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ลักษณะ ๓ การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

- กำหนดหลักเกณฑ์การพ้นจากความผิดฐานเสพยาเสพติดให้โทษ เสพสารระเหย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เพื่อเสพ (ร่างมาตรา ๑๑๒)

มาตรา ๑๑๒ ผู้ใดยกเหตุว่าตนได้เสพยาเสพติดตามมาตรา ๑๖๐ หรือมาตรา ๑๖๑ หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เพื่อเสพตามมาตรา ๑๖๒ และได้สมัครใจขอเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลยาเสพติด อีกทั้งได้ปฏิบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา จนได้รับการรับรองเป็นหนังสือว่าเป็นผู้ผ่านการบำบัดรักษาเป็นที่น่าพอใจจากหัวหน้าสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้ผู้นั้นพ้นจากความผิดในมาตราดังกล่าว

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ส่งตัวผู้ที่มีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติด ตามมาตรา ๑๖๐ หรือมาตรา ๑๖๑ หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพตามมาตรา ๑๖๒ ซึ่งไม่ปรากฏว่าผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล ไม่มีพฤติการณ์ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นหรือสังคม และสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา (ร่างมาตรา ๑๑๓)

มาตรา ๑๑๓ ในกรณีที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตรวจพบผู้ที่มีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดตามมาตรา ๑๖๐ หรือมาตรา ๑๖๑ หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพตามมาตรา ๑๖๒ ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล ไม่มีพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นหรือสังคม และสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจส่งตัวผู้นั้นไปสถานพยาบาลยาเสพติดหรือศูนย์คัดกรองต่อไป

เมื่อผู้สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาตามวรรคหนึ่งเข้ารับการบำบัดรักษาและปฏิบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา จนได้รับการรับรองเป็นหนังสือว่าเป็นผู้ผ่านการบำบัดรักษาเป็นที่น่าพอใจจากหัวหน้าสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้ผู้นั้นพ้นจากความผิดในมาตราดังกล่าว

หากผู้เข้ารับการรักษาตามวรรคหนึ่งหลบหนีหรือไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษาจนครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้สถานพยาบาลยาเสพติด หรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจัดทำประวัติ ข้อมูล และพฤติกรรมของผู้หลบหนี หรือไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษาดังกล่าว

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ ในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด (ร่างมาตรา ๑๑๔)

มาตรา ๑๑๔ เพื่อประโยชน์ในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(๑) ตรวจสอบหรือค้นผู้ที่มีพฤติกรรมอันควรสงสัยว่าเสพยาเสพติด

(๒) ยึดยาเสพติดจากผู้ครอบครองยาเสพติด

(๓) ตรวจสอบหรือทดสอบหรือสั่งให้รับการตรวจหรือทดสอบสารเสพติดในร่างกายของบุคคล เมื่อมีเหตุจำเป็นประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลนั้นเสพยาเสพติดในเคหสถาน สถานที่ใด ๆ หรือยานพาหนะ

(๔) สอบถามและตรวจสอบ เพื่อทราบชื่อ อาชีพ ที่อยู่ ประวัติ รายได้ และพฤติกรรมอื่นของบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

(๕) สอบถามความยินยอม และให้ลงนามยินยอมหรือไม่ยินยอมเข้ารับการบำบัดรักษา

(๖) เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) และเพื่อส่งตัวผู้นั้นไปยังสถานพยาบาลยาเสพติด จะให้บุคคลนั้นอยู่ในความดูแลเป็นการชั่วคราวได้แต่ต้องไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ตรวจสอบหรือทดสอบว่าบุคคลนั้นมีสารเสพติดอยู่ในร่างกาย

(๗) บันทึกพฤติกรรมแห่งการดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) และส่งไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อเก็บไว้เป็นพยานหลักฐานในกรณีที่จะดำเนินคดีกับบุคคลนั้น

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตำแหน่งใดหรือระดับใด จะมีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

- กำหนดให้กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดสถานที่ที่เป็นศูนย์คัดกรอง และกำหนดหน้าที่และอำนาจของศูนย์คัดกรอง (ร่างมาตรา ๑๑๕)

มาตรา ๑๑๕ ให้กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดสถานที่ที่เป็นศูนย์คัดกรอง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้ศูนย์คัดกรองมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจหาสารเสพติดในร่างกาย

(๒) คัดกรองและประเมินความรุนแรงของการติดยาเสพติด ภาวะความเสี่ยงทางสุขภาพกายหรือสุขภาพจิต

(๓) พิจารณาส่งต่อผู้เข้ารับการรักษาไปยังสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

(๔) จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการคัดกรองและข้อมูลอื่นของผู้รับการคัดกรอง

- กำหนดให้สถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมีหน้าที่และอำนาจดำเนินการบำบัดรักษาหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพ ประเมินผล ติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง จัดทำและเก็บข้อมูลประวัติของผู้เข้ารับการรักษาหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งดำเนินการลดอันตรายจากยาเสพติด แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๑๑๖)

มาตรา ๑๑๖ ให้สถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมีหน้าที่และอำนาจดำเนินการบำบัดรักษาหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพ ประเมินผล ติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง จัดทำและเก็บข้อมูลประวัติของผู้เข้ารับการรักษาหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งดำเนินการลดอันตรายจากยาเสพติด แล้วแต่กรณี

ลักษณะ ๔ การฟื้นฟูสภาพทางสังคม

- กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานครจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม กำหนดหน้าที่ของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม และกำหนดให้กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงาน ป.ป.ส. สนับสนุนและช่วยเหลือการดำเนินการของศูนย์ดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ การศึกษา การติดตามดูแลปัญหาด้านสุขภาพ และการให้การสงเคราะห์อื่น ๆ (ร่างมาตรา ๑๑๗)

มาตรา ๑๑๗ ให้กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานครจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และสงเคราะห์แก่ผู้เข้ารับการรักษาตามมาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๓ และมาตรา ๑๖๗ เพื่อให้ผู้เข้ารับการรักษาได้รับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม โดยได้รับบริการด้านสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์ที่จำเป็นและเหมาะสม รวมทั้งช่วยเหลือสนับสนุนให้มีที่อยู่อาศัย เป็นการชั่วคราวเพื่อให้บุคคลดังกล่าวสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ โดยไม่กลับมากระทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีก

ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงาน ป.ป.ส. สนับสนุนและช่วยเหลือ การดำเนินการของหน่วยงานตามวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การศึกษา การติดตามดูแลปัญหาด้านสุขภาพ และการให้การสงเคราะห์อื่น ๆ

การฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวงโดยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

- กำหนดว่าในการฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามมาตรา ๑๑๗ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ หรือกรุงเทพมหานคร อาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่หรือมอบหมายอาสาสมัคร ในพื้นที่หรืออาจทำความตกลงเพื่อมอบหมายหรือส่งต่อให้ส่วนราชการ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่น ที่ให้ความร่วมมือก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๑๘)

มาตรา ๑๑๘ ในการฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามมาตรา ๑๑๗ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ หรือกรุงเทพมหานคร อาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่หรือมอบหมายอาสาสมัครในพื้นที่ หรืออาจทำความตกลงเพื่อมอบหมายหรือส่งต่อให้ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่น ที่ให้ความร่วมมือก็ได้

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม (ร่างมาตรา ๑๑๙)

มาตรา ๑๑๙ ให้ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำแนะนำ ปรีกษา และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(๒) ให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม รวมทั้งการสนับสนุนผู้ติดยาเสพติด หรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาให้ได้มีที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราว

(๓) ช่วยเหลือเกี่ยวกับอาชีพ การศึกษา เงินทุนสงเคราะห์ และให้การสงเคราะห์ อื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(๔) สนับสนุนและส่งเสริมให้นายจ้างหรือสถานประกอบการรับผู้ติดยาเสพติด หรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาเข้าทำงาน

(๕) ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

ลักษณะ ๕ ความผิดเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

- กำหนดห้ามผู้ใดทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเป็นปกติธุระโดยใช้ยา ตามกฎหมายว่าด้วยยา หรือวัตถุออกฤทธิ์หรือยาเสพติดให้โทษตามประมวลกฎหมายนี้ หรือกระทำการบำบัดรักษายาเสพติดไม่ว่าโดยวิธีอื่นใด ซึ่งมีได้กระทำในสถานพยาบาล

ยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายนี้ ไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ แต่ไม่รวมถึงการให้ความรู้ ให้คำปรึกษา หรือให้คำแนะนำแก่ผู้ติดยาเสพติดโดยไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทน (ร่างมาตรา ๑๒๐)

มาตรา ๑๒๐ ห้ามผู้ใดทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเป็นปกติธุระโดยใช้ยา ตามกฎหมายว่าด้วยยา หรือวัตถุออกฤทธิ์หรือยาเสพติดให้โทษตามประมวลกฎหมายนี้ หรือกระทำการบำบัดรักษา ยาเสพติดไม่ว่าโดยวิธีอื่นใด ซึ่งมีได้กระทำในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายนี้ ไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่

ความในวรรคหนึ่งมิใช่บังคับแก่การให้ความรู้ ให้คำปรึกษา หรือให้คำแนะนำแก่ผู้ติดยาเสพติดโดยไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทน

- กำหนดห้ามผู้ใดโฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษา ยาเสพติดหรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวโดยใช้ชื่อของตน หรือชื่อหรือที่ตั้งหรือกิจการของสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน หรือคุณวุฒิหรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต (ร่างมาตรา ๑๒๑)

มาตรา ๑๒๑ ห้ามผู้ใดโฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษา ยาเสพติดหรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวโดยใช้ชื่อของตน หรือชื่อหรือที่ตั้งหรือกิจการของสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน หรือคุณวุฒิหรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

การขออนุญาต การออกใบอนุญาต และเงื่อนไขในการโฆษณาตามใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

ความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับแก่สถานพยาบาลของรัฐ

- กำหนดให้ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างตามที่กำหนด ในกรณีที่ผู้อนุญาตเห็นว่าการโฆษณาใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๑ หรือมีการใช้ข้อความโฆษณาไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต (ร่างมาตรา ๑๒๒)

มาตรา ๑๒๒ ในกรณีที่ผู้อนุญาตเห็นว่าการโฆษณาใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๑ หรือมีการใช้ข้อความโฆษณาไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในโฆษณา
- (๒) ห้ามการใช้ข้อความบางอย่างที่ปรากฏในการโฆษณา
- (๓) ห้ามการโฆษณาหรือห้ามใช้วิธีการใดในการโฆษณา
- (๔) ให้โฆษณาเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดที่อาจเกิดขึ้น

ในการออกคำสั่งตาม (๔) ให้ผู้อนุญาตกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการโฆษณา โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนกับความสุจริตใจในการกระทำของผู้ทำการโฆษณา

๒.๓ ภาค ๓ บทกำหนดโทษ

ลักษณะ ๑ บทบัญญัติทั่วไป

- กำหนดลักษณะการกระทำที่ผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักร ก็ต้องรับโทษในราชอาณาจักร (ร่างมาตรา ๑๒๓)

มาตรา ๑๒๓ ผู้ใดกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักร ผู้นั้นจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร ถ้าปรากฏว่า

(๑) ผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทย หรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

(๒) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และได้กระทำโดยประสงฆ์ให้ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักรหรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย หรือ

(๓) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าวและการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักร และได้มีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม

- กำหนดลักษณะการกระทำที่ผู้ใดกระทำในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น และกำหนดการลงโทษผู้จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่พำนักหรือที่ซ่อนเร้น เพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร สามีหรือภริยาของตนให้พ้นจากการถูกจับกุม (ร่างมาตรา ๑๒๔)

มาตรา ๑๒๔ ในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

(๑) สนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด

(๒) จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่หรือวัตถุใด ๆ เพื่อประโยชน์หรือให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ

(๓) จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่ประชุม ที่พำนัก หรือที่ซ่อนเร้นเพื่อช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่ผู้กระทำความผิด หรือเพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากการถูกจับกุม

(๔) รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้กระทำความผิดเพื่อประโยชน์หรือให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ

(๕) ปกปิด ซ่อนเร้น หรือเอาไปเสียซึ่งยาเสพติดหรือวัตถุใด ๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิดเพื่อช่วยเหลือผู้กระทำความผิด

(๖) ชี้แนะหรือติดต่อบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิด

ผู้ใดจัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่พำนักหรือที่ซ่อนเร้นเพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร สามี หรือภริยาของตนให้พ้นจากการถูกจับกุม ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้นหรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่า ที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

- กำหนดว่าผู้ใดพยายามกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษ ตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ (ร่างมาตรา ๑๒๕)

มาตรา ๑๒๕ ผู้ใดพยายามกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษ ตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ

- กำหนดความผิดและโทษแก่ผู้สมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด กำหนดโทษในกรณีถ้ามีการกระทำความผิด ร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันดังกล่าว กำหนดโทษแก่กรณีหาก การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม และกำหนดความหมายของคำว่า องค์กรอาชญากรรม (ร่างมาตรา ๑๒๖)

มาตรา ๑๒๖ ผู้ใดสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิด ร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้นั้นสมคบกันกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าแสนบาท

ถ้าได้มีการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกัน ตามวรรคหนึ่ง ผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ในกรณีที่มีการกระทำตามวรรคหนึ่งมีลักษณะเป็นการกระทำขององค์กร อาชญากรรม ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า “องค์กรอาชญากรรม” หมายความว่า คณะบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่รวมตัวกันช่วงระยะเวลาหนึ่งและร่วมกันกระทำการใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดและเพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ ทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่น

- กำหนดโทษแก่ผู้ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับ ใช้อำนาจครอบงำ ผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใดให้ผู้อื่นกระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ (ร่างมาตรา ๑๒๗)

มาตรา ๑๒๗ ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับ ใช้อำนาจครอบงำ ผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใดให้ผู้อื่นกระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ต้องระวางโทษเป็นสองเท่า ของโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

- กำหนดโทษแก่ผู้ยอมให้ผู้อื่นใช้ชื่อ เอกสาร หลักฐานของตน ในการเปิดจดหรือลงทะเบียนทำธุรกรรมทางการเงิน ชื่อสินค้า หรือบริการอื่นใด ยอมให้ใช้บัญชีธนาคาร บัตรอิเล็กทรอนิกส์ ซิมการ์ดโทรศัพท์ หรือยอมให้ผู้อื่นใช้สิ่งเช่นว่านั้น ซึ่งตนได้เปิด จดหรือลงทะเบียนไว้แล้ว โดยรู้ว่าจะเป็นการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด (ร่างมาตรา ๑๒๘)

มาตรา ๑๒๘ ผู้โดยยอมให้ผู้อื่นใช้ชื่อ เอกสาร หลักฐานของตน ในการเปิดจดหรือลงทะเบียนทำธุรกรรมทางการเงิน ชื่อสินค้า หรือบริการอื่นใด ยอมให้ใช้บัญชีธนาคาร บัตรอิเล็กทรอนิกส์ ซิมการ์ดโทรศัพท์ หรือยอมให้ผู้อื่นใช้สิ่งเช่นว่านั้น ซึ่งตนได้เปิด จดหรือลงทะเบียนไว้แล้ว โดยรู้ว่าจะเป็นการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้รับหรืออาจรู้ความลับในราชการเกี่ยวกับการดำเนินการตามประมวลกฎหมายนี้ กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นรู้หรืออาจรู้ความลับดังกล่าว เว้นแต่เป็นการปฏิบัติการตามหน้าที่หรือตามกฎหมาย (ร่างมาตรา ๑๒๙)

มาตรา ๑๒๙ ผู้ใดรู้หรืออาจรู้ความลับในราชการเกี่ยวกับการดำเนินการตามประมวลกฎหมายนี้ กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นรู้หรืออาจรู้ความลับดังกล่าว เว้นแต่เป็นการปฏิบัติการตามหน้าที่หรือตามกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดห้ามผู้ใดเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ส่งทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใดซึ่งถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ได้มาโดยคำสั่งอนุญาตของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติด เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาล และกำหนดโทษแก่ผู้ฝ่าฝืน (ร่างมาตรา ๑๓๐)

มาตรา ๑๓๐ ห้ามผู้ใดเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ส่งทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใดซึ่งถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ได้มาโดยคำสั่งอนุญาตของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติด เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาล

ผู้ใดฝ่าฝืนวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำโดยกรรมการ ป.ป.ส. เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. หรือเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้กระทำต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

- กำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดโดยแต่งเครื่องแบบหรือโดยแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นเจ้าพนักงาน ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ร่างมาตรา ๑๓๑)

มาตรา ๑๓๑ ผู้ใดกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดโดยแต่งเครื่องแบบหรือโดยแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นเจ้าพนักงาน ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ต้องระวางโทษหนักกว่าโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นอีกกึ่งหนึ่ง

- กำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดภาคนี้ที่เป็นนิติบุคคล (ร่างมาตรา ๑๓๒)

มาตรา ๑๓๒ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดภาคนี้ เป็นนิติบุคคล ต้องระวางโทษปรับสองเท่าของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลตามวรรคหนึ่ง เกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

- กำหนดให้บรรดา ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๔ หรือประเภท ๕ วัตถุออกฤทธิ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ เครื่องจักรกล หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ไม่ว่าจะมิให้ผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ก็ตาม (ร่างมาตรา ๑๓๓)

มาตรา ๑๓๓ บรรดา ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๔ หรือประเภท ๕ วัตถุออกฤทธิ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ เครื่องจักรกล หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติดให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมิให้ผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ก็ตาม

ลักษณะ ๒ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการอนุญาตสำหรับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

- กำหนดโทษแก่ผู้ควบคุมยานพาหนะผู้ใดไม่จัดให้มีการป้องกันตามสมควร เพื่อมิให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สูญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบตามมาตรา ๓๒ (๒) (ร่างมาตรา ๑๓๔)

มาตรา ๑๓๔ ผู้ควบคุมยานพาหนะผู้ใดไม่จัดให้มีการป้องกันตามสมควร เพื่อมิให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สูญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบตามมาตรา ๓๒ (๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๕ ผู้ได้นำเข้าหรือส่งออกในแต่ละครั้ง ซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวในแต่ละครั้งให้นำเข้าหรือส่งออก (ร่างมาตรา ๑๓๕)

มาตรา ๑๓๕ ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๕ ผู้ได้นำเข้าหรือส่งออกในแต่ละครั้ง ซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวในแต่ละครั้งให้นำเข้าหรือส่งออก ต้องระวางโทษปรับครั้งละไม่เกินห้าพันบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้เปลี่ยนแปลงจุดหมายในการส่งวัตถุออกฤทธิ์อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่ส่งวัตถุออกฤทธิ์กลับคืนไปยังประเทศที่ส่งออกตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง (ร่างมาตรา ๑๓๖)

มาตรา ๑๓๖ ผู้ใดเปลี่ยนแปลงจุดหมายในการส่งวัตถุออกฤทธิ์อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่ส่งวัตถุออกฤทธิ์กลับคืนไปยังประเทศที่ส่งออกตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตจากเลขาธิการ ออ. แปรรูปหรือแปรสภาพวัตถุออกฤทธิ์ให้เป็นอย่างอื่น หรือเปลี่ยนหีบห่อที่บรรจุวัตถุออกฤทธิ์โดยไม่มีเหตุอันสมควรอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๑ (ร่างมาตรา ๑๓๗)

มาตรา ๑๓๗ ผู้ใดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเลขาธิการ ออ. แปรรูปหรือแปรสภาพวัตถุออกฤทธิ์ให้เป็นอย่างอื่น หรือเปลี่ยนหีบห่อที่บรรจุวัตถุออกฤทธิ์โดยไม่มีเหตุอันสมควรอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้ส่งวัตถุออกฤทธิ์ที่ได้รับอนุญาตนำเข้าไปยังบุคคลอื่นหรือสถานที่อื่นนอกเหนือไปจากที่ระบุในใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อนำเข้าโดยไม่ได้รับอนุญาตอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๓๘)

มาตรา ๑๓๘ ผู้ใดส่งวัตถุออกฤทธิ์ที่ได้รับอนุญาตนำเข้าไปยังบุคคลอื่นหรือสถานที่อื่นนอกเหนือไปจากที่ระบุในใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อนำเข้าโดยไม่ได้รับอนุญาตอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้ส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังประเทศที่ระบุห้ามนำเข้าโดยไม่ได้รับใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากประเทศนั้นและใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากเลขาธิการ ออ. อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๓ วรรคสอง (ร่างมาตรา ๑๓๙)

มาตรา ๑๓๙ ผู้ใดส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังประเทศที่ระบุห้ามนำเข้าโดยไม่ได้รับใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากประเทศนั้นและใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากเลขาธิการ ออ. อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๓ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลักษณะ ๓ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ปลอม
ผิดมาตรฐาน หรือเสื่อมคุณภาพ

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒
ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ปลอม
อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๑ และกำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือ
วัตถุออกฤทธิ์ปลอม อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๑ (ร่างมาตรา ๑๔๐)

มาตรา ๑๔๐ ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒
ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ปลอม
อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท

ผู้ใดจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม อันเป็นการฝ่าฝืน
มาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินเจ็ดแสนบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒
ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔
ผิดมาตรฐาน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๒ และกำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายยาเสพติดให้โทษหรือ
วัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐาน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๒ (ร่างมาตรา ๑๔๑)

มาตรา ๑๔๑ ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒
ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔
ผิดมาตรฐาน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน
หกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดจำหน่ายยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐาน อันเป็นการฝ่าฝืน
มาตรา ๕๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท
๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ เสื่อมคุณภาพ
อันเป็นการฝ่าฝืนตามมาตรา ๕๓ และกำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท
๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔
เสื่อมคุณภาพ อันเป็นการฝ่าฝืนตามมาตรา ๕๓ (ร่างมาตรา ๑๔๒)

มาตรา ๑๔๒ ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓
หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ เสื่อมคุณภาพ
อันเป็นการฝ่าฝืนตามมาตรา ๕๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕
หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ เสื่อมคุณภาพ อันเป็นการฝ่าฝืน
ตามมาตรา ๕๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลักษณะ ๔ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๖ และกำหนดโทษหนักขึ้นถ้าการกระทำผิดดังกล่าวมีลักษณะฉรจรจตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๔๓)

มาตรา ๑๔๓ ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งล้านห้าแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำความดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสองล้านบาท

(๑) การกระทำเพื่อการค้า

(๒) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน

(๓) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี

(๔) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใด หรือสถานที่ราชการ

(๕) การกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย

(๖) การกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองเป็นการกระทำความดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงห้าล้านบาท หรือประหารชีวิต

(๑) การกระทำโดยหัวหน้า ผู้มีหน้าที่สั่งการ หรือผู้มีหน้าที่จัดการในเครือข่ายอาชญากรรม

(๒) การทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไป

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๔ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๗ และกำหนดโทษหนักขึ้นถ้าการกระทำผิดดังกล่าวเฉพาะยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ เป็นการกระทำที่มีลักษณะฉรจรจตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๔๔)

มาตรา ๑๔๔ ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๔ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเฉพาะยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ เป็นการกระทำความดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านห้าแสนบาท

(๑) การกระทำเพื่อการค้า
 (๒) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน
 (๓) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี
 (๔) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา
 ของหมู่ชนใด หรือสถานที่ราชการ

(๕) การกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย

(๖) การกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ
 ในประเภท ๓ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๘ (ร่างมาตรา ๑๔๕)

มาตรา ๑๔๕ ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ
 ในประเภท ๓ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกิน
 สามแสนบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง
 ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๙ และกำหนดโทษหนักขึ้น
 ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวมีลักษณะฉ้อโกงตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๔๖)

มาตรา ๑๔๖ ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง
 ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี
 และปรับไม่เกินห้าแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำความผิดดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษ
 จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านห้าแสนบาท

(๑) การกระทำเพื่อการค้า

(๒) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน

(๓) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี

(๔) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของ
 หมู่ชนใด หรือสถานที่ราชการ

(๕) การกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย

(๖) การกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง
 ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ อันเป็นการฝ่าฝืน
 มาตรา ๙๐ และกำหนดโทษหนักขึ้นถ้ากระทำความผิดดังกล่าวเฉพาะวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑
 หรือประเภท ๒ เป็นการกระทำอันมีลักษณะฉ้อโกงตามที่กำหนด และกำหนดโทษแก่ผู้นำผ่าน
 ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๐ (ร่างมาตรา ๑๔๗)

มาตรา ๑๔๗ ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์
 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๐ ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

(๑) วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท

(๒) วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินเจ็ดแสนบาท

(๓) วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเฉพาะวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เป็นการกระทำความผิดต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านห้าแสนบาท

(๑) การกระทำเพื่อการค้า

(๒) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน

(๓) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี

(๔) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใด หรือสถานที่ราชการ

(๕) การกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย

(๖) การกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ

ผู้ใดนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าแสนบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้รับอนุญาตที่ดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่เภสัชกรมิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๑ (ร่างมาตรา ๑๔๘)

มาตรา ๑๔๘ ผู้รับอนุญาตผู้ใดดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่เภสัชกรมิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๑ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปหรือจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์และยารวมกันหลายขนาน โดยจัดเป็นชุดไว้ล่วงหน้า เพื่อประโยชน์ทางการค้า อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๒ (ร่างมาตรา ๑๔๙)

มาตรา ๑๔๙ ผู้ใดจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปหรือจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์และยารวมกันหลายขนาน โดยจัดเป็นชุดไว้ล่วงหน้า เพื่อประโยชน์ทางการค้า อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดอัตราการลงโทษในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดตามประมวลกฎหมายนี้ที่มีโทษจำคุกและปรับ (ร่างมาตรา ๑๕๐)

มาตรา ๑๕๐ ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดตามประมวลกฎหมายนี้ที่มีโทษจำคุกและปรับ ให้ศาลลงโทษจำคุกและปรับด้วยเสมอ โดยคำนึงถึงการลงโทษในทางทรัพย์สินเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

ถ้าศาลเห็นว่าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งของผู้ใดเมื่อได้พิเคราะห์ถึงความร้ายแรงของการกระทำความผิด ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดและพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว กรณีมีเหตุอันสมควรเป็นการเฉพาะราย ศาลจะลงโทษจำคุกหรือปรับน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้

- กำหนดให้อำนาจศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิด ในอัตราที่น้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ในกรณีที่ศาลเห็นว่า ผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญ และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาล (ร่างมาตรา ๑๕๑)

มาตรา ๑๕๑ ถ้าศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาล ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้

ลักษณะ ๕ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับสารระเหย

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิตหรือนำเข้าสารระเหย โดยก่อนนำออกจำหน่ายไม่จัดให้มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๓ (ร่างมาตรา ๑๕๒)

มาตรา ๑๕๒ ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าสารระเหย โดยก่อนนำออกจำหน่ายไม่จัดให้มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายสารระเหยโดยไม่มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าสารระเหยต้องจัดให้มีที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุตามมาตรา ๙๓ อยู่ครบถ้วน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๔ (ร่างมาตรา ๑๕๓)

มาตรา ๑๕๓ ผู้ใดจำหน่ายสารระเหยโดยไม่มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าสารระเหยต้องจัดให้มีที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุตามมาตรา ๙๓ อยู่ครบถ้วน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายสารระเหยแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๕ (ร่างมาตรา ๑๕๔)

มาตรา ๑๕๔ ผู้ใดจำหน่ายสารระเหยแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่ผู้ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่าเป็นผู้ติดสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๖ และกำหนดโทษหนักขึ้น ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี (ร่างมาตรา ๑๕๕)

มาตรา ๑๕๕ ผู้ใดจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่ผู้ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่าเป็นผู้ติดสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลักษณะ ๖ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตำรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้แก้ไขรายการทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง (ร่างมาตรา ๑๕๖)

มาตรา ๑๕๖ ผู้ใดแก้ไขรายการทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับตามมาตรา ๔๘ ที่ผลิตหรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๑๕๗)

มาตรา ๑๕๗ ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับตามมาตรา ๔๘ ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๔๘ แต่มิได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๘ (ร่างมาตรา ๑๕๘)

มาตรา ๑๕๘ ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๔๘ แต่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิตนำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๕๐ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๙ และกำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๕๐ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๙ (ร่างมาตรา ๑๕๙)

มาตรา ๑๕๙ ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๕๐ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินเจ็ดแสนบาท

ผู้ใดจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๕๐ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินสามแสนบาท

ลักษณะ ๗ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดและการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ

- กำหนดโทษแก่ผู้เสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ และมีใช้กรณีตามมาตรา ๑๑๒ หรือมาตรา ๑๑๓ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๐ (ร่างมาตรา ๑๖๐)

มาตรา ๑๖๐ ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ และมีใช้กรณีตามมาตรา ๑๑๒ หรือมาตรา ๑๑๓ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้เสพสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๑ (ร่างมาตรา ๑๖๑)

มาตรา ๑๖๑ ผู้ใดเสพสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เพื่อเสพ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๓ (ร่างมาตรา ๑๖๒)

มาตรา ๑๖๒ ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เพื่อเสพ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดหลักในการพิจารณาและพิพากษาคดีตามลักษณะนี้ รวมถึงการชั่งน้ำหนักความร้ายแรงของการกระทำความผิดและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับผู้กระทำความผิด หรือของจำเลยแต่ละคนเพื่อความเหมาะสมกับการลงโทษ (ร่างมาตรา ๑๖๓)

มาตรา ๑๖๓ ในการพิจารณาและพิพากษาคดีตามลักษณะนี้ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีโดยคำนึงถึงการสงเคราะห์ให้จำเลยเลิกเสพยาเสพติดโดยการบำบัดรักษา ยิ่งกว่าการลงโทษ หากจะลงโทษจำเลยก็ให้พิจารณาลงโทษให้เหมาะสมกับจำเลยแต่ละคน แม้จำเลยจะได้กระทำความผิดร่วมกัน โดยคำนึงถึงความร้ายแรงตามลักษณะของความผิดที่แตกต่างกัน ในแต่ละคดี ผลร้ายแรงตามประเภทและปริมาณของยาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิด และข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับผู้กระทำความผิด เช่น อายุ ประวัติ ความประพฤติ นิสัย สติปัญญา การศึกษาอบรม ภาระในการเลี้ยงดูครอบครัว การเสพเพื่อรักษาโรคบรรเทาความเจ็บปวด ความจำเป็นต้องเสพด้วยเหตุอื่น สภาพร่างกาย และสภาพจิตใจ สิ่งแวดล้อม การถูกบังคับขู่เข็ญ หลอกลวงให้เสพยาเสพติด หรือตกเป็นเครื่องมือของผู้ค้ายาเสพติด หรือเหตุอันควรปรานีอื่นใด

นอกจากนั้นการลงโทษควรได้คำนึงถึงชนิดของยาเสพติดที่เสพหรือครอบครอง เพื่อเสพ จำนวนยาเสพติดที่เสพหรือครอบครองเพื่อเสพ การเสพยาเสพติดเป็นครั้งคราว หรือประจำ หรือเสพยาเสพติดเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานบางอย่าง

- กำหนดให้อำนาจศาลที่พิจารณาพิพากษาผู้กระทำความผิดตามลักษณะนี้ มีอำนาจเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญาหรือนำเงื่อนไข เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยข้อเดียวหรือหลายข้อตามมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้แทนการลงโทษ ในกรณีที่ไมปรากฏว่า ผู้กระทำความผิดดังกล่าวเป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล (ร่างมาตรา ๑๖๔)

มาตรา ๑๖๔ ในการพิจารณาพิพากษาผู้กระทำความผิดตามลักษณะนี้ ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล ให้ศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าวมีอำนาจเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญา หรือนำเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยข้อเดียวหรือหลายข้อตามมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้แทนการลงโทษ ทั้งนี้ ตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดแต่ต้องไม่เกินกว่าสองปี

หากเหตุที่ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยหรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องแก่การกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้

- กำหนดหลักเกณฑ์ในกรณีความปรากฏแก่ศาลเอง หรือความปรากฏตาม คำแถลงของพนักงานอัยการหรือเจ้าพนักงานว่า ผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ตั้ง ศาลกำหนดตามมาตรา ๑๖๔ (ร่างมาตรา ๑๖๕)

มาตรา ๑๖๕ เมื่อความปรากฏแก่ศาลเอง หรือความปรากฏตามคำแถลงของ พนักงานอัยการหรือเจ้าพนักงานว่า ผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ตั้งศาลกำหนดตาม มาตรา ๑๖๔ ศาลอาจตั้งเตือนผู้กระทำความผิด หรือกำหนดวิธีการตามมาตรา ๑๖๔ วรรคหนึ่ง เสียใหม่ หรือพิจารณาลงโทษตามความเหมาะสมต่อไป

- กำหนดว่า ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑๓ เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลว่าบุคคลใด กระทำความผิดตามลักษณะนี้ ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดี ในความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษา ของศาล ในกรณีที่ศาลเห็นว่าพฤติการณ์แห่งคดียังไม่สมควรลงโทษจำเลย หากจำเลยสำนึก ในการกระทำโดยตกลงเข้ารับการรักษา เมื่อศาลสอบถามพนักงานอัยการแล้ว หากศาล เห็นสมควร ให้ส่งตัวจำเลยไปสถานพยาบาลยาเสพติดเพื่อเข้ารับการรักษาต่อไป (ร่างมาตรา ๑๖๖)

มาตรา ๑๖๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑๓ เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลว่าบุคคลใด กระทำความผิดตามลักษณะนี้ ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดี ในความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของ ศาล ในกรณีที่ศาลเห็นว่าพฤติการณ์แห่งคดียังไม่สมควรลงโทษจำเลย หากจำเลยสำนึก ในการกระทำโดยตกลงเข้ารับการรักษา เมื่อศาลสอบถามพนักงานอัยการแล้ว หากศาล เห็นสมควร ให้ส่งตัวจำเลยไปสถานพยาบาลยาเสพติดเพื่อเข้ารับการรักษาต่อไป

- กำหนดหลักเกณฑ์กรณีจำเลยเข้ารับการรักษา และปฏิบัติครบถ้วน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนด จนได้รับการรับรองเป็นหนังสือ และกรณีจำเลยไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษา จนครบถ้วน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขดังกล่าว (ร่างมาตรา ๑๖๗)

มาตรา ๑๖๗ เมื่อจำเลยเข้ารับการรักษาและปฏิบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนด จนได้รับการรับรอง เป็นหนังสือว่าเป็นผู้ผ่านการบำบัดรักษาเป็นที่น่าพอใจจากหัวหน้าสถานพยาบาลยาเสพติด หรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้ศาลสั่งยุติคดี เว้นแต่จะต้องมีคำสั่งเกี่ยวกับของกลาง และให้ผู้นั้นพ้นจากความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๖๖

ถ้าจำเลยไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษาจนครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนด ก็ให้ศาลยกคดีขึ้นพิจารณา พิพากษาต่อไป

- กำหนดให้คำสั่งศาลตามมาตรา ๑๖๔ มาตรา ๑๖๖ และมาตรา ๑๖๗ ให้เป็นที่สุด และกำหนดว่าการพิจารณาและมีคำสั่งของศาลตามมาตรา ๑๖๔ มาตรา ๑๖๖ และมาตรา ๑๖๗ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา (ร่างมาตรา ๑๖๘)

มาตรา ๑๖๘ คำสั่งศาลตามมาตรา ๑๖๔ มาตรา ๑๖๖ และมาตรา ๑๖๗ ให้เป็นที่สุด

การพิจารณาและมีคำสั่งของศาลตามมาตรา ๑๖๔ มาตรา ๑๖๖ และมาตรา ๑๖๗ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ลักษณะ ๘ บทกำหนดโทษสำหรับการจูงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง หรือใช้กำลังบังคับให้ผู้อื่นเสพยาเสพติด

- กำหนดโทษแก่ผู้จูงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลัง บังคับ ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๒ และกำหนดโทษหนักขึ้นถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวมีลักษณะฉกรรจ์ตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๖๙)

มาตรา ๑๖๙ ผู้ใดจูงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลัง บังคับ ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๒ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านห้าแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เป็นการกระทำต่อหญิง หรือต่อบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี หรือเป็นการกระทำเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นกระทำความผิดทางอาญา หรือเพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นในการกระทำความผิดทางอาญา ผู้กระทำต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่สามปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงห้าล้านบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้จูงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลัง บังคับ ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพวัตถุออกฤทธิ์ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๒ และกำหนดโทษหนักขึ้นถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวมีลักษณะฉกรรจ์ตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๗๐)

มาตรา ๑๗๐ ผู้ใดจูงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลัง บังคับ ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพ

วัตถุออกฤทธิ์ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เป็นการกระทำต่อหญิงหรือต่อบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี หรือเป็นการกระทำเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นกระทำความผิดทางอาญา หรือเพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นในการกระทำความผิดทางอาญา ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงห้าล้านบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้จูงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลัง บังคับ ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๒ และกำหนดโทษหนักขึ้นถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวมีลักษณะฉกรรจ์ตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๗๑)

มาตรา ๑๗๑ ผู้ใดจูงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลัง บังคับ ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำต่อหญิงหรือต่อบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี หรือเป็นการกระทำเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นกระทำความผิดทางอาญาหรือเพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นในการกระทำความผิดทางอาญา ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลักษณะ ๙ บทกำหนดโทษสำหรับความผิดต่อเลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. และพนักงานเจ้าหน้าที่

- กำหนดโทษแก่เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามมาตรา ๕๖ (ร่างมาตรา ๑๗๒)

มาตรา ๑๗๒ เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามมาตรา ๕๖ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้รับอนุญาตหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกตามสมควร ไม่มาให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใด แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๖๑ หรือไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๖๒ (ร่างมาตรา ๑๗๓)

มาตรา ๑๗๓ ผู้รับอนุญาตหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกตามสมควร ไม่มาให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใด แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่

ตามมาตรา ๖๑ หรือไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่
ตามมาตรา ๖๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้ไม่ให้ความสะดวก หรือไม่ให้อ้อยคำ หรือไม่ส่งบัญชีเอกสาร
หรือวัตถุใด ๆ หรือไม่ยอมให้มีการตรวจหรือทดสอบว่าผู้ใดมียาเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่
ในการปฏิบัติหน้าที่ของเลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. หรือเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.
ในการสืบสวน สอบสวน หรือตรวจสอบทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติด
รวมถึงผู้ไม่ให้ความสะดวกแก่ผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.
ดังกล่าวด้วย (ร่างมาตรา ๑๗๔)

มาตรา ๑๗๔ ผู้ใดไม่ให้ความสะดวก หรือไม่ให้อ้อยคำ หรือไม่ส่งบัญชีเอกสาร
หรือวัตถุใด ๆ หรือไม่ยอมให้มีการตรวจหรือทดสอบว่าผู้ใดมียาเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่
ในการปฏิบัติหน้าที่ของเลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. หรือเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.
ในการสืบสวน สอบสวน หรือตรวจสอบทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติด
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดไม่ให้ความสะดวกแก่ผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.
ตามวรรคหนึ่ง ผู้นั้นต้องระวางโทษเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง

- กำหนดโทษแก่ผู้ยกย้าย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้
สูญหายหรือไร้ประโยชน์ หรือรับไว้โดยมิชอบด้วยประการใดซึ่งทรัพย์สินที่มีคำสั่งยึดหรืออายัด
หรือที่ตนรู้ว่าจะถูกยึดหรืออายัดตามมาตรา ๗๒ (ร่างมาตรา ๑๗๕)

มาตรา ๑๗๕ ผู้ใดยกย้าย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้สูญหาย
หรือไร้ประโยชน์ หรือรับไว้โดยมิชอบด้วยประการใดซึ่งทรัพย์สินที่มีคำสั่งยึดหรืออายัดหรือที่ตนรู้ว่า
จะถูกยึดหรืออายัดตามมาตรา ๗๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลักษณะ ๑๐ บทกำหนดโทษสำหรับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

- กำหนดโทษแก่กรรมการ อนุกรรมการ หรือสมาชิกของคณะทำงาน
ตามประมวลกฎหมายนี้ เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.
หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายนี้ผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด
เสียเอง (ร่างมาตรา ๑๗๖)

มาตรา ๑๗๖ กรรมการ อนุกรรมการ หรือสมาชิกของคณะทำงานตามประมวล
กฎหมายนี้ เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่
ตามประมวลกฎหมายนี้ผู้ใด กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเสียเอง ต้องระวางโทษ
เป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

- กำหนดโทษแก่กรรมการ อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายนี้ หรือเจ้าพนักงานหรือข้าราชการผู้กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา อันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด (ร่างมาตรา ๑๗๗)

มาตรา ๑๗๗ กรรมการ อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายนี้ หรือเจ้าพนักงานหรือข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา อันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

- กำหนดโทษแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ กรรมการหรือผู้บริหารหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าพนักงาน หรือกรรมการองค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น (ร่างมาตรา ๑๗๘)

มาตรา ๑๗๘ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ กรรมการหรือผู้บริหารหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าพนักงาน หรือกรรมการองค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญผู้ใดกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ลักษณะ ๑๑ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

- กำหนดโทษแก่ผู้ทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเป็นปกติธุระ โดยมีได้กระทำในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายนี้ ไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๐ (ร่างมาตรา ๑๗๙)

มาตรา ๑๗๙ ผู้ใดทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเป็นปกติธุระ โดยมีได้กระทำในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายนี้ ไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้โฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติดหรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวโดยใช้ชื่อของตน หรือชื่อหรือที่ตั้งหรือกิจการของสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน หรือคุณวุฒิหรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการโฆษณาที่กำหนดในกฎกระทรวง อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๑ (ร่างมาตรา ๑๘๐)

มาตรา ๑๘๐ ผู้ใดโฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติดหรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวโดยใช้ชื่อของตน หรือชื่อหรือที่ตั้งหรือกิจการของสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน หรือคุณวุฒิหรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการโฆษณาที่กำหนดในกฎกระทรวง อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตตามมาตรา ๑๒๒ (ร่างมาตรา ๑๘๑)

มาตรา ๑๘๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตตามมาตรา ๑๒๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่การกระทำตามมาตรา ๑๘๐ หรือมาตรา ๑๘๑ ที่เป็นการกระทำของเจ้าของสื่อโฆษณาหรือผู้ประกอบกิจการโฆษณา (ร่างมาตรา ๑๘๒)

มาตรา ๑๘๒ ถ้าการกระทำตามมาตรา ๑๘๐ หรือมาตรา ๑๘๑ เป็นการกระทำของเจ้าของสื่อโฆษณาหรือผู้ประกอบกิจการโฆษณา ผู้กระทำต้องระวางโทษเพียงกึ่งหนึ่งของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

ลักษณะ ๑๒ การบังคับโทษปรับ

- กำหนดหลักเกณฑ์ในบรรดาความผิดตามภาคนี้ ซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว (ร่างมาตรา ๑๘๓)

มาตรา ๑๘๓ บรรดาความผิดตามภาคนี้ ซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมาย หรือเลขาธิการ อย. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ อย. มอบหมาย แล้วแต่กรณี มีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ถ้าผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามคำเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีนั้นเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

- กำหนดหลักเกณฑ์ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับ หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับและมีการดำเนินการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายอาญา (ร่างมาตรา ๑๘๔)

มาตรา ๑๘๔ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับ หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับและมีการดำเนินการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายอาญา ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. อำนาจความสะดวกหรือให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการบังคับคดีด้วย

เงินที่ได้จากโทษปรับตามวรรคหนึ่ง ให้ตกเป็นของกองทุน

- กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม

(๑) ใบอนุญาตผลิตยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	๕๐,๐๐๐ บาท
(๒) ใบอนุญาตผลิตเพื่อส่งออกวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
(๓) ใบอนุญาตนำเข้ายาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
(๔) ใบอนุญาตส่งออกยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
(๕) ใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกเฉพาะคราวยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	๒๐,๐๐๐ บาท
(๖) ใบอนุญาตจำหน่ายยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
(๗) ใบอนุญาตจำหน่ายยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ โดยการขายส่ง	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
(๘) ใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
(๙) ใบอนุญาตจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๒ เกินปริมาณที่รัฐมนตรีกำหนด	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท
(๑๐) ใบอนุญาตนำผ่านวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	๒,๐๐๐ บาท
(๑๑) ใบอนุญาตโฆษณาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
(๑๒) ใบอนุญาตผลิตหรือนำเข้าตัวอย่างตำรับยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๓ หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
(๑๓) ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
(๑๔) การอนุญาตให้แก่ใขรายการทะเบียน	ฉบับละ	๒,๐๐๐ บาท
(๑๕) ใบแทนใบอนุญาตหรือใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับ ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	๒,๐๐๐ บาท
(๑๖) การต่ออายุใบอนุญาตหรือการต่ออายุใบสำคัญการขึ้นทะเบียน ตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์	เท่ากับกึ่งหนึ่งของ ค่าธรรมเนียมสำหรับ ใบอนุญาตหรือใบสำคัญนั้น	
(๑๗) ค่าขึ้นบัญชีที่จะจัดเก็บจากผู้เชี่ยวชาญ องค์กรผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ	รายละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
(๑๘) ค่าคำขออนุญาตหรือคำขออื่น ๆ	คำขอละ	๗,๐๐๐ บาท
(๑๙) ค่าประเมินเอกสารทางวิชาการ	คำขอละ	๕๐๐,๐๐๐ บาท
(๒๐) ค่าตรวจสอบสถานประกอบการ	ครั้งละ	๕๐,๐๐๐ บาท
(๒๑) ค่าดำเนินการอื่น ๆ นอกเหนือจาก (๑) - (๒๐)	คำขอละ	๔,๐๐๐ บาท

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*

๑. สรุปความจำเป็นในการตรากฎหมาย

เนื่องจากการแก้ไขปัญหายาเสพติดมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องจำนวนมากหลายฉบับ ในความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน เป็นเหตุให้การบังคับใช้กฎหมาย ขาดความเชื่อมโยงสอดคล้อง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน สมควรนำมาประมวลไว้ในกฎหมาย ฉบับเดียวกัน และปรับปรุงสาระสำคัญบางประการใหม่ เพื่อให้สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างเป็นเอกภาพ และมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ของประเทศ และประชาชน

๒. สรุปการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง แนวทางการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง สำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องต่อร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นได้ ดังนี้^๑

๒.๑ วิธีการในการรับฟังความคิดเห็น

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ได้เปิดรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด จำนวน ๔ ช่องทาง โดยได้ออกประกาศสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพื่อกำหนดวิธีการในการรับฟังความคิดเห็น จำนวน ๒ ฉบับ คือ

๑. ประกาศสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๒. ประกาศสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

วิธีการในการรับฟังความคิดเห็น จำนวน ๔ ช่องทาง ดังนี้

๑. ผ่านทางระบบเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) (www.oncd.go.th)

๒. ทางโทรสารหมายเลข ๐๒ ๒๔๕ ๙๔๑๓

๓. นำส่งด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ คือ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) (กองกฎหมาย) เลขที่ ๕ ถนนดินแดง แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐

*เรียบเรียงโดย นางสาวจิตรگان เจียรตระกูล วิทยากรชำนาญการ กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

^๑ รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด (ดูภาคผนวกหน้า (๕๗)-(๑๒๑))

๔. ผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับความคิดเห็นร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด ณ โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค ถนนรัชดาภิเษก แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

๒.๒ จำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด มีจำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

๑. ผ่านทางระบบเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (www.oncd.go.th) จำนวน ๑ ครั้ง โดยสามารถส่งความคิดเห็นตามแบบแสดงความคิดเห็น ได้ตั้งแต่วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ รวมระยะเวลาที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นทั้งสิ้น ๒๘ วัน

๒. ทางโทรสาร จำนวน ๑ ครั้ง โดยสามารถส่งความคิดเห็นตามแบบแสดงความคิดเห็น ได้ตั้งแต่วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ รวมระยะเวลาที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นทั้งสิ้น ๒๘ วัน

๓. การนำส่งด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ จำนวน ๑ ครั้ง สามารถส่งความคิดเห็นตามแบบแสดงความคิดเห็น ได้ตั้งแต่วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ รวมระยะเวลาที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นทั้งสิ้น ๒๘ วัน

๔. การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับความคิดเห็นร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด จำนวน ๑ ครั้ง ระยะเวลา ๑ วัน คือ วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

๒.๓ พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความคิดเห็น

กลุ่มเป้าหมายที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) กำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นในครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกด้าน ทั้งด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านการสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านวิชาการ และด้านสังคมอื่น ๆ ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยมีกลุ่มผู้เกี่ยวข้องที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ได้ส่งร่างกฎหมายดังกล่าวให้หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขอรับฟังความคิดเห็น รวมทั้งสิ้น ๗๒ หน่วยงาน ดังนี้

๑. สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
๒. กองบัญชาการกองทัพไทย
๓. กองทัพบก
๔. กองทัพเรือ
๕. กองทัพอากาศ
๖. กรมพระธรรมนูญ
๗. กรมศุลกากร
๘. กรมสรรพากร
๙. สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ
๑๐. สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๑๑. สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

๑๒. กรมการปกครอง
๑๓. กรมที่ดิน
๑๔. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๑๕. สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๑๖. กรมคุมประพฤติ
๑๗. กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๑๘. กรมบังคับคดี
๑๙. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
๒๐. กรมราชทัณฑ์
๒๑. สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒๒. สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย
๒๓. สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน
๒๔. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๒๕. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒๖. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
๒๗. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๒๘. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒๙. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๓๐. มหาวิทยาลัยมหิดล
๓๑. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๓๒. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
๓๓. มหาวิทยาลัยนเรศวร
๓๔. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
๓๕. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
๓๖. กรมการแพทย์
๓๗. กรมควบคุมโรค
๓๘. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
๓๙. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
๔๐. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
๔๑. กรมสุขภาพจิต
๔๒. กรมอนามัย
๔๓. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
๔๔. องค์การเภสัชกรรม
๔๕. แพทยสภา
๔๖. สภาเภสัชกรรม
๔๗. กระทรวงอุตสาหกรรม

๔๘. สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
๔๙. กรมโรงงานอุตสาหกรรม
๕๐. สำนักงานนายกรัฐมนตรี
๕๑. ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ
๕๒. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
๕๓. เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
๕๔. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
๕๕. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๕๖. กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
๕๗. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
๕๘. สำนักงานอัยการสูงสุด
๕๙. สำนักงานคดียาเสพติด
๖๐. ศาลยุติธรรม
๖๑. สำนักงานศาลยุติธรรม
๖๒. ประธานแผนกคดียาเสพติดในศาลอุทธรณ์
๖๓. ศาลอาญา
๖๔. กรุงเทพมหานคร
๖๕. การกีฬาแห่งประเทศไทย
๖๖. สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๖๗. สภาเกษตรกรแห่งชาติ
๖๘. หอการค้าไทย
๖๙. ธนาคารแห่งประเทศไทย
๗๐. ศูนย์วิชาการเฝ้าระวังและพัฒนาระบบยา
๗๑. กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
๗๒. มูลนิธิศูนย์คุ้มครองสิทธิด้านเอดส์

ทั้งนี้ หน่วยงาน และบุคคลทั่วไป ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายดังกล่าว ตามแบบแสดงความคิดเห็นตั้งแต่วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เป็นระยะเวลา ๒๘ วัน ดังนี้

๑. ระบบทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (www.oncb.go.th) จำนวน ๓๔๔ ราย

๒. ทางโทรสาร นำส่งด้วยตนเองหรือไปรษณีย์ รวมทั้งสิ้น ๑๑๓ ราย

๓. การประชุมเชิงปฏิบัติการ มีผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการในวันดังกล่าว รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๘๒ คน

๒.๔ ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ได้กำหนดให้มีการแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ตามเนื้อหาของร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด (มาตรา ๑ - มาตรา ๑๘๒) จำนวน ๑๗ ประเด็น

ภาค ๑ การป้องกัน ปราบปราม และควบคุมยาเสพติด

ลักษณะ ๑ บทบัญญัติทั่วไป

(มาตรา ๑ - มาตรา ๓)

ลักษณะ ๒ การป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(มาตรา ๔ - มาตรา ๑๔)

ลักษณะ ๓ การควบคุมยาเสพติด

หมวด ๑ บทบัญญัติทั่วไป

หมวด ๒ คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

หมวด ๓ ประเภทของยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

(มาตรา ๑๕ - มาตรา ๓๐)

หมวด ๔ การอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

หมวด ๕ การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ และการขึ้นทะเบียน หมวด ๕ ตำรับวัตถุออกฤทธิ์

หมวด ๖ ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม ผิดมาตรฐาน หรือเสื่อมคุณภาพ

(มาตรา ๓๑ - มาตรา ๕๓)

หมวด ๗ มาตรการควบคุมพิเศษ

(มาตรา ๕๔ - มาตรา ๖๒)

ลักษณะ ๔ การตรวจสอบทรัพย์สิน

หมวด ๑ คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

หมวด ๒ มาตรการตรวจสอบทรัพย์สิน

(มาตรา ๖๓ - มาตรา ๘๒)

หมวด ๓ กองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(มาตรา ๘๓ - มาตรา ๘๕)

ลักษณะ ๕ ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติด

ลักษณะ ๖ ความผิดเกี่ยวกับสารระเหย

ลักษณะ ๗ ความผิดเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตำรับ

ลักษณะ ๘ ความผิดเกี่ยวกับการเสพและการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ

(มาตรา ๘๖ - มาตรา ๑๐๒)

ภาค ๒ การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด

ลักษณะ ๑ บทบัญญัติทั่วไป

ลักษณะ ๒ คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

(มาตรา ๑๐๓ - มาตรา ๑๑๐)

ลักษณะ ๓ การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

ลักษณะ ๔ การฟื้นฟูสภาพทางสังคม

(มาตรา ๑๑๑ - มาตรา ๑๑๘)

ลักษณะ ๕ ความผิดเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

(มาตรา ๑๑๙ - มาตรา ๑๒๑)

ภาค ๓ บทกำหนดโทษ

ลักษณะ ๑ บทบัญญัติทั่วไป

(มาตรา ๑๒๒ - มาตรา ๑๓๒)

ให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์

ลักษณะ ๓ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์

ปลอม ผิดมาตรฐาน หรือเสื่อมคุณภาพ

(มาตรา ๑๓๓ - มาตรา ๑๔๑)

**ลักษณะ ๔ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย
มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติด**

ลักษณะ ๕ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับสารระเหย

(มาตรา ๑๔๒ - มาตรา ๑๕๕)

ลักษณะ ๖ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตำรับ

**ลักษณะ ๗ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดและการมีไว้ใน
ครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ**

**ลักษณะ ๘ บทกำหนดโทษสำหรับการจูงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม
ใช้อุบายหลอกลวง หรือใช้กำลังบังคับ ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติด**

(มาตรา ๑๕๖ - มาตรา ๑๗๐)

ลักษณะ ๙ บทกำหนดโทษสำหรับความผิดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

ลักษณะ ๑๐ บทกำหนดโทษสำหรับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่

ราชการ

ลักษณะ ๑๑ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

(มาตรา ๑๗๑ - มาตรา ๑๘๑)

ลักษณะ ๑๒ การบังคับโทษปรับ

(มาตรา ๑๘๒ - มาตรา ๑๘๓)

การแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ตามเนื้อหาของร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด (มาตรา ๑-มาตรา ๑๘๒) จำนวน ๑๗ ประเด็น สรุปได้ดังนี้

ภาค ๑ การป้องกันปราบปราม และควบคุมยาเสพติด

ลักษณะ ๑ บทบัญญัติทั่วไป

(มาตรา ๑ - มาตรา ๓)

๑. บทนิยามคำว่า “ยาเสพติด”
๒. บทนิยามคำว่า “ยาเสพติดให้โทษ”
๓. บทนิยามคำว่า “ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด”
๔. บทนิยามคำว่า “ผลิต”
๕. บทนิยามคำว่า “จำหน่าย”
๖. บทนิยามคำว่า “การนำผ่าน”
๗. บทนิยามคำว่า “นำเข้า” “ส่งออก”
๘. บทนิยามคำว่า “เสพ”
๙. บทนิยามคำว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ส.” “สำนักงาน ป.ส.ส.”

“เลขาธิการป.ป.ส.” และ “เจ้าพนักงาน ป.ส.ส.”

๑๐. ความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ

- ควรจะเพิ่มนิยามคำว่า “การลดอันตรายจากการใช้สารเสพติด” เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง เพราะคำนี้มีบัญญัติไว้ในร่างประมวลกฎหมายนี้หลายมาตรา เช่น มาตรา ๕๔ มาตรา ๑๑๕

- ควรจะเพิ่มนิยามคำว่า “การตรวจหรือทดสอบสารเสพติดในร่างกาย” เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง เพราะคำนี้มีบัญญัติไว้ในร่างประมวลกฎหมายนี้หลายมาตรา เช่น มาตรา ๑๑๓ (๓) มาตรา ๑๗๓ และมาตรา ๑๑/๒ แห่งร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ....

- ควรเพิ่มนิยามคำว่า “ผู้เสพ” โดยให้หมายความว่ามีอาการด้านร่างกายที่บ่งบอกว่าไม่เป็นผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงยาเสพติด และไม่ได้เป็นผู้ใช้ยาเป็นประจำ โดยอาจจะเป็นผู้ใช้ยาเป็นครั้งคราว แต่ไม่มีอาการต้องการยาเสพติดอย่างรุนแรง สามารถทำงานและใช้ชีวิตได้ตามปกติ และไม่มีพฤติกรรมสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น

- ควรเพิ่มนิยามคำว่า “ผู้ติดยาเสพติด” โดยให้หมายความว่ามีอาการป่วยอย่างหนึ่งที่เรียกว่า โรคสมองติดยาเสพติด โรคสมองติดยา เป็นโรคเรื้อรัง สามารถรักษาได้ หากมีการใช้ยาเสพติดเป็นประจำ และต่อเนื่อง อาจส่งผลที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของผู้ติดยาเสพติด มีอาการถอนยา มีโอกาสที่จะกลับมาติดซ้ำได้อีก หรือมีพฤติกรรมสร้างความเดือดร้อน และอันตรายให้กับผู้อื่น โดยมีการจำแนกระดับของการติดยาตามหลักวิชาการ

- ควรเพิ่มนิยามคำว่า “การลดอันตรายจากการใช้สารเสพติด” คือ การป้องกันหรือลดความเสี่ยง และอันตรายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้สารเสพติดของตนเอง กลุ่มเสี่ยง ผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดที่กำลังจะพยายามเลิก โดยมีวิธีการลดอันตรายจากการใช้สารเสพติดทั้งทางตรงและทางอ้อม

- เสนอเพิ่มนิยามสำคัญ เช่น “ผู้เสพ” “ผู้ติยาเสพติด” “การลดอันตรายจากการใช้สารเสพติด” หรือ harm reduction เพื่อประโยชน์ในการตรากฎหมายลำดับรองและแนวปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่

- เสนอให้เพิ่มนิยามคำว่า “การกระทำเพื่อการค้า” และ “การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน” เพื่อให้มีความชัดเจนว่ามีความหมายว่าอย่างไร

- ควรมีบทสันนิษฐานเกี่ยวกับการครอบครองเพื่อจำหน่ายเพื่อประสิทธิภาพในการปราบปรามยาเสพติดให้โทษ

- ควรเพิ่มคำจำกัดความลักษณะการกระทำความผิดให้ชัดเจนแน่นอนและเป็นรูปธรรม เช่น การทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไปอย่างไร เพื่อจัดบันทึกการตีความ และควรจะกำหนดปริมาณยาเสพติดที่ถือว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

- ความผิดร้ายแรงในประเด็น “มีไว้ในครอบครอง” โดยมิได้กำหนดจำนวนหรือปริมาณจะต้องมีการตรวจสอบทรัพย์สินตามลักษณะ ๔ ด้วยทุกครั้งหรือไม่

- ต้องเพิ่มการให้คำจำกัดความของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดที่มีปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธาน ตามหมวด ๒ มาตรา ๒๔ หรือไม่ เพราะไม่ได้มีการกล่าวถึงในบทบัญญัติทั่วไปแต่มีระบุไว้ในหมวด ๒ มาตรา ๒๔

คำชี้แจง

ไม่จำเป็นต้องมีบทนิยามในเรื่องดังกล่าวเพิ่มขึ้น เนื่องจากในการดำเนินการในบางเรื่อง การกำหนดบทนิยามอาจเป็นข้อจำกัด บางเรื่องไม่อาจนิยามได้เนื่องจากเป็นเรื่องทางนโยบายหรือแนวทางปฏิบัติ ซึ่งมีกลไกองค์กรตามประมวลกฎหมายฉบับนี้มีอำนาจดำเนินการอยู่แล้ว

ลักษณะ ๒ การป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(มาตรา ๔ – มาตรา ๑๔)

มาตรา ๔ ควรกำหนดให้นโยบายและแผนระดับชาติ มีการกำหนดเกี่ยวกับ “การดำเนินการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด” ไว้ด้วย เพื่อความชัดเจนในทางปฏิบัติและในอดีตเคยมีแผนในเรื่องนี้มาก่อนแล้ว

คำชี้แจง

การจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติตามมาตรา ๔ อาจมีเรื่องที่ครอบคลุมถึงการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวข้างต้น บางเรื่องมีหน่วยงานหลักรับผิดชอบตามกฎหมายอยู่แล้ว การดำเนินการในบางเรื่องอาจจะมีการประสานงานหน่วยงานหลักเพื่อบูรณาการงานด้านยาเสพติด ประกอบกับการดำเนินการตามนโยบายแนวใหม่ในบางเรื่องเป็นการดำเนินการในทางบริหาร อาจไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้ในกฎหมาย

มาตรา ๕ องค์ประกอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ส่วนใหญ่เป็นภาครัฐ มีเพียงผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ คน ที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ควรมีผู้แทนภาคประชาชน เนื่องด้วยปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชน

คำชี้แจง

องค์ประกอบของคณะกรรมการ จะพิจารณาจากบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย หากพิจารณาองค์ประกอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อาจมีจำนวนกรรมการโดยตำแหน่งในหน่วยงานในสังกัดเดียวกันหลายตำแหน่ง แต่ครอบคลุมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากที่สุด สำหรับมีผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนจากภาคประชาชนมีจำนวนน้อยเกินไป ถ้ามีการพิจารณาปรับลดกรรมการ โดยตำแหน่งเหลือในส่วนเท่าที่จำเป็น อาจไม่จำเป็นต้องเพิ่มกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนภาคประชาชนเพิ่มขึ้น

มาตรา ๖ (๑๓) หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในเรื่องการประสานงานและกำกับเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ยังไม่มีความชัดเจนพอ และไม่ครอบคลุมบทบัญญัติในภาค ๒ (การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด) และแสดงให้เห็นว่าร่างกฎหมายไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของประเทศเพราะมีผู้เสพยาติดยาหลายล้านคน และการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูในอดีตไม่ประสบความสำเร็จมาโดยตลอด ดังนั้นควรจะมีอำนาจหน้าที่และอำนาจในการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพและฟื้นฟูสภาพทางสังคมในภาค ๒ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

คำชี้แจง

เห็นด้วย โดยปรับข้อความ มาตรา ๑๖ (๑๓) เป็น “ส่งเสริมสนับสนุนและประสานกำกับดำเนินการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคม ร่วมกับคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดและหน่วยงานในภาคสอง

ลักษณะ ๓ การควบคุมยาเสพติด

หมวด ๑ บทบัญญัติทั่วไป

หมวด ๒ คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

หมวด ๓ ประเภทของยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

(มาตรา ๑๕ - มาตรา ๓๐)

มาตรา ๑๕ ตำรับวัตถุออกฤทธิ์และวัตถุตำรับ นิยามสองคำนี้ไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างชัดเจน ในทางการแพทย์อ่านแล้วเข้าใจว่าเป็นสิ่งเดียวกัน และเสนอให้ตัดคำว่าวัตถุตำรับออก

คำชี้แจง

ตำรับวัตถุออกฤทธิ์และวัตถุตำรับ สองคำนี้ไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างชัดเจนในทางการแพทย์ อ่านแล้วเข้าใจว่าเป็นสิ่งเดียวกัน และเสนอให้แก้ไขคำว่า “วัตถุตำรับยกเว้น” เป็น “ตำรับวัตถุออกฤทธิ์ยกเว้น” น่าจะเข้าใจและสื่อความหมายได้ดีกว่านั้น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เห็นว่า การกำหนดบทนิยามดังกล่าวจะทำให้ผู้ใช้กฎหมายมีความเข้าใจความหมายได้ดีขึ้น เนื่องจากคำว่า “ตำรับวัตถุออกฤทธิ์” ไม่ใช่ถ้อยคำที่ประชาชนทั่วไปเข้าใจความหมายหรือใช้กันอยู่ทั่วไป และบทบัญญัติในร่างประมวล

กฎหมายยาเสพติดมีการใช้คำว่า “วัตถุตำรับ” และคำว่า “ตำรับวัตถุออกฤทธิ์” ในความหมายที่แตกต่างกัน ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) จึงเห็นว่าการกำหนดบทนิยามดังกล่าวมีความเหมาะสมแล้ว

มาตรา ๑๕ เสนอให้มีการนิยามคำว่า “เวลาทำการ” เพราะมีปัญหาในการตีความมาก

คำว่าเวลาทำการนี้ ไม่เคยปรากฏว่ามีการนิยามคำนี้ในกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน ซึ่งในร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดมีการใช้ถ้อยคำว่า “เวลาทำการ” อยู่ในมาตรา ๓๙ และมาตรา ๖๑ ซึ่งในประเด็นนี้ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เห็นว่ายังไม่มีความชัดเจนว่าจะส่งผลให้เกิดไม่แน่นอนหรือมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน อันส่งผลกระทบต่อปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอย่างไร แต่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เห็นด้วยกับการกำหนดบทนิยามในกรณีที่ถ้อยคำในกฎหมายนั้นไม่ใช่ถ้อยคำที่ประชาชนทั่วไปเข้าใจ ซึ่งหากจะมีการกำหนดบทนิยามให้มีความแน่นอนและชัดเจน ก็จะทำให้ประชาชนสามารถทำความเข้าใจกฎหมายมากขึ้น

มาตรา ๒๑ ให้เพิ่มข้อที่ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทยาเสพติดให้โทษ

คำชี้แจง

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เห็นว่าไม่ต้องเพิ่มอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ในการระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทยาเสพติดให้โทษในมาตรา ๒๑ เนื่องจากมีการกำหนดไว้แล้วในมาตรา ๒๘

มาตรา ๒๔ ขอเสนอให้แก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด โดยขอเสนอเพิ่มเติมกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้มีสัดส่วนเท่ากับกรรมการโดยตำแหน่ง

คำชี้แจง

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดตามที่กำหนดไว้ในร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดมาตรา ๒๔ แล้ว จะเห็นได้ว่ามีสัดส่วนของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต่อจำนวนกรรมการทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ ๓๘.๙ เมื่อเปรียบเทียบแล้วเห็นว่ามีสัดส่วนของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นกว่ากฎหมายเดิม ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เห็นว่าเป็นสัดส่วนที่มีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากยังคงเป็นภารกิจสำคัญของภาครัฐที่จะต้องเข้ามามีบทบาทในการกำกับและควบคุมยาเสพติดตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

มาตรา ๒๘

ยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ เป็นกลุ่มที่จัดได้ว่าเป็นพืชเสพติด ควรจะมีการตรากฎหมายแยกพืชเสพติดออกมาเป็นการเฉพาะ ไม่ควรรวมอยู่ในกฎหมายนี้ เนื่องจากไม่มีความรุนแรงในตัวเอง และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ มีอันตรายน้อยกว่าสิ่งเสพติดบางชนิดที่กฎหมายอนุญาต เช่น สุรา บุหรี่ ซึ่งในประเทศต่าง ๆ มีแนวโน้มที่จะผ่อนผันให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ภายใต้การควบคุมไม่เข้มงวด

คำชี้แจง

ไม่ปฏิบัติตามข้อเสนอ เนื่องจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขจะประกาศกำหนดยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ที่ให้เสพเพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งแพทย์ รวมถึงแพทย์แผนไทยตามมาตรา ๕๗ เป็นหลักการสำคัญของประมวลกฎหมายฉบับนี้ ที่จะผ่อนปรนการเสพกัญชาหรือพืชเสพติดบางประเภทเพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์

ความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ

การประกาศระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทของวัตถุออกฤทธิ์ไม่ควรเป็นอำนาจของรัฐมนตรี โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการ เพราะผลของการประกาศกำหนดชื่อ และประเภทวัตถุออกฤทธิ์จะทำให้มีผลต่อการกำหนดความผิดและอัตราโทษในทางอาญา ซึ่งการตรากฎหมายที่มีโทษทางอาญา ควรจะต้องผ่านการพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติ ไม่ควรเป็นอำนาจของฝ่ายบริหารตามหลักการตรากฎหมายที่มีโทษทางอาญา

คำชี้แจง

เหตุผลที่ต้องมีการกำหนดให้การประกาศระบุชื่อ และจัดแบ่งประเภทของยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์เป็นกฎหมายลำดับรองนั้น เนื่องจากการกำหนดว่าสิ่งใดเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์นั้น มีรายละเอียดในทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับด้านการแพทย์ ด้านสาธารณสุข และด้านอื่น ๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งต้องอาศัยความรู้และความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ อีกทั้งหากจะกำหนดให้การประกาศระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทของยาเสพติดต้องทำเป็นกฎหมายนั้น จะทำให้การควบคุมยาเสพติดมีความยากลำบากในการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ด้านยาเสพติดที่มีความเป็นพลวัตเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพความก้าวหน้าทางสังคม

ส่วนในประเด็นที่เห็นว่าการตรากฎหมายที่มีโทษทางอาญาควรจะต้องผ่านการพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติ ไม่ควรเป็นอำนาจของฝ่ายบริหารตามหลักการตรากฎหมายที่มีโทษทางอาญานั้น เนื่องจากการประกาศระบุชื่อ และจัดแบ่งประเภทของยาเสพติด เป็นกรณีที่มีกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติให้อำนาจ และในการประกาศระบุชื่อ และประเภทดังกล่าว ก็จะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์วิธีการและขั้นตอนให้เป็นไปตามที่ประมวลกฎหมายยาเสพติด กำหนด ส่วนความชัดเจนในเรื่องของโทษมีความชัดเจนอยู่แล้ว ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) จึงเห็นว่า การที่กำหนดให้การประกาศระบุชื่อ และจัดแบ่งประเภทของวัตถุออกฤทธิ์และยาเสพติดให้โทษนั้น สามารถกระทำได้ โดยจัดทำเป็นกฎหมายลำดับรองที่อาศัยอำนาจตามกฎหมายแม่บท คือ ประมวลกฎหมายยาเสพติด ที่มี การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและขั้นตอนในการประกาศนั้น ซึ่งมีความเหมาะสมแล้ว

ลักษณะ ๓ การควบคุมยาเสพติด

หมวด ๔ การอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

หมวด ๕ การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ และการขึ้นทะเบียน หมวด ๕ ตำรับวัตถุออกฤทธิ์

หมวด ๖ ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม ผิดมาตรฐาน หรือเสื่อมคุณภาพ

(มาตรา ๓๑ - มาตรา ๕๓)

มาตรา ๓๔ ไม่เห็นด้วยกับมาตรา ๓๔ การนำเข้า-ส่งออกหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ ในปริมาณเล็กน้อยเพื่อการเสพส่วนบุคคลหรือเพื่อการบำบัดรักษาโรคควรได้รับการยกเว้นไม่ต้องขออนุญาต

คำชี้แจง

ไม่ปรับตามข้อเสนอ เนื่องจากตามมาตรา ๑๐๐ ได้กำหนดบทห้ามและบทยกเว้นเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดไว้ชัดเจนแล้ว การเสพยาเสพติดไม่ใช่เรื่องการอนุญาต แต่พิจารณาตามเงื่อนไขตามบทยกเว้น หากมีการเสพเข้าเงื่อนไขตามบทยกเว้น แม้เป็นยาเสพติด บุคคลนั้นไม่ต้องรับผิดทางอาญา

หมวด ๗ มาตรการควบคุมพิเศษ

(มาตรา ๕๔ - มาตรา ๖๒)

มาตรา ๕๔ ควรระบุเป็นกรณีของผู้ควบคุมพิเศษ ไม่ควรต้องจัดทำเป็นพระราชกฤษฎีกาอีก เพราะทำให้เกิดความล่าช้า และหากพืชเป็นเพียงพืชควบคุมพิเศษควรให้อำนาจแก่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

มาตรา ๕๙ พื้นที่เสพกระท่อมโดยไม่มีความผิด ตามมาตรา ๕๙ บทบัญญัตินี้มีลักษณะเลือกปฏิบัติเฉพาะต่อบุคคลที่อาศัยอยู่ในบางพื้นที่ จึงอาจขัดรัฐธรรมนูญ

คำชี้แจง

หลักการตามมาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๙ อาจจะต้องมีการทบทวนในกรณีที่ร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้มีมาตรการกฎหมายที่เพียงพอแล้ว เช่น ในเรื่องการเสพเพื่อการศึกษาวิจัยตามมาตรา ๕๗ ในเรื่องการอนุญาตผลิต จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการศึกษาวิจัยตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง มาตรการลดอันตรายจากยาเสพติดตามมาตรา ๑๐๖ (๒) ประกอบบทนิยามคำว่า บำบัดรักษา ตามมาตรา ๑๐๓ หรือการกำหนดการมีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ ไม่เกินปริมาณที่กำหนดในกฎกระทรวง ตามมาตรา ๑๖๑ วรรคสอง ซึ่งเป็นนโยบายการลดทอนความเป็นอาญาตามมาตรา ๑๖๒ ถึงมาตรา ๑๖๗ และในภาคสองของร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้

ลักษณะ ๔ การตรวจสอบทรัพย์สิน

หมวด ๑ คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

หมวด ๒ มาตรการตรวจสอบทรัพย์สิน

(มาตรา ๖๓ - มาตรา ๘๒)

มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง และวรรคสองช่วงท้ายมีการกำหนดเงื่อนไขเวลาเดียวกัน คือภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด ดังนั้น ควรบัญญัติรวมกันในวรรคเดียวกัน

คำชี้แจง

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) พิจารณาแล้ว เห็นควรไม่ปรับแก้ตามข้อเสนอเนื่องจากเป็นกรณีต่างกัน ควรกำหนดไว้ต่างวรรค จะมีความชัดเจนมากกว่า

ความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ

ควรจำกัดระยะเวลาการพิจารณาของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

คำชี้แจง

ไม่ปรับตามข้อเสนอ เนื่องจากมีกำหนดระยะเวลาการพิจารณาของ คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินซึ่งต้องดำเนินการก่อนครบหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา ถึงที่สุด และมีเวลาให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลสั่งริบทรัพย์สิน ตามมาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง

หมวด ๓ กองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(มาตรา ๘๓ - มาตรา ๘๕)

กองทุนไม่ควรเป็นของหน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เพียงหน่วยงานเดียว ควรมีหน่วยงานอื่น เช่น สำนักงานอัยการ ด้วย

คำชี้แจง

หากเข้าเงื่อนไขตามกฎหมาย กองทุนอาจปรับฐานะเป็นนิติบุคคล แยกต่างหากจากหน่วยงาน ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการบริหารกองทุน

ลักษณะ ๕ ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือลักษณะ ๕ นำผ่านซึ่งยาเสพติด

ลักษณะ ๖ ความผิดเกี่ยวกับสารระเหย

ลักษณะ ๗ ความผิดเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตำรับ

ลักษณะ ๘ ความผิดเกี่ยวกับการเสพและการมีไว้ในครอบครอง

ซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ

(มาตรา ๘๖ - มาตรา ๑๐๒)

มาตรา ๙๒ ควรหมายรวมถึง ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ เช่น ยาแก้ไอ แก้ปวด แก้ท้องเสีย ในกรณีจำหน่ายโดยจัดให้เป็นชุดล่วงหน้าเพื่อประโยชน์ทางการค้า

คำชี้แจง

หลักการเฉพาะการจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์เท่านั้น ไม่ปรับตามข้อเสนอ

ภาค ๒ การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด

ลักษณะ ๑ บทบัญญัติทั่วไป

ลักษณะ ๒ คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

(มาตรา ๑๐๓ - มาตรา ๑๑๐)

เสนอให้เปลี่ยนชื่อของภาค ๒ เป็น การป้องกัน การบำบัดและการฟื้นฟู สภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด เพื่อให้กิจกรรมต่อผู้ติดยาเสพติดมีความครอบคลุมมากขึ้น

คำชี้แจง

การตั้งชื่อภาคนั้นจะต้องมีความสอดคล้องกับเนื้อหาของกฎหมายที่มีการกำหนดไว้ ซึ่งบทบัญญัติใน ภาค ๒ ตามร่างที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (มาตรา ๑๐๙ - ๑๒๑) หลักการสำคัญที่กำหนดไว้ในภาคนั้น จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษา และการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด มีความเหมาะสมแล้ว

ความหมายของศูนย์คัดกรอง ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ยังไม่ชัดเจนว่าเป็นของทางราชการหรือเอกชน หรือไม่

คำชี้แจง

กรณีที่มีความเห็นว่าถ้อยคำดังกล่าวนั้น ยังไม่ชัดเจนว่าเป็นของทางราชการหรือเอกชนหรือมีโครงสร้างหรือองค์ประกอบอย่างไร นั้น เรื่องนี้เป็นส่วนของรายละเอียด ที่จะต้องไปกำหนดในกฎหมายลำดับรอง

มาตรา ๑๐๔

คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดมีหลายหน่วยงาน มากเกินไป และควรมีพนักงานอัยการระดับสูงด้วย

คำชี้แจง

จากองค์ประกอบของคณะกรรมการดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีจำนวนกรรมการจำนวนมากตามที่มีผู้ตั้งข้อสังเกต แต่มีหลายความคิดเห็นที่เสนอให้มีการเพิ่มองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ เช่น ให้เพิ่มพนักงานอัยการระดับสูง เพิ่มอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน เพิ่มอธิบดีกรมการแพทย์ เป็นกรรมการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ไม่มีข้อขัดข้องเพิ่มองค์ประกอบจากภาคส่วนต่าง ๆ แต่เห็นว่าในเรื่องนี้ควรสอบถามความเห็นของกระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว

ลักษณะ ๓ การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

ลักษณะ ๔ การฟื้นฟูสภาพทางสังคม

(มาตรา ๑๑๑ - มาตรา ๑๑๘)

มาตรา ๑๑๓ แก้ไขเป็น มาตรา ๑๑๓ เพื่อประโยชน์ในการบำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ให้เจ้าพนักงานสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) หรือพนักงานฝ่ายปกครอง พนักงานสาธารณสุข หรือตำรวจ มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

มาตรา ๑๑๓ (๓) แก้ไขเป็น

มาตรา ๑๑๓ (๓) ตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้รับการตรวจหรือทดสอบสารเสพติดในร่างกายของบุคคล เมื่อมีเหตุจำเป็นประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลนั้น เสพยาเสพติดในสถานใด ๆ หรือยานพาหนะและอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลอื่น

คำชี้แจง

พนักงานสาธารณสุขมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนี้ด้วยนั้น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ไม่ขัดข้อง แต่มีข้อสังเกตว่าจะเป็นการเพิ่มภารกิจให้กับเจ้าหน้าที่ทางด้านสาธารณสุขซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงหากจะต้องปฏิบัติภารกิจนี้ตามกฎหมาย จึงควรสอบถามความเห็นของกระทรวงสาธารณสุข

ลักษณะ ๕ ความผิดเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

(มาตรา ๑๑๙ - มาตรา ๑๒๑)

มาตรา ๑๑๙ ไม่เห็นด้วยในมาตรา ๑๑๙ เนื่องจากการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดโดยใช้ยาเสพติด หรือโดยใช้วิธีอื่น ๆ ที่มีได้ทำในสถานพยาบาลยาเสพติดไม่ว่าจะได้รับความตอบแทนหรือไม่ ไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะในสถานพยาบาล ยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูเท่านั้น แต่ควรเปิดกว้างให้องค์กร ภาคเอกชน หรือสถานที่อื่นได้สามารถดำเนินการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดได้ด้วย เพื่อรองรับจำนวนผู้ติดยาเสพติดที่มีจำนวนมากและอาจต้องใช้เวลาบำบัดฟื้นฟูเป็นเวลานาน

คำชี้แจง

เหตุผลที่กำหนดให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดจะต้องกระทำในสถานพยาบาลยาเสพติด หรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด นั้น ก็เพื่อเป็นการคุ้มครองประชาชนให้ได้รับการดูแลบำบัดรักษาที่มีคุณภาพ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เห็นควรที่จะให้องค์กร ภาคเอกชน เข้ามาทำภารกิจนี้ร่วมกับภาครัฐได้ แต่ควรจะสอบถามความเห็นของทางกระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว

ภาค ๓ บทกำหนดโทษ

ลักษณะ ๑ บทบัญญัติทั่วไป

(มาตรา ๑๒๒ - มาตรา ๑๓๒)

ความผิดฐานสนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิด และความผิดฐานสมคบ ควรมีการบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมให้ความผิดที่ฟ้องฐานสมคบ แต่ให้ความว่าเป็นการสนับสนุนให้ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยได้ เหมือนดังประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๒ เพราะความผิดหนึ่งฐานดังกล่าวใกล้เคียงกันมากทำให้การพิจารณาเลือกฟ้องฐานใดฐานหนึ่ง

คำชี้แจง

โดยหลักแล้วความผิดฐานสมคบตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒๕ กับความผิดฐานสนับสนุนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒๓ มีองค์ประกอบและเจตนาในการกระทำความผิดที่แตกต่างกัน แต่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ไม่ขัดข้อง หากจะมีการกำหนดให้บัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมให้ความผิดที่ฟ้องฐานสมคบ แต่ให้ความว่าเป็นการสนับสนุนให้ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยได้ เหมือนดังประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๒ เพราะจะทำให้การดำเนินคดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ลักษณะ ๒ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการอนุญาตสำหรับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์

ลักษณะ ๓ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม ผิดมาตรฐาน หรือเสื่อมคุณภาพ

(มาตรา ๑๓๓ - มาตรา ๑๔๑)

ลักษณะ ๔ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติด

ลักษณะ ๕ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับสารระเหย

(มาตรา ๑๔๒ – มาตรา ๑๕๕)

มาตรา ๑๕๕ ไม่เห็นด้วยกับมาตรา ๑๕๕ ที่กำหนดให้การเสพสารระเหย ต้องเป็นความผิด และมีโทษทางอาญา เพราะผู้ติดยาเสพติดมีผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจ มากกว่าผู้เสพสารเสพติดอื่น ๆ จึงควรเป็นเสมือนผู้ป่วยที่ควรจะได้รับ การบำบัดรักษา มากกว่าการที่จะกำหนดให้เป็นความผิด และมีบทลงโทษทางอาญา

คำชี้แจง

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เห็นว่า การกำหนดให้การเสพสารระเหยเป็นความผิดนั้น ยังคงมีความจำเป็นอยู่ เพราะนโยบาย ทางอาญาเกี่ยวกับการควบคุมการเสพยาเสพติดนั้น เห็นว่ารัฐยังคงต้องมีการควบคุมมิให้มีการนำ ยาเสพติดมาใช้ในทางที่ผิด แต่สำหรับขั้นตอนการดำเนินการในส่วนของผู้เสพนั้น ประมวลกฎหมาย ฉบับนี้ได้กำหนดให้มีการดำเนินการกับผู้เสพ โดยได้กำหนดให้มีการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพ ทางสังคมที่มองผู้เสพเป็นผู้ป่วย ตามที่กำหนดไว้ในภาค ๒ แล้ว

ลักษณะ ๖ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตำรับ

ลักษณะ ๗ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดและการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ

ลักษณะ ๘ บทกำหนดโทษสำหรับการจูงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง หรือ

ลักษณะ ๘ ใช้กำลังบังคับ ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติด

(มาตรา ๑๕๖ – มาตรา ๑๗๐)

มาตรา ๑๖๐-๑๖๑ ขอเสนอให้แก้ไขอัตราโทษในความผิดฐาน เสพยาเสพติด และการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพยาเสพติดประเภท ๕ ที่มีประโยชน์ ทางการแพทย์ ให้มีอัตราโทษไม่สูงกว่ากฎหมายยาเสพติดปัจจุบัน เช่น กรณีพืชกระท่อม และใช้ มาตรการทางสังคม มาตรการทางปกครอง เข้ามาแทนเช่นเดียวกับต่างประเทศ เช่น เนเธอร์แลนด์ โปรตุเกส และแคนาดา

คำชี้แจง

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เห็นว่า การดำเนินคดียาเสพติดตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายนี้ต้องการที่จะให้มีการพิจารณา ความผิดและบทลงโทษโดยดูจากพฤติการณ์และความร้ายแรงในการกระทำความผิด

ลักษณะ ๙ บทกำหนดโทษสำหรับความผิดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

ลักษณะ ๑๐ บทกำหนดโทษสำหรับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

ลักษณะ ๑๑ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

(มาตรา ๑๗๑ – มาตรา ๑๘๑)

มาตรา ๑๗๖ กำหนดโทษเป็น ๓ เท่า เห็นว่าสูงเกิน

คำชี้แจง

บุคคลที่กำหนดให้ต้องระวางโทษสูงขึ้นเมื่อกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดดังกล่าวนั้น เป็นบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดังนั้น หากบุคคลดังกล่าวกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ก็ควรที่จะมีระวางโทษสูงกว่าบุคคลทั่วไป แต่ทั้งนี้กฎหมายก็ให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษได้ตามความเหมาะสม ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) จึงเห็นว่าบทลงโทษดังกล่าวมีอัตราโทษที่ได้สัดส่วนกับระดับของการกระทำความผิดและมีความเหมาะสมแล้ว

ควรพิจารณาประเด็นในลักษณะ ๑๐ กรณีเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ของทางราชการ หน่วยงานของรัฐ นอกเหนือจากความผิดในคดีอาญาแล้วจะมีในส่วนของ การดำเนินการทางวินัย และเจ้าพนักงาน แต่ละหน่วยงานด้วยจึงควรระบุในส่วนนี้ไว้ด้วย เพื่อให้ การพิจารณาในทางอาญาและวินัย

คำชี้แจง

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เห็นว่าหากข้าราชการหรือพนักงานของรัฐกระทำความผิดซึ่งมีอัตราโทษทางอาญาก็จะเป็นความผิด วินัยตามกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ๆ สังกัดอยู่แล้ว

ลักษณะ ๑๒ การบังคับโทษปรับ

(มาตรา ๑๘๒ - มาตรา ๑๘๓)

มาตรา ๑๘๒ ให้เพิ่ม วรรคสาม ควรกำหนดมาตรการให้ผ่อนจ่าย ค่าปรับได้ หรือมีเงินยืมสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการเปรียบเทียบปรับหรือประกันตัว โดยผู้มีเงิน เสียค่าปรับได้ทำให้คดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ผู้มีรายได้น้อย อาจถูกกักขังแทนค่าปรับ

คำชี้แจง

ในประเด็นเรื่องการผ่อนจ่ายค่าปรับ หรือผ่อนชำระค่าปรับนั้น หากกฎหมายกำหนดให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการผ่อนชำระค่าปรับ หรือกำหนดค่าปรับ เป็นงวดได้ ก็จะเปิดโอกาสให้ผู้ต้องโทษปรับที่ไม่มีทรัพย์สิน หรือมีทรัพย์สินแต่ไม่เพียงพอที่จะชำระ ค่าปรับได้ทั้งหมด ซึ่งไม่มีเจตนาหลีกเลี่ยงการชำระค่าปรับ สามารถยื่นคำร้องขอผ่อนชำระค่าปรับ หรือขอชำระค่าปรับเป็นงวดได้ และถึงแม้ว่ารัฐจะไม่ได้ค่าปรับเป็นเงินก่อนจากผู้กระทำความผิด ในคราวเดียว แต่ท้ายที่สุดเมื่อผู้ต้องโทษปรับผ่อนชำระค่าปรับครบถ้วน รัฐก็จะได้รับค่าปรับ เต็มตามจำนวนที่กำหนดในคำพิพากษา บรรลู่วัตถุประสงค์ของการลงโทษที่มุ่งประสงค์ลงโทษ ในทางทรัพย์สิน ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้กระทำความผิดได้มีโอกาสสำนึกในความผิดของตน โดยพยายามขวนขวายหาทรัพย์สินมาชำระค่าปรับให้ครบถ้วน และยังเป็นหนทางหนึ่งในการป้องกันการ หลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับโดยยอมที่จะถูกกักขังแทนค่าปรับ และในท้ายที่สุดรัฐยังจะได้รับ ประโยชน์ที่จะไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดินที่จะต้องนำมาใช้ในการดำเนินการบังคับ โทษปรับ แต่สิทธิในการขอผ่อนชำระค่าปรับนี้ไม่ควรจะมีการกำหนดในกลุ่มของผู้ค้ารายใหญ่ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์แท้จริงจากการลักลอบค้ายาเสพติด

สำหรับประเด็นเรื่องเงินยืมสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการเปรียบเทียบปรับ หรือประกันตัวนั้น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เห็นว่าเป็น หลักการที่ดี เพื่อให้โอกาสผู้ต้องหาหรือจำเลยมีโอกาสที่จะได้รับการประกันตัวออกมา สามารถ ดำเนินการค้นหายานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนในกระบวนการยุติธรรม แต่ในประเด็นนี้ก็อาจจะเข้าซ้อนกับภารกิจของกองทุนยุติธรรมได้

ส่วนในประเด็นว่าผู้มีเงินเสียค่าปรับได้ทำให้คดีเลิกกัน ตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ผู้มีรายได้น้อยอาจถูกกักขังแทนค่าปรับนั้น การลงโทษปรับ แก่จำเลยนั้น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เห็นว่าบทบัญญัติ ในร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดฉบับนี้เปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษปรับ ให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแล้ว

หมายเหตุ รายละเอียดได้จากรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด (เอกสารแนบท้ายภาคผนวกหน้า (๕๗)-(๑๒๑))

๓. สรุปการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตรากฎหมายอย่างรอบ ด้านและเป็นระบบ

ผลกระทบในด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการตราประกอบร่างประมวลกฎหมาย ยาเสพติด มีดังนี้^๒

ด้านเศรษฐกิจ

- เชียงบวก

-

ผู้ได้รับผลกระทบเชียงบวก

-

- เชียงลบ

-

ผู้ได้รับผลกระทบเชียงลบ

-

ด้านสังคม

- เชียงบวก

สังคมและประชาชนจะได้รับการรับรองหรือคุ้มครองประโยชน์ของสาธารณะหรือ ประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนหรือสวัสดิภาพของประชาชน มีความสงบเรียบร้อย มีความมั่นคง ปลอดภัยจากอันตรายของยาเสพติด

ผู้ได้รับผลกระทบเชียงบวก

สังคม หมู่บ้าน หรือชุมชน ประชาชน

---

^๒ หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)

- เชิงลบ

-
ด้านอื่น ๆ

- เชิงบวก

-
ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก

-
- เชิงลบ

-
ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ

**๔. การเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
ต่อประชาชน**

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ได้จัดให้มีการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นของร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด โดยจัดทำเป็นรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นทางเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (www.oncd.go.th)

๕. การนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

เนื่องจากร่างกฎหมายที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) นำมาดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นในครั้งนี้เป็นร่างที่อยู่ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) จะดำเนินการจัดทำสรุปประเด็นความคิดเห็นเพื่อส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณานำไปประกอบการจัดทำร่างกฎหมายตามขั้นตอนต่อไป

๖. ความเห็นต่อการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

จากการตรวจสอบเอกสารและหลักฐานที่เสนอมาพร้อมกับร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดแล้ว เห็นว่าได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗

หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. .... และประมวลกฎหมายยาเสพติด

กฎหมายใหม่ แก้ไข/ปรับปรุง ยกเลิก

ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๑.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจคืออะไร

การลักลอบค้ายาเสพติดมีลักษณะที่ซับซ้อนและเป็นเครือข่ายองค์กรอาชญากรรมมากขึ้น รัฐบาลได้เร่งรัดการแก้ไขปัญหามาอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการดำเนินการกับนักค้ายาเสพติดรายสำคัญและกลุ่มเครือข่ายยาเสพติดที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม เพื่อยุติสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่หมู่บ้านหรือชุมชนให้ได้อย่างยั่งยืน ตามภารกิจหลักของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด นอกจากนี้ในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยพิเศษว่าด้วยปัญหายาเสพติดโลก ค.ศ. ๒๐๑๖ (United Nations General Assembly Special Session 2016 : UNGASS 2016) ที่ประชุมได้มีมุมมองใหม่ต่อปัญหายาเสพติดโดยมองว่าเป็นเรื่องของสุขภาพ ระบบสาธารณสุข อาชญากรรม สิทธิมนุษยชน ความยากจน และการพัฒนา ซึ่งจะต้องจัดความสมดุลอย่างเหมาะสมในการแก้ไขปัญหามา ไม่เน้นหนักในด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป จึงควรกำหนดให้มีนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อกำหนดทิศทางในการแก้ไขปัญหามา รวมถึงการปรับโครงสร้างกลไกระดับนโยบายและการขับเคลื่อนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ประกอบกับมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องจำนวนมากและอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน เป็นเหตุให้การบังคับใช้กฎหมายขาดความเชื่อมโยง สอดคล้องและไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้นจึงสมควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้มีความเชื่อมโยง สอดคล้อง และตอบสนองการแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้มีความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น

ปัญหาหรือข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข

(๑) ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อกำหนดทิศทางในการแก้ไขปัญหามา รวมถึงการปรับโครงสร้างกลไกระดับนโยบายและการขับเคลื่อนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

(๒) ปัญหาการกำหนดความผิดและบทลงโทษ ที่เด็ดขาดและรุนแรง บทลงโทษเข้มงวด ไม่เปิดช่องให้ศาลได้ใช้ดุลยพินิจในการพิจารณากำหนดโทษที่เหมาะสมกับความผิด ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดบางรายได้รับโทษที่รุนแรงและไม่ได้สัดส่วนกับ การกระทำความผิด

(๓) ความไม่สอดคล้องของบทบัญญัติแห่งกฎหมายและบทกำหนดโทษของกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดในแต่ละฉบับ

(๔) ปัญหาการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ซึ่งมีการแบ่งแยกระบบการบำบัดฟื้นฟูตามกฎหมายหลายฉบับ ไม่เชื่อมโยงและไม่สามารถแก้ไขฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) การแก้ไขการแก้ไขปัญหายาเสพติด มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องจำนวนมากและอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน เป็นเหตุให้การบังคับใช้กฎหมายขาดความเชื่อมโยง สอดคล้องและไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๑.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด มีภารกิจสำคัญ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ (Agenda) ระดับชาติและระหว่างประเทศ และต้องรับผิดชอบต่อการดำเนินงานในภาพรวมระดับมาตรการ (Function) และความผิดชอบงานแต่ละด้าน ตามภารกิจของกระทรวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ (Area) เพื่อการบูรณาการนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ และงบประมาณ รวมถึงการอนุวัติกฎหมายให้สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศด้านยาเสพติด และทิศทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดแนวใหม่ของสหประชาชาติ เพื่อให้การดำเนินภารกิจของรัฐในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและปราบปรามยาเสพติดเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทำให้ประชาชนได้รับความเป็นธรรมและสังคมมีความปลอดภัย จึงจำเป็นต้องมีพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. .... และประมวลกฎหมายยาเสพติดที่เชื่อมโยงการแก้ไขปัญหามาทุกมิติ

หากไม่ทำภารกิจนั้นจะมีผลประการใด

เนื่องจากมีประเด็นปัญหาสำคัญหลายประการที่ไม่สอดคล้องกับทิศทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดแนวใหม่ของสหประชาชาติ ประกอบกับรัฐบาลได้กำหนดนโยบายที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่หมู่บ้านหรือชุมชนให้ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งกลไกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน การไม่ทำภารกิจดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศและจะไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดโลก การแก้ไขปัญหายาเสพติดจะไม่มีแผนนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ชัดเจนและต่อเนื่องเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ในการกำหนดแผนงานหรือโครงการดำเนินงานอย่างเป็นเอกภาพและเป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่อลดปัญหาความซ้ำซ้อนของการดำเนินงานและงบประมาณ นอกจากนี้ยังจะส่งผลกระทบต่อกลไกและมาตรการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ขาดความเหมาะสมและขาดประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน

๑.๓ การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์มีกี่ทางเลือก มีทางเลือกอะไรบ้าง

ทางเลือกอื่นในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้มีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดในแต่ละฉบับ เช่น พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นต้น เพื่อแก้ไขปัญหาคำหนดความผิดและบทลงโทษที่เด็ดขาดและรุนแรงของยาเสพติดให้โทษ และการปรับปรุงเกี่ยวกับการขออนุญาตและการออกใบอนุญาต หน้าที่ของผู้รับอนุญาต หน้าที่ของเภสัชกร การโฆษณาและอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตามการแก้ไขดังกล่าว เป็นการแก้ไขเฉพาะจุด ไม่เป็นองค์รวม จึงเห็นควรปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดในรูปแบบประมวลกฎหมาย ซึ่งจะทำการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศมีความเชื่อมโยงสอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกันมากยิ่งขึ้น

๑.๔ มาตรการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจคืออะไร

(๑) กำหนดให้มีบทบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด ประกอบด้วย การบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดและบทเฉพาะกาลที่เกี่ยวข้องกับอนุบัญญัติ เจ้าหน้าที่งานและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่ถูกยกเลิกให้คงเป็นเจ้าหน้าที่งานและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายนี้ แล้วแต่กรณี

(๒) กำหนดให้มีการใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด

โดยร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด แบ่งออกเป็น ๓ ภาค ได้แก่

ภาค ๑ การป้องกันปราบปราม และควบคุมยาเสพติด

ภาค ๒ การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด

ภาค ๓ บทกำหนดโทษ

๑.๕ ภารกิจนั้นจะแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้เพียงใด

(๑) ทำให้การป้องกัน แก้ไขปัญหา และปราบปรามยาเสพติดของประเทศมีความเชื่อมโยงสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความชัดเจนในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ทางด้านยาเสพติด และบูรณาการหน่วยงานให้ดำเนินงานอย่างเป็นเอกภาพและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อลดปัญหาความซ้ำซ้อนของการดำเนินงานและงบประมาณ ทำให้มาตรการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างยั่งยืน

(๒) เป็นการปรับปรุงกฎหมายให้มีความชัดเจนในทุกกระบวนการป้องกัน แก้ไขปัญหา และปราบปรามยาเสพติด ให้มีความเหมาะสมและเป็นธรรม ประชาชนได้รับประโยชน์และสังคมมีความปลอดภัย

๑.๖ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจคืออะไร

การแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สังคมและประชาชนจะได้รับการรับรองหรือคุ้มครองประโยชน์ของสาธารณะหรือประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนหรือสวัสดิภาพของประชาชน มีความสงบเรียบร้อย มีความมั่นคงปลอดภัยจากอันตรายของยาเสพติด

ตัวชี้วัดความสัมฤทธิ์ของกฎหมายมีอย่างไร

๑. มีนโยบายและแผนระดับชาติ ว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่มีเป้าหมายชัดเจนเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการได้ตามขั้นตอน ระยะเวลา และบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

๒. กลไก และโครงสร้างองค์กรในการแก้ไขปัญหายาเสพติดสามารถขับเคลื่อน ควบคุม และกำกับดูแลการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศได้อย่างเป็นเอกภาพ ซึ่งกำกับดูแล ติดตาม และขับเคลื่อนโดยคณะกรรมการในแต่ละด้าน ภายใต้หลักการนิติธรรมอย่างบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. มีกลไก หลักเกณฑ์และกระบวนการในการเข้ารับการบำบัดรักษา ฟื้นฟูสภาพทางสังคมและดูแลช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติด รวมทั้งการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด ซึ่งมุ่งเน้นปัญหายาเสพติดเป็นเรื่องของสุขภาพ และสาธารณสุข และสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้ผ่านการบำบัดไม่กลับไปเสพติดซ้ำ อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข

๔. จำนวนผู้ต้องขังในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดลดลง

๕. สร้างการรับรู้ โดยการสื่อสารทำความเข้าใจต่อนโยบายยาเสพติดกับประชาชนทั้งประเทศว่า นโยบายยาเสพติดที่จะออกขึ้นใหม่นี้ ไม่ได้ทำให้ยาเสพติดเป็นสิ่งถูกกฎหมาย แต่เป็นการจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเหมาะสม เพื่อต้องการลดปัญหายาเสพติดของประเทศอย่างแท้จริง รวมถึงชี้แจงให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับประมวลกฎหมายยาเสพติด

๑.๗ การทำภารกิจสอดคล้องกับพันธกรณีและความผูกพันตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทยมีต่อรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศใด ในเรื่องใด

ร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้จะให้มีการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ทุกหน่วยงานต้องนำไปปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน กำหนดให้มีการลงโทษที่ได้สัดส่วน มีการควบคุมยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ มีการบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติดและผู้ติดยาเสพติด มีการทดลอง หรือวิจัยเพื่อประโยชน์ในการลดอันตรายจากยาเสพติด หรือการปรับปรุงนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งที่ผ่านมามีการใช้นโยบายการทำสงครามกับยาเสพติดในช่วง ๑๐ กว่าปีที่ผ่านมา ได้ส่งผลให้มีการดำเนินการปราบปรามผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างรุนแรง แต่ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศในระยะยาวได้ และจากผลการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยพิเศษว่าด้วยปัญหายาเสพติดโลก หรือ UNGASS 2016 เมื่อวันที่ ๑๙ - ๒๑ เมษายน ๒๕๕๙ ณ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ซึ่งที่ประชุมได้มีมุมมองใหม่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดว่าเป็นเรื่องของสุขภาพ ระบบสาธารณสุข อาชญากรรม สิทธิมนุษยชน ความยากจน และการพัฒนา เป็นต้น ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทบทวนนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศใหม่ เพื่อลดปัญหายาเสพติดลงให้ได้อย่างยั่งยืน โดยจะต้องมีความสมดุลของนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างเหมาะสม โดยร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดฉบับนี้กำหนดให้มีการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ปรับปรุงกลไกคณะกรรมการในแต่ละมาตรการ ให้สอดคล้องกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ ตลอดจนบทบัญญัติที่อนุวัติกฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติเกี่ยวกับยาเสพติด ตั้งแต่มาตรการในการควบคุมยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ในทุก ๆ ด้าน ซึ่งการทำภารกิจดังกล่าวได้สอดคล้องกับพันธกรณีและความผูกพันที่ประเทศไทยมีต่อองค์การสหประชาชาติในฐานะภาคีสมาชิกของอนุสัญญาสหประชาชาติเกี่ยวกับยาเสพติด

การดำเนินการดังกล่าวจะเป็นผลดีหรือก่อให้เกิดภาระแก่ประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร

การดำเนินการดังกล่าวจะเป็นผลดีและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับพื้นที่หมู่บ้านหรือชุมชน และสอดคล้องกับทิศทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของสหประชาชาติ

๒. ผู้ทำภารกิจ

๒.๑ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพ ต้นทุน และความคล่องตัวแล้ว เหตุใดจึงไม่ควรให้เอกชนทำภารกิจนี้
เนื่องจากเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดิน การป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมถึงความมั่นคงและปลอดภัยของประเทศ ซึ่งเป็นหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐ จึงไม่สามารถให้เอกชนทำภารกิจนี้ได้

ภารกิจนี้ควรทำร่วมกับเอกชนหรือไม่ อย่างไร

สำหรับการเข้าร่วมของเอกชนหรือภาคประชาชน จะเข้ามามีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นในการจัดทำนโยบายและแผนการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการร่วมผลักดันให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด เป็นไปตามที่รัฐกำหนดหรืออนุญาต

๒.๒ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพและประโยชน์ที่จะเกิดแก่การให้บริการประชาชน ควรทำภารกิจนี้ร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและแผนการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนดในแผนการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดได้แบบบูรณาการ

๒.๓ ภารกิจดังกล่าวหากให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำ จะได้ประโยชน์แก่ประชาชนมากกว่าหรือไม่

การดำเนินการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดตามร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดนี้เป็นภารกิจของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเหล่านี้ด้วย

๓. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๓.๑ การจัดทำภารกิจนั้นมีความสอดคล้องกับเรื่องใด อย่างไร

หน้าที่หลักของหน่วยงานของรัฐ (ตามภารกิจพื้นฐาน (Function)) ในเรื่องการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด

หน้าที่ของรัฐและแนวนโยบายแห่งรัฐ ในเรื่อง

ยุทธศาสตร์ชาติ ในเรื่อง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในเรื่อง

แนวทางการปฏิรูปประเทศ ในเรื่อง

๓.๒ การทำภารกิจนั้นสามารถใช้มาตรการทางบริหารโดยไม่ต้องออกกฎหมายได้หรือไม่

ไม่อาจใช้มาตรการทางบริหารแต่เพียงอย่างเดียวได้ เนื่องจากต้องได้รับอำนาจตามกฎหมายให้กระทำการ

ถ้าใช้มาตรการทางบริหารจะมีอุปสรรคอย่างไร

ไม่สามารถมีผลบังคับทางกฎหมายที่เพียงพอ

๓.๓ ในการทำภารกิจนั้น เหตุใดจึงจำเป็นต้องตรากฎหมายในขณะนี้

การจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ทุกหน่วยงานต้องนำไปปฏิบัติต้องมีความชัดเจน การไม่ทำภารกิจดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติด อันมีผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชน

การใช้อำนาจในการดำเนินการต่อผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เจ้าพนักงานผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีอำนาจตามที่กฎหมายกำหนดไว้

๓.๔ การใช้บังคับกฎหมายและระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

(ก) การใช้บังคับกฎหมาย

ต้องใช้บังคับพร้อมกันทุกท้องที่ทั่วประเทศ เนื่องจากการดำเนินการร่างพระราชบัญญัตินี้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ

ททยอยใช้บังคับเป็นท้องที่ ๆ ไป เนื่องจาก

ใช้บังคับเพียงบางท้องที่ เนื่องจาก

(ข) ระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

ใช้บังคับทันทีที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เนื่องจาก เป็นกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาเสพติดของประเทศ

- มีการทอระยะเวลาในการบังคับใช้กฎหมายเป็นเวลาเท่าใด เพราะเหตุใด
 ควรกำหนดระยะเวลาการสิ้นสุดไว้ด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

๓.๕ ถ้าจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ เหตุใดจึงไม่สมควรตราเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่น

เป็นภารกิจของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดเฉพาะด้าน จึงไม่อาจบังคับใช้โดยข้อบัญญัติท้องถิ่นได้

๓.๖ ลักษณะการใช้บังคับ

- ควบคุม (ข้ามไปข้อ ๓.๗)   กำกับ/ติดตาม (ข้ามไปข้อ ๓.๘)   ส่งเสริม
 ระบบผสม (ทั้งควบคุมและส่งเสริม)

เหตุใดจึงต้องใช้ระบบดังกล่าว

- การควบคุม กำกับ/ติดตาม และส่งเสริมเกี่ยวกับยาเสพติดในทุกมาตรการ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนหรือสวัสดิภาพของประชาชน และทำให้สังคมมีความสงบเรียบร้อย

๓.๗ การใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย

๓.๗.๑ เพราะเหตุใดจึงกำหนดให้ใช้ระบบอนุญาต หรือใช้ระบบอื่นที่มีผลเป็นการควบคุม
- เพื่อให้มีการการควบคุม กำกับ/ติดตาม และส่งเสริม ไม่ให้นำไปใช้ในทางที่ผิด

๓.๗.๒ มีการกำหนดค่าธรรมเนียมการอนุญาตหรือไม่ ถ้ามี มีความจำเป็นอย่างไร คຸ້ມคำต่อภาระที่เกิดแก่ประชาชนอย่างไร

- มี เพื่อจำกัดสิทธิและควบคุมผู้รับอนุญาตในการปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง ทำให้สังคมมีความสงบเรียบร้อย

๓.๗.๓ มีหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจในการอนุมัติ อนุญาตหรือไม่

- เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในอนุบัญญัติ

๓.๗.๔ มีขั้นตอนและระยะเวลาที่แน่นอนในการอนุญาตหรือไม่ อย่างไร

- เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในอนุบัญญัติ

๓.๗.๕ มีการเปิดโอกาสให้อุทธรณ์การปฏิเสธคำขอ การให้ยื่นคำขอใหม่ หรือไม่ อย่างไร

- เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในอนุบัญญัติ

๓.๗.๖ มีการต่ออายุการอนุญาตหรือไม่

- เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในอนุบัญญัติ

มีการตรวจสอบก่อนการต่อใบอนุญาตหรือไม่

- เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในอนุบัญญัติ

๓.๘ การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย

๓.๘.๑ กฎหมายที่จะตราขึ้นมีการใช้ระบบคณะกรรมการหรือไม่ มีความจำเป็นอย่างไร

มีการใช้ระบบคณะกรรมการ ซึ่งมีความจำเป็นเพื่อกำกับนโยบายในด้านต่าง ๆ ได้แก่

(๑) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (จัดทำนโยบายและแผน

ระดับชาติ เพื่อการพิจารณากำหนดนโยบายยาเสพติดของประเทศเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทาง

ในการกำหนดแผนงานและโครงการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรม ควบคุม กำกับ และดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)

(๒) คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด (มาตรการเฉพาะด้านควบคุมยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์และสารระเหย)

(๓) คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน (มาตรการเฉพาะด้านควบคุมทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการค้ายาเสพติด)

(๔) คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด (มาตรการเฉพาะด้านบำบัด ฟื้นฟูและให้การช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้เสพยาเสพติด)

๓.๘.๒ คณะกรรมการที่กำหนดขึ้นมีอำนาจซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการอื่นหรือไม่

ไม่มีอำนาจที่ซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการอื่น

หากมีความซ้ำซ้อนจะดำเนินการอย่างไรในคณะอื่นนั้น

๓.๘.๓ องค์ประกอบของคณะกรรมการมีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือนายกรัฐมนตรี หรือหัวหน้าส่วนราชการหรือไม่

(๑) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ มีรัฐมนตรีและหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมี เลขานุการ ป.ป.ส. เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๒) คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็น ประธานกรรมการ มีหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมี เลขานุการ อย. เป็น กรรมการและเลขานุการ

(๓) คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ประกอบด้วย อัยการสูงสุดหรือรองอัยการ สูงสุดที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ มีหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมี เลขานุการ ป.ป.ส. เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๔) คณะกรรมการบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ประกอบด้วย รองนายกรัฐมนตรีซึ่ง นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ มีหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ และ ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมี อธิบดีกรมการแพทย์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

เหตุใดจึงต้องกำหนดให้บุคคลดังกล่าวเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการ

เนื่องจากการแก้ไขปัญหาเสพติดของประเทศ มีความมาตรการเฉพาะด้านในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาเสพติด จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายกระทรวง จึงต้องกำหนดให้มี คณะกรรมการหลายคณะตามมาตรการเฉพาะด้าน โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และหัวหน้าส่วน ราชการที่สำคัญเป็นกรรมการ เพื่อให้สามารถพิจารณาและกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาในเชิงนโยบายและ สามารถสั่งการไปยังหน่วยงานในสังกัดเพื่อให้ความร่วมมือหรือดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการและ งบประมาณให้สอดคล้องและเป็นไปตามมติของคณะกรรมการแต่ละคณะได้อย่างเหมาะสม

๓.๘ มีกรอบหรือแนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่หรือไม่ อย่างไร

มีกรอบหรือแนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ซึ่งกำหนดให้ออกเป็นกฎกระทรวง

๓.๑๐ ประเภทของโทษที่กำหนด

- โทษทางอาญา   โทษทางปกครอง   ระบบผสม

๓.๑๑ การกำหนดโทษทางอาญาจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายสัมฤทธิ์ผล เพราะเหตุใด

- เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติ และยับยั้งมิให้บุคคลกระทำความผิด และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปลอดภัยและปกติสุข

๓.๑๒ ความผิดที่กำหนดให้เป็นโทษทางอาญาเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงอย่างไร

- เป็นการกระทำความผิดที่ส่งผลโดยอาจก่ออันตรายหรือกระทำการที่มีความร้ายแรงต่อบุคคลอื่น

๔. ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

๔.๑ การดำเนินการตามภารกิจในเรื่องนี้มีกฎหมายอื่นในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันหรือไม่

ไม่มี

๔.๒ ในกรณีที่มีกฎหมายขึ้นใหม่ เหตุใดจึงไม่ยกเลิก แก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันที่มีอยู่

๕. ผลกระทบและความคุ้มค่า

๕.๑ ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย

- ผู้มีหน้าที่ตามร่างกฎหมายหรือที่จะได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายนั้นโดยตรง

ส่วนราชการ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. พนักงานอัยการ และศาล อาจมีภาระเพิ่มขึ้นบ้าง แต่เมื่อพิจารณาถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการปฏิบัติตามร่างกฎหมายนี้ จะทำให้การแก้ไขปัญหาเสพติดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ถือว่าคุ้มค่า

- ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย

๕.๒ ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่บุคคลดังกล่าว

- ด้านเศรษฐกิจ

- เชิงบวก

ผู้ที่ได้รับผลกระทบเชิงบวก

- เชิงลบ

ผู้ที่ได้รับผลกระทบเชิงลบ

- ด้านสังคม

- เชิงบวก

ผู้ที่ได้รับผลกระทบเชิงบวก - ทำให้สังคม หมู่บ้าน หรือชุมชนปลอดภัยจากปัญหาเสพติด ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข สังคมมีความสงบเรียบร้อย

- เชิงลบ

ผู้ที่ได้รับผลกระทบเชิงลบ - ไม่มี

- ด้านเศรษฐกิจ

- เชิงบวก

ผู้ที่ได้รับผลกระทบเชิงบวก

- เชียงลบ
ผู้ที่ได้รับผลกระทบเชียงลบ
- ด้านอื่น ๆ
- เชียงบวก
ผู้ที่ได้รับผลกระทบเชียงบวก
- เชียงลบ
ผู้ที่ได้รับผลกระทบเชียงลบ

๕.๓ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องใดบ้างที่ต้องถูกจำกัด

มีการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลในชีวิต ร่างกาย การควบคุมหรือคุมขัง ความเป็นอยู่ส่วนตัว และทรัพย์สินอยู่บ้าง

การจำกัดนั้นเป็นการจำกัดเท่าที่จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพเท่าที่จำเป็น เพื่อรับรองหรือคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนหรือสวัสดิภาพของประชาชน เพื่อให้สังคมมีความสงบเรียบร้อย กฎหมายฉบับนี้ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล และมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะ

๕.๔ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

๕.๔.๑ ประชาชนจะมีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นในเรื่องใด อย่างไร และเพียงใด

สังคมมีความสงบเรียบร้อย ประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัยจากอันตรายของยาเสพติด และส่งเสริมสุขภาพของประชาชน

หรือเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด

๕.๔.๒ เศรษฐกิจหรือสังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้เพียงใด

การประกอบกิจการเป็นไปโดยสะดวกหรือลดต้นทุนของผู้ประกอบการได้มากน้อยเพียงใด

ยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้มากน้อยเพียงใด

และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา มากน้อยเพียงใด

๕.๔.๓ เสริมสร้างประสิทธิภาพหรือนวัตกรรมในการปฏิบัติราชการอย่างไร

สามารถลดงบประมาณแผ่นดินได้มากน้อยเพียงใด

๕.๔.๔ วิธีการและระยะเวลาประเมินผลสัมฤทธิ์ ตลอดจนประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ ได้แก่

๕.๕ ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย

๕.๖ ความคุ้มค่าของภารกิจเมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชนและ การที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ

เมื่อพิจารณาถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชนและการที่จะต้องถูก จำกัดสิทธิเสรีภาพบางประการกับประโยชน์ที่ประชาชนส่วนรวม สังคมและประเทศชาติจะได้รับจาก การปฏิบัติการตามร่างกฎหมายนี้ ซึ่งจะทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ถือว่าคุ้มค่าอย่างยิ่ง

๖. ความพร้อมของรัฐ

๖.๑ ความพร้อมของรัฐ

(ก) กำลังคนที่คาดว่าจะต้องใช้

สามารถใช้บุคลากรเดิมในหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายได้ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม โดยไม่มีการเพิ่มอัตรากำลัง

(ข) คุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องมี

บุคลากรในหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเดิมที่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการ การดำเนินการเป็นอย่างดีอยู่แล้ว

(ค) งบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้ในระยะห้าปีแรกของการบังคับใช้กฎหมาย

โดยเป็นงบดำเนินงานจำนวน - และงบลงทุนจำนวน -

๖.๒ ในกรณีที่เป็นร่างกฎหมายที่มีผลต่อการจัดตั้งหน่วยงานหรืออัตรากำลัง มีความเห็นของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดอัตรากำลังและงบประมาณหรือไม่ อย่างไร

๖.๓ วิธีการที่จะให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายมีความเข้าใจและพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย

วิธีการสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนผู้อยู่ภายใต้กฎหมาย

ประชาสัมพันธ์ จัดทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์แจกจ่ายแก่หน่วยงานและประชาชนทั่วไป

การเข้าถึงข้อมูลของประชาชน

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้รักษาการตามกฎหมาย

๗.๑ มีหน่วยงานอื่นใดที่ปฏิบัติการกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกันหรือไม่ มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการ กับหน่วยงานนั้นอย่างไร

ไม่มี

๗.๒ มีความเกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร

๗.๓ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร

มีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น

๗.๔ ผู้รักษาการตามกฎหมาย ได้แก่

นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ตามแต่กรณี

การกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายเนื่องจาก

- มีการกำหนดให้ สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี
- การดำเนินการทางด้านสาธารณสุขเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ด้านยาเสพติด จึงกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

๘. วิธีการทำงานและตรวจสอบ

๘.๑ ระบบการทำงานที่กำหนดสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่

- เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

๘.๒ การเปิดเผยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๘.๒.๑ ในกฎหมายมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องใดบ้าง

การใช้อำนาจของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในการตรวจค้นบุคคลหรือยานพาหนะ การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน และการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในการสะกดรอยติดตามผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานในการดำเนินคดี เป็นต้น

การใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติด ในการเข้าไปในสถานที่ผลิต จำหน่าย หรือเก็บยาเสพติด การยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือยาเสพติด

การใช้อำนาจของผู้อนุญาต ในการควบคุมยาเสพติด เกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง

แต่ละขั้นตอนใช้เวลาดำเนินการเท่าใด

- เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในอนุบัญญัติ

๘.๒.๒ หากมีการใช้ดุลพินิจ การใช้ดุลพินิจสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรมอย่างไร

สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว

๘.๒.๓ ในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ใช้หลักการกระจายอำนาจ หรือมอบอำนาจเพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพอย่างไร

๘.๓ มีระบบการตรวจสอบและคานอำนาจอย่างไร

๘.๓.๑ มีระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในหรือไม่ อย่างไร

มี

๘.๓.๒ มีกระบวนการร้องเรียนจากบุคคลภายนอกหรือไม่ อย่างไร

สามารถดำเนินการได้ตามกฎหมายทั่วไป

๙. การจัดทำกฎหมายลำดับรอง

๙.๑ ได้จัดทำแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา ตลอดจนกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองนั้น หรือไม่

ได้มีมีการจัดทำแผนการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา ตลอดจนกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองรองรับไว้แล้ว

ได้ยกร่างกฎหมายลำดับรองเรื่องใดบ้าง

- ร่างกฎกระทรวง ว่าด้วยการอนุญาตและการดำเนินการติดตามสะกดรอยด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....

- ร่างระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยเงินค่าตอบแทนพิเศษของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ....

- ร่างกฎกระทรวง ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด พ.ศ. ....

- ร่างกฎกระทรวง ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการออกใบอนุญาตการพักใช้ใบอนุญาต หรือการเพิกถอนใบอนุญาต ในการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด พ.ศ. ....

- ร่างประกาศคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด ว่าด้วย การระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทยาเสพติด พ.ศ. ....

- ร่างประกาศคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการทำลายยาเสพติด พ.ศ. ....

ฯลฯ

๙.๒ มีกรอบในการตราอนุบัญญัติเพื่อป้องกันการขยายอำนาจหน้าที่ของรัฐหรือเพิ่มภาระแก่บุคคลเกินสมควรอย่างไร

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

มีการรับฟังความคิดเห็น ไม่ได้รับฟังความคิดเห็น

มีการจัดรับฟังความคิดเห็น จำนวน ๑ ครั้ง คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. .... ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาชญากรรม พ.ศ. .... เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค ถนนรัชดาภิเษก แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

- ๑๐.๑ ผู้ที่เกี่ยวข้องหรืออาจได้รับผลกระทบที่รับฟังความคิดเห็น

หน่วยงานภาครัฐ

สำนักงานประมาณ สำนักงาน ก.พ.

สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกิจ ได้แก่

สำนักงานศาลยุติธรรม ศาลอุทธรณ์แผนกคดียาเสพติด สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมสุขภาพจิต สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมคุมประพฤติ กรมบังคับคดี กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นต้น

ภาคประชาชน/องค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง

- ประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ
- ประชาชนทั่วไป
- องค์กรอื่น ได้แก่

ตัวแทนภาคประชาชนประสานงานด้านยาเสพติด เครือข่ายคนทำงานด้านการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด ผู้แทนสื่อมวลชน อาจารย์มหาวิทยาลัย เป็นต้น

๑๐.๒ มีการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นต่อประชาชนหรือไม่ อย่างไร

มีการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ สำนักงาน ป.ป.ส.

๑๐.๓ จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและเสนอมาประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

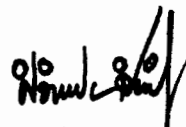
- จัดทำ ไม่มีการจัดทำ

ในกรณีจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น มีสาระสำคัญในเรื่องดังกล่าวต่อไปนี้หรือไม่

- วิธีการในการรับฟังความคิดเห็น
- จำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นแต่ละครั้ง
- พื้นที่ในการรับฟังความคิดเห็น
- ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น
- ข้อคัดค้านหรือความเห็นของหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น
- คำชี้แจงเหตุผลรายประเด็นและการนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณา

จัดทำร่างกฎหมาย

ขอรับรองว่าการเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรีฯ และระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีฯ แล้ว

(นายศิรินทร์ยา สิทธิชัย)

เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กองกฎหมาย
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางสาวพรรณทิไล ไอยวรรณ
โทร. ๐ ๒๒๔๕ ๙๐๘๗

บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกตของร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

ข้อดีของร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด*

ยาเสพติดเป็นปัญหาใหญ่ระดับประเทศ ต่างประเทศ ที่มีลักษณะการกระทำความผิดในลักษณะของอาชญากรรมข้ามชาติ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน ความสงบสุข ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความมั่นคงของประเทศ ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรมนุษย์ การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นการประกอบอาชญากรรมระดับประเทศ และอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นปัญหาที่แทรกซึมเข้าไปในสังคมทุกระดับ ผู้กระทำความผิดร้ายสำคัญ เป็นผู้มือทธิพล และมีทุนทรัพย์มหาศาลที่จะสนับสนุนให้การประกอบอาชญากรรมบรรลุผลตามเป้าหมาย สำหรับประเทศไทยถือว่ายาเสพติดเป็นปัญหาที่รัฐบาลทุกยุคสมัยต่างให้ความสำคัญโดยจัดให้เป็นนโยบาย วาระแห่งชาติที่มีความสำคัญ และเร่งด่วนในการป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดยาเสพติด และบำบัดรักษา พันฟูผู้ติดยาเสพติด ซึ่งจำเป็นจะต้องมีกฎหมายใช้บังคับอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้น้อยลงไป แต่ที่เป็นปัญหา คือ ปัจจุบันมีกฎหมายเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีจำนวนมาก ดังนั้นร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดจึงถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก มีข้อดีในประเด็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. ระดับนานาชาติ

ต่างประเทศให้การยอมรับ และให้ความร่วมมือสนับสนุนในการป้องกันปัญหายาเสพติดของประเทศไทยมากยิ่งขึ้น เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้ประเทศไทยที่จะพัฒนากฎหมายจากการที่ประเทศไทยมีความตั้งใจที่จะรวบรวม และจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งมีอยู่หลายฉบับไม่เป็นระบบ มาจัดทำในรูปของร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด ถือโอกาสปรับปรุง แก้ไขให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติเกี่ยวกับยาเสพติด สร้างความร่วมมือระหว่างประเทศที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในเรื่องการป้องกัน บำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

๒. ระดับประเทศ

๒.๑ ด้านนโยบายของรัฐ

กฎหมายมีความสอดคล้องกับหลักการหน้าที่หลักของหน่วยงานของรัฐ (ตามภารกิจพื้นฐาน (Function)) ในเรื่องการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ส่งผลให้มีนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่มีเป้าหมายชัดเจน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการได้ตามขั้นตอน ระยะเวลา และบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

---

* เรียบเรียงโดย จิตรกาน เจียรตระกูล วิทยากรชำนาญการ สำนักกฎหมาย กลุ่มงานกฎหมาย ๒ จากหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist), รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด, แนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และศูนย์ มีลิกะมาลย์ และคณะ, “การจัดทำประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติดของประเทศไทย,” บทความย่อ, วารสารกระบวนการยุติธรรม, เล่ม ๒ ปีที่ ๙, น. ๑-๑๖ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๙).

๒.๒ ด้านกฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะความสมบูรณ์ ความชัดเจน และความเป็นระบบของกฎหมาย นอกจากนี้สามารถนำกฎหมายมาใช้ทางวิชาการในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย อ้างอิงได้เป็นอย่างดี

๒.๓ ด้านเศรษฐกิจ

เมื่อมีความชัดเจนในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ทางด้านยาเสพติด และบูรณาการหน่วยงานให้ดำเนินงานอย่างเป็นเอกภาพ และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน สามารถลดปัญหาความซ้ำซ้อนของการทำงาน และความคุ้มทุนของงบประมาณ

๒.๔ ด้านสังคม

การสร้างเชื่อมั่นให้ประชาชน และผู้บังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ในกระบวนการยุติธรรมในคดียาเสพติดที่เป็นระบบ และชัดเจนยิ่งขึ้น ทำให้คุณภาพชีวิต ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน และเสรีภาพของประชาชนได้รับความคุ้มครองมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดความมั่นคงในประเทศ เนื่องจากปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดลดลง

๒.๕ ด้านการเมือง

การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้ระบบการเมืองไทย และนำไปสู่ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการป้องกันยาเสพติด

๒.๖ ระดับองค์การ

พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการตามร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เนื่องด้วยมีกฎหมายที่รวบรวมอย่างเป็นระบบ

สรุปได้ว่าสภาพการณ์แห่งปัญหายาเสพติดทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ ปัญหาจากการบังคับใช้กฎหมายด้านยาเสพติดมีหลายฉบับ สร้างความสับสนในการบังคับใช้กฎหมาย จึงได้มีการจัดทำเป็นร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดขึ้น ทั้งนี้ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดควรมาจากการศึกษาเปรียบเทียบผสมผสาน เพื่อนำเอาบทบัญญัติในส่วนที่ดี และเหมาะสมภายใต้บริบทของสภาพปัญหายาเสพติดของประเทศไทย มาจัดทำเป็นร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ดี ที่เหมาะสมที่สุดสำหรับประเทศไทย โดยคำนึงถึงความเป็นสากลของกฎหมายและประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ

การจัดทำประมวลกฎหมาย สารบัญญัติยาเสพติดของประเทศไทย*

บทคัดย่อ

มีกฎหมาย ๑๓ ฉบับที่ใช้เพื่อการป้องกันปราบปรามยาเสพติด และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด จึงเป็นปัญหาต่อการบังคับใช้ ดังนั้นการวิจัยจึงมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำกฎหมายทั้ง ๑๓ ฉบับให้เป็นฉบับเดียวในรูปของประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติด โดยมีหลักการ ๓ ประการ คือเพื่อนำกฎหมายยาเสพติด ๑๓ ฉบับ มาประมวลเป็นระบบที่แบ่งเป็นภาค และหมวดในรูปแบบของประมวลกฎหมายเพื่ออนุวัติการกฎหมายยาเสพติดระหว่างประเทศ เพื่อนำมาตรการสำคัญเกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ต่อการบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพ มาบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำร่างประมวลกฎหมาย ประกอบด้วยข้อมูลภาคเอกสาร ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การระดมความคิดเห็นด้วยการสนทนากลุ่มเจาะจง และการมีส่วนร่วมออกแบบจากกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย การบำบัดรักษา และผู้นำชุมชน

โครงสร้างและรูปแบบของประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติดประกอบด้วย ๘ ภาค ได้แก่ ภาค ๑ บทบัญญัติทั่วไป ภาค ๒ การควบคุมยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ สารระเหย เคมีภัณฑ์ หรือสารตั้งต้น ภาค ๓ การดำเนินการกับทรัพย์สิน ภาค ๔ การบำบัดรักษา พิ้นฟู ดูแล และติดตามผู้ผ่านการบำบัด พิ้นฟู ภาค ๕ การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ภาค ๖ ความร่วมมือระหว่างประเทศ ในทางอาญา ภาค ๗ กองทุนยาเสพติด ภาค ๘ บทกำหนดโทษและบทเฉพาะกาล

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ยาเสพติดเป็นปัญหาใหญ่ระดับประเทศ และระหว่างประเทศที่มีการกระทำความผิดในลักษณะของอาชญากรรมข้ามชาติ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน ความสงบสุข ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความมั่นคงของประเทศ และมีผลต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรมนุษย์ การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นการประกอบอาชญากรรมระดับประเทศ และอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นปัญหาที่แทรกซึมเข้าไปในสังคมทุกระดับ สำหรับประเทศไทยถือว่ายาเสพติดเป็นปัญหาที่รัฐบาลทุกยุคสมัยต่างก็ได้ให้ความสำคัญ โดยจัดให้เป็นนโยบาย และวาระแห่งชาติที่มีความสำคัญ และเร่งด่วนในการป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิด ยาเสพติด และบำบัดรักษา พิ้นฟูผู้ติดยาเสพติด ซึ่งจำเป็นจะต้องมีกฎหมายใช้บังคับอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดปัญหาอาชญากรรมยาเสพติดให้น้อยลงไป แต่ที่เป็นปัญหา คือ มีกฎหมายเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีจำนวนมากถึง ๑๓ ฉบับ จำแนกเป็นกลุ่มตามประเภทของเป้าหมายในการดำเนินการ ๕ กลุ่ม คือ

---

* สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ และคณะ, “การจัดทำประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติดของประเทศไทย,” บทคัดย่อ, วารสารกระบวนการยุติธรรม, เล่ม ๒ ปีที่ ๙, น. ๑-๑๖ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๙).

๑) กลุ่มกฎหมายเพื่อการควบคุมสารเคมีและสารตั้งต้น มิให้มีการนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติด ได้แก่ พระราชบัญญัติควบคุมโคคาอีน พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓

๒) กลุ่มกฎหมายเพื่อการควบคุมยาเสพติดและสารยาเสพติด มิให้มีการผลิต การค้าและนำไปใช้ในทางที่ผิด ได้แก่ พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓

๓) กลุ่มกฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖

๔) กลุ่มกฎหมายเพื่อการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ได้แก่ พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ และพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕

๕) กลุ่มกฎหมายเพื่อควบคุมมิให้นำทรัพย์สินมาใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

กฎหมายเหล่านี้บางฉบับก็มีบทบัญญัติที่ขัดแย้งกัน และสร้างความสับสนให้แก่ผู้บังคับใช้กฎหมาย มีบทบัญญัติที่เป็นทั้งสารบัญญัติ และวิธีบัญญัติในฉบับเดียวกัน ทำให้การบังคับใช้กฎหมายยาเสพติด มีปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดบางประการที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการกระทำความผิดมีการพัฒนาที่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว มีรูปแบบ เทคโนโลยี และกระบวนการที่มีความซับซ้อน และแยบยลมากขึ้น ภายใต้รูปแบบขององค์กรอาชญากรรม ซึ่งมีทั้งอิทธิพล และกำลังทรัพย์มหาศาล สำหรับใช้ในการประกอบอาชญากรรมยาเสพติด ปัญหาเหล่านี้ได้สร้างความยุ่งยากต่อการบังคับใช้กฎหมายยาเสพติด นอกจากนี้ในระหว่างประเทศนั้นองค์การสหประชาชาติได้มีกฎหมายยาเสพติดระหว่างประเทศอยู่ ๔ ฉบับ คือ

(๑) อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑ และพิธีสารแก้ไขอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑ ค.ศ. ๑๙๗๒ (Single Convention on Narcotic Drugs, ๑๙๖๑ as Amended by the ๑๙๗๒ Protocol Amending the Single Convention on Narcotic Drugs, ๑๙๖๑)

(๒) อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๗๑ (Convention on Psychotropic Substances, ๑๙๗๑)

(๓) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. ๑๙๘๘ (United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, ๑๙๘๘)

(๔) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. ๒๐๐๐ (United Nations Convention against Transnational Organized Crime, ๒๐๐๐)

กฎหมายยาเสพติดระหว่างประเทศเหล่านี้ ประเทศไทยในฐานะที่เป็นภาคีอยู่ด้วย จึงเป็นพันธกรณีที่จะต้องนำสาระสำคัญของข้อบัญญัติมาอนุวัติการ (Implement) ในกฎหมายยาเสพติดของประเทศไทย เพื่อให้เป็นกฎหมายที่มีความเป็นสากลเช่นเดียวกับนานาประเทศ

จากปัญหากฎหมายดังกล่าว ย่อมส่งผลต่อการบังคับใช้กฎหมายที่สร้างความยุ่งยาก และสับสน ทำให้ในบางครั้งผู้บังคับใช้กฎหมายไม่มั่นใจว่าจะใช้กฎหมายฉบับใดรองรับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินการอนุวัติตามกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยได้บรรลุพันธกรณีระหว่างประเทศในฐานะเป็นภาคีสมาชิกที่ให้การรับรองกฎหมายระหว่างประเทศเหล่านั้น ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ จึงมีเป้าหมายในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้เป็นระบบ และทิศทางเดียวกัน เพื่อการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา พิ้นฟู ดูแล และติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษา ด้วยการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายบางฉบับ บางมาตรา และอนุวัติตามกฎหมายยาเสพติดระหว่างประเทศ โดยมีเป้าหมายที่จะแยกกฎหมายยาเสพติดทั้งหมดออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่เป็นบทบัญญัติสารบัญญัติกับส่วนที่เป็นบทบัญญัติวิธีสบัญญัติ กฎหมายที่จัดทำขึ้นใหม่นี้จะเป็นกฎหมายที่มีการจัดทำเป็นหมวดหมู่มีความชัดเจน และมีความเชื่อมโยงกันในลักษณะของประมวลกฎหมายซึ่งโครงการวิจัยนี้กำหนดเฉพาะการจัดทำร่างประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติดของประเทศไทยเท่านั้น ร่างประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติดที่จัดทำน่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บังคับใช้กฎหมายในอันที่จะทำให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นก่อให้เกิดประสิทธิผล คือ ลดปัญหายาเสพติดให้น้อยลง

ผลการวิจัย

ความสำคัญสำหรับการจัดทำร่างประมวลกฎหมายสารบัญญัติด้านยาเสพติด คือ การนำแนวคิดทฤษฎีการประมวลสาระสำคัญของบทบัญญัติในกฎหมายยาเสพติดฉบับต่าง ๆ จำนวน ๑๓ ฉบับ และการนำข้อบัญญัติของกฎหมายยาเสพติดระหว่างประเทศ ๔ ฉบับ กับสาระสำคัญหลักที่มีอยู่ในกฎหมายยาเสพติดของต่างประเทศ ๕ ประเทศ คือ ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และกัมพูชา รวมทั้งความคิดเห็น และข้อเสนอจากประชากรวิจัย ที่เก็บรวบรวมตามระเบียบวิธีวิจัย ประกอบความรู้ และประสบการณ์ของคณะผู้วิจัย มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ เพื่อจัดทำเป็นร่างประมวลกฎหมาย ซึ่งมีประเด็นดังนี้

๑. ประเด็นจากแนวคิดทฤษฎี

๑.๑ การลดทอนความเป็นอาชญากรรม (Decriminalization) หมายถึง การกำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นความผิดทางอาญาบางประเภท (Criminal offence) ซึ่งปกติผู้กระทำความผิดจะถูกลงโทษจำคุกหรือกักขัง แต่เปลี่ยนมาใช้วิธีการอื่นแทนการลงโทษ เช่น การทำประโยชน์ให้แก่สาธารณะ การบำบัดรักษา ฯลฯ เป็นต้น ทั้งนี้เพราะการใช้โทษจำคุกหรือกักขัง

ผู้กระทำความผิดบางประเภทไม่สามารถที่จะแก้ไขพฤติกรรมการกระทำได้ จึงไม่อาจแก้ปัญหาการกระทำความผิดซ้ำอีกได้

การลดทอนความเป็นอาชญากรรมเป็นหลักการที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๘๘ ข้อ ๓ ย่อหน้า ๑ แต่สามารถที่จะยกเว้นไม่นำการกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญาได้ ในกรณีที่เป็นความผิดเกี่ยวกับการเสพหรือการมีไว้ในครอบครองเพื่อเสพสำหรับตนเองตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ ย่อหน้า ๔ (d) และ (e) โดยกำหนดให้ใช้มาตรการทางเลือกอื่น ๆ แทนการลงโทษทางอาญา ในปัจจุบันมีประเทศต่าง ๆ นำมาตรการทางเลือกแทนการลงโทษทางอาญาหรือการไม่ถือว่าเป็นความผิดอาญาตามที่กำหนดไว้ในกลุ่มสหภาพยุโรป European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction หรือ EMCDDA ๒๐๐๕ แตกต่างไปจากประเทศไทยที่กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการเสพหรือการครอบครองยาเสพติดยังคงเป็นความผิดอาญา ซึ่งต่างไปจากการที่ทางองค์การสหประชาชาติถือว่าเป็นผู้ที่ควรได้รับบริการด้านสาธารณสุข (Public health) มากกว่าที่จะถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดทางอาญาและมีแนวโน้มในการกำหนดให้ประเทศภาคีถือปฏิบัติในการประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยยาเสพติดในปี ๒๐๑๖ (The UN General Assembly Special Session on Drugs (UNGASS)) ๒๐๑๖ ที่นิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๑ เมษายน ๒๕๕๘

สำหรับการวิจัยนี้ได้คำตอบว่า ในทางการแพทย์จัดว่าผู้ติดยาเสพติดเป็นผู้ป่วยเรื้อรังที่จำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษา แนวคิดนี้มีการนำไปใช้ในหลายประเทศโดยเฉพาะกลุ่มประเทศอเมริกาใต้ เช่น เม็กซิโก อาร์เจนตินา เอกวาดอร์ บราซิล โคลัมเบีย และประเทศพัฒนาหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมัน โปรตุเกส และอังกฤษ เป็นต้น ดังนั้นการจัดทำร่างประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติด จึงได้นำเอาแนวคิดการลดทอนความเป็นอาชญากรรมมาบัญญัติไว้ในร่างประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติด โดยนำมาบัญญัติไว้ในภาค ๔ การบำบัดรักษา ฟันฟู ดูแล และติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟันฟู

๑.๒ การลดอันตราย (Harm Reduction) หมายถึง การลดความเสี่ยง และอันตรายต่าง ๆ ที่อาจเกิดกับผู้ใช้ยาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในขณะที่ยังเลิกใช้ยาเสพติดไม่ได้ในทันที เป็นแนวคิดที่นำเอาระบบการสาธารณสุขมาใช้ เพื่อลดอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับผู้ใช้สารเสพติดด้วยการอบรมวิธีการใช้ยา เพื่อให้เกิดการค่อย ๆ ลดปริมาณยาลง รวมทั้งการป้องกันผลข้างเคียงที่จะเกิดขึ้น และในระหว่างที่พยายามจะให้เลิกยา จำเป็นจะต้องมีมาตรการลดอันตรายที่อาจเกิดจากการรับเชื้อหรือถ่ายเชื้อโรคบางชนิด เช่น เอชไอวี เชื้อไวรัสตับอักเสบนิดซี และชนิดบี อีกทั้งยังช่วยผู้ใช้ยาเสพติดสามารถลดการใช้ยาจนถึงสามารถเลิกได้ และไม่กลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำอีก “การลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด” ดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ (คช.ปอ.) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ และองค์การสหประชาชาติจะสนับสนุนให้เป็นประเด็นสำคัญในการประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยยาเสพติด ในปี ๒๐๑๖ (UNGASS ๒๐๑๖) (ศรีสมบัติโชคประจักษ์ชัดและคณะ, “ศึกษาและวิเคราะห์เพื่อนำแนวคิดการทำให้ถูกกฎหมาย การไม่เอาโทษทางอาญาและการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด มาใช้เพื่อพัฒนานโยบายยาเสพติดของประเทศไทย

แนวคิดการลดอันตรายนี้ การวิจัยนำมาบัญญัติไว้ในร่างประมวลกฎหมายสารบัญญัติ ยาเสพติดภาค ๔ หมวด ๑ ศูนย์เพื่อการคัดกรองผู้บำบัดรักษาฟื้นฟูและหมวด ๓ ระบบสมัครใจ

๑.๓ การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม (Public Participation) หมายถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งภาครัฐทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมถึงกลไกต่าง ๆ ในระดับพื้นที่ เช่น สถาบันการศึกษา ศาสนา ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ เพื่อร่วมมือกันดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม เกิดจากแนวคิดที่ว่าอาชญากรรมเกิดจากความอ่อนแอของชุมชน และความล้มเหลวในการควบคุมทางสังคมของสถาบันต่าง ๆ ในพื้นที่ และเป็นแนวคิดที่มาจากการประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยความร่วมมือในการต่อต้านปัญหายาเสพติดโลก (The Special Session of the General Assembly Devoted to Countering the World Drug Problem Together) หรือ UNGASS ๑๙๙๘ ซึ่งเป็นการประชุมสมัชชาสหประชาชาติเมื่อครบรอบ ๑๐ ปีของการใช้บังคับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๘๘ (The United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, ๑๙๘๘) และได้มีการจัดทำ “Political Declaration Guiding Principles of Drug Demand Reduction and Measures to Enhance International Cooperation to Counter the World Drug Problem, ๑๙๙๘” โดยได้เรียกร้องให้ประเทศภาคีสมาชิกดำเนินการให้ทุกภาคส่วนในสังคม (นอกเหนือจากทางราชการ) เช่น องค์กรที่มีใช้รัฐบาล (Non Government Organization) บิดา มารดา ครู เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน นายจ้าง ลูกจ้าง ภาคเอกชน ฯลฯ ที่จะต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (ซึ่งเดิมประเด็นนี้มีได้มีกำหนดไว้ในอนุสัญญาระหว่างประเทศฉบับโต จึงเป็นการกำหนดแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในภายหลังจากที่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๘๘ มีผลบังคับใช้แล้ว) นอกจากนั้นหลักการอ้างอิงจำเป็นจะต้องให้มีการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่สำคัญ คือ แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๑ ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๘ และประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๘ ในแผนยุทธศาสตร์ที่ ๓ การส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือกและการมีส่วนร่วมในงานยุติธรรม กำหนดให้มีการสนับสนุนให้ภาคประชาชน ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและดำเนินงานยุติธรรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสม

ในร่างประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติดที่จัดทำได้นำเอาสาระสำคัญของส่วนนี้ มาบัญญัติไว้ในภาค ๕ การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

๑.๔ กระบวนการยุติธรรมทางเลือก (Alternative Criminal Justice) หมายถึง การบริหารจัดการกับปริมาณคดีที่จะเข้าสู่ระบบการยุติธรรม ซึ่งมีจำนวนมากและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น ซึ่งที่ผ่านมาไม่สามารถบริหารจัดการได้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่เหมาะสม จนมีคดีสะสมเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีผู้ถูกลงโทษในทางอาญาจำนวนมากด้วยเช่นกัน ซึ่งกระบวนการยุติธรรมทางเลือก นอกจากจะมีกำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๘๘ ข้อ ๓ ย่อหน้า ๔ (e) แล้ว ยังมีกำหนดไว้ในแผนแม่บท

การบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๑ ในแผนยุทธศาสตร์ที่ ๓ แนวทางการดำเนินงาน ข้อ ๔ ว่าด้วยการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและกระบวนการยุติธรรมทางเลือก โดยให้มีการนำกฎหมายที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม และกระบวนการยุติธรรมทางเลือกและหรือมาตรการการลงโทษดังกล่าวมาใช้ให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อที่จะมีให้มีคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเกินความจำเป็น

กระบวนการยุติธรรมทางเลือกได้นำมาตรการลงโทษระดับกลาง (Intermediate Sanctions) ซึ่งเป็นมาตรการระหว่างการจำคุกกับการคุมประพฤติ เพื่อใช้กับผู้กระทำผิดในชุมชนที่สะท้อนให้เห็นการโต้ตอบต่อการกระทำผิดได้ดีกว่าการใช้การคุมความประพฤติหรือการใช้การจำคุก แต่เพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง ทั้งนี้เพราะเหตุที่ผู้กระทำผิดจำนวนหนึ่งอยู่ในวิสัยที่สามารถปล่อยให้กลับคืนสู่สังคมได้ ในขณะที่อีกจำนวนหนึ่งไม่ควรถูกปล่อยกลับสู่สังคม และยังมีผู้กระทำผิดอีกกลุ่มหนึ่ง ที่ควรถูกลงโทษที่เบาว่าการจำคุก แต่ต้องหนักกว่าการถูกปรับหรือถูกคุมความประพฤติ

แนวคิดนี้ได้นำมาบัญญัติไว้ในภาค ๔ การบำบัดรักษาฟื้นฟูดูแลและติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษา ฟื้นฟู

๒. ประเด็นจากกฎหมายต่างประเทศ

การวิจัยได้นำกฎหมายยาเสพติดของ ๕ ประเทศ มาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดสำหรับประเทศไทยดังนี้

๒.๑ ประเทศประเทศญี่ปุ่น มีมาตรการที่ใช้กับปัญหายาเสพติด ๓ มาตรการ คือ มาตรการปราบปรามโดยมีการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดเด็ดขาด และรุนแรงมาตรการป้องกัน โดยมีศูนย์ป้องกันยาเสพติด และมีอาสาสมัครภาคเอกชนกลุ่มต่าง ๆ และมาตรการการบำบัดรักษา เป็นการบังคับผู้ติดยาเสพติด ต้องรับการบำบัดรักษา และการควบคุมสารเสพติด สำหรับผู้เข้ารับการบำบัดรักษาโดยสมัครใจจะต้องแสดงตนหรือรายงานประวัติต่อแพทย์ ข้อมูลนี้ถือเป็นความลับในส่วนที่มีผลต่อการจัดทำร่างประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติด คือ ประเทศญี่ปุ่นมีการระดมทุน (Funding) เพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะรณรงค์เผยแพร่ อบรม สัมมนา และขับเคลื่อนการป้องกันการใช้อยาเสพติดในทางที่ผิด

การวิจัยได้นำแนวคิดนี้มาใช้ในการจัดทำร่างประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติด ภาค ๔ การบำบัดรักษา ฟื้นฟู ดูแล และติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษาหมวด ๓ ระบบสมัครใจและภาค ๗ กองทุนยาเสพติด

๒.๒ ประเทศฝรั่งเศส มีแนวคิดว่าการติดยาเสพติดเป็นปัญหาทางจิตใจ จึงต้องใช้มาตรการการบำบัดรักษามากขึ้น การลงโทษทางอาญาน้อยลง ซึ่งการวิจัยได้นำมาใช้ในการจัดทำร่างประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติดภาค ๔ การบำบัดรักษา ฟื้นฟู ดูแล และติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษา ฟื้นฟู

๒.๓ ประเทศสหรัฐอเมริกา มีกฎหมายด้านยาเสพติดหลายฉบับ จึงได้รวบรวมไว้เป็นประมวลกฎหมาย (The United States Code (U.S. Code)) โดยมีโครงสร้างของประมวลกฎหมายแบ่งเป็นภาค (Chapters) ส่วน (Parts) และมาตราต่าง ๆ แนวคิดในเรื่องการนำเอากฎหมายยาเสพติดที่มีหลายฉบับมาจัดทำเป็นประมวลกฎหมายจึงตรงกับที่ผู้วิจัยกำหนดเอาไว้

๒.๔ ประเทศสหราชอาณาจักร มีกฎหมายยาเสพติด ๒ ฉบับ คือ The Misuse of Drugs Act ๑๙๗๑ กฎหมายฉบับนี้แบ่งประเภทยาที่ต้องควบคุมเป็น ๓ ประเภท และกำหนดความผิด

ตามปริมาณของยาเสพติดแต่ละประเภทไว้ ส่วน The Medicines Act ๑๙๖๘ เป็นกฎหมายที่ควบคุมการผลิต และการจำหน่ายยาตามประเภทของยาที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งการจัดทำร่างประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติดได้นำเอาแนวคิดนี้มาใช้ในภาค ๒ การควบคุมยาเสพติดวัตถุอันตราย สารระเหย เคมีภัณฑ์ หรือสารตั้งต้น

๒.๕ ประเทศกัมพูชา มีกฎหมายยาเสพติดที่ทันสมัยในลักษณะของประมวลกฎหมาย แม้ว่าจะไม่ได้ใช้คำว่าประมวลกฎหมายก็ตาม โครงสร้างของกฎหมายแบ่งเป็นหมวด ๙ หมวด แนวทางของกฎหมายยาเสพติดกัมพูชานี้ ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการจัดทำร่างประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติดในภาค ๖ ความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๓. ประเด็นจากกฎหมายยาเสพติดของประเทศไทย มี ๑๓ ฉบับ บทบัญญัติของกฎหมาย ทั้ง ๑๓ ฉบับนี้ ได้นำมาใช้วิเคราะห์ และนำเอาเฉพาะบทบัญญัติที่เป็นสาระสำคัญของกฎหมาย แต่ละฉบับมาประมวลเป็นร่างประมวลกฎหมาย โดยนำมาบัญญัติไว้ตามภาคหมวด และมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาค ๒ การควบคุมยาเสพติดให้โทษวัตถุออกฤทธิ์สารระเหยเคมีภัณฑ์ หรือสารตั้งต้น ของร่างประมวลกฎหมายสารบัญญัติด้านยาเสพติดได้นำบทบัญญัติของพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาบัญญัติไว้เพราะเห็นว่ามีครบถ้วนสมบูรณ์และเหมาะสมอยู่แล้ว

กฎหมายยาเสพติดระหว่างประเทศมี ๔ ฉบับ คืออนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑ และพิธีสารแก้ไขอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑, ค.ศ. ๑๙๗๒ (Single Convention on Narcotic Drugs, ๑๙๖๑ as Amended by The ๑๙๗๒ Protocol Amending The Single Convention on Narcotic Drugs, ๑๙๖๑) อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิต และประสาท ค.ศ. ๑๙๗๑ (Convention on Psychotropic Substances, ๑๙๗๑) อนุสัญญา สหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. ๑๙๘๘ (United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, ๑๙๘๘) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านที่จัดตั้งในลักษณะ องค์การ ค.ศ. ๒๐๐๐ (United Nations Convention against Transnational Organized Crime, ๒๐๐๐)

กฎหมายยาเสพติดระหว่างประเทศทั้ง ๔ ฉบับนี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันแล้ว จึงมีพันธกรณีที่จะต้องอนุวัติกฎหมายไทย สำหรับสาระสำคัญของข้อบัญญัติในกฎหมายยาเสพติดระหว่างประเทศนั้น ผู้วิจัยได้เลือกบางเรื่อง que เห็นว่าเหมาะสม และยังไม่มีการนำไปอนุวัติในกฎหมายฉบับอื่น เช่น มาตรการ การริบทรัพย์สินซึ่งมีมูลค่าเท่าเทียมกับผลตอบแทน (confiscation of properties the value of which corresponds to that of such proceeds) ข้อ ๓ มาตรการโอนการดำเนินคดี (Transfer of Proceeding) ข้อ ๘ มาตรการสำหรับผู้ประกอบการขนส่ง (Commercial carriers) ข้อ ๑๕ และมาตรการป้องกันการลักลอบทางไปรษณีย์ (The use of the mails) ข้อ ๑๙ การอนุวัติกฎหมาย ยาเสพติดระหว่างประเทศ ในร่างประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติดได้นำมาตรการริบทรัพย์สิน มาบัญญัติไว้ในร่างประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติด ภาค ๓ การดำเนินการกับทรัพย์สิน และภาค ๖ ความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หมวดที่ ๑ การนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษหมวดที่ ๒ การค้าระหว่างประเทศซึ่งวัตถุออกฤทธิ์

ร่างประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติด

ในการจัดทำร่างประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติดนั้น ได้นำเอาแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คือการลดความเป็นอาชญากรรม (Decriminalization) การลดอันตราย (Harm Reduction) ความร่วมมือจากประชาชนแบบ informal social control และมาตรการลงโทษระดับกลาง (Intermediate Sanctions) มาใช้ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเอกสาร และกฎหมายดังกล่าว ประกอบกับความคิดเห็นจากการเก็บรวบรวมมาจากประชากรที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ตามระเบียบวิธีวิจัย รวมทั้งองค์ความรู้ และประสบการณ์ของคณะผู้วิจัย ทั้งหมดนี้นำไปสู่การจัดทำเป็นประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติดของประเทศไทย โดยมีโครงสร้างของประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติดแบ่งเป็นภาค ๘ ภาค ในแต่ละภาคแยกเป็นหมวด และส่วนรวม ๓๕๐ มาตรา และบทเฉพาะกาล ๗ มาตรา รวมทั้งสิ้น ๓๕๗ มาตราตามโครงสร้างของร่างประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติด

สรุปในภาพรวมของร่างประมวลกฎหมายสารบัญญัติยาเสพติดในแต่ละภาคได้นำเอาบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ๑๓ ฉบับ มาบัญญัติรวมไว้ ด้วยการจัดหมวดหมู่ให้มีความเชื่อมโยง และต่อเนื่องสำหรับการบังคับใช้ ซึ่งมีทั้งการควบคุมและดำเนินการกับยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์สารระเหย และเคมีภัณฑ์ หรือสารตั้งต้น การดำเนินการกับทรัพย์สินที่ใช้ และได้มาจากการกระทำความผิด การบำบัดรักษา พันฟู คูแล และติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษา โดยให้มีการจัดตั้งศูนย์เพื่อการคัดกรอง ศูนย์ประสานงาน และจัดให้มีระบบการบำบัดรักษาเพิ่มเติม การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ความร่วมมือระหว่างประเทศ และจัดให้มีกองทุนยาเสพติด จึงกล่าวได้ว่าร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้มีลักษณะเบ็ดเสร็จ (Comprehensive) เพราะรวมทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดและแนวทางควบคุมสารเสพติด*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวน และวิเคราะห์กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามยาเสพติด จำนวน ๑๓ ฉบับ และเสนอรูปแบบกฎหมายและแนวทางการควบคุมยาเสพติด ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ได้แก่ ๑. การวิจัยเชิงเอกสาร และ ๒. การสังเกตและการเข้าร่วมประชุม

ผลการศึกษาพบว่า

องค์การสหประชาชาติได้มีมติกำจัดยาเสพติดให้สิ้นไปจากมวลมนุษยชาติ และกำหนดเป็นอนุสัญญาระหว่างประเทศ อนุสัญญานี้ได้ทำให้ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องออกกฎหมายกำหนดฐานความผิด และโทษอาญารุนแรงที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดขึ้น แต่ผลการปราบปรามยาเสพติดกลับไม่ได้บรรลุเป้าหมาย ประเทศไทยกำลังทบทวน และแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ ที่มีบทลงโทษทางอาญาต่อผู้เสพยา การออกแบกกฎหมาย โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ได้รับมอบหมายจากกระทรวงยุติธรรมให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายจำนวน ๗ ฉบับเป็นประมวลกฎหมายยาเสพติด ประมวลกฎหมายยาเสพติดจะเปิดช่องให้ศาลมีโอกาสใช้ดุลยพินิจในการลงโทษจำคุก หรือการปรับที่น้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น เมื่อมีเหตุอันสมควรเฉพาะรายโดยพิเคราะห์ถึงความร้ายแรงของการกระทำความผิด ฐานะของผู้กระทำความผิด และพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง การแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องดำเนินการให้ครบทั้ง ๓ ด้าน คือ ปราบปราม ป้องกัน และบำบัด

การวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะสำหรับการออกกฎหมายลำดับรองโดยให้ ๑) นำแนวคิดเรื่องสิทธิทางสุขภาพและสิทธิมนุษยชนมาใช้ในแนวทางการส่งเสริมและป้องกันด้านสาธารณสุขเป็นสำคัญ ผู้เสพติดควรได้รับการบำบัดรักษาโดยวิธีการทางการแพทย์ แม้ว่าจะเป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดฐานอื่น แต่หากมีการคำนึงถึงเรื่องสุขภาพไปพร้อมกัน ต้องมีสิทธิในการได้รับการรักษาทางการแพทย์ และควรได้รับการปฏิบัติในกระบวนการบำบัดที่เหมือนผู้ป่วย ๒) การเสพยาส่วนบุคคล กรณีโดยเฉพาะ ได้แก่ การยอมให้เสพยาเสพติดในทางการแพทย์ และความเจ็บปวดจากมะเร็งหรือการดูแลผู้ป่วยระยะท้ายแบบประคับประคองที่บ้าน และ ๓) การลดทอนการเป็นความผิดทางอาญา กรณียาเสพติดบางชนิด และผู้เสพติดเป็นรายกรณี

บทนำ

ยาเสพติดเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศ มีการประมาณการจำนวนผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เฉพาะปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ทั่วประเทศไทย ซึ่งพบว่า มีบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจำนวนมากถึง ๑,๘๐๐,๐๐๐-๒,๐๐๐,๐๐๐ คน (สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.), ๒๕๕๗) เปรียบเทียบกับจำนวนนักโทษในเรือนจำ หรือทัณฑสถานของกรมราชทัณฑ์ทั่วประเทศที่จองจำผู้ต้องขังรวมทั้งสิ้นประมาณ ๓ แสนคน ในจำนวนนี้เป็นผู้ต้องขังที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจำนวน ๒๑๔,๖๘๔ ราย เป็นชาย จำนวน ๑๘๐,๘๘๐ ราย เป็นหญิง จำนวน ๓๓,๘๐๔ ราย (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกองแผนงาน กรมราชทัณฑ์ สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์

* ฉัตรสมุน พดุมิภิญโญ, “ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดและแนวทางควบคุมสารเสพติด,” บทคัดย่อ, วารสารกฎหมายสุขภาพและสาธารณสุข, ฉบับที่ ๓, ปีที่ ๒, น.๓๑๓-๓๒๘ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๙).

คดีพระราชบัญญัติยาเสพติดทั่วประเทศ สำรวจ ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙) ขณะที่ความจุของ เรือนจำที่มีอยู่ เมื่อคำนวณตามมาตรฐานสากลกำหนดไว้เพียงแค่ ๑ แสนคนเท่านั้น (สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.), ๒๕๕๗) จากสถานการณ์ นอกประเทศที่ปฏิบัติการแม่โขง สามารถทำการปราบปรามแหล่งผลิตยาเสพติด สกัดกั้นการลักลอบ ลำเลียงยาเสพติด รวมทั้งจับกุมยาเสพติด เคมีภัณฑ์ และสารตั้งต้นได้เป็นจำนวนมากก็ตาม แต่แหล่ง ผลิตยาเสพติดยังสามารถผลิตยาเสพติดไม่จำกัด ส่วนสถานการณ์ในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการผลิต ยาเสพติดจากการจับกุมแหล่งผลิต และอุปกรณ์การผลิตยาเสพติดในประเทศ การลักลอบผลิตยาบ้า ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๖ ได้มีการจับกุม เครื่องอัดเม็ดยาบ้า และอุปกรณ์การผลิตรวม ๒๒ คดี ในปี ๒๕๕๗ ไม่พบการจับกุมแหล่งผลิตอัดเม็ดยาบ้า จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ได้มีการจับกุมเครื่องอัดเม็ดยาบ้าซึ่งผลิตจากประเทศจีน (แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ปัญหา ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒) ส่วนการลักลอบนำเข้ายาเสพติด เพราะประเทศมีพื้นที่ชายแดนติดต่อกับ ประเทศเพื่อนบ้านเป็นระยะทางยาวมาก พื้นที่นำเข้าหลักของยาบ้า ไอซ์ และเฮโรอีน ยังคงเป็นพื้นที่ ชายแดนภาคเหนือโดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน พื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะทางด้านจังหวัดเลย และหนองคาย ขณะที่การลักลอบ นำเข้าทางด่านอำเภอสังขละบุรี ก็ควรมีการเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด เพราะมีข่าวสารการจับกุมการลักลอบ นำเข้าในพื้นที่นี้อย่างต่อเนื่อง และมีปริมาณที่สูงขึ้น ส่วนการลักลอบนำเข้าโคเคน จะเป็นการลักลอบ นำเข้าของกลุ่มเครือข่ายชาวแอฟริกัน (แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ปัญหา ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒)

สำหรับการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดด้วยการนำผู้เสพเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา พบว่า ผู้เข้าบำบัดรักษามีแนวโน้มที่สูงขึ้น จาก ๑๘๗,๒๔๖ คน ในปี ๒๕๕๔ เป็น ๓๐๓,๕๐๙ คน ในปี ๒๕๕๗ และในปี ๒๕๕๘ (ตุลาคม ๒๕๕๗-กรกฎาคม ๒๕๕๘) มีผู้เข้าบำบัดรักษา จำนวน ๑๖๘,๖๖๗ คน และเมื่อพิจารณาการนำผู้เสพเข้าสู่ระบบการบำบัดรักษา ในช่วงที่ผ่านมา อัตราผู้เข้าบำบัดรักษาในระบบบังคับบำบัดจะมากที่สุด โดยในปี ๒๕๕๘ พบผู้เข้าบำบัดรักษาในระบบ บังคับบำบัด จำนวน ๘๑,๐๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๑ ระบบสมัครใจ จำนวน ๗๑,๒๒๗ คน คิดเป็น ร้อยละ ๔๒.๒ ระบบต้องโทษ จำนวน ๑๖,๓๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๗ ที่ผ่านมามีเกือบร้อยละ ๕๐ ของผู้บำบัดรักษาเป็นเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๕-๒๔ ปี (แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ปัญหา ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒) การที่นักโทษคดียาเสพติดเข้าสู่เรือนจำเป็นจำนวนมาก จึงกลายเป็น แหล่งรวมของนักค้ายาเสพติด และทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการกระทำความผิดมากขึ้น มีการสั่งซื้อยาเสพติดจากผู้ต้องขังในเรือนจำ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำ กฎหมายซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาความไม่เชื่อมโยงต่อระบบการ บำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

กฎหมายควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติดในระดับสากลแบ่งแยกผู้เข้าไปเกี่ยวข้องออกเป็น ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้เสพ กับฝ่ายผู้ค้า สำหรับผู้เสพ ทุกวันนั้นนโยบายทางกฎหมายของหลายประเทศ เริ่มมีแนวโน้มผ่อนคลายเป็นจริงตามธรรมชาติที่มองว่า ผู้ใช้สารเสพติดเหล่านี้ ตกอยู่ในฐานะเป็นผู้เสพหรือผู้ติด มิใช่อาชญากร แต่มีสภาพเป็น “ผู้ป่วย” ที่ต้องได้รับการบำบัดรักษา

ทางการแพทย์ และส่วนผู้ค้า ซึ่งหมายถึงบุคคล หรือองค์กรอาชญากรรมที่อยู่ในกระบวนการ และเป็นผู้แสวงหาประโยชน์ในเชิงทรัพย์สินจากผู้เสพซึ่งมีสภาวะอ่อนแอ

ผลการศึกษา

๑. ผลการวิจัยเชิงเอกสาร

ที่มาของกฎหมายยาเสพติดสมัยใหม่ของประเทศไทยที่มีโทษทางอาญาห้ามเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในทุกรูปแบบ คือ ผลิต (เพาะ ปลูก ผสม ปรง แปรสภาพ เปลี่ยนรูป สังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์) นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ครอบครองเพื่อจำหน่าย ครอบครอง และเสพ ความจำเป็นในการตรากฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษกฎหมายว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท กฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้สอดคล้องกับพันธกรณีของประเทศไทยตามอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศสามฉบับหลัก (ได้แก่ อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติด (Single Convention on Narcotic Drugs) ค.ศ. ๑๙๖๑ อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (UN Convention on Psychotropic Substances) ค.ศ. ๑๙๗๑ และอนุสัญญาเดี่ยวต่อต้านการค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทอย่างผิดกฎหมายแห่งสหประชาชาติ (UN Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances) ค.ศ. ๑๙๘๘) เพื่อกำหนดระบบควบคุมยาเสพติด กำหนดความผิด (offense) สำหรับการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในทุกรูปแบบ (criminalization) และถือบัญชียาเสพติดแนบท้ายอนุสัญญาเป็นสารที่ต้องถูกควบคุมโดยรัฐภาคี อย่างไรก็ตาม แต่ละประเทศมีอำนาจอธิปไตยที่จะกำหนดบทลงโทษหรือระวางโทษ (penalties) สำหรับการกระทำความผิดนั้น เช่น กฎหมายของประเทศในภูมิภาคลาตินอเมริกา และภูมิภาคยุโรป มักจะกำหนดอัตราโทษเบากว่าในประเทศในภูมิภาคเอเชียและสหรัฐอเมริกา หรือแต่ละประเทศสามารถขึ้นบัญชียาเสพติดเพิ่มเติมนอกบัญชีควบคุมของอนุสัญญาระหว่างประเทศ รูปแบบในการบริหารจัดการเกี่ยวกับยาเสพติด ย่อมกำหนดไปตามโครงสร้างการบริหารการเมืองการปกครองของแต่ละประเทศ รวมถึงรูปแบบวิธีการตรากฎหมายยาเสพติดก็มีหลายลักษณะ

สำหรับกฎหมายยาเสพติดของประเทศเนเธอร์แลนด์ ตามรัฐบัญญัติว่าด้วยฝิ่น (Dutch Opium Act) แบ่งยาเสพติดออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ๑) ยาเสพติดร้ายแรง (hard drugs or unacceptable risks) เช่น heroin, cocaine, ecstasy และ ๒) ยาเสพติดไม่ร้ายแรง (soft drugs) เช่น ผลิตภัณฑ์ที่มีกัญชา (cannabis products) ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทแรก จะต้องระวางโทษร้ายแรง แต่สำหรับผู้กระทำความผิดยาเสพติดประเภทสอง จะไม่ถูกปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดอาญา โดยรัฐจะสร้างระบบบำบัดรักษาให้กับผู้เสพ

ในประเทศสหราชอาณาจักรหรืออังกฤษ มีระดับของการติดยาเสพติดสูงสุดในยุโรปตะวันตก ชาวอังกฤษใช้ยาเสพติดเพื่อความสนุกสนานมากที่สุดในยุโรปตะวันตก และเป็นประเทศที่มีอัตราการเสียชีวิต เนื่องจากยาเสพติดสูงที่สุดเป็นอันดับสองของประเทศในกลุ่มยุโรปตะวันตก โดยกัญชาซึ่งเสพโดยประชากรร้อยละ ๗.๔ ของประเทศ เป็นยาเสพติดผิดกฎหมายที่ใช้กันอย่างแพร่หลายที่สุด และได้กลายเป็น “สิ่งปกติ” สำหรับกลุ่มวัยรุ่น ประเทศอังกฤษมีนโยบายที่ผ่อนปรนโทษทางยาเสพติดมากขึ้น เนื่องจากยุทธศาสตร์ยาเสพติดมีประสิทธิผลน้อยมากในการลดการใช้ยาเสพติดในทางที่ผิดและการจำหน่ายที่ผิดกฎหมาย รัฐบาลอังกฤษจึงได้พัฒนาแผนยุทธศาสตร์ยาเสพติดปี ค.ศ. ๒๐๐๘-๒๐๑๘ เช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา นโยบายควบคุมยาเสพติดแห่งชาติมีรากฐานจากการป้องกันการศึกษ

การรักษา และการวิจัย และ “กิจกรรมการลดอุปทาน” อ้างอิงจากรายงานประจำปี ๒๐๐๑ ของสำนักงานนโยบายควบคุมยาเสพติดแห่งชาติ (Office of National Drug Control Policy :ONDCP) เนื่องจากงบประมาณด้านการควบคุมยาเสพติดแห่งชาติมีจำนวนมหาศาล การควบคุมยาเสพติดแห่งชาติ หน่วยงานของรัฐรวมถึงกระทรวงกลาโหม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงการคลังได้เข้ามามีส่วนร่วม และมักจะต้องประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น กลุ่มชุมชนที่หลากหลาย และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ การดำเนินการนี้ได้รับการควบคุมดูแลโดย ONDCP สหรัฐอเมริกามีนโยบายระดับรัฐบาลกลางยังคงค่อนข้างมีความเข้มข้น แต่ในระดับมลรัฐ ซึ่งเคยเน้นการปราบปรามทั้งผู้ขาย และผู้เสพอย่างหนักกลับเริ่มทยอยใช้นโยบายลดทอนมากขึ้นในความผิดคดียาเสพติด ชาติดะวันตกค่อนข้างจะให้น้ำหนัก โดยมองผู้เสพว่าเป็นผู้ป่วยมากกว่าจะเป็นอาชญากร ปี ๒๕๕๘ สหรัฐอเมริกามีกลยุทธ์สำคัญ ๗ ประการ (Office of National Drug Control Policy, ๒๐๑๕) กล่าวคือ

๑. การป้องกันการใช้ยาเสพติดในชุมชนต่าง ๆ
๒. การแทรกแซงในการดูแลสุขภาพ
๓. การบูรณาการการรักษาความผิดปกติของการใช้สารเสพติดในการดูแลสุขภาพและการสนับสนุนการฟื้นฟู

๔. ทำลายวงจรของการใช้ยาเสพติดอาชญากรรมและการจำคุก

๕. การสกัดการค้ายาเสพติดในประเทศ และการผลิต

๖. การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ

๗. การปรับปรุงระบบสารสนเทศการใช้ยาเสพติด

ขณะที่ประเทศญี่ปุ่น ใช้นโยบายมุ่งปราบปรามการเสพยาเสพติดอย่างหนัก โดยเน้นการใช้กฎหมายนำหน้ากฎหมายยาเสพติด หลักของประเทศญี่ปุ่น มี ๕ ฉบับ ได้แก่

๑) Narcotics & Psychotropics Control Law

๒) Cannabis Control Law

๓) Opium Law

๔) Stimulants Control Law

๕) Narcotics Special Law

กฎหมายยาเสพติดในญี่ปุ่นเน้นการควบคุมการนำเข้าส่งออก การผลิต ยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท โดยมีมาตรการเชิงป้องกันอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน การให้การรักษาผู้ติดยา และส่งเสริมงานสวัสดิการสำหรับบุคคลดังกล่าว รวมถึงการให้คำนิยามประเภทของยาเสพติดชนิดต่าง ๆ การผลิต การขออนุญาต สถานบำบัดรักษายาเสพติด (Article ๑-๒ , Narcotics and Psychotropics Control Law) ประเทศญี่ปุ่นไม่มีนโยบายลดทอนความผิดคดียาเสพติด (Decriminalization) หรือการลดอันตรายจากการเสพยาเสพติด (Harm Reduction) หากแต่จะเน้นที่การบังคับใช้กฎหมายควบคุมไปกับระบบสาธารณสุข รวมถึงการทำงานเชิงป้องกัน (Prevention) มากกว่า โดยเฉพาะในหมู่เยาวชน

เนื่องจากปัจจัยหรืออิทธิพลภายนอกมีผลต่อการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายด้านควบคุมยาเสพติด ซึ่งมีทั้งพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ อิทธิพลของประเทศมหาอำนาจ

ประกอบกับภูมิรัฐศาสตร์ที่ใกล้ชิดกับสามเหลี่ยมทองคำซึ่งเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดใหญ่ของโลก มีแนวโน้มเอื้อไปในทางการเพิ่มความผิดทางอาญาต่อผู้เข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในทุกรูปแบบ และมีการตรากฎหมายพิเศษ เพื่อดำเนินการกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่เป็นนักค้ารายสำคัญและที่จัดตั้งเป็นเครือข่าย (drug traffickers and syndicate) ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น มาตรการริบทรัพย์สินกฎหมายสมคบ (conspiracy) การขยายเขตอำนาจศาลไทยตามหลักดินแดนและหลักบุคคล กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติด

อีกด้านหนึ่ง ความพยายามที่จะลดทอนความเป็นอาญา (decriminalization) โดยถือว่าผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดเป็นผู้มีปัญหาสุขภาพต้องเข้าบำบัดรักษามากกว่าถูกปฏิบัติอย่างเป็นทางการ โดยมีกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเป็นแนวทาง ความพลวัตของยาเสพติดจำเป็นต้องปรับนโยบาย และกฎหมายให้ทันสมัยอยู่เสมอ การจัดการต่อยาเสพติดสมัยใหม่ผ่านอิทธิพลของทรนศนะแบบห้าม (prohibitionist) โดยมีอนุสัญญาระหว่างประเทศด้านการควบคุมยาเสพติดและปัจจัยอื่น ๆ เป็นกระแสหลักของโลก ทรนศนะนี้ก่อให้เกิดนโยบายการต่อสู้ยาเสพติด ซึ่งถือเคร่งครัดต่อการกระทำที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในทุกรูปแบบดังกล่าวข้างต้น นโยบายและกฎหมายจึงมุ่งขจัดด้านอุปทานของยาเสพติด และมุ่งลงโทษทั้งนักค้า และผู้ใช้ยาเสพติด (drug traffickers and users)

ในขณะที่ทรนศนะในเชิงเสรีนิยมดั้งเดิม ซึ่งเชื่อในเรื่องของหลักนิติธรรม ทรนศนะนี้ได้รับการผลักดันจากองค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐระหว่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ โดยสรุปมีข้อเสนอว่าควรแบ่งแยกระดับการเข้ามีส่วนร่วมกับการอาชญากรรมยาเสพติด และมีการลดทอนความเป็นอาชญากรรมมากขึ้น การปราบปราม และการลงโทษควรมุ่งไปยังเครือข่ายค้ายาเสพติด จำแนกตามบทบาทของการกระทำ ความผิด นักค้ารายใหญ่ระดับหัวหน้าที่มีบทบาทสั่งการบงการในเครือข่ายยาเสพติด มีอิทธิพลเหนือหรือสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายอาชญากรรมของตนได้ ใกล้ชิดกับแหล่งผลิตใหญ่มีความคาดหวังในผลกำไรมหาศาลจากยาเสพติด หรือมีผู้มีบทบาทระดับรอง ๆ แต่มีความสำคัญเป็นตัวเชื่อมโยงผู้ร่วมในเครือข่ายอาชญากรรม หรือมีบทบาทน้อย ไม่มีระดับสำคัญในเครือข่ายอาชญากรรมเป็นพวกรายย่อย ดังนั้นอาชญากรรมที่ร้ายแรง (serious crime) หมายถึงการค้ายาเสพติด (drug trafficking) ที่ดำเนินการเป็นเครือข่ายอาชญากรรม ซึ่งแตกต่างจากการเสพยาเสพติดหรือมีไว้เพื่อเสพหรือเป็นความผิดอื่น ๆ ที่กระทำ โดยปัจเจกชนหรือคนไม่กี่คน โดยมีพฤติการณ์ที่ไม่รุนแรงและเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจำนวนเล็กน้อยเท่านั้น เป็นต้น

ปัญหาของกฎหมาย คือ มีกฎหมายยาเสพติดอยู่หลายฉบับ ทำให้ผู้บังคับใช้กฎหมายที่ไม่ใช่ นักกฎหมายไม่ได้นำมาใช้อย่างครบถ้วน เกิดปัญหาในการบังคับใช้ ดังนั้น จึงควรรวบรวมและประมวลกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดฉบับต่าง ๆ ที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบันให้เป็นกฎหมายฉบับเดียว ทั้งนี้ รวมถึงการอนุวัติกฎหมายระหว่างประเทศให้ครบถ้วนสมบูรณ์ (สถาบันกฎหมายไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง (๒๕๕๓) และกฎหมายต่าง ๆ ที่ออกมาเพื่อใช้บังคับในสังคมจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายประการ เช่น สิทธิเสรีภาพของประชาชน การป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิด รวมถึงวิธีการต่าง ๆ ในเรื่องของเทคโนโลยีต่าง ๆ การจัดทำประมวลกฎหมายยาเสพติดจะต้องคำนึงถึงผลกระทบมากกว่าผลดี เพราะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายที่ เกี่ยวข้องหลายฉบับที่ต้องการศึกษา การพิจารณาทบทวน และจัดทำประมวลกฎหมายยาเสพติด คณะทำงานต้องมีการศึกษาค้นคว้า

หลักฐานในเชิงวิชาการ และข้อเสนอต่าง ๆ อย่างรอบคอบ ไม่เร่งรีบจนเกินไป ที่สำคัญจะต้องทบทวน บทนิยามความหมายของคำว่า ยาเสพติด ยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ สารระเหย และบัญชี ยาเสพติดที่ผิดกฎหมายใหม่ โดยให้มีหลักเกณฑ์พิจารณาที่ชัดเจน

ร่างประมวลกฎหมายฉบับใหม่นี้ นอกจากเน้นการปราบปราม ควบคุมยาเสพติดแล้ว ควรให้ความสำคัญกับสุขภาพ และความปลอดภัยของชุมชนด้วย ควรจัดลำดับความสำคัญของนโยบาย และการจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม เปลี่ยนจากการบังคับใช้กฎหมาย และการลงโทษทางอาญาไปสู่ วิธีการใหม่ ๆ ที่ได้รับการพิสูจน์แล้วว่า ช่วยเสริมสุขภาพและความปลอดภัยทางสังคม เช่น มาตรการ ด้านการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด และเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสอดคล้องกับวิถีชุมชน ต้องมีการบำบัดดูแลในระดับชุมชนอย่างมีส่วนร่วม กรณีผู้เสพยาเสพติดและมียาไว้ในครอบครอง เพียงเล็กน้อย เพื่อเฉพาะตัว เป็นผู้ที่กระทำการอันขัดกับข้อห้ามของกฎหมาย (Mala prohibita) ควรถือเป็นการทำความผิดที่ไม่ร้ายแรง การทำให้คนเหล่านี้กลายเป็นอาชญากร และลงโทษด้วยการจำคุก รวมถึงการบังคับบำบัดนั้น มีหลักฐานยืนยันอย่างมากมายว่าไม่ได้ผล ดังนั้นจึงควรปฏิบัติต่อ ผู้ใช้ยาเสพติด ผู้ครอบครองผู้เสพในฐานะที่ได้รับผลกระทบจากยาเสพติด มิใช่อาชญากรร้าย มาตรการอื่นแทนการลงโทษจำคุกควรได้รับการพิจารณานำมาใช้

จากการทบทวน ที่น่าสนใจคือ การลดทอนความผิดยาเสพติด (Decriminalization) บางประเภทอาจจะหรือน่าจะพอมีทางเป็นไปได้ ประเด็นสำคัญก็คือ จะบัญญัติกฎหมายอย่างไร ให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงหรือชั่งน้ำหนักระหว่างสุขภาพกับเสรีภาพของประชาชนส่วนรวม โดยจะต้องมีการนำมาพิจารณาถกเถียงอย่างละเอียด และดำเนินงานวิจัยในบริบทของสังคมไทย เพื่อหาจุดสมดุล ระหว่างสุขภาพของประชาชนกับเสรีภาพในการใช้ยาเสพติด การลดอันตรายจากการใช้สารเสพติด (Harm Reduction) และการนำมาตรการทางการแพทย์มาใช้แก้ไขปัญหามาตรการทางกฎหมาย ในส่วนของผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดระดับสากล สอดคล้องกับมูลนิธิศูนย์คุ้มครองสิทธิด้านเอดส์และภาคีเครือข่ายคนทำงาน ลดอันตรายจากการใช้ สารเสพติด ในประเทศไทยซึ่งได้ติดตามการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายยาเสพติดของ คณะอนุกรรมการมาอย่างต่อเนื่อง และได้เสนอข้อคิดเห็นโดยสรุป คือ ๑. การหาแนวทางมาตรการอื่น แทนการจำคุกมาใช้กับผู้เสพ เพื่อลดภาระของรัฐ และควรเสริมสร้างให้ครอบครัว และชุมชน เข้ามา มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นในการบำบัดดูแลผู้เสพ ๒. การนำแนวคิดการลดอันตรายจากการใช้สารเสพติด (Harm Reduction) เข้าสู่ประมวลกฎหมาย ๓. การพิจารณาเรื่องการสมัครใจบำบัดให้มากขึ้น ๔. การลดทอนความผิดทางอาญาสำหรับผู้เสพที่ครอบครอง เพื่อเฉพาะตัวเพียงเล็กน้อย และ ๕. การทบทวนบัญชีรายชื่อประเภทของยาเสพติด

๒. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากการประชุมที่เกี่ยวกับยาเสพติด รัฐบาลไทยยังคงดำเนิน นโยบายต่าง ๆ ในการปราบปรามยาเสพติดผิดกฎหมายแบบ “zerotolerance” โดยเน้นที่มาตรการ การปราบปรามการผลิต และการเสพยาเสพติด ด้วยวิธีการลงโทษที่รุนแรงกับทุกกรณี ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด ตั้งแต่การลงโทษด้วยการกักขังควบคุมตัวไปจนถึงการประหารชีวิต ขณะเดียวกัน กฎหมายยาเสพติดของประเทศไทยสนับสนุนหลักการแนวคิดผู้เสพ คือ ผู้ป่วยไม่ใช่อาชญากร แต่ในความเป็นจริง มีผู้ใช้ยาจำนวนมากที่ถูกจำคุก ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นถึงความเป็นจริงต่าง ๆ ที่มีความเข้าใจเพียงเล็กน้อยเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติด ภาวะพึ่งพิงยาเสพติด การกลับไปเสพยา

หรือการยอมรับและเข้าใจเงื่อนไขทางการเมืองการแพทย์ต่อการกลับไปเสพซ้ำของผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงยาว่าเป็นโรคเรื้อรังอย่างหนึ่ง

ผู้กำหนดนโยบาย สมาชิกรัฐสภา กระทรวงยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงสาธารณสุข คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ควรดำเนินการ ดังนี้

๑. การยกเลิกโทษทางอาญา รวมถึงโทษจำคุก และการควบคุมตัวระหว่างการรอผลการตรวจพิสูจน์ปัสสาวะ ในกรณีการเสพยาเสพติดและการครอบครองไว้เพื่อการเสพส่วนตัว ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และในพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ นำมาตรการการลดอันตรายจากการใช้สารเสพติดมาปฏิบัติใช้

๒. ปรับแก้วิธีการลงโทษจากการจำคุกสำหรับผู้ติดยา และผู้ค้ารายย่อย ซึ่งมีจำนวนถึง ๒๕% ของผู้ต้องขังทั้งหมดในเรือนจำ เป็นการลงโทษด้วยการจ่ายค่าปรับ หรือการบำเพ็ญประโยชน์กับสาธารณะ หรือการลงโทษรูปแบบอื่นๆ แทนการจำคุก

๓. สถาบันวิชาการต่าง ๆ ที่ทำงานเกี่ยวข้องในประเด็นยาเสพติด ควรริเริ่มการศึกษาวิจัยเพื่อทำความเข้าใจขอบเขต และธรรมชาติของปัญหาเกี่ยวกับการใช้ยา อันตรายต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ยาเสพติด อุปสรรคต่อการลดอันตรายจากการใช้สารเสพติดและอุปสรรค สำหรับผู้ติดยาเสพติด ในการเข้าถึงบริการการลดอันตรายฯ ต่าง ๆ ศึกษาวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาส่งเสริมประสิทธิภาพและความเหมาะสมต่อวิธีการจัดการกับการใช้ยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเป็นข้อมูลในการคัดกรองระหว่างการใช้ยาทั่วไปกับการพึ่งพิงยากระทรวงยุติธรรมได้จัดประชุม ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เรื่อง “ทิศทางของนโยบายยาเสพติดโลกภายหลังการประชุม UNGASS (๒๐๑๖) พร้อมทบทวนกฎหมายยาเสพติดประเทศไทย พบว่า การแก้ไขยาเสพติดเมื่อ ๒๘ ปีที่ผ่านมา ใช้แนวคิดทำให้โลกปราศจากยาเสพติดด้วยการประกาศสงคราม แต่เมื่อทำงานร่วมกับยาเสพติดมายาวนานจนถึงปัจจุบัน โลกยอมจำนนให้ยาเสพติด และกลับมาคิดว่าจะอยู่ร่วมกับยาเสพติดได้อย่างไร เปรียบเทียบได้กับคนเป็นมะเร็งที่ไม่มียารักษา ต้องใช้ชีวิตอยู่กับมะเร็งต่อไปให้ได้อย่างมีความสุข ในการประชุมมีการยอมรับพืชเสพติดมีทั้งส่วนดีและโทษอยู่ในตัวเอง อย่างเช่น ฝิ่น ก็นำมาสกัดเป็นมอร์ฟินและนำมาใช้ในวงการแพทย์ภายใต้การควบคุมอย่างเข้มงวด เช่นเดียวกับ “กัญชา” ที่ยังมีโทษ เพราะออกฤทธิ์กล่อมประสาทให้สมองเคลิบเคลิ้ม เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดชี้ว่า “มีเพียงเป็นบางประเทศเท่านั้น ในสหรัฐอเมริกาที่มีเพียงบางรัฐ ในรายชื่อที่สูบกัญชาจนติดมาก ๆ ไม่ยอมเลิกก็ต้องเข้าคุกเหมือนกัน หลักคิดคล้ายการขายสุรายาสูบมีโทษ แต่อนุญาตเพื่อคลายความต้องการของคน ทั้งนี้ในต่างประเทศ ร้านกัญชาต้องลงทะเบียน มีใบอนุญาต กำหนดจำนวนซื้อขายได้ในปริมาณจำกัด ระบบการตรวจสอบ และงานทะเบียนต้องแม่นยำมาก แต่ในประเทศไทยยังมีความน่ากังวลในเรื่องนี้

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ทิศทางเกี่ยวกับยาเสพติดกำลังเปลี่ยนไป หลายประเทศเห็นว่าการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเรื่องสิทธิเสรีภาพ และการดูแลสุขภาพอนามัยของผู้เสพ โดยในที่ประชุม UNGASS ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่เรียกร้องให้คำนึงถึงการลงโทษที่ได้สัดส่วน เช่น อันตรายของสารกระตุ้นในกลุ่มแอมเฟตามีนที่มีต่อตนเอง และผู้อื่นในสังคม บทบาทของผู้กระทำผิด มาตรการอื่นแทนการลงโทษจำคุก

หลายประเทศนำแนวคิดของประเทศไทยไปใช้ กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดยังมีข้อจำกัด การยกเว้นประมวลกฎหมายยาเสพติดถือเป็นการปฏิรูปกฎหมายยาเสพติดทั้งระบบ ซึ่งประมวลกฎหมายจะเปิดช่องให้ศาลมีโอกาสใช้ดุลยพินิจในการลงโทษจำคุกหรือการปรับที่น้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น เมื่อมีเหตุอันสมควรเฉพาะราย โดยพิเคราะห์ถึงความร้ายแรงของการกระทำ ความผิดฐานของผู้กระทำความผิด และพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง การแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องดำเนินการให้ครบทั้ง ๓ ด้าน คือ ปราบปราม ป้องกัน และบำบัด จากการสังเคราะห์องค์ความรู้ ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปจัดทำกฎหมายลำดับรองต่อไป ดังนี้

๑. การนำแนวคิดเรื่องสิทธิทางสุขภาพและสิทธิมนุษยชนมาใช้ในแนวทางการส่งเสริมและป้องกันด้านสาธารณสุขเป็นสำคัญ ผู้เสพติดควรได้รับการบำบัดรักษาโดยวิธีการทางการแพทย์ แม้ว่าจะเป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดฐานอื่น แต่หากมีการคำนึงถึงเรื่องสุขภาพไปพร้อมกันก็ต้องมีสิทธิในการได้รับการรักษาทางการแพทย์ และควรได้รับการปฏิบัติในกระบวนการบำบัดที่เหมือนผู้ป่วย

๒. การใช้ยาส่วนบุคคลกรณีโดยเฉพาะ เช่น ๑) ลดความเจ็บปวดจากมะเร็งซึ่งทำลายคุณภาพชีวิต ๒) การส่งเสริมให้มีการดูแลผู้ป่วยระยะท้ายแบบประคับประคองที่บ้าน แต่มีการควบคุมสมดุลและการเข้าถึงยาเสพติด

๓. การลดทอนการเป็นความผิดทางอาญา (Decriminalization) ให้นำมาตรการทางเลือกแทนการลงโทษทางอาญา ในกรณีที่เป็นผู้เสพยาเสพติดหรือผู้ติดยาเสพติดมาใช้บังคับ และผู้เสพ ผู้ติด หรือการครอบครองเพื่อเสพ ต้องไม่นำการลงโทษทางอาญามาบังคับใช้

อาเซียนกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบยาเสพติด*

ประเทศอาเซียนมีความร่วมมือในเรื่องของปัญหายาเสพติด แต่ด้วยสถานการณ์ของอาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบยาเสพติดซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ความร่วมมือในเรื่องนี้ ต้องมีความเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่ออยู่ภายใต้กรอบความร่วมมือของประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียน

อาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบยาเสพติดเป็นอาชญากรรมที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมมีการทำงานแบบลับ มีกระบวนการซับซ้อน เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกจับกุมกวาดล้าง ด้วยเหตุนี้ในการดำเนินการด้านการสืบสวนติดตาม จึงต้องใช้เทคนิคการสืบสวนแบบพิเศษเข้ามาดำเนินการด้วย

ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๒๑ (วันที่ ๓-๔ เมษายน ๒๕๕๕) ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา มีการรับรองปฏิญญาร่วมของผู้นำอาเซียน เพื่อให้เกิดการเป็นอาเซียนที่ปลอดยาเสพติดในปี ๒๐๑๕ (พ.ศ. ๒๕๕๘) ซึ่งเป็นการเลื่อนกำหนดการปลอดยาเสพติดของอาเซียนให้เร็วขึ้นอีก ๕ ปี จากเดิมที่กำหนดไว้ในการประกาศวิสัยทัศน์ของการเป็นเขตปลอดยาเสพติดอาเซียนภายในปี ๒๐๒๐ (พ.ศ. ๒๕๖๓) ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดนิยามของประชาคมที่ปลอดยาเสพติดว่าหมายถึง การที่สมาชิกอาเซียนสามารถควบคุมปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จโดยไม่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตที่เป็นปกติสุขของสังคม

สภาพปัญหายาเสพติดในอาเซียน แบ่งออกได้เป็น ๓ กลุ่ม

กลุ่มแรก เป็นประเทศที่มีสถานะเป็นผู้ผลิตยาเสพติด ได้แก่ เมียนมา ประเทศยาเสพติด คือ เฮโรอีน ยาบ้า และยาไอซ์

กลุ่มที่สอง เป็นประเทศที่มีสถานะเป็นทางผ่านยาเสพติดหรือเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดจากแหล่งผลิต ได้แก่ ไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย

กลุ่มที่สาม เป็นประเทศที่มีสถานะเป็นผู้บริโภคหรือเป็นแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติด เช่น ไทย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย

การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบยาเสพติดโดยลำพังเฉพาะประเทศใด ๆ จะกระทำได้ยากลำบากเนื่องจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่

๑. ความหลากหลายของรูปแบบการกระทำผิด กล่าวคือ มีการขนส่ง การลักลอบลำเลียงในรูปแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม เช่น การขนส่งทางทะเล ช่องทางไปรษณีย์ การปลอมแปลงเอกสาร เพื่อให้ผ่านพิธีการศุลกากร

---

* พนารัช ปรีดาภรณ์, ส่วนอาเซียน สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์, "อาเซียนกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบยาเสพติด," ๒ กันยายน ๒๕๕๘, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑, จาก http://www.asean thai.net/ewt_news.php?nid=4531&filename=index.

๒. การกระทำผิดบนพื้นที่คาบเกี่ยวระหว่างประเทศ ผู้ร่วมกระทำผิดมีมากกว่าหนึ่งเชื้อชาติ การว่าจ้าง มีกระบวนการที่ซับซ้อน โดยที่ผู้รับจ้างไม่รู้ถึงผู้ว่าจ้างต้นทางที่แท้จริง

๓. กระบวนการระหว่างประเทศในเรื่องยาเสพติดมีความล่าช้า เนื่องจากข้อจำกัดทางกฎหมาย เกี่ยวกับเรื่องพยานหลักฐานและนโยบายของแต่ละประเทศในการให้ความร่วมมือค้นหาพยานหลักฐาน

๔. ยังประสบปัญหาเรื่องขอบเขตอำนาจในการจับกุมและดำเนินคดีผู้กระทำผิดข้ามพรมแดน

ด้วยเหตุนี้เอง หากประเทศอาเซียนต้องการแก้ไขปัญหายาอาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบยาเสพติดอย่างจริงจังแล้ว จำเป็นจะต้องร่วมมือกันในการวางกรอบกฎหมายระหว่างประเทศให้มีความรัดกุม และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดการกับปัญหายาอาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบยาเสพติดมีความคล่องตัวมากขึ้น

กฎหมายยาเสพติดในต่างประเทศ*

ในต่างประเทศจะให้ความสำคัญกับงานด้านสาธารณสุขมากกว่าการคำนึงถึงการลงโทษทางอาญาเป็นหลัก เนื่องจากที่ผ่านมาการใช้นโยบายการปราบปรามยาเสพติดไม่ได้ผล จึงปรับเปลี่ยนนโยบาย โดยเน้นแนวทางด้านสาธารณสุขเป็นสำคัญ ดังเช่น

๑) สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี : การตรากฎหมายว่าด้วยสารควบคุมและการค้ายาเสพติด (BtMG) มีวัตถุประสงค์ในการควบคุมยาเสพติด และการป้องกันสุขภาพของประชากรจากภัยของยาเสพติด โดยมีบทบัญญัติที่สำคัญประกอบด้วย การกำหนดประเภทและชนิดของยาเสพติดภายใต้การควบคุม การผลิต การค้า และการดำเนินการ รวมถึงการออกใบอนุญาต ใบส่งยาเสพติด ความผิดทางอาญา บทลงโทษ การบังคับโทษ มาตรการทางเลือกสำหรับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวได้มีการนำเอาบทบัญญัติของกฎหมายอื่น ๆ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายศาลเยาวชน มาใช้บังคับกรณีผู้กระทำความผิดเป็นเด็กหรือเยาวชน รวมทั้งยังมีแนวทางที่ไม่บังคับโทษทางอาญาแต่มีมาตรการที่ผ่อนคลายเกี่ยวกับการลดทอนการเป็นความผิดทางอาญา (Decriminalization) การเบี่ยงเบนการดำเนินคดี (Diversion) และการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด (Harm Reduction) เช่น การให้ยาเสพติดแก่ผู้ที่เข้ารับการรักษาโดยไม่ต้องถูกดำเนินคดี การลดทอนการเป็นความผิดทางอาญาสำหรับความผิดเล็กน้อย หรือการมีไว้ในครอบครองปริมาณเล็กน้อยเพื่อการเสพของตนเอง การขอใบอนุญาตเพาะปลูกพืชกัญชา โดยการกำหนดเงื่อนไข และจำกัดปริมาณเพื่อประโยชน์ในการอุตสาหกรรม การกำหนดบทลงโทษที่รุนแรงในความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด เป็นต้น การดำเนินคดียาเสพติดในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) การดำเนินคดียาเสพติด นอกจากกฎหมายว่าด้วยสารควบคุมและการค้ายาเสพติด (BtMG) แล้ว ยังมีประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และรัฐบัญญัติว่าด้วยการตรวจสอบคดี (Grundstoffüberwachungsgesetz) ซึ่งเป็นกฎหมายพื้นฐานสำหรับการตรวจสอบการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(๒) หลักการเจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ในการจับกุม และรายงานการกระทำความผิดต่อสำนักงานอัยการตามหลักการบังคับในการฟ้องคดี ซึ่งพนักงานอัยการมีอำนาจในการตรวจสอบและพิจารณาวินิจฉัยสั่งไม่ฟ้อง เช่น กรณีผู้กระทำความผิดมีปริมาณยาเสพติดเล็กน้อย โดยไม่อันตรายต่อผู้อื่นหรือกรณีมีไว้เพื่อใช้ส่วนตัว และไม่กระทบต่อความปลอดภัยของสาธารณะ โดยไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากศาล เป็นต้น ตามหลักการดุลพินิจในการฟ้องร้องที่บัญญัติไว้ชัดเจนในกฎหมายว่าด้วยสารควบคุมและการค้ายาเสพติด (BtMG) ประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย

๒) สาธารณรัฐโปรตุเกส : การกำหนดนโยบายด้านยาเสพติดที่ให้ความสำคัญกับการป้องกันการบำบัดด้วยยา การลดอันตรายของยาเสพติด และการนำกลับคืนสู่สังคม ส่งผลให้มีการมียาเสพติดไว้ในครอบครองที่เป็นการส่วนตัวในปริมาณที่กำหนด ไม่เป็นความผิดทางอาญาอีกต่อไป และเป็นการเพิ่ม

---

* สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย, ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ...., (กรุงเทพมหานคร, ๒๕๕๙), น. ๔-๑๕

แนวทางปฏิบัติในด้านสาธารณสุขให้แก่ผู้เสพยาเสพติดอีกทางหนึ่งด้วย โดยยังคงมีโทษทางอาญากับผู้ค้ายาเสพติดซึ่งกฎหมายได้กำหนดแนวทางเชิงกลยุทธ์สำหรับการเสพยาเสพติดโดยมุ่งเน้นให้ตำรวจดำเนินการจับกุมคนที่ทำกำไรจากการค้ายาเสพติด และเพิ่มแนวทางสาธารณสุขแก่ผู้เสพยาเสพติด หลักการที่สำคัญ คือ ผู้เสพหรือครอบครองยาเสพติดในปริมาณที่กำหนดจะถูกส่งตัวโดยตำรวจไปยังคณะกรรมการที่ได้รับการจัดตั้งเป็นพิเศษ ในแต่ละเขตประกอบด้วยแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ และนักกฎหมาย ที่จะมีการพูดคุยกับผู้กระทำความผิดถึงแรงจูงใจ และสภาพแวดล้อมในการกระทำความผิด รวมถึงสามารถส่งลงโทษได้โดยใช้มาตรการทางปกครอง และสาธารณสุข ทั้งการบริการชุมชน การปรับ และการห้ามไม่ให้เข้าไปในสถานที่ที่กำหนดไว้ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ การยับยั้งไม่ให้เสพยาเสพติด และการส่งเสริมให้ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัด แนวทางดังกล่าวของโปรตุเกส เป็นที่ยอมรับในการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นอันมาก การดำเนินคดียาเสพติดในสาธารณรัฐโปรตุเกส มีสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) กฎหมายยาเสพติด คือ Decree Law ๑๕/๘๓ of ๒๒ January ๑๙๘๓ โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ ผู้ครอบครองยาเสพติดมีปริมาณเพื่อใช้เสพใน ๑๐ วัน ไม่มีความผิด แต่หากมียาเสพติดในปริมาณมากกว่าใช้เสพภายใน ๑๐ วัน จะถือว่าเป็นการค้ายาเสพติด และจะถูกดำเนินคดีอาญา หากเป็นการค้ายาเสพติดจะต้องระวางโทษจำคุก ๑-๕ ปี หรือ ๔-๑๒ ปี แล้วแต่ประเภทยาเสพติด และหากเป็นการค้ายาเสพติดเพื่อนำเงินมาเสพก็จะได้รับการลดโทษ

(๒) กรณีครอบครองยาเสพติดปริมาณเพื่อใช้เสพใน ๑๐ วัน ตำรวจจะพาไปยังคณะกรรมการท้องถิ่นช่วยเหลือบำบัด (a Local Commission for the Dissuasion of Drug Addiction) ซึ่งประกอบด้วย แพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ และนักกฎหมาย ทำการสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยง และพิจารณาว่าบุคคลนั้นจะต้องเข้ารับการบำบัดรักษาเพื่อฟื้นฟูร่างกายหรือไม่ รวมทั้งช่วยทำหน้าที่แนะนำในการเข้ารับการบำบัดรักษา เมื่อสัมภาษณ์เสร็จก็จะปล่อยตัวไปโดยไม่ถูกดำเนินคดีอาญา เพื่อเป็นการลดความหวาดกลัวหรือการถูกมองว่าเป็นอาชญากร และถ้าไม่ถูกจับซ้ำอีกเป็นอันปิดคดี ไม่มีการลงบันทึกหรือทำประวัติอาชญากรรม แต่หากทำผิดซ้ำจะถูกลงโทษปรับหรือให้ทำงานบริการสังคม และมีแนวโน้มให้เข้าสถานบำบัดต่อไป

พันธกรณีระหว่างประเทศ

บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดส่วนใหญ่ยังมีมุมมองในการปฏิบัติต่อ “ผู้เสพ” ดังเช่น อาชญากร และยังมีกำหนดโทษทางอาญาโดยเฉพาะการจำคุกผู้เสพซึ่งเป็นโทษที่มีความรุนแรง ทั้งการให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจ นอกเหนือจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการควบคุมตัวผู้ถูกจับ เพื่อทำการสอบสวนได้เป็นเวลาไม่เกินสามวันก่อนส่งตัวไปยังพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนของประชาชนเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ประเทศไทยยังได้เป็นภาคีสมาชิกของพันธกรณีระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อการให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ดังนั้น การบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดย่อมต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญของพันธกรณีระหว่างประเทศ ดังนี้

(๑) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights : UDHR) : กำหนดว่าบุคคลใดจะถูกทรมานหรือได้รับการปฏิบัติหรือการลงทัณฑ์ซึ่งทารุณโหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือหยามเกียรติมิได้ บุคคลใดจะถูกจับ กักขังหรือเนรเทศโดยพลการมิได้ รวมทั้งบุคคลซึ่งถูกกล่าวหาด้วยความผิดทางอาญา มีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะมีการพิสูจน์ว่ามีความผิดตามกฎหมาย ในการพิจารณาโดยเปิดเผย ณ ที่ซึ่งตนได้รับหลักประกันทั้งหมดที่จำเป็นในการต่อสู้คดี

(๒) กติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights : ICCPR) : กำหนดให้ในประเทศที่ยังมิได้ยกเลิกโทษประหารชีวิต การลงโทษประหารชีวิตอาจกระทำได้เฉพาะคดีอุกฉกรรจ์ที่สุด ตามกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะกระทำความผิด และไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งกติกานี้ และต่ออนุสัญญาว่าด้วยการป้องกัน และการลงโทษอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ การลงโทษเช่นนี้จะกระทำได้ก็แต่โดยคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลที่มีอำนาจ การที่บุคคลใดที่ถูกจับกุมหรือควบคุมตัวในข้อหาทางอาญา จะต้องถูกนำตัวโดยพลันไปยังศาลหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะใช้อำนาจทางตุลาการ และจะต้องมีสิทธิได้รับการพิจารณาคดีภายในเวลาอันสมควรหรือได้รับการปล่อยตัวไป มิให้ถือเป็นหลักทั่วไปว่าจะต้องควบคุมบุคคลที่รอการพิจารณาคดี แต่ในการปล่อยตัวอาจกำหนดให้มีการประกันว่าจะมาปรากฏตัวในการพิจารณาคดี ในขั้นตอนอื่นของกระบวนการพิจารณา และจะมาปรากฏตัว เพื่อการบังคับตามคำพิพากษา เมื่อถึงวาระนั้น รวมทั้งบุคคลทุกคนซึ่งต้องหว่ากระทำผิดอาญา ต้องมีสิทธิได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ตามกฎหมายได้ว่ามีความผิด

การดำเนินการในต่างประเทศ

ในประเทศต่าง ๆ มีแนวทางเกี่ยวกับมาตรการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด (Harm Reduction) ดังนี้

ประเทศ	แนวทางเกี่ยวกับมาตรการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด (Harm Reduction)
สมาพันธรัฐสวิส	โครงการบริการสาธารณสุขเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อเอชไอวี รวมถึงโครงการแลกเปลี่ยนเข็มฉีดยาให้กับผู้ที่เสพยาโดยใช้เข็ม รวมทั้งนโยบายโพรมีโดร (ProMeDro) เป็นการเน้นการลดอันตรายจากยาเสพติดแทนการลงโทษ โดยจะลดจำนวนของผู้เริ่มเสพยาใหม่ ป้องกันการพึ่งพิงยาทำให้หายจากการติดยาเป็นการใช้มาตรการทางสังคมและการบำบัด

ประเทศ	แนวทางเกี่ยวกับมาตรการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด (Harm Reduction)
สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	การนำมาตรการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด (Harm Reduction) มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ การลดความเสี่ยงต่อโรคและการลดความเจ็บป่วยจากการใช้ยาเสพติดโดยมีโครงการแลกเปลี่ยนเข็มฉีดยา เครื่องจำหน่ายเข็มฉีดยาแบบหยอดเหรียญ ห้องสำหรับใช้ฉีดยาที่ปลอดภัยที่อยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์ การจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือที่สามารถให้คำแนะนำและคำปรึกษาได้ เมื่อมีการประเมินผลจึงทราบว่าผู้ใช้ยาเสพติดและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความปลอดภัยมากขึ้น
สาธารณรัฐเช็ก	ในนโยบายยาเสพติดแห่งชาติ ปี พ.ศ.๒๕๕๓-พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดให้มีการนำมาตรการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด (Harm Reduction) มาใช้กับผู้ติดยาโดยวิธีฉีด รวมถึงการบริการให้สารเมธาโดนทดแทนแก่ผู้ติดยาเสพติดประเภทโอปิออยด์
สาธารณรัฐออสเตรีย	มาตรการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด (Harm Reduction) มีการดำเนินการทั่วไปในทุกพื้นที่ โดยจะเน้นการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ไวรัสตับอักเสบบีและซี รวมไปถึงการให้คำแนะนำที่ถูกต้องและการดูแลสุขภาพของผู้ใช้ยาเสพติด
สาธารณรัฐฮังการี	มีการเปิดลงทะเบียนเข้ารับการรักษา ซึ่งจะมีการตรวจหาเชื้อทำให้ทราบว่าผู้ติดเชื้อจำนวนเท่าใด นอกจากนี้ยังมีการให้คำปรึกษาด้านจิตวิทยา การให้บริการด้านการป้องกันการตั้งศูนย์บริการที่เข้าถึงง่าย และยังมีการบำบัดรักษาโดยให้สารเมธาโดนทดแทนด้วย

แนวโน้มนการแก้ไขปัญหายาเสพติด

๑) ความเคลื่อนไหวของสหประชาชาติ

การประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในวาระพิเศษว่าด้วยสารเสพติด (UNGASS ๒๐๑๖) ได้มีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการลดอุปสงค์ และมาตรการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการป้องกันและการบำบัดรักษา ตลอดจนประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอื่น ๆ ดังนี้

(๑) ความร่วมมือจากรัฐต่าง ๆ จะสามารถต่อต้านปัญหาเสพติดในระดับโลกได้ โดยต้องมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างกัน การกำหนดยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการดำเนินการด้านยาเสพติด รวมทั้งการประเมินผลสำเร็จของการแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วย โดยจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ การให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี และมีความปลอดภัย อีกทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการด้านสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ด้วย

(๒) การควบคุมยาเสพติดในวัตถุประสงค์เกี่ยวกับทางการแพทย์ ทางวิทยาศาสตร์และการบรรเทาความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้น ต้องมีความร่วมมือระหว่างประเทศในทุกระดับ รวมทั้งต้องกำหนดมาตรการเพื่อส่งเสริมความร่วมมือ การตรวจสอบ และการเข้าถึงตัวยาเพื่อประโยชน์ในการรักษาโรคและทางวิทยาศาสตร์ได้

(๓) การส่งเสริมสุขภาพ สวัสดิการ และความเป็นอยู่ที่ดีของปัจเจกชน ครอบครัว ชุมชน และสังคมโดยรวมทั้งหมด การสนับสนุนการดำรงชีวิตอย่างมีสุขภาพ (Healthy Lifestyles) และการริเริ่มการลดอุปสงค์ที่อิงหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Evidence-Based) และวิธีการที่เหมาะสมที่ครอบคลุมอย่างมีประสิทธิภาพทุกระดับ เพื่อส่งเสริมการดูแลด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และความเป็นอยู่ของประชาชน

(๔) การป้องกันการใช้ยาเสพติดในทางที่ผิด เริ่มจากมาตรการป้องกันปฐมภูมิ โดยเฉพาะเด็กและคนหนุ่มสาวจากการริเริ่มใช้สารเสพติด โดยการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับความเสี่ยงของการใช้ยาในทางที่ผิด รวมทั้งการป้องกันการพัฒนาไปสู่ความผิดปกติอย่างร้ายแรงจากการใช้ยาเสพติด ซึ่งจะเป็นกลุ่มคนที่มีความเสี่ยงในการติดยาเสพติดอย่างรุนแรง

(๕) การรณรงค์และการเพิ่มความตระหนักรู้การเสริมทักษะของครู และนักวิชาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้คำแนะนำ การให้บริการคำปรึกษา การป้องกัน และการดูแลจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งผู้กำหนดนโยบาย นักการเมือง นักวิชาการ ภาคประชาสังคม ชุมชน ประชาชน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ภาคเอกชน และเจ้าหน้าที่ทางด้านสาธารณสุข การศึกษา และการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้สามารถกำหนดการทำงาน การให้บริการทางการแพทย์ และทางวิทยาศาสตร์ได้อย่างเหมาะสมกับนโยบายด้านยาเสพติด

(๖) มาตรการป้องกัน การบำบัดรักษา การดูแล การฟื้นฟู การฟื้นฟูสมรรถภาพการกลับคืนสู่สังคม และการลดผลลัพธ์อันไม่พึงประสงค์ทางสาธารณสุข และสังคมของการใช้ยาในทางที่ผิดให้น้อยที่สุด

(๗) กระบวนการรักษาการใช้ยาในทางที่ผิด การฟื้นฟูดูแล และการกลับคืนสู่สังคม รวมทั้งการรักษาดูแลผู้ป่วยเอชไอวี ไวรัสตับอักเสบ และการติดเชื้อต่าง ๆ โดยลักษณะการพึ่งพาเสพติดจะเป็นความผิดปกติในเรื่องของสุขภาพซึ่งมีความซับซ้อน และมีอาการเรื้อรังได้ การป้องกันการรักษาทางการแพทย์ ทางวิทยาศาสตร์จะมีทั้งการดูแล และการฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยเฉพาะ

การดูแลจากสังคมที่จะนำคนเหล่านั้นกลับคืนสู่สังคมซึ่งจะต้องมีการคำนึงถึงตลาดแรงงาน และการสนับสนุนในด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย

สำหรับท่าทีของประเทศไทยเกี่ยวกับผลการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในวาระพิเศษ ว่าด้วยสารเสพติด (UNGASS ๒๐๑๖) นั้น มีสรุปผลการประชุมที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙ โดยคณะรัฐมนตรีรับทราบตามที่กระทรวงยุติธรรมรายงานผลการประชุม สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในวาระพิเศษว่าด้วยสารเสพติดหรือ UNGASS ๒๐๑๖ ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๑ เมษายน ๒๕๕๙ ณ ศูนย์การประชุมสหประชาชาตินครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา โดยมี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นหัวหน้าคณะผู้แทน สรุปได้ดังนี้

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้กล่าวถ้อยแถลงต่อที่ประชุม โดยยืนยันว่าประเทศไทย ไม่เห็นด้วยกับการทำให้ยาเสพติดเป็นสิ่งที่ถูกกฎหมาย และการลดทอนความเป็นอาชญากรรม โดยเฉพาะผู้กระทำผิดร้ายสำคัญ พร้อมทั้งสนับสนุนการนำแนวปฏิบัติสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนา ทางเลือกไปใช้โดยบูรณาการเข้าสู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเป้าหมายการพัฒนา อย่างยั่งยืน

(๒) การประชุมโต๊ะกลมประกอบด้วยหัวข้อหลัก คือ ยาเสพติดและสุขภาพ ยาเสพติด และอาชญากรรม ยาเสพติด และสิทธิมนุษยชน ยาเสพติด และความท้าทายใหม่ ๆ และการพัฒนา ทางเลือก โดยแนวโน้มการแก้ไขปัญหายาเสพติดจะยึดมุมมองทางสาธารณสุขมากขึ้นควบคู่ไปกับการ ป้องกันและปราบปราม ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการแก้ไขกฎหมายในปัจจุบัน โดยคำนึงถึง การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างครอบคลุมทั้งสตรี เด็ก และเยาวชน เน้นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การติดตามและเฝ้าระวังวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทชนิดใหม่ ๆ ทั้งนี้ ประเทศและองค์การระหว่าง ประเทศใหญ่ ๆ ได้ยกย่องให้ไทยเป็นผู้นำในเรื่องการพัฒนาทางเลือกและนำตัวแบบไปใช้ในการทำงาน

(๓) การประชุมทวิภาคีและพหุภาคีกับประเทศต่าง ๆ โดยได้มีการหารือกับ UNODC ร่วมกับ กลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง อินเดีย เวียดนาม จีน ลาว เมียนมาร์ และออสเตรเลีย โดยได้ผลักดัน ความร่วมมือในการควบคุมเคมีภัณฑ์กับอินเดีย แลกเปลี่ยนมุมมองในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดกับ ออสเตรเลีย ส่งเสริมความร่วมมือด้านยาเสพติด ความร่วมมือตามแนวพรมแดน และการเหย้าเยือน ระดับสูงระหว่างลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม และได้กระชับความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน

(๔) การจัดกิจกรรมคู่ขนาน ๔ กิจกรรม ได้แก่

(๔.๑) ร่วมกล่าวถ้อยแถลงกับประเทศภาคีสมาชิกกรอบความร่วมมือ ๗ ฝ่ายว่าด้วยการควบคุมยาเสพติดในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงร่วมกับจีน เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา เวียดนาม และสำนักงาน สหประชาชาติว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรม (The United Nations Office on Drugs and Crime : UNODC) เพื่อประชาสัมพันธ์ความสำเร็จ ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

(๔.๒) ร่วมแลกเปลี่ยนแนวคิดและนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดชนิดกระตุ้น ประสาทกับนักวิชาการต่างประเทศ

(๔.๓) ผลักดันความเชื่อมโยงงานพัฒนาทางเลือกกับวาระของโลกเรื่องเป้าหมาย การพัฒนาอย่างยั่งยืน

(๔.๔) ผลักดันแนวทางการพัฒนาทางเลือกให้เป็นหนึ่งในองค์ประกอบหลักของการแก้ไขปัญหาเสพติดในระยะยาว

(๕) มอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประสานความร่วมมือกับประเทศในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียนในการจัดทำ Road Map เพื่อกำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับภูมิภาคต่อไป

ความเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคม หน่วยงาน ความร่วมมือด้านนโยบายยาเสพติด ระหว่างประเทศ (The International Drug Policy Consortium : IDPC) : มีการนำเสนอข้อแนะนำเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายในด้านสุขภาพ สิทธิด้านความมั่นคง และสิทธิมนุษยชน ดังนี้

(๑) อนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ มีการอนุญาตให้การเสพติดไม่เป็นความผิดได้ โดยการยกเลิกหรือการไม่บังคับใช้บทลงโทษทางอาญา ฐานเสพติด และฐานมียาเสพติดไว้ในครอบครอง มีอุปกรณ์เสพติดไว้ในครอบครอง และเพาะปลูกยาเสพติดเพื่อวัตถุประสงค์ในการเสพส่วนบุคคล และให้เป็นไปตามหลักการแห่งการลดอันตราย และการคืนผู้เสพกลับสู่สังคม

(๒) การประยุกต์วิธีการบังคับทางปกครอง เช่น การกำหนดค่าปรับเล็กน้อย ค่าเตือนหรือการส่งต่อไปให้บริการด้านการรักษา และด้านสังคมแทนวิธีการบังคับทางอาญา เป็นต้น รวมทั้งการไม่ใช้วิธีการบังคับสำหรับการเสพหรือการใ้ยาเสพติด การมียาเสพติดไว้ในครอบครอง การมีอุปกรณ์เสพติดไว้ในครอบครอง และการเพาะปลูกยาเสพติดเพื่อวัตถุประสงค์ในการเสพส่วนบุคคล รวมทั้งการให้ผู้เสพติดได้รับการบริการด้านการรักษา ด้านการลดอันตราย และด้านสังคม โดยใช้ชุมชนเป็นหลักโดยสมัครใจ

(๓) การมีกลไกในการผันตัวผู้เสพติดออกจากกระบวนการยุติธรรม เช่น การออกคำเตือนหรือส่งต่อไปรับบริการทางสังคม และสุขภาพ การผันตัวโดยตำรวจในบริบทที่สามารถสร้างความไว้วางใจกับชุมชนของผู้เสพติดได้

มูลนิธิเพื่อการปฏิรูปนโยบายยาเสพติด (Transform Drug Policy Foundation) : การนำเสนอจุดมุ่งหมายหลักของนโยบายยาเสพติดอันเป็นพื้นฐานของแนวทางการหาจุดยืนร่วมกัน ดังนี้

(๑) การปกป้องและปรับปรุงการสาธารณสุข โดยการจัดหาความช่วยเหลือและการบำบัด การติดยาเสพติดที่เพียงพอสำหรับผู้แสวงหาความช่วยเหลือเป็นองค์ประกอบหลักของนโยบายยาเสพติดที่ใช้ได้ผล เนื่องจากการเสพติดส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านสาธารณสุข และสังคมแต่เหตุใดส่วนใหญ่การตอบโต้ปัญหา จึงเน้นการลงโทษโดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ และทหารเข้ามาเกี่ยวข้องแทนที่จะเป็นแพทย์ และผู้ที่มีวิชาชีพทางการแพทย์

(๒) การปกป้องเยาวชน และผู้มีความหมิ่นเหม่ทางสังคม โดยข้อเสนอไม่ได้เรียกร้องเพื่อให้ยาเสพติดสามารถวางจำหน่ายให้เด็กซื้อหาได้ตามร้านขายขนม แต่ต้องมีระเบียบข้อบังคับทางกฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายยาเสพติดในวิธีการต่าง ๆ เช่น การจำกัดอายุ การจัดเตรียม

การบำบัด การลดอันตรายจากยาเสพติด การบริการช่วยเหลือ การให้ความรู้ที่ถูกต้อง และซื้อตรงกับเยาวชน เป็นต้น

(๓) นโยบายยาเสพติดควรอยู่บนพื้นฐานของหลักฐานเชิงประจักษ์ และคุ้มกับเงินลงทุน เนื่องจากการปราบปรามยาเสพติดเป็นวิธีการที่ไม่คุ้มค่าเงินที่ลงทุนไป ซึ่งเป็นมาตรการที่ใช้เงินมาก แต่ไม่ได้ผล และก่อให้เกิดผลเสียทางสังคม ดังนั้น จึงอาจนำประเด็นเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์นำมาเพื่อการปฏิรูปด้วย

บทความของ นายโคฟี อันนัน (อดีตเลขาธิการสหประชาชาติ) : กล่าวถึง

นโยบายยาเสพติดระหว่างประเทศ และภายในประเทศที่จำเป็นต้องให้ความสำคัญ โดยต้องมีขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

(๑) การลดทอนความผิดทางอาญาให้แก่กรณีการใช้ยาเสพติดเป็นการส่วนตัว การใช้ยาเสพติด และการลดอันตรายจากยาเสพติดเป็นภารกิจของสาธารณสุข มิใช่ภารกิจของศาลซึ่งต้องกระทำควบคู่ไปกับการสร้างความแข็งแกร่งให้แก่การบริการด้านการบำบัดรักษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่มีรายได้ปานกลางและรายได้ต่ำ

(๒) มาตรการลดอันตรายที่เกิดจากยาเสพติดให้น้อยที่สุด เช่น โครงการแลกเปลี่ยนเข็มฉีดยา ทำให้สามารถลดระดับการติดเชื้อไวรัสเอชไอวีในหมู่ผู้ใช้ยาเสพติดโดยการฉีดได้ เป็นต้น

(๓) การควบคุมและการศึกษาแก่สาธารณะแทนที่การปราบปรามยาเสพติดอย่างเด็ดขาด เช่น ขั้นตอนการลดการใช้ยาสูบ การจัดเก็บภาษีเพิ่มมากขึ้น การรณรงค์ห้ามใช้ยาสูบ เป็นต้น

(๔) การควบคุมยาเสพติดเพื่อความปลอดภัยต่อสุขภาพ รัฐบาลต้องสามารถควบคุมผู้จำหน่าย และร้านค้าปลีกตามความอันตรายที่อาจก่อให้เกิดขึ้น โดยต้องไม่ปล่อยให้อยู่ในกำมือของอาชญากรที่ไม่ได้ให้ความสนใจต่อสุขภาพ และความปลอดภัย และผู้บริหารโรคจำเป็นต้องทราบถึงสิ่งที่ตนกำลังเสพ และมีข้อมูลชัดเจนเกี่ยวกับความเสี่ยงต่อสุขภาพด้วย

ข่าวที่เกี่ยวข้องกับร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

ข่าว ยุทธศาสตร์ปราบปรามยาเสพติด

การให้สัมภาษณ์ในประเด็น “ยุทธศาสตร์ปราบปรามยาเสพติด” โดยนายศิริพันธ์ยา สิทธิชัย เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด*

นายศิริพันธ์ยา สิทธิชัย เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กล่าวว่า ต้องยอมรับว่าปัจจุบัน ผู้ค้ายาเสพติดมีความพยายามที่จะผลิตยาเสพติดมากขึ้น ซึ่งเห็นได้จากปริมาณ ยาเสพติดที่จับกุมได้แต่ละครั้งมีจำนวนที่เพิ่มมากขึ้น โดยทางรัฐบาลได้มอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เป็นหน่วยงานกลาง ทำการสกัดกั้นยาเสพติด เพราะโอกาสในการแพร่ระบาดในหมู่บ้าน ชุมชนจะลดลง ซึ่งจะช่วยลด ความเดือดร้อนของประชาชนได้ การดำเนินงาน จึงต้องใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เข้าไปช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ให้มากขึ้น ซึ่งจากเดิมการจับกุมบุคคลในขบวนการยาเสพติด ส่วนใหญ่จะเป็นเพียงการจับกุมผู้รับจ้าง ลักลอบลำเลียงเท่านั้น รัฐบาลจึงมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ขยายผลพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดคดียาเสพติด ซึ่งให้อำนาจดำเนินการตามมาตรการในการสมทบ สนับสนุน ช่วยเหลือ รวมถึง มาตรการยึดทรัพย์ ซึ่งหากมีหลักฐานชัดเจนว่าบุคคลกลุ่มไหนเป็นกลุ่มสนับสนุนช่วยเหลือเครือข่าย ยาเสพติด เจ้าหน้าที่จะสามารถดำเนินการจับกุม และยึดทรัพย์สินได้ แม้จะไม่มีของกลางยาเสพติด ซึ่งเป็นสิ่งที่เครือข่ายยาเสพติดติดเกรงกลัวอยู่ ณ ขณะนี้

การกระทำความผิดในต่างประเทศ มี ๒ ลักษณะ คือ ลักษณะถูกหลอกลวงให้หัวของไป ในลักษณะกล่องหรือกระเป๋า และลักษณะการรับจ้างแต่งงานกับเครือข่ายยาเสพติดเพื่อร่วมมือกัน ซึ่งพิจารณาเห็นได้ว่าการขนส่งยาเสพติด ไม่ขนส่งโดยตรงจากประเทศหนึ่งไปประเทศหนึ่ง เพราะจะเกิดการพังเล็ง จึงทำให้หลีกเลี่ยงไปขนส่งในเส้นทางต่าง ๆ ที่ไม่คิดว่าจะเป็นเส้นทางของยาเสพติด

นอกจากนี้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้กล่าวถึงการดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับหมู่บ้าน ชุมชนว่ารัฐบาลได้ดำเนินการ บูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๒๗ หน่วยงาน ร่วมบูรณาการดำเนินการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดใน ๓ มาตรการหลัก คือ การป้องกันยาเสพติด การบำบัดผู้เสพ และการปราบปราม ทั้งนี้ ประเทศไทยมีหมู่บ้าน ชุมชน ทั้งหมด ๘๑,๘๘๓ หมู่บ้าน ชุมชน กรมการปกครองจะมีการสำรวจ สภาพปัญหา ยาเสพติดในหมู่บ้าน ปีละ ๒ ครั้ง โดยใช้กลไกความร่วมมือของพี่น้องประชาชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ร่วมกันสอดส่อง และรายงานผลสภาพปัญหา ยาเสพติดของหมู่บ้านตนเอง โดยหมู่บ้านที่ไม่มีปัญหา ยาเสพติดยังคงมี ความจำเป็นเข้าไปเสริมสร้างความเข้มแข็ง ป้องกันไม่ให้ยาเสพติดหวนกลับเข้าไป โดยยึดยุทธศาสตร์ ๕ ปี ที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ใช้ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ โดยยุทธศาสตร์ดังกล่าวมี ๘ ยุทธศาสตร์ย่อยที่รองรับ มาตรการป้องกัน บำบัด และปราบปราม และอีก ๒ ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือ ระหว่างประเทศ และยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งขณะนี้ทางสำนักงานคณะกรรมการ

---

* ศิริพันธ์ยา สิทธิชัย เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, กระทรวงยุติธรรม, “ยุทธศาสตร์ปราบปรามยาเสพติด,” ๑๕ มกราคม ๒๕๖๑, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑ <https://www.moj.go.th/view/13880>.

ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ได้ขอความร่วมมือให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาเสพติด ด้วยการแจ้งเบาะแสผ่านสายด่วน ๑๓๘๖ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง โดยผู้แจ้งเบาะแสไม่ต้องแจ้งชื่อ-นามสกุลจริง แจ้งเพียงรายละเอียดข้อมูลที่เป็นเบาะแสให้มากที่สุด หลังจากนั้นทางหน่วยงานจะตรวจสอบการลงระบบ และส่งข้อมูลให้กับหน่วยที่เกี่ยวข้องเข้าไปตรวจสอบ ซึ่งจะร่วมมือจากภาคีเครือข่าย เช่น ฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหาร ลงพื้นที่ตรวจสอบทุกเรื่องที่ประชาชนแจ้งเข้ามา

ทั้งนี้ รัฐบาลเน้นย้ำเรื่องการทำลายเครือข่ายนักค้ายาเสพติด โดยเฉพาะมาตรการยึดทรัพย์สิน ถือเป็นมาตรการที่สำคัญ เพราะจากการสืบสวนในทางลับ ทำให้ทราบว่าใครมีส่วนเกี่ยวข้องกับสมคบกับเครือข่ายยาเสพติดบ้าง เมื่อมีข้อมูลที่แน่ชัด สามารถขอหมายศาลเข้าจับกุม และยึดทรัพย์สินได้ โดยที่บุคคลนั้นยังไม่ทันตั้งตัว ถือเป็นเรื่องให้เห็นผลได้อย่างชัดเจน และเมื่อศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่ยึดมาตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแล้ว สามารถนำเงินมาสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดต่อไป ส่วนการโฆษณาเผยแพร่ยาเสพติดทางออนไลน์ มีความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และหากมีการซื้อขายกันจริง ผู้ค้ามีความผิดในฐานครอบครอง ผู้ขายมีความผิดฐานจำหน่าย ซึ่งจัดตั้งทีมสืบสวน และดำเนินการจับกุมได้หลายรายแล้ว แต่บางรายมีกลวิธีหลบเลี่ยงด้วยการเปิด-ปิด และเปลี่ยนช่องทางการติดต่อใหม่ ทำให้ยากต่อการจับกุม แต่ทางเจ้าหน้าที่ยังคงเร่งดำเนินการสืบหาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้นโยบายของรัฐบาลได้ให้ผู้เสพ คือ ผู้ป่วย ผู้เสพยาเสพติดจะต้องเข้ารับการรักษาจากแพทย์ ซึ่งหากสมัครใจเข้ารับการรักษาที่มีประกาศของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐๘/๒๕๕๗ รองรับอยู่ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษหรือมีความผิดทางอาญา ไม่มีประวัติเรื่องของยาเสพติด และสามารถเข้ารับรักษาพยาบาลฟรี

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) มีแนวทางการดำเนินงานที่เน้นตั้งแต่แนวเขตชายแดน เพื่อสกัดกั้นการเข้ามาของยาเสพติดให้มากที่สุด ซึ่งหากจับกุมได้มานั้นหมายถึง การดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีประสิทธิภาพ และจะดำเนินการให้เข้มข้นขึ้นในปี ๒๕๖๑ นี้

ข่าวการผลักอาเขียนร่วมเป็นคณะกรรมการการสากลว่าด้วยนโยบายยาเสพติด

พล.อ.ไพบูลย์ คุ้มฉายา องคมนตรี ผลักอาเขียนร่วมเป็นคณะกรรมการการสากลว่าด้วยนโยบายยาเสพติด หลังไทยแสดงบทบาทปรับตัวอยู่ร่วมกับยาเสพติดต่อเวทีโลกชัดเจน^๒

พล.อ.ไพบูลย์ คุ้มฉายา องคมนตรี เปิดการประชุมเพื่อเปิดรายงานประจำปีของคณะกรรมการการสากลว่าด้วยนโยบายยาเสพติด ฉบับที่ ๖ ว่า นางรุธ เดรฟัส (Madam Ruth Dreifuss) ประธานคณะกรรมการการสากลว่าด้วยนโยบายยาเสพติด อดีตประธานาธิบดีประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ตัดสินใจเลือกประเทศไทยเป็นเวทีในการเปิดตัวรายงานประจำปี ฉบับที่ ๖ เพราะในหลวงรัชกาลที่ ๙ ผลักดันเรื่องการแก้ปัญหายาเสพติดมาตลอด และเห็นความมุ่งมั่นเปลี่ยนนโยบายยาเสพติดของรัฐบาล

---

^๒ “การผลักอาเขียนร่วมเป็นคณะกรรมการการสากลว่าด้วยนโยบายยาเสพติด,” *คมชัดลึก*, ๕ เมษายน ๒๕๖๐
สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑, ภายใต้อินเทอร์เน็ต “ข่าวทั่วไป” จาก
<http://www.komchadluek.net/news/regional/269781>.

โดยเฉพาะในช่วง ๒-๓ ปีที่ผ่านมา ที่รัฐบาลเอาจริงเอาจัง ทำให้นโยบายมีความโดดเด่น ทั้งนี้ คณะกรรมการชุดดังกล่าว มีศักยภาพในการทำงาน ทั้งในกลุ่มประเทศยุโรป และลาตินอเมริกา จึงเสนอให้คนในภูมิภาคอาเซียนมีโอกาสร่วมเป็นกรรมการ เพื่อให้สมาชิกที่ร่วมต่อสู้เรื่องนโยบาย ยาเสพติดจะมีความภาคภูมิใจว่าสิ่งที่ต่อสู้มากกว่า ๒ ปี เป็นสิ่งที่เวทีโลกจับตา และที่ผ่านมาประเทศไทย แสดงออกต่อเวทีโลกชัดเจนถึงการปรับเปลี่ยนนโยบายแก้ปัญหา ยาเสพติดมาเป็นแนวทางปฏิบัติ แนวใหม่

พล.อ.ไพบุลย์ คุ่มฉายา กล่าวอีกว่า สำหรับเนื้อหา รายงานฉบับที่ ๖ ไม่แตกต่างกับสิ่งที่ ประเทศไทยกำลังพยายามดำเนินการ หากวิธีดำเนินการเดิมไม่สามารถทำให้โลกปลอดจากยาเสพติดได้ ต้องเปลี่ยนวิธีคิด ประเทศไทยทำสงครามยาเสพติดยาวนานกว่า ๒๐ ปี สร้างความรู้เรื่องยาเสพติด ว่าเป็นอาชญากรรมตลอด กระทั่งภูมิภาคอาเซียนประกาศว่า นโยบายการปราบปรามยาเสพติด ไม่ประสบความสำเร็จ โดยประเทศไทยเป็นประเทศที่ผลักดันให้อาเซียนเขียนยุทธศาสตร์ใหม่ ๑๐ ปี เพื่อกำหนดว่าจะอยู่กับยาเสพติดได้อย่างไร ในเมื่อไม่สามารถทำให้โลกปลอดยาเสพติดได้ โดยที่ การปราบปราม การป้องกัน และการบำบัดยังต้องคงอยู่ แต่ต้องลดทอนความเป็นอาชญากรรมของ ยาเสพติดลง โดยมีกฎหมาย ๒ - ๓ มาตรา เพื่อให้สามารถพิจารณาโทษอย่างสอดคล้องเหมาะสม และเป็นธรรม

นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ ปลัดกระทรวงยุติธรรม กล่าวถึงกรอบนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดว่ามี ๔ กรอบ ประกอบด้วย ๑. เน้นการป้องกันบำบัดฟื้นฟู ไม่ให้เสพติด กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เสพ และผู้ค้ารายย่อย ส่วนการปราบปรามเน้นผู้ค้ารายใหญ่ และผู้ผลิต ๒. เร่งพัฒนาระบบบำบัดให้มี ประสิทธิภาพเข้าถึงได้อย่างจำเป็น เท่าเทียม และบริการอย่างทั่วถึง ๓. นำกระบวนการมีส่วนร่วมของ ชุมชนตามแนวคิดประชารัฐร่วมใจมาใช้ร่วมกัน และนำผู้เสพมาบำบัดและส่งคืนสู่สังคม ๔. ใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษจำคุกมาใช้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยการกำหนดโทษให้นำพฤติกรรม ผู้กระทำผิดมาประกอบการพิจารณาโทษ ทั้งนี้ ประเทศไทยยังต้องพยายามอย่างหนักเพื่อดำเนินการ ให้เป็นไปตามกรอบสากลของรายงานประจำปีของคณะกรรมการสากลว่าด้วยนโยบายยาเสพติด โดยต้องเร่งทำความเข้าใจเรื่องการลดทอนอาชญากรให้ชัดเจน สิ่งที่เกิดขึ้นไปแล้วส่วนใหญ่เป็นเรื่อง ของกฎหมาย เน้นการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมารวมกันเป็นประมวลกฎหมายยาเสพติด

พระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท มีมาตราสำคัญ คือ ๑๖๓ ที่ระบุให้ การพิจารณาโทษดูที่ความร้ายแรงของการกระทำผิดและพฤติกรรมเป็นรายกรณี ซึ่งศาลสามารถลงโทษ ต่ำกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดได้ ปลัดกระทรวงยุติธรรมเห็นว่าการแก้ไขประมวลกฎหมาย ยาเสพติดต้องใช้ระยะเวลานาน ดังนั้นศาลยุติธรรมจึงเสนอให้แก้ไขพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิต และประสาท ให้จำเลยต่อสู้คดีได้โดยให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ เพื่อให้สามารถ ต่อสู้คดีได้ ปลัดกระทรวงยุติธรรม กล่าว

นางรุช เตรีฟัส กล่าวว่า กฎหมายห้ามสิ่งเสพติดแทบไม่มีผลต่ออัตราการเสพ ระหว่างปี ๒๕๔๙-๒๕๕๖ จำนวนผู้เสพทั่วโลกเพิ่มขึ้น ๒๔๖ ล้านคน หรือ ๒๐% ขณะที่การจับกุมคุมขัง ในคดียาเสพติดทำให้มีผู้เสียชีวิตเกือบ ๒๐๐,๐๐๐ คนต่อปี ปัจจุบันหลายประเทศเริ่มใช้ทางเลือกอื่น แทนการลงโทษทางอาญา เช่น การปรับร่วมกับการบำบัดทางการแพทย์และมาตรการทางสังคม สำหรับ รายงานการขับเคลื่อนการปฏิรูปนโยบายยาเสพติดแนวทางใหม่ ที่คณะกรรมการเสนอแนะ

ประกอบด้วย ๑. รัฐต้องยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับทุกความผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ๒. รัฐต้องยุติการลงโทษทัณฑ์ท้าวแพ่ง และอาญาสำหรับการมียาเสพติดอันตรายต่อผู้อื่น ๓. รัฐต้องดำเนินมาตรการทางเลือกแทนการลงโทษ ๔. ประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติ หรือยูเอ็นต้องเพิกถอนการลงโทษสำหรับการมียาเสพติดในครอบครองตามสนธิสัญญาภายใต้ระบบการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ ๕. รัฐต้องศึกษาแม่แบบการควบคุมยาเสพติดผิดกฎหมายทุกประเภท

“ขบวนการนโยบายยาเสพติดแนวใหม่”

ยาเสพติด ภัยร้ายต่อสังคมประเทศไทย และสังคมโลก สถาบันต่าง ๆ ในสังคม ตั้งแต่หน่วยย่อยที่สุดอย่างครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องทนทุกข์หากบุตรหลานหลงผิด ไปทดลอง ไปจนถึงหน่วยใหญ่ที่สุดอย่างองค์กรระหว่างประเทศที่เป็นตัวกลางประสานความร่วมมือระหว่างรัฐชาติต่าง ๆ ในการป้องกันและปราบปรามผู้ผลิต และผู้ค้า

แนวคิด “ไม่อาจกวาดล้างยาเสพติดให้หมดไปจากโลกนี้ได้ ดังนั้นจะอยู่อย่างไรที่จะไม่ทำให้กระทบต่อสังคมส่วนรวม” ขององค์การสหประชาชาติ (UN) เมื่อปี ๒๕๕๙ และมีการยกตัวอย่าง โปรตุเกส ประเทศที่แม้จะไม่ได้ทำให้ยาเสพติดหายไป แต่สามารถควบคุมการระบาดไม่ให้ออกสู่กว้างได้

สำหรับประเทศไทยหลังจากนี้ จะเร่งประสานบูรณาการ เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ที่ผ่านมามาตรการและนโยบายทางกฎหมายในการควบคุมยาเสพติด มุ่งเน้นการคุมขังในเรือนจำหรือทัณฑสถานมากเกินไป จนไม่มีประสิทธิภาพ จากข้อมูลพบว่ากว่า ร้อยละ ๘๐ ของผู้ต้องขังในเรือนจำ เป็นกลุ่มผู้ต้องขังโอกาสทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคม ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวงจรล่างสุดของยาเสพติด เช่น เป็นกลุ่มผู้เสพยา รับจ้างขนส่ง นอกจากจะส่งผลกระทบต่อตัวผู้ต้องโทษ และครอบครัว ยังส่งผลกระทบต่อภาพรวมทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมด้วย ทำให้ต้องเปลี่ยนวิธีดำเนินการ ปรับแนวความคิด และการลงโทษ ล่าสุดได้มีการออกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๐ สำคัญ คือ มีการแก้ไขบทบัญญัติ เกี่ยวกับการให้สันนิษฐานว่าเป็นการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ครอบครอง “ให้พิจารณาตามสัดส่วนและเจตนา” ถือเป็น การปฏิรูประบบควบคุมยาเสพติดครั้งสำคัญที่สุดของไทย

กระทรวงยุติธรรมกำลังดำเนินการ คือ ความพยายามลดทอนความเป็นอาชญากรรมของผู้เสพยา แม้ว่ามีหลายฝ่ายพยายามต้องการทำให้ยาเสพติดหลายประเภทเป็นสิ่งถูกกฎหมาย แต่ส่วนตัว ปลัดกระทรวงยุติธรรมเห็นว่ายังไม่เหมาะกับสังคมไทย แต่จะนำแนวทางของนานาชาติ มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทในประเทศไทยให้มากที่สุด ปลัดกระทรวงยุติธรรมกล่าว

ย้อนกลับไปเมื่อ ๕ ปีก่อน โครงการคนไทยมอนิเตอร์ เคยทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่างประชากรไทยจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ คนทั่วประเทศ เสียงนี้มีพลัง เมื่อปี ๒๕๕๕ ซึ่งในคำถาม ค่านิยมใดที่ควรปลูกฝังให้แก่เด็กและเยาวชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ ๔๖ ตอบว่า ห่างไกลจากยาเสพติด

---

^๓ “ไทยปรับทิศตามโลก นโยบายยาเสพติดแนวใหม่...ได้ผล,” *แนวหน้า*, ๒๐ เมษายน ๒๕๖๐, ภายใต้ “ในประเทศ,” สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑ <http://www.naewna.com/local/266114?>

รองลงมา คือ การรื้อการเรียน ร้อยละ ๓๙ และอันดับ ๓ มีคุณธรรมจริยธรรม ร้อยละ ๒๔ จึงชี้ให้เห็นว่ายาเสพติดเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมไทย

ข่าวเสวนาเชิงวิชาการ เรื่อง โปรตุเกสโมเดล: กรณีศึกษาทิศทางใหม่ นโยบายยาเสพติด^๔

จากการศึกษาข้อมูลสถิติ และงานวิจัยจำนวนมากพบว่า ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาใหญ่และเรื้อรัง ที่ส่งผลสืบเนื่องให้เกิดปัญหาในกระบวนการยุติธรรมหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาคดีล้นศาล และนักโทษล้นคุก โดยสังเกตจากสัดส่วนผู้ต้องขังในเรือนจำถึงร้อยละ ๗๐ เป็นผู้ต้องขังคดียาเสพติด และสัดส่วนงบประมาณของรัฐที่จัดสรรให้กรมราชทัณฑ์ เพื่อใช้ดูแลผู้ต้องขังสูงถึงร้อยละ ๕๐ ของงบประมาณทั้งหมดของกระทรวงยุติธรรม นอกจากนี้ ตลอดช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ งบประมาณภาพรวมของทั้งประเทศ ที่จัดสรรให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และบำบัด ผู้ติดยาเสพติด ยิ่งสูงกว่าหนึ่งหมื่นล้านบาทโดยเฉลี่ยต่อปี จากการทบทวนวรรณกรรม การเข้าร่วมประชุมสัมมนาประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหายาเสพติดโลก (UNGASS ๒๐๑๖) และการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการยาเสพติด (CND) สมัยที่ ๕๙ พบว่า มีหลายประเทศที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหายาเสพติดโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศโปรตุเกส ซึ่งได้ปรับนโยบาย และกฎหมายในส่วนการกระทำความผิดบางอย่างเกี่ยวกับยาเสพติดให้ไม่เป็นความผิดอาญา โดยใช้มาตรการทางปกครอง และมาตรการทางสาธารณสุขเข้ามาแทนที่ หรือที่เรียกว่า Decriminalization อันเป็นการปรับนโยบายให้เหมาะสมกับบริบทของสังคม และสอดคล้องกับหลักอุปสงค์-อุปทานทางเศรษฐศาสตร์ (Demand-Supply) หลักสาธารณสุขเป็นศูนย์กลาง (Health-Center Approach) และหลักการใช้กระบวนการยุติธรรมที่อาศัยชุมชนเป็นพื้นฐาน (Community-Based Justice) ทำให้ตลอดช่วง ๑๔ ปี ที่ใช้นโยบายดังกล่าว (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๙) ประเทศโปรตุเกสมีสถิติการจับกุม สถิติผู้ต้องขัง สถิติการใช้ยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายหลัก และสถิติการเสียชีวิตจากการใช้ยาเสพติดลดลง จนเป็นที่ยอมรับจากนานาชาติและในเวทีสหประชาชาติตั้งนั้น เพื่อเป็นการทบทวนนโยบายยาเสพติด และวิธีการแก้ปัญหายาเสพติดที่ประเทศไทยใช้ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา พร้อมวิเคราะห์เปรียบเทียบนโยบาย และแนวปฏิบัติที่ดีของประเทศที่ประสบความสำเร็จ เช่น ประเทศโปรตุเกส และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา และการวางนโยบายด้านยาเสพติดของประเทศไทย สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย หรือ TIJ (Thailand Institute of Justice) จึงได้จัดเวทีเสวนาเชิงวิชาการในครั้งนี้นี้ขึ้น เพื่อให้ให้นักวิชาการ ผู้กำหนดนโยบาย ผู้เชี่ยวชาญ และสื่อมวลชนได้ร่วมพิจารณา และแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นดังกล่าวอันจะนำไปสู่ทิศทางที่เหมาะสมในการปรับนโยบายยาเสพติดและการร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดของประเทศไทยซึ่งกำลังเป็นที่สนใจในวงกว้างต่อไป

---

^๔ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, “โปรตุเกสโมเดล: กรณีศึกษาทิศทางใหม่ นโยบายยาเสพติด,” สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑, จาก http://www.tijthailand.org/useruploads/files/o3_concept_paper_final.pdf.

การประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนแม่บทปฏิบัติการแม่น้ำโขงปลอดภัยระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๖) ภายใต้โครงการแม่น้ำโขงปลอดภัย ๖ ประเทศ^๔

การประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนแม่บทปฏิบัติการแม่น้ำโขงปลอดภัยระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๖) ภายใต้โครงการแม่น้ำโขงปลอดภัย ๖ ประเทศ (กัมพูชา จีน สปป.ลาว เมียนมาร์ ไทย และเวียดนาม) ระหว่างวันที่ ๙-๑๐ เมษายน ๒๕๖๑ ณ โรงแรมดวงตะวัน จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ ๙-๑๑ เมษายน ๒๕๖๑ ศูนย์ประสานงานแม่น้ำโขงปลอดภัย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนแม่บทปฏิบัติการแม่น้ำโขงปลอดภัย ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๖) ภายใต้โครงการแม่น้ำโขงปลอดภัย ๕ ประเทศ โดยมีนายชัชชัยสิน โภธิเจริญ รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนฝ่ายไทย และประธานการประชุม พร้อมด้วยผู้แทนจาก ๕ ประเทศ ซึ่งมีหัวหน้าคณะผู้แทนระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส ประกอบด้วย Pol.Lt.Gen.Neak Yuthea หัวหน้าคณะผู้แทนประเทศกัมพูชา, Mr. Wang Hongru หัวหน้าคณะผู้แทนประเทศจีน, Mr.Phoutsavath Sounthala หัวหน้าคณะผู้แทนประเทศลาว Pol.Col.Tin Aung หัวหน้าคณะผู้แทนประเทศเมียนมา และ Pol.Lt.Col.Ngo Thanh Binh หัวหน้าคณะผู้แทนประเทศเวียดนาม พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ณ โรงแรมดวงตะวัน จ.เชียงใหม่ โดยการประชุมมุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทั้ง ๖ ประเทศให้มากที่สุดในการจัดทำแผนปฏิบัติการฉบับใหม่ เนื่องจากแผนปฏิบัติการแม่น้ำโขงปลอดภัย ๖ ประเทศ ระยะ ๓ ปี (๒๐๑๖-๒๐๑๘) ที่ดำเนินการร่วมกันจะสิ้นสุดลงในเดือนธันวาคม ๒๐๑๘ นี้ และจากการประชุมระดับบริหารของประเทศสมาชิกเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา เห็นพ้องร่วมกันที่จะให้มีแผนปฏิบัติการแม่น้ำโขงปลอดภัย ๖ ประเทศในระยะต่อไปที่เป็นแผนระยะยาวประมาณ ๓-๕ ปี ดังนั้นศูนย์ประสานงานแม่น้ำโขงปลอดภัย ประเทศไทยจึงเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมครั้งนี้

สาระสำคัญของการประชุมในครั้งนี้คือ ทุกประเทศได้ร่วมกันทบทวนสถานการณ์และผลการดำเนินงานแต่ละมาตรการในห้วงที่ผ่านมา รวมทั้งร่วมกันกำหนดมาตรการ แนวทาง แผนงาน/โครงการแม่น้ำโขงปลอดภัย ที่จะดำเนินการร่วมกันต่อไปในอีก ๔ ปีข้างหน้าให้สอดคล้องกับสถานการณ์ยาเสพติด โดยทุกประเทศเห็นสอดคล้องที่จะดำเนินกิจกรรมอีก ๔ ปีข้างหน้า ภายใต้ชื่อแผนปฏิบัติการ “แผนปฏิบัติการร่วมแม่น้ำโขงปลอดภัยเพื่อควบคุมยาเสพติด ระหว่าง กัมพูชา จีน สปป.ลาว เมียนมา ไทย และเวียดนาม พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๔” Safe Mekong Drug Control Joint Operation Plan ๒๐๑๙-๒๐๒๒ among ๖ Countries : Cambodia, China , Lao PDR, Myanmar, Thailand and Viet Nam” ทุกประเทศเห็นว่าการดำเนินงานจะสำเร็จตามเป้าประสงค์ได้นั้น จะต้องร่วมมือกันในการจัดกำลังของทั้ง ๖ ประเทศ ให้เป็นเสมือนรั้วที่เข้มแข็งในการป้องกันไม่ให้สารตั้งต้น เคมีภัณฑ์ และอุปกรณ์การผลิตยาเสพติดเข้าไปในแหล่งผลิต และในขณะเดียวกันต้องป้องกันมิให้ยาเสพติดออกสู่แหล่งแพร่ระบาดได้ การประชุมครั้งนี้จึงเป็นโอกาสอันดีที่ประเทศสมาชิกจะได้ร่วมกันวางแผน

^๔ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.), “การประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนแม่บทปฏิบัติการแม่น้ำโขงปลอดภัยระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๖) ภายใต้โครงการแม่น้ำโขงปลอดภัย ๖ ประเทศ” สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑, จาก https://aseannarco.oncb.go.th/ewt_news.php?nid=387&filename=index.

การดำเนินงานที่สอดคล้องกับสถานการณ์ยาเสพติดซึ่งจะสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในภูมิภาคต่อไป

จากการประชุมดังกล่าว มีประเด็นสำคัญโดยสรุป ดังนี้

๑. ศูนย์ประสานงานแม่น้ำโขงปลอดภัย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ได้สรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการแม่น้ำโขงปลอดภัย ๖ ประเทศ ระยะ ๓ ปี ในห้วงที่ผ่านมา พบว่า มีผลการจับกุมคดียาเสพติดทั้งสารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีนัยสำคัญ รวมถึงการยกระดับความร่วมมือระหว่างประเทศในหลาย ๆ ด้าน เช่น การอำนวยความสะดวก การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกลุ่มเครือข่ายยาเสพติด การติดตามบุคคลหลบหนีหมายจับ ฯลฯ เป็นต้น

๒. คณะผู้แทน ๖ ประเทศ ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ และแนวโน้มสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ทำให้มองเห็นสถานการณ์ยาเสพติดที่เป็นปัญหาสำคัญในภูมิภาคและคาดการณ์สถานการณ์ยาเสพติดในอนาคต พร้อมทั้งทบทวนการดำเนินงานตามมาตรการที่กำหนดในแผนปฏิบัติการแม่น้ำโขงปลอดภัย ระยะ ๓ ปี ได้แก่ (๑) การสกัดกั้นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ (๒) การสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดผ่านแม่น้ำโขงและพื้นที่สำคัญ (๓) การสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดทางบก (๔) การสืบสวนปราบปรามกลุ่มผลิต และกลุ่มค้าที่สำคัญ (๕) การสนับสนุนมาตรการและการพัฒนาพื้นที่ และ (๖) การพัฒนาการบริหารจัดการและอำนวยความสะดวก เพื่อวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานที่ผ่านมา และใช้เป็นแนวทางในการยกร่างกรอบแผนปฏิบัติการแม่น้ำโขงปลอดภัย ระยะ ๔ ปี

๓. การหารือยกร่างกรอบแผนปฏิบัติการแม่น้ำโขงปลอดภัย ๖ ประเทศ ระยะ ๔ ปี (๒๕๖๒-๒๕๖๕) ในเบื้องต้นทุกประเทศเห็นด้วยในหลักการจัดทำแผนปฏิบัติการแม่น้ำโขงฯ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง และมีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยที่ประชุมได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ เช่น ชื่อแผน ระยะเวลาดำเนินการ เป้าหมายพื้นที่ ตัวชี้วัด มาตรการดำเนินงานตามแผนการเสริมและพัฒนาจุดตรวจเส้นทาง และด้านเสี่ยง การปฏิบัติการในพื้นที่เสี่ยงตามชายแดนระหว่างประเทศ การปราบปรามเครือข่ายการค้ายาเสพติด การสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดผ่านแม่น้ำโขง การสนับสนุนมาตรการ การพัฒนาพื้นที่ และการพัฒนาศูนย์ประสานงานแม่น้ำโขงปลอดภัย ในทุกประเทศ เป็นต้น ซึ่งทุกประเทศเห็นร่วมกันในการยกระดับความร่วมมือด้านต่าง ๆ ในทุกมาตรการข้างต้น

๔. ขั้นตอนการจัดทำแผนระยะต่อไป ทุกประเทศจะร่วมกันยกร่างรายละเอียดต่าง ๆ ตามกรอบที่เห็นชอบร่วมกันให้แล้วเสร็จภายในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๑ จากนั้น จะมีการประชุมอีกครั้งหนึ่งในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๑ ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อหาให้สมบูรณ์ ก่อนนำเสนอให้ผู้บริหารระดับนโยบายของทั้ง ๖ ประเทศ พิจารณาในห้วงเดือนสิงหาคม ๒๕๖๑ ต่อไป

๕. ผู้แทนฝ่ายจีน ได้นำเสนอความพร้อมและแผนงานที่เกี่ยวข้องในการเป็นเจ้าภาพ ระหว่างวันที่ ๗ พฤษภาคม-๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ณ เมืองจิ้งหัง เขตปกครองสิบสองปันนา มณฑลยูนนาน ประเทศจีน โดยฝ่ายจีนจะจัดทำหนังสือเชิญประเทศสมาชิกเข้าร่วมอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษรในโอกาสแรก

การดำเนินโครงการแม่น้ำโขงปลอดภัยมีความสัมพันธ์กับแผนความร่วมมืออาเซียนเพื่อต่อสู้การลักลอบผลิต และค้ายาเสพติดในสามเหลี่ยมทองคำ (๒๕๖๐-๒๕๖๒) ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนมีเป้าหมายร่วมกันที่จะแก้ไขปัญหการลักลอบผลิต และการลักลอบค้ายาเสพติดในสามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศสมาชิกอาเซียนมาเป็นเวลานานโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสมาชิกอาเซียนที่อยู่ในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ประเทศสมาชิกอาเซียน ๕ ประเทศ คือ กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ ไทย และเวียดนาม เป็นสมาชิกโครงการแม่น้ำโขงปลอดภัยด้วย ในการจัดทำแผนความร่วมมืออาเซียนฉบับดังกล่าว ได้อำนาจการดำเนินโครงการแม่น้ำโขงปลอดภัยเป็นหลัก โครงการแม่น้ำโขงปลอดภัยเป็นโครงการที่มีความสำคัญซึ่งระดมความพยายาม ความร่วมมือ และทรัพยากรของประเทศสมาชิกอาเซียนร่วมกับประเทศจีนซึ่งเป็นประเทศที่มีบทบาทสำคัญในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ในการประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ผู้แทนไทยได้เสนอขอใช้ประโยชน์ข้อมูลเปิดที่ศูนย์ประสานงานแม่น้ำโขงปลอดภัยได้รวบรวมไว้ เช่น การจับกุมคดียาเสพติดสำคัญที่สามารถเปิดเผยได้ สถิติจับกุมของ ๖ ประเทศภายใต้โครงการแม่น้ำโขงปลอดภัย เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ของโครงการอาเซียนเฝ้าระวังและเผยแพร่บนเว็บไซต์ของ ASEAN-NARCO ต่อไป

ผลการดำเนินการปราบปรามยาเสพติด*

ผลการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ ปี ๒๕๕๙ มีจำนวน ๑๖๙.๔๔๘ คดี ผู้ต้องหา ๑๘๒,๒๒๕ คน เป็นคดีไม่ทราบผู้กระทำความผิด ๑,๒๘๒ คดี จำแนกเป็นคดียาบ้า ๑๑๕,๓๘๑ คดี ของกลาง ๑๒๓.๖๒ ล้านเม็ด ไอซ์ ๑๕,๑๕๔ คดี ของกลาง ๒,๓๓๑.๔๑ กิโลกรัม เฮโรอีน ๘๓๖ คดี ของกลาง ๓๓๓.๕๗ กิโลกรัม โคเคน ๖๓ คดี ของกลาง ๕๔.๕๗ กิโลกรัม กัญชาแห้ง ๑๐,๑๒๒ คดี ของกลาง ๓๓,๒๓๔.๐๗ กิโลกรัม กัญชาสด ๙๒๕ คดี ของกลาง ๑,๗๐๒.๕๓ กิโลกรัม และพืชกระท่อม ๒๓,๒๐๖ คดี ของกลาง ๘๖,๒๑๒.๗๓ กิโลกรัม

เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติผลการจับกุมโดยภาพรวมในปี ๒๕๕๘ กับปี ๒๕๕๙ พบว่า ตัวยาสเสพติดที่สำคัญ เช่น ไอซ์ เฮโรอีน และกัญชาแห้ง มีปริมาณของกลางเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะไอซ์ มีจำนวนคดี และปริมาณของกลางเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงปริมาณของกลางไอซ์ และเฮโรอีนที่เพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่เป็นการลำเลียงไปยังพื้นที่ภาคใต้ และการส่งออกปลายทาง ต่างประเทศ สำหรับ ไอซ์ มีการแพร่ระบาดในกลุ่มผู้เสพยาใหม่เพิ่มมากขึ้น

ด้านการจับกุมชาวต่างประเทศในคดียาเสพติด จำนวน ๗๐ สัญชาติ ผู้ต้องหา ๕,๑๖๕ คน (ไม่ทราบสัญชาติ ๓๑๗ คน) ในจำนวนนี้ยังคงเป็นกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน คือ สัญชาติ พม่าที่ถูกจับกุมมากที่สุด ๓,๒๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๘๓ ของจำนวนผู้ต้องหา เนื่องจากเป็นกลุ่ม แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในไทยมากที่สุด รองลงมาคือ ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาการกระทำความผิดในลักษณะเครือข่าย พบเครือข่ายชาวแอฟริกัน มีบทบาท ค้ายาสเสพติด โคเคน และไอซ์มากขึ้น

สถิติการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ

เปรียบเทียบปี ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙

ยาเสพติด	ข้อมูล	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	ร้อยละ
ยาบ้า	จำนวนคดี	๑๑๙,๙๑๖	๑๑๕,๓๘๑	-๓.๗๘
	ของกลาง (ล้านเม็ด)	๑๑๒.๐๘	๑๒๓.๖๒	๑๐.๓๐
ไอซ์	จำนวนคดี	๑๐,๙๕๒	๑๕,๑๕๔	๓๘.๓๗
	ของกลาง (กก.)	๑,๑๔๗.๐๙	๒,๓๓๑.๔๑	๑๐๓.๒๕
เฮโรอีน	จำนวนคดี	๙๑๔	๘๓๖	-๘.๕๓
	ของกลาง (กก.)	๒๓๗.๑๒	๓๓๓.๕๗	๔๐.๖๘
โคเคน	จำนวนคดี	๗๓	๖๓	-๑๓.๗๐
	ของกลาง (กก.)	๕๖.๗๓	๕๔.๕๗	-๓.๘๑
กัญชาแห้ง	จำนวนคดี	๑๑,๘๙๗	๑๐,๑๒๒	-๑๔.๙๒
	ของกลาง (กก.)	๒๕,๑๙๗.๔๒	๓๓,๒๓๔.๐๗	๓๑.๘๙
พืชกระท่อม	จำนวนคดี	๒๓,๐๘๐	๒๓,๒๐๖	๐.๕๕
	ของกลาง (กก.)	๗๓,๓๔๕.๐๙	๘๖,๒๑๒.๗๓	๑๗.๕๔

* สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม, ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ ประจำปี ๒๕๕๙. (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๖๐) น. ๑-๔.

การจับกุมคดียาเสพติดรายสำคัญ

ในปี ๒๕๕๙ มีผลการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ ๑๖๙,๔๔๘ คดี ผู้ต้องหา ๑๘๒,๒๒๕ คน เป็นคดียาเสพติดรายสำคัญ ภายใต้เงื่อนไขทางสถิติ คือ ปริมาณของกลางยาบ้า ๒๐๐ เม็ดขึ้นไป เอ็กซ์ตาซี ๑๐๐ เม็ดขึ้นไป เฮโรอีน ๒๐ กรัม ขึ้นไปไอซ์ คีตามีน โคเคน ๑๐๐ กรัม ขึ้นไป กัญชาแห้ง ๑๐ กิโลกรัมขึ้นไป รวมทั้งฐานความผิด ผลิต นำเข้า ส่งออก รวมถึงพยายามส่งออก และพยายามส่งออกเพื่อจำหน่าย รวม ๑๖,๑๗๒ คดี ผู้ต้องหา ๒๐,๕๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๕๔ ของคดียาเสพติดทั่วประเทศ เมื่อพิจารณาจำนวนคดีรายสำคัญ เฉลี่ย ๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๖.๗๙

สถิติจำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดรายสำคัญ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

ปี	จำนวนคดีทั่วประเทศ	จำนวนคดีรายสำคัญ	ร้อยละ
๒๕๕๕	๒๑๓,๖๔๘	๘,๑๗๘	๓.๘๓
๒๕๕๖	๒๖๓,๓๒๖	๑๐,๑๖๒	๓.๘๖
๒๕๕๗	๒๐๙,๔๓๐	๑๕,๙๙๑	๗.๖๔
๒๕๕๘	๑๗๔,๕๕๙	๑๕,๘๒๓	๙.๐๖
๒๕๕๙	๑๖๙,๔๔๘	๑๖,๑๗๒	๙.๕๔

เมื่อพิจารณาคดีรายสำคัญ ภายใต้เงื่อนไข ปริมาณของกลางยาบ้า ๑ ล้านเม็ด ขึ้นไป ไอซ์ เฮโรอีน โคเคน ๑ กิโลกรัมขึ้นไป กัญชาแห้ง พืชกระท่อม ๑๐๐ กิโลกรัมขึ้นไป เปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา พบว่าจำนวนคดี และปริมาณของกลาง ไอซ์ พืชกระท่อม และเฮโรอีน เพิ่มขึ้นตามลำดับ

สถิติการจับกุมคดียาเสพติดรายสำคัญ
เปรียบเทียบปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙

ยาเสพติด	ข้อมูล	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	ร้อยละ
ยาบ้า	จำนวนคดี ของกลาง (ล้านเม็ด)	๑๗ ๓๒.๖๑	๑๖ ๒๔.๓๐	-๕.๘๘ -๒๕.๔๘
ไอซ์	จำนวนคดี ของกลาง (กก.)	๑๒๙ ๑,๐๑๙.๙๐	๑๗๘ ๒,๑๙๕.๓๗	๓๗.๙๘ ๑๑๕.๒๕
เฮโรอีน	จำนวนคดี ของกลาง (กก.)	๒๒ ๒๒๓.๘๒	๒๘ ๓๒๐.๐๕	๒๗.๒๗ ๔๒.๙๙
โคเคน	จำนวนคดี ของกลาง (กก.)	๑๓ ๕๓.๗๕	๒๐ ๕๒.๕๕	๕๓.๘๕ -๒.๒๓
กัญชาแห้ง	จำนวนคดี ของกลาง (กก.)	๖๗ ๒๓,๐๕๖.๕๐	๖๔ ๓๐,๙๒๑.๘๐	-๔.๔๘ ๓๔.๑๑
พืชกระท่อม	จำนวนคดี ของกลาง (กก.)	๙๙ ๑๘,๑๖๘.๙๗	๑๓๔ ๒๙,๕๗๗.๖๖	๓๕.๓๕ ๖๒.๗๙

จำนวนผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดถูกดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม ปีงบประมาณ ๒๕๖๑*

ปี	เดือน	จำนวน (ราย)
พ.ศ. ๒๕๖๐	มกราคม	๑๕,๐๕๖
	กุมภาพันธ์	๑๕,๙๘๑
	มีนาคม	๑๖,๑๖๗
	เมษายน	๑๒,๖๙๖
	พฤษภาคม	๑๕,๓๙๑
	มิถุนายน	๑๖,๘๕๙
	กรกฎาคม	๑๗,๑๕๗
	สิงหาคม	๑๘,๗๘๑
	กันยายน	๑๖,๗๖๓
	ตุลาคม	๑๓,๒๘๖
	พฤศจิกายน	๑๗,๑๗๒
	ธันวาคม	๑๕,๗๙๔
	พ.ศ. ๒๕๖๑	มกราคม
กุมภาพันธ์		๑๖,๑๓๘

* สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) กระทรวงยุติธรรม, “จำนวนผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดถูกดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม ปีงบประมาณ ๒๕๖๑,” ข้อมูล ณ วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๑, สืบค้นเมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ จาก https://www.oncb.go.th/Home/Pages/DOC_narcotic_2561.aspx.

ภาคผนวก

: ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

: รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

ร่าง

ประมวลกฎหมายยาเสพติด

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

(๑)

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

บัญชีรับแจ้ง

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เลขรับ 5289
วันที่ 22 พ.ค. 2561
เวลา 14.50 น.

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

ที่ นร ๐๕๐๗/๒๕๖๑

พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. .... ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด
และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... รวม ๓ ฉบับ

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างกฎหมายในเรื่องนี้ รวม ๓ ฉบับ และเอกสารประกอบ

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอ

๑. ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ....
๒. ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด
๓. ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

รวม ๓ ฉบับ ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเรื่องด่วน ดังที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงขอเสนอร่างกฎหมาย รวม ๓ ฉบับดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล
บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ และเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ ๓๕๑/๒๑ วันที่ ๒๒/๕/๖๑
เวลา ๑๕.๕๙ ส่ง น.ค.ค.
ดำเนินการประชุม

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๔๒ (วคช)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๘๑๒๑ (วคช/๐๙/หนังสือ/๐๐๕)

www.cabinet.thaigov.go.th

กลุ่มงานนิติคดี
รับที่ ๑๒ (นร) / ๑๕๑
วันที่ ๒๒ / ๕ / ๖๑
เวลา ๑๖.๕๑ น.
ดำเนินการประชุม

ร่าง
ประมวลกฎหมายยาเสพติด

ภาค ๑
การป้องกันปราบปราม และควบคุมยาเสพติด

ลักษณะ ๑
บทบัญญัติทั่วไป

มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้

“ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ หรือสารระเหย

“ยาเสพติดให้โทษ” หมายความว่า สารเคมี พืช หรือวัตถุนิติใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพแล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมถึงสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยยา

“วัตถุออกฤทธิ์” หมายความว่า วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นสิ่งธรรมชาติหรือที่ได้จากสิ่งธรรมชาติ หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นวัตถุสังเคราะห์

“สารระเหย” หมายความว่า สารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่อาจนำไปใช้เพื่อบำบัดความต้องการของร่างกายหรือจิตใจซึ่งทำให้สุขภาพโดยทั่วไปทรุดโทรมลง

“ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้

“ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด เว้นแต่มีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ และให้หมายความรวมถึงการสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วย

“ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับมาเนื่องจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด และให้หมายความรวมถึง เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการใช้เงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวซื้อหรือกระทำไม่ว่าด้วยประการใด ๆ ให้เงินหรือทรัพย์สินนั้นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนสภาพกี่ครั้ง และไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น โอนไปเป็นของบุคคลอื่น หรือปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลอื่นก็ตาม

“ผลิต” หมายความว่า เพาะ ปลูก ทำ ผสม ปูรง แปรสภาพ เปลี่ยนรูป และสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์

“นำเข้า” หมายความว่า นำหรือสิ่งเข้ามาในราชอาณาจักร

“ส่งออก” หมายความว่า นำหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร

“จำหน่าย” หมายความว่า ขาย แลกเปลี่ยน จำย แจก หรือให้โดยมีสิ่งตอบแทน หรือผลประโยชน์อย่างอื่น และให้หมายความรวมถึงมิไว้เพื่อจำหน่าย

“นำผ่าน” หมายความว่า นำหรือส่งผ่านราชอาณาจักร แต่ไม่รวมถึงการนำหรือส่งยาเสพติดผ่านราชอาณาจักร โดยมีได้มีการขนถ่ายออกจากอากาศยานที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ

“เสพ” หมายความว่า การรับยาเสพติดเข้าสู่ร่างกายโดยรู้ว่าเป็นยาเสพติด ไม่ว่าจะด้วยวิธีใด

“คณะกรรมการ ป.ป.ส.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

“สำนักงาน ป.ป.ส.” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

“เลขาธิการ ป.ป.ส.” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

“สำนักงาน อย.” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

“เลขาธิการ อย.” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

“เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.” หมายความว่า ผู้ซึ่งเลขาธิการ ป.ป.ส. แต่งตั้งโดยได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือจากคณะกรรมการที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมาย เพื่อปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายนี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข แต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดตามภาคนี้

มาตรา ๒ ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบาย และแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือเป็นไปตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการต่าง ๆ และของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เป็นผู้วินิจฉัยและวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการและการประสานงาน

ให้สำนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการเผยแพร่คำวินิจฉัยและระเบียบปฏิบัติที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. กำหนดตามวรรคหนึ่งให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ลักษณะ ๒

การป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

หมวด ๑

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

มาตรา ๓ เพื่อให้การป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นไปอย่างมีเอกภาพ มีความต่อเนื่อง มีกระบวนการในการดำเนินการอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจ สังคม ความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของรัฐ ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ส.

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างน้อยต้องมีในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) เป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน รวมถึงการกำหนดและการบริหารจัดการด้านงบประมาณในการป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(๒) มาตรการในการป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในโรงเรียน สถานศึกษา และชุมชน ตลอดจนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดหางานและการพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งการฟื้นฟูสภาพทางสังคม เพื่อให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพกลับคืนสู่สังคมได้ รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนและผู้ประกอบธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว

(๓) การประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดให้สามารถดำรงชีวิตในสังคม การประกอบอาชีพ การศึกษา และการสงเคราะห์อื่น ๆ

(๔) ยุทธศาสตร์และแนวทางในการประสานความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ หรือองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อปรามปรามการลักลอบผลิตและค้ายาเสพติด รวมทั้งประสานงาน การข่าวเพื่อสกัดกั้นและปรามปรามจับกุมขบวนการและเครือข่ายการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ

(๕) การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัย และพัฒนาด้านวิชาการเกี่ยวกับยาเสพติด มาตรการป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด และส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนและเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา

(๖) การติดตามและประเมินผลการป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เมื่อมีการประกาศใช้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดแล้ว หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของตนให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติดังกล่าว

นโยบายและแผนระดับชาติตามวรรคหนึ่ง เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้มีผลใช้บังคับ

ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. ดำเนินการทบทวนนโยบายและแผนระดับชาติ ทุกห้าปี และในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน หรือความจำเป็นอื่นเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้ดำเนินการ ปรับปรุงและแก้ไขนโยบายและแผนระดับชาติดังกล่าวและเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

หมวด ๒

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

มาตรา ๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด” เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ส.” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวง แรงงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวง สาธารณสุข ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการ ออย. และปลัดกรุงเทพมหานครเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินสามคน

ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. แต่งตั้งข้าราชการในสำนักงาน ป.ป.ส. จำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๕ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๓ รวมทั้งดำเนินการตามนโยบายและแผนระดับชาติดังกล่าว แล้วรายงานผลการดำเนินการให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๒) ติดตาม ดูแล ประสาน สนับสนุน และเร่งรัดการดำเนินการของคณะกรรมการ ที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อให้มีการดำเนินการสอดคล้องกับนโยบายและแผน ระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(๓) ให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน และคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

(๔) ให้ความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการระบุชื่อยาเสพติดให้โทษว่ายาเสพติดให้โทษชื่อใดอยู่ในประเภทใดและการเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อ หรือประเภทยาเสพติดให้โทษดังกล่าวตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง

(๖)

(๕) กำหนดเขตพื้นที่เพื่อทดลองเพาะปลูก ผลิตและทดสอบ หรือเสพ หรือครอบครองยาเสพติดตามมาตรา ๕๔

(๖) กำหนดมาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาคาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการและกำหนดให้สถานที่ซึ่งใช้ในการประกอบธุรกิจใด ๆ เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการดังกล่าวตามมาตรา ๕๕

(๗) วางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินการของกองทุนป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดตามมาตรา ๘๕

(๘) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการหรืองาน แผนงาน หรือโครงการของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจในการปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายนี้

(๙) ควบคุม เร่งรัด และประสานงานในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจในการสืบสวน สอบสวน ปราบปราม และการบังคับโทษตามประมวลกฎหมายนี้

(๑๐) กำหนดสถานะของพื้นที่หรือกลุ่มพื้นที่ในแต่ละปี หรือพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนและกำหนดผู้รับผิดชอบในพื้นที่ดังกล่าวเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พร้อมทั้งกำหนดให้มีกลไก โครงสร้าง และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมกับสถานะของปัญหาและให้หน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนตามที่ร้องขอ

(๑๑) กำกับและติดตามการใช้งบประมาณของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(๑๒) วางโครงการและดำเนินการ ตลอดจนสั่งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

(๑๓) สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(๑๔) ประสานงานและกำกับเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

(๑๕) พิจารณาอนุมัติหรือมอบหมายให้คณะอนุกรรมการพิจารณาอนุมัติการแต่งตั้งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เพื่อปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายนี้

(๑๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส.

มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๖
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะเหตุบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่
หรือความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด
ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๗) ถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะ ใบอนุญาตประกอบ
วิชาชีพเวชกรรม หรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพอื่น

มาตรา ๘ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ
ให้แต่งตั้งผู้อื่นดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน
จะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่ง
เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

ในระหว่างที่ยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง
ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

มาตรา ๙ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่า
กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจ
ปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่ง
ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง
เป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการ ป.ป.ส. มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณา
หรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมายก็ได้

การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำความในมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๓

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

มาตรา ๑๑ ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ป.ป.ส.” มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินงานในฐานะหน่วยงานปฏิบัติของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนด

(๒) พิจารณาให้คำแนะนำและประสานงานกับราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ เพื่อจัดทำแผนงานและโครงการด้านการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศ

(๓) ประสานนโยบาย แผน งบประมาณ และการปฏิบัติงานด้านการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

(๔) ประสาน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ส.

(๕) เป็นหน่วยงานกลางของประเทศในการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์สภาพปัญหาและมาตรการด้านการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด และสนับสนุนข้อมูลข่าวสารวิชาการ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับยาเสพติด

(๖) ประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการตามประมวลกฎหมายนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส. และสำนักงาน ป.ป.ส.

(๗) ประสานความร่วมมือกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ ในด้านการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(๘) ออกระเบียบเพื่อให้มีการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายนี้

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงาน ป.ป.ส. หรือตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมาย

มาตรา ๑๒ ให้มีเลขาธิการ ป.ป.ส. มีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงาน ป.ป.ส. และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงาน ป.ป.ส. โดยมีรองเลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นผู้ช่วยปฏิบัติราชการ

มาตรา ๑๓ เพื่อประโยชน์ในการประสานงานให้เกิดการบูรณาการการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เลขาธิการ ป.ป.ส. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. จะเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการให้ความดีความชอบหรือโยกย้ายหรือลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือซึ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตลอดจนขอให้หน่วยงานของรัฐเจ้าสังกัดเร่งรัดการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้ความคุ้มครองแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติงานด้านยาเสพติด

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้โยกย้าย ให้ความดีความชอบ หรือลงโทษทางวินัย ให้แจ้งต้นสังกัดเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว

ลักษณะ ๓

การควบคุมยาเสพติด

หมวด ๑

บทบัญญัติทั่วไป

มาตรา ๑๔ ในลักษณะนี้

“ตำรับยาเสพติดให้โทษ” หมายความว่า สูตรซึ่งระบุส่วนประกอบและปริมาณของสิ่งปรุงที่มียาเสพติดให้โทษรวมอยู่ด้วย

“ตำรับวัตถุดิบ” หมายความว่า สูตรซึ่งระบุส่วนประกอบและปริมาณของสิ่งปรุงที่มีวัตถุดิบรวมอยู่ด้วย

“วัตถุดิบ” หมายความว่า สิ่งปรุงไม่ว่าจะมีรูปลักษณะใดที่มีวัตถุดิบรวมอยู่ด้วย ทั้งนี้ รวมทั้งวัตถุดิบที่มีลักษณะเป็นวัตถุสำเร็จรูปทางเภสัชกรรม ซึ่งพร้อมที่จะนำไปใช้แก่คนหรือสัตว์ได้

“วัตถุดิบยกเว้น” หมายความว่า วัตถุดิบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดให้ได้รับการยกเว้นจากมาตรการควบคุมบางประการสำหรับวัตถุดิบที่มีอยู่ในวัตถุดิบนั้น

“ฉลาก” หมายความว่า รูป รอยประดิษฐ์ เครื่องหมาย หรือข้อความใด ๆ ซึ่งแสดงไว้ที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุยาเสพติด

“ผู้รับอนุญาต” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตตามบทบัญญัติในลักษณะนี้

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า เลขานุการ อัย. หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขานุการ อัย.

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ

มาตรา ๑๕ บทบัญญัติในหมวด ๔ การอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ และวัตถุดิบ และหมวด ๕ การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ และการขึ้นทะเบียนตำรับวัตถุดิบ ไม่ใช่บังคับแก่สำนักงาน อัย.

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่สำนักงาน อัย. ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุดิบและได้รับยกเว้นตามมาตรา ๑๕ โดยไม่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามประมวลกฎหมายนี้ ให้สำนักงาน อัย. รายงานการรับ การจ่าย และการเก็บรักษาซึ่งยาเสพติดให้โทษและวัตถุดิบดังกล่าว และวิธีการปฏิบัติอย่างอื่นที่เกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดทราบ

ทุกหกเดือนของปีปฏิทิน แล้วให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดเสนอรายงานพร้อมกับให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเพื่อสั่งการต่อไป

มาตรา ๑๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจออกกฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ได้ให้บริการ รวมทั้งกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตรา ตามบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้หรือยกเว้นค่าธรรมเนียม กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขหรือเลขาธิการ อัย. มีอำนาจ มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในความรับผิดชอบของตน หรือผู้เชี่ยวชาญ องค์กรผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งได้รับการขึ้นบัญชีโดยสำนักงาน อัย. ปฏิบัติงานต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาอนุญาตยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ได้ ตามความเหมาะสม

การขึ้นบัญชีผู้เชี่ยวชาญ องค์กรผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยสำนักงาน อัย. ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

มาตรา ๑๙ ค่าธรรมเนียมตาม (๑๗) (๑๘) (๑๙) (๒๐) และ (๒๑) ในอัตรา ค่าธรรมเนียมท้ายประมวลกฎหมายนี้ ให้ตกเป็นของสำนักงาน อัย. เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ หรือเป็นค่าตอบแทนแก่ผู้ปฏิบัติงาน ตามมาตรา ๑๘ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๒๐ การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงินตามมาตรา ๑๙ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๒๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดมาตรฐานว่าด้วยปริมาณ ส่วนประกอบ คุณภาพ ความบริสุทธิ์ หรือลักษณะอื่นของยาเสพติดให้โทษ ตลอดจนการบรรจุและการเก็บรักษา ยาเสพติดให้โทษ

(๒) กำหนดจำนวนและจำนวนเพิ่มเติมซึ่งยาเสพติดให้โทษที่จะต้องใช้ ในทางการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์ที่ราชอาณาจักรประจำปี

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดปริมาณยาเสพติดให้โทษที่ผู้อนุญาต จะอนุญาตให้ผลิต นำเข้า จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองได้

(๔) ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษที่ต้องมีคำเตือนหรือข้อควรระวัง และข้อความของคำเตือนหรือข้อควรระวังเป็นตัวอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายให้ผู้ชำระมัดระวัง ตามความจำเป็นเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้

(๕) กำหนดสถานที่แห่งใดในราชอาณาจักรให้เป็นด่านตรวจสอบยาเสพติด ให้โทษที่นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน

(๖) กำหนดการอื่นเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติตามลักษณะนี้

มาตรา ๒๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะ ของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ว่าวัตถุออกฤทธิ์ใดอยู่ในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔

(๒) กำหนดมาตรฐานว่าด้วยปริมาณ ส่วนประกอบ คุณภาพ ความบริสุทธิ์ หรือลักษณะอื่นของวัตถุออกฤทธิ์ ตลอดจนการบรรจุและการเก็บรักษาวัตถุออกฤทธิ์ตาม (๑)

(๓) เพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทวัตถุออกฤทธิ์ตาม (๑)

(๔) ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ที่ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่าน

(๕) ระบุชื่อวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ซึ่งอนุญาตให้ผลิตเพื่อส่งออกหรือส่งออกได้

(๖) ระบุวัตถุตำรับให้เป็นวัตถุตำรับยกเว้นและเพิกถอนวัตถุตำรับยกเว้น

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดปริมาณวัตถุออกฤทธิ์ที่ผู้อนุญาต จะอนุญาตให้ผลิต นำเข้า จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง

(๘) ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องมีคำเตือนหรือข้อควรระวัง และข้อความ ของคำเตือนหรือข้อควรระวังเป็นตัวอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายให้ผู้ใช้ระมัดระวังตามความจำเป็น เพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้

(๙) กำหนดปริมาณวัตถุออกฤทธิ์ที่ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพ ทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม หรือผู้ประกอบ วิชาชีพทางการแพทย์หรือสาธารณสุขอื่น มีไว้ในครอบครองได้ตามมาตรา ๓๑

(๑๐) ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๓๒ (๔)

(๑๑) ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ที่ประเทศหนึ่งประเทศใดห้ามนำเข้าตามมาตรา ๔๓

(๑๒) กำหนดสถานที่แห่งใดในราชอาณาจักรให้เป็นด่านตรวจสอบวัตถุออกฤทธิ์ ที่นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน

(๑๓) กำหนดการอื่นเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติตามลักษณะนี้

มาตรา ๒๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงอุตสาหกรรมโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนด เกี่ยวกับสารระเหย ดังนี้

(๑) ระบุชื่อ ประเภท ชนิด หรือขนาดบรรจุของสารเคมี หรือผลิตภัณฑ์ ที่เป็นสารระเหย เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เห็นว่าอาจนำไปใช้หรือได้นำไปใช้เพื่อบำบัดความต้องการของร่างกายหรือจิตใจ

(๒) เพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อ ประเภท ชนิด หรือขนาดบรรจุของสารเคมี หรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นสารระเหยตาม (๑)

(๓) กำหนดการอื่นเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติตามลักษณะนี้

หมวด ๒

คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

มาตรา ๒๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงกลาโหม เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ อธิบดีกรมสุขภาพจิต อธิบดีกรมอนามัย เลขาธิการ ป.ป.ส. นายกแพทย์สภา และนายกสภาเภสัชกรรม เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแต่งตั้งจำนวนสิบคนจากผู้ซึ่งมีความรู้และความเชี่ยวชาญ ในด้านวิสัญญีแพทย์ จิตแพทย์ อายุรแพทย์ เภสัชศาสตร์ หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ ต่อการดำเนินการของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด ในจำนวนนี้ ให้แต่งตั้งจากภาคเอกชน ไม่น้อยกว่าสามคน

ให้เลขาธิการ อัย. เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการ อัย. แต่งตั้งข้าราชการในสำนักงาน อัย. จำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๕ ให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดมาตรการการควบคุมยาเสพติด

(๒) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม แล้วแต่กรณี ในการระบุชื่อ หรือประเภทยาเสพติด รวมทั้งการเพิกถอนหรือการเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทยาเสพติด

(๓) ให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม หรือผู้อนุญาต แล้วแต่กรณี ในการปฏิบัติการตามลักษณะนี้

(๔) ให้ความเห็นต่อกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมาย ในการทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๔

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่ และอำนาจของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด หรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข มอบหมาย

มาตรา ๒๖ ให้นำความในมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดโดยอนุโลม

มาตรา ๒๗ คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมอบหมายก็ได้ การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำความในมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๓

ประเภทของยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

มาตรา ๒๘ ยาเสพติดให้โทษแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ

(๑) ประเภท ๑ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin)

(๒) ประเภท ๒ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคคาอีน (Cocaine) โคเดอีน (Codeine) หรือฝิ่นยา (Medicinal Opium)

(๓) ประเภท ๓ ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ผสมอยู่ด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดประกาศกำหนด

(๔) ประเภท ๔ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เช่น อาเซติก แอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride)

(๕) ประเภท ๕ ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท ๑ ถึงประเภท ๔ เช่น พืชฝิ่น

การระบุชื่อยาเสพติดให้โทษว่ายาเสพติดให้โทษชื่อใดอยู่ในประเภทใดตามวรรคหนึ่ง

(๑) (๒) (๔) และ (๕) และการเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทยาเสพติดให้โทษดังกล่าวให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ประกาศกำหนด

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า “ฝิ่นยา (Medicinal Opium)” หมายความว่า ฝิ่นที่ได้ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งโดยมีความมุ่งหมายเพื่อใช้ในทางยา

มาตรา ๒๙ วัตถุออกฤทธิ์แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ

(๑) ประเภท ๑ วัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่ใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิดสูง

(๒) ประเภท ๒ วัตถุออกฤทธิ์ที่ใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิดสูง

(๓) ประเภท ๓ วัตถุออกฤทธิ์ที่ใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิด

(๔) ประเภท ๔ วัตถุออกฤทธิ์ที่ใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิดน้อยกว่าประเภท ๓

ทั้งนี้ การระบุชื่อวัตถุออกฤทธิ์ว่าวัตถุออกฤทธิ์ชื่อใดอยู่ในประเภทใด และการเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดประกาศกำหนด

(๑๔)

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่ว่าวัดอุปัชฌาย์มีวัดอุปัชฌาย์ในประเภทหนึ่งประเภทใด
ปรุณงสมอยู่ ให้ถือว่าเป็นวัดอุปัชฌาย์ในประเภทนั้นด้วย

ในกรณีที่วัดอุปัชฌาย์มีวัดอุปัชฌาย์อันระบุนอยู่ในประเภทต่างกันสมอยู่
ให้ถือว่าเป็นวัดอุปัชฌาย์ในประเภทที่มีการควบคุมเข้มงวดกว่าในประเภทที่สมอยู่นั้น

หมวด ๔

การอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัดอุปัชฌาย์

ส่วนที่ ๑

ยาเสพติดให้โทษและวัดอุปัชฌาย์ซึ่งไม่ต้องขออนุญาต

มาตรา ๓๑ การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด
ให้โทษหรือวัดอุปัชฌาย์ เพื่อประโยชน์แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบการวิชาชีพทันตกรรม
ผู้ประกอบการวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ผู้ประกอบการวิชาชีพเภสัชกรรม หรือผู้ประกอบการวิชาชีพ
ทางการแพทย์หรือสาธารณสุขอื่น หรือเพื่อประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐหรือสภาวิชาชีพ
ไม่ต้องขออนุญาต ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดประกาศกำหนด

มาตรา ๓๒ การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัดอุปัชฌาย์
ในกรณีดังต่อไปนี้ ไม่ต้องขออนุญาต

(๑) การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือวัดอุปัชฌาย์ในประเภท ๒
ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไว้ในครอบครองไม่เกินปริมาณเท่าที่จำเป็นสำหรับใช้รักษาโรคเฉพาะตัว
ตามคำสั่งของผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบการวิชาชีพทันตกรรมซึ่งเป็นผู้ให้การรักษา
หรือผู้ประกอบการวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่งสำหรับใช้ในการบำบัดหรือป้องกันโรคสำหรับสัตว์
ที่ให้การรักษานั้น

(๒) การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือวัดอุปัชฌาย์ในประเภท ๒
ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไว้ในครอบครองในปริมาณเท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาล
หรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน ในยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศซึ่งไม่ได้
จดทะเบียนในราชอาณาจักร โดยให้ได้รับการยกเว้นจากมาตรการควบคุมสำหรับการนำเข้า ส่งออก
หรือนำผ่าน ทั้งนี้ ผู้ควบคุมยานพาหนะดังกล่าวต้องจัดให้มีการป้องกันตามสมควรเพื่อมิให้ยาเสพติด
ให้โทษหรือวัดอุปัชฌาย์สูญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบ

(๓) การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัดอุปัชฌาย์สำหรับกิจการ
ของผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัดอุปัชฌาย์
ประเภทนั้น ๆ

(๑๕)

(๔) การมีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ตามหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือสภาวิชาชีพ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

(๕) การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ไว้ในครอบครองไม่เกินปริมาณที่จำเป็น สำหรับใช้รักษาโรคเฉพาะตัว ตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์ แผนไทยสาขาเวชกรรมไทย หรือผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ซึ่งเป็นผู้ให้การรักษา

ส่วนที่ ๒

การอนุญาตโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

มาตรา ๓๓ ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนเพื่อประโยชน์ของทางราชการในการป้องกัน และปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือความร่วมมือระหว่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจอนุญาตให้ผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๔ หรือประเภท ๕ ได้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมีอำนาจอนุญาตให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด ให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๔ หรือประเภท ๕ เพื่อการศึกษาวิจัย ประโยชน์ในทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์ หรืออุตสาหกรรม

การขออนุญาต คุณสมบัติของผู้ขออนุญาต การออกใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต และการแก้ไขรายการในใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๓

การอนุญาตโดยผู้อนุญาต

มาตรา ๓๔ ผู้อนุญาตมีอำนาจอนุญาต ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๒

(๒) ให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓

(๓) ให้ผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๔ หรือประเภท ๕ ในปริมาณเล็กน้อยที่นำไปใช้เป็นสารมาตรฐานในการตรวจวิเคราะห์

(๔) ให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่าน ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์

การขออนุญาต คุณสมบัติของผู้ขออนุญาต การออกใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และการแก้ไขรายการในใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

ผู้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่งผู้ใดประกอบกิจการภายหลังที่ใบอนุญาตสิ้นอายุแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาต เว้นแต่จะได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ โดยแสดงเหตุที่ไม่สามารถยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตภายในกำหนด และผู้อนุญาตเห็นสมควรให้ต่ออายุใบอนุญาตได้

มาตรา ๓๕ การนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ของผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ นอกจากจะต้องได้รับใบอนุญาต ตามมาตราดังกล่าวแล้ว ในการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ของผู้รับอนุญาตในแต่ละครั้งต้องได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวจากผู้อนุญาตทุกครั้งที่จะนำเข้า หรือส่งออกอีกด้วย ทั้งนี้ การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๖ ผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่าน ซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ และผู้รับอนุญาตเฉพาะคราว นำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา ๓๕ ต้องจัดเก็บรักษา ดำเนินการขออนุญาตและจัดให้มีการควบคุมดูแล การโฆษณายาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ จัดให้มีการทำบัญชีและเสนอรายงานเกี่ยวกับการดำเนิน กิจการตามที่ได้รับอนุญาต หรือดำเนินการอื่นเพื่อประโยชน์ในการควบคุมกำกับดูแลยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุออกฤทธิ์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข กำหนดในกฎกระทรวง

การขออนุญาตโฆษณายาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามวรรคหนึ่ง ของผู้รับอนุญาต การออกใบอนุญาต และเงื่อนไขในการโฆษณาตามใบอนุญาต ให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดกำหนดโดยประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๗ ใบอนุญาตตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ และใบอนุญาตเฉพาะคราว เพื่อการนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา ๓๕ ให้คุ้มกันถึงลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาต ซึ่งได้กระทำไปตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้รับอนุญาต

ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการกระทำของลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาต ที่ได้กระทำไปตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นการกระทำของผู้รับอนุญาตด้วย

มาตรา ๓๘ ผู้อนุญาตอาจอนุญาตให้ผู้ป่วยซึ่งเดินทางระหว่างประเทศนำยาเสพติด ให้โทษซึ่งต้องใช้รักษาโรคเฉพาะตัวตามคำสั่งของแพทย์ติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักร พร้อมใบอนุญาตด้วย ทั้งนี้ การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

การนำวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ติดตัวเข้ามา ในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรไม่เกินปริมาณที่จำเป็นต้องใช้รักษาโรคเฉพาะตัวภายในสามสิบวัน โดยมีหนังสือรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม หรือผู้ประกอบ วิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ไม่ต้องขออนุญาต กรณีการนำติดตัวเพื่อใช้รักษาโรคเกินกว่า

สามสิบวันต้องได้รับใบอนุญาต ทั้งนี้ การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง การนำยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ไม่เป็นความผิดฐานนำเข้าหรือส่งออกยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๓๙ ให้ผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๓ หรือผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่าย ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ต้องจัดให้มีเภสัชกรอยู่ประจำควบคุมกิจการตลอดเวลาทำการซึ่งระบุไว้ในใบอนุญาต พร้อมทั้งต้องดูแลให้เภสัชกรได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้ครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง ผู้อนุญาตอาจเรียกมาตักเตือน หรือสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต ตามสมควรแก่กรณี

มาตรา ๔๐ ในการนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท ห้ามผู้ใดเปลี่ยนแปลง การส่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังจุดหมายอื่นที่มีระบุในใบอนุญาตส่งออกที่ส่งมาพร้อมกับวัตถุออกฤทธิ์ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศผู้ออกใบอนุญาตนั้น และเลขาคีการ อย. ให้ความเห็นชอบด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ไม้อาจส่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังจุดหมายที่กำหนดตามวรรคหนึ่งได้ ให้ผู้รับอนุญาตส่งวัตถุออกฤทธิ์กลับคืนไปยังประเทศที่ส่งออกภายในกำหนดเวลาสามสิบวัน นับแต่วันที่วัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักร หากผู้รับอนุญาตไม่ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในเวลาที่กำหนด ให้วัตถุออกฤทธิ์นั้นตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข และให้กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามระเบียบที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

มาตรา ๔๑ ในระหว่างที่มีการนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ การแปรรูปหรือแปรสภาพวัตถุออกฤทธิ์ให้เป็นอย่างอื่น หรือเปลี่ยนหีบห่อที่บรรจุวัตถุออกฤทธิ์ ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาคีการ อย.

มาตรา ๔๒ ในการนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท การส่งวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวไปยังบุคคลอื่นหรือสถานที่อื่นนอกเหนือไปจากบุคคลหรือสถานที่ที่ระบุในใบอนุญาตเฉพาะคราว เพื่อนำเข้า สามารถกระทำได้ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น โดยได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาคีการ อย.

มาตรา ๔๓ เมื่อกระทรวงสาธารณสุขได้รับแจ้งการห้ามนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภทหนึ่งประเภทใดที่ต่างประเทศได้แจ้งผ่านเลขาคีการสหประชาชาติระบุห้ามนำเข้า ไปยังประเทศใด ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดการห้ามนำเข้าประเทศนั้น

ห้ามผู้ใดส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังประเทศที่ระบุห้ามนำเข้าตามวรรคหนึ่ง
เว้นแต่ได้รับอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากประเทศนั้นและใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากเลขาธิการ อย.
การขอรับใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวและการออกใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราว
ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนด
ในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๔ ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตเลิกกิจการ หรือในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตาย
ให้ผู้รับอนุญาต ทายาท ผู้จัดการมรดกของผู้ตาย หรือผู้ครอบครองยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์
ของผู้ตาย แล้วแต่กรณี ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ผู้อนุญาตประกาศในราชกิจจานุเบกษา มิฉะนั้น
ให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่เหลืออยู่ตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข และให้กระทรวง
สาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามระเบียบ
ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

มาตรา ๔๕ ผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับ
วัตถุออกฤทธิ์ซึ่งได้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายนี้แล้ว ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตาม
กฎหมายว่าด้วยยา

ส่วนที่ ๔

การพักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๔๖ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหมวดนี้ หรือกฎกระทรวงหรือประกาศ
ที่ออกตามหมวดนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด หรือผู้อนุญาต แล้วแต่กรณี พิจารณาตัดเงื่อนไข
สั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต ตามสมควรแก่กรณี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๗ ผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตใด ๆ ในระหว่างถูกสั่งพักใช้
ใบอนุญาตอีกไม่ได้

ผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตใด ๆ ตามหมวดนี้อีกไม่ได้
จนกว่าจะพ้นสามปีนับแต่วันที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต

ในกรณีที่นิติบุคคลถูกเพิกถอนใบอนุญาต ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับ
กับกรรมการ ผู้จัดการ และผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๕

การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ และการขึ้นทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์

มาตรา ๔๘ ผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ตามมาตรา ๓๔ (๒) หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ตามมาตรา ๓๔ (๔) จะผลิตหรือนำเข้าซึ่งตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าว ประชุมสมอยู่ ต้องขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์นั้นต่อผู้อนุญาตก่อน และเมื่อได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์แล้วจึงจะผลิตหรือนำเข้าซึ่งตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์นั้นได้

การขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การออกใบสำคัญ การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การต่ออายุใบสำคัญการขึ้นทะเบียน ตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การออกใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การแจ้งรายการในการยื่นคำขอ และการขอแก้ไขรายการ ที่ได้รับอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข กำหนดในกฎกระทรวง

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าซึ่งตำรับยาเสพติด ให้โทษในประเภท ๓ หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ที่ได้รับอนุญาตให้ผลิต หรือนำเข้าตัวอย่างของตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ ที่จะขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การขออนุญาตและการอนุญาตให้ผลิตหรือนำเข้าตัวอย่างของ ตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๙ ผู้อนุญาตโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด อาจไม่รับขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) การขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่เป็นไปตามมาตรา ๔๘
- (๒) ตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอขึ้นทะเบียนไม่เป็นที่เชื่อถือในสรรพคุณหรืออาจไม่ปลอดภัยแก่ผู้ใช้
- (๓) ตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอขึ้นทะเบียนใช้ชื่อในทำนอง โอ้อวด ไม่สุภาพ หรืออาจทำให้เข้าใจผิดจากความจริง
- (๔) ตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นตำรับ ยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนตามมาตรา ๕๐
- (๕) ตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นยาเสพติด ให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอมตามมาตรา ๕๑

มาตรา ๕๐ เมื่อคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดเห็นว่าทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ที่ได้ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนไว้แล้ว ต่อมาปรากฏว่าไม่มีสรรพคุณตามที่ขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไว้ หรืออาจไม่ปลอดภัยแก่ผู้ใช้ หรือมีเหตุผลอันไม่สมควรที่จะอนุญาตให้ต่อไป ให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ นั้นได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๖

ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม ผิดมาตรฐาน หรือเสื่อมคุณภาพ

มาตรา ๕๑ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ปลอม

ยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ หรือสิ่งต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม

(๑) สิ่งที่ทำเทียมยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เพื่อแสดงว่าเป็นยาเสพติดให้โทษแท้หรือวัตถุออกฤทธิ์แท้

(๒) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่แสดงชื่อว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์อื่น หรือแสดงวัน เดือน ปี ที่ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สิ้นอายุแล้วว่ายังไม่สิ้นอายุ

(๓) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่แสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือที่ตั้งของสถานที่ผลิต ซึ่งมีใช้ความจริง

(๔) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ผลิตขึ้นไม่ถูกต้องตามมาตรฐานถึงขนาดสารออกฤทธิ์ขาดหรือเกินกว่าร้อยละสิบของปริมาณที่กำหนดไว้จากเกณฑ์ต่ำสุดหรือสูงสุดตามที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา ๒๑ (๑) หรือมาตรา ๒๒ (๒) หรือตามที่กำหนดไว้ในตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับหรือที่ผู้อนุญาตได้อนุญาตให้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกไว้

มาตรา ๕๒ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ผิดมาตรฐาน

ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐาน

(๑) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ผลิตขึ้นไม่ถูกต้องตามมาตรฐานโดยสารออกฤทธิ์ขาดหรือเกินจากเกณฑ์ต่ำสุดหรือสูงสุด ตามที่กำหนดไว้ในประกาศ

ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา ๒๑ (๑) หรือมาตรา ๒๒ (๒) หรือตามคำรับของคำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขึ้นทะเบียนไว้ตามมาตรา ๔๘ แต่ไม่ถึงขนาดดังกล่าวในมาตรา ๕๑ (๔)

(๒) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ผลิตขึ้นโดยมีความบริสุทธิ์หรือลักษณะอื่นซึ่งมีความสำคัญต่อคุณภาพของยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ผิดไปจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา ๒๑ (๑) หรือมาตรา ๒๒ (๒) หรือตามคำรับของคำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขึ้นทะเบียนไว้

มาตรา ๕๓ ห้ามผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ เสื่อมคุณภาพ ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เสื่อมคุณภาพ

(๑) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่สิ้นอายุตามที่แสดงไว้ในฉลากซึ่งขึ้นทะเบียนคำรับยาเสพติดให้โทษหรือคำรับวัตถุออกฤทธิ์ไว้

(๒) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่แปรสภาพจนมีลักษณะเช่นเดียวกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอมตามมาตรา ๕๑ (๔) หรือยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐานตามมาตรา ๕๒

หมวด ๗

มาตรการควบคุมพิเศษ

มาตรา ๕๔ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย การลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด และการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด จะกำหนดเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด เพื่อกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ก็ได้

(๑) ทดลองเพาะปลูกพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์หรืออาจให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์

(๒) ผลิตและทดสอบเกี่ยวกับยาเสพติด

(๓) เสพหรือครอบครองยาเสพติดตามประเภทและปริมาณที่กำหนด

การกำหนดพื้นที่และการกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการควบคุมและตรวจสอบการกระทำดังกล่าวด้วย ให้การกระทำการในเขตพื้นที่ที่กำหนดในวรรคหนึ่งซึ่งอยู่ภายใต้มาตรการควบคุมและตรวจสอบไม่เป็นความผิด

มาตรา ๕๕ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. มีอำนาจออกประกาศกำหนดมาตรการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดหรือการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ และประกาศกำหนดให้สถานที่ซึ่งใช้ในการประกอบธุรกิจใด ๆ เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการดังกล่าว ทั้งนี้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕๖ ในกรณีที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. พบว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในสถานประกอบการตามมาตรา ๕๕ หรือพบว่ามีกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในสถานประกอบการตามมาตรา ๕๕ หากเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการดังกล่าว ไม่สามารถชี้แจงหรือพิสูจน์ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เชื่อได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร แก่กรณีแล้ว ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. มีอำนาจสั่งให้ดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอีก หรือให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. มีอำนาจสั่งปิดสถานประกอบการ แห่งนั้นชั่วคราว หรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการสำหรับการประกอบธุรกิจนั้น แล้วแต่กรณี เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. มีอำนาจดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ การสั่งปิดชั่วคราว หรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการต้องไม่เกินครั้งละสามสิบวันนับแต่วันที่เจ้าของหรือผู้ดำเนิน กิจการสถานประกอบการนั้นทราบคำสั่ง

ในกรณีที่สถานประกอบการซึ่งถูกสั่งปิดชั่วคราวหรือถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต ประกอบการตามวรรคหนึ่งเป็นสถานประกอบการซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมการประกอบการ ตามกฎหมายอื่น ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. แจ้งให้หน่วยงานซึ่งควบคุมการประกอบการนั้นทราบ และให้หน่วยงานดังกล่าวถือปฏิบัติตามนั้น

การสั่งปิดชั่วคราวหรือการสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ และการแจ้งให้เจ้าของ หรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการทราบตามวรรคหนึ่ง และการแจ้งให้หน่วยงานทราบ ตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขอาจประกาศกำหนดยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๕ ที่ให้เสพเพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพ การแพทย์แผนไทยสาขาเวชกรรมไทย หรือผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือเสพเพื่อการศึกษาวิจัย

มาตรา ๕๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขอาจประกาศกำหนดให้วัตถุตำรับใด ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นวัตถุตำรับยกเว้นได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

(๑) มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ อย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่างปรุงผสมอยู่

(๒) มีลักษณะที่ไม่อาจก่อให้เกิดการใช้ที่ผิดทาง

(๓) ไม่สามารถจะแยกสกัดเอาวัตถุออกฤทธิ์ที่มีอยู่ในวัตถุตำรับนั้นกลับมาใช้

ในปริมาณที่จะทำให้เกิดการใช้ที่ผิดทาง และ

(๔) ไม่ก่อให้เกิดอันตรายทางด้านสุขภาพและสังคมได้

วัตถุตำรับยกเว้นที่ประกาศตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข อาจประกาศเพิกถอนได้เมื่อปรากฏว่าวัตถุตำรับนั้นไม่ตรงลักษณะที่กำหนดไว้

มาตรา ๕๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. อาจประกาศให้ท้องที่ใดเสียใบกระท่อมได้โดยไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายนี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๐ ในการนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๔ และประเภท ๕ ต้องมีใบอนุญาตของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศที่ส่งออกนั้นมาพร้อมกับยาเสพติดให้โทษ แสดงใบอนุญาตดังกล่าวต่อพนักงานศุลกากร ยินยอมให้พนักงานศุลกากรเก็บรักษาหรือควบคุมยาเสพติดให้โทษ และนำยาเสพติดให้โทษที่นำผ่านมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ด่านตรวจสอบยาเสพติดให้โทษที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา ๒๑ (๕) เพื่อทำการตรวจสอบตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

ให้พนักงานศุลกากรเก็บรักษาหรือควบคุมยาเสพติดให้โทษตามวรรคหนึ่งไว้ในที่สมควร จนกว่าผู้ซึ่งนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษจะนำยาเสพติดให้โทษดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักร

ในกรณีที่ผู้ซึ่งนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษตามวรรคหนึ่งไม่นำยาเสพติดให้โทษดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันนำเข้า ให้พนักงานศุลกากรรายงานให้เลขาธิการ อย. ทราบ เลขาธิการ อย. มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ซึ่งนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษนำยาเสพติดให้โทษดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ออกคำสั่ง ถ้าผู้ได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตาม ให้ยาเสพติดให้โทษดังกล่าวตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข

มาตรา ๖๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดตามภาคนี้ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในสถานที่ทำการของผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออก สถานที่ผลิต สถานที่จำหน่าย สถานที่เก็บยาเสพติด หรือสถานที่ที่ต้องได้รับอนุญาตตามภาคนี้ ในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามภาคนี้

(๒) ยึดหรืออายัดยาเสพติดที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามภาคนี้

(๓) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณา

พนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ตำแหน่งใด ระดับใด หรือชั้นยศใด จะมีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคลใดก่อนดำเนินการ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

มาตรา ๖๒ ในการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖๑ (๑) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจนำยาเสพติดจากสถานที่นั้นในปริมาณพอสมควรไปเพื่อเป็นตัวอย่างในการตรวจสอบหรือวิเคราะห์ และหากปรากฏว่ายาเสพติดใดเป็นยาเสพติดที่ไม่ปลอดภัย

หรืออาจเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ ให้ประกาศผลการตรวจสอบหรือวิเคราะห์คุณภาพของยาเสพติด ที่นำไปตรวจสอบหรือวิเคราะห์นั้นให้ประชาชนทราบตามวิธีการที่เห็นสมควร โดยได้รับความเห็นชอบ จากเลขาธิการ อย.

เพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองความปลอดภัยของผู้ใช้ยาเสพติด ในกรณีที่ปรากฏต่อ พนักงานเจ้าหน้าที่อันเชื่อได้ว่ายาเสพติดใดเป็นยาเสพติดที่ไม่ปลอดภัยหรืออาจเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยึดหรืออายัดยาเสพติดดังกล่าวไว้ หรือสั่งให้ผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติด เรียกเก็บยาเสพติดดังกล่าวกลับคืนมาภายในระยะเวลาที่พนักงาน เจ้าหน้าที่กำหนด และอาจสั่งทำลายยาเสพติดดังกล่าวเสียได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ลักษณะ ๔

การตรวจสอบทรัพย์สิน

หมวด ๑

คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

มาตรา ๖๓ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน” ประกอบด้วย อัยการสูงสุดหรือรองอัยการสูงสุดซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมายเป็นประธาน กรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมบังคับคดี อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมสรรพากร และผู้ว่าการธนาคาร แห่งประเทศไทย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ส. แต่งตั้งจำนวนสองคนจากบุคคลซึ่งมีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน

ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นกรรมการและเลขานุการ และคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินจะแต่งตั้งข้าราชการคนใดคนหนึ่งในสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

มาตรา ๖๔ ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเกี่ยวกับการออกกฎหมายกระทรวง ตามมาตรา ๗๑ มาตรา ๗๒ มาตรา ๗๓ และมาตรา ๘๑
- (๒) ตรวจสอบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด และมีคำสั่งตามมาตรา ๖๘
- (๓) วินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรง เกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา ๗๒
- (๔) มีมติให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ตามมาตรา ๗๒
- (๕) วางระเบียบเกี่ยวกับการสั่งตรวจสอบทรัพย์สินตามมาตรา ๖๘ ระเบียบเกี่ยวกับ การยุติการตรวจสอบทรัพย์สินและการคืนทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราวตามมาตรา ๗๑

และระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาทรัพย์สิน การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด การนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ และการประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามมาตรา ๗๔

(๖) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติตามที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมอบหมาย

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินอาจมอบหมายให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินตามมาตรา ๖๖ หรือเลขาธิการ ป.ป.ส. ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินตาม (๒) ดำเนินการยึดหรืออายัดตาม (๔) หรือมอบหมายให้คณะกรรมการตาม (๖) ดำเนินการวินิจฉัยทรัพย์สินตาม (๓) แล้วรายงานให้ทราบก็ได้

มาตรา ๖๕ การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่การวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา ๖๔ (๒) (๓) และ (๔) ให้ถือเสียงสองในสามของกรรมการที่มาประชุม กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๖๖ ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินคณะหนึ่งหรือหลายคณะประกอบด้วย อธิบดีอัยการซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมาย เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนกรมที่ดิน ผู้แทนกรมบังคับคดี ผู้แทนกรมศุลกากร ผู้แทนกรมสรรพากร ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคนซึ่งประธานอนุกรรมการแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินจากภาครัฐหรือภาคเอกชนเป็นอนุกรรมการ

ให้ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดีอาชญาเสพติดหรือผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค สำนักงาน ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และประธานอนุกรรมการจะแต่งตั้งข้าราชการคนใดคนหนึ่งในสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๖๕ มาใช้บังคับกับการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินโดยอนุโลม

มาตรา ๖๗ ให้นำความในมาตรา ๖ มาตรา ๗ และมาตรา ๘ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินโดยอนุโลม

หมวด ๒

มาตรการตรวจสอบทรัพย์สิน

มาตรา ๖๘ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินของผู้ต้องหาหรือผู้ต้องหาเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้นั้น

ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เลขานุการ ป.ป.ส. อาจสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหาไปก่อนแล้วรายงานให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินทราบก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสั่งตรวจสอบทรัพย์สิน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖๙ เพื่อประโยชน์ในการสั่งตรวจสอบทรัพย์สินตามมาตรา ๖๘ เมื่อเลขานุการ ป.ป.ส. ได้รับรายงานเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้เลขานุการ ป.ป.ส. ทำความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

หากเห็นว่าเป็นทรัพย์สินที่มีอยู่หรือได้มาไม่เกินกว่าฐานะหรือความสามารถในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต หรือเป็นทรัพย์สินที่บุคคลทั่วไปสามารถมีได้ตามฐานานุกรม หรือตามความจำเป็นในการดำรงชีพ ให้เลขานุการ ป.ป.ส. รายงานให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินทราบด้วย

มาตรา ๗๐ ในการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหา หากมีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดของผู้ต้องหาเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหา โดยได้รับทรัพย์สินนั้นมาโดยเสนาหาหรือรู้อยู่ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีอำนาจสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้นั้นด้วย และในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ให้นำความในมาตรา ๖๘ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๗๑ คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขานุการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี อาจมอบหมายให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินแทนแล้วรายงานให้ทราบก็ได้ ในการดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินให้แจ้งผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สินทราบเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ตรวจสอบ เพื่อพิสูจน์ว่าทรัพย์สินนั้นไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

ในกรณีที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมายดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินแล้วพบว่าดำเนินการตรวจสอบต่อไปจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการ ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมายแจ้งผลการตรวจสอบพร้อมความเห็นต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินเพื่อพิจารณา หากคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินเห็นด้วยกับความเห็นของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมาย คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินอาจสั่งให้ยุติการตรวจสอบทรัพย์สินนั้นก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินสั่งให้ยุติการตรวจสอบทรัพย์สิน หากคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินเห็นสมควรจะสั่งให้คืนทรัพย์สินที่มีการยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราวในระหว่างการตรวจสอบให้แก่เจ้าของทรัพย์สินก็ได้

การตรวจสอบทรัพย์สินและการแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

การยุติการตรวจสอบทรัพย์สินและการคืนทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราวตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๗๒ ในการตรวจสอบทรัพย์สิน ถ้าผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกตรวจสอบไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับโอนทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริต และมีค่าตอบแทน หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องในคดีที่ต้องหาขึ้น ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัด

เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบทรัพย์สิน หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าทรัพย์สินรายใด อาจมีการโอน ยักย้าย ซุกซ่อน หรือเป็นกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นอย่างอื่น ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินรายนั้นไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีการวินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่จะยื่นคำร้องขอผ่อนผันเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยไม่มีประกันหรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ และในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ให้นำความในมาตรา ๖๘ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวแล้ว ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินจัดให้มีการพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งโดยเร็ว และในกรณีที่ผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินสามารถพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งได้ ก็ให้คืนทรัพย์สินให้แก่ผู้นั้น แต่ถ้าไม่สามารถพิสูจน์ได้ ให้ถือว่ามีการยึดหรืออายัดตามวรรคสองเป็นการยึดหรืออายัดตามวรรคหนึ่ง

การยื่นคำร้องขอผ่อนผันตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

เพื่อประโยชน์ตามมาตรา นี้ คำว่า “ทรัพย์สิน” ให้หมายความรวมถึง

(๑) ทรัพย์สินที่เปลี่ยนแปลงสภาพไป สิทธิเรียกร้อง ผลประโยชน์ และดอกผลจากทรัพย์สินดังกล่าว

(๒) หนี้ที่บุคคลภายนอกถึงกำหนดชำระแก่ผู้ต้องหา

(๓) ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหาที่ได้ขาย จำหน่าย โอน หรือยักย้ายไปเสียในระหว่างระยะเวลาสิบปีก่อนมีคำสั่งยึดหรืออายัด และภายหลังนั้น เว้นแต่ผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์จะพิสูจน์ต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินได้ว่า การโอนหรือการกระทำนั้นได้กระทำไปโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน

มาตรา ๗๓ เมื่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินใดแล้ว ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมาย ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินและประเมินราคาทรัพย์สินนั้นโดยเร็วแล้วรายงานให้ทราบ

การยึดหรืออายัดทรัพย์สินและการประเมินราคาทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนด ในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๗๔ การเก็บรักษาทรัพย์สินที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดไว้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้หรือหากเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น เลขาธิการ ป.ป.ส. อาจสั่งให้นำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดหรือไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ แล้วรายงานให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินทราบก็ได้

การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดหรือการนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ถ้าความปรากฏในภายหลังว่าทรัพย์สินที่นำไปใช้ตามวรรคสองมิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คืนทรัพย์สินนั้นพร้อมทั้งชดใช้ค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามจำนวนที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกำหนดโดยใช้จากเงินกองทุนให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ถ้าไม่อาจคืนทรัพย์สินได้ ให้ชดใช้ราคาทรัพย์สินนั้นตามราคาประเมินได้ในวันที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือตามราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี

การประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๗๕ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาและสั่งตรวจสอบทรัพย์สินหรือยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามหมวดนี้ ให้กรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อนุกรรมการ เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมาย มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใดมาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(๒) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใดมาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ รวมถึงการตรวจสอบข้อมูลจากธนาคาร ตลาดหลักทรัพย์ และสถาบันการเงินด้วย

(๓) เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดที่มีเหตุอันควรสงสัยว่า มีการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีทรัพย์สินตามมาตรา ๗๒ ซุกซ่อนอยู่

เพื่อทำการตรวจค้นหรือเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ ยึด หรืออายัดทรัพย์สินในเวลากลางวัน ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากไม่ดำเนินการดังกล่าว ในทันทีทรัพย์สินนั้นจะถูกยกย้ายก็ให้มีอำนาจเข้าไปในเวลากลางคืน

ในกรณีตาม (๓) ประธานกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ประธานอนุกรรมการ ตรวจสอบทรัพย์สิน หรือเลขาธิการ ป.ป.ส. จะมอบหมายให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ปฏิบัติการแทนแล้ว รายงานให้ทราบก็ได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมายตามวรรคสอง ต้องแสดงเอกสารมอบหมายต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง

มาตรา ๗๖ เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องและคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน วินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น โดยจะยื่นคำร้องไปพร้อมกับคำฟ้อง หรือในเวลาใด ๆ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่มีคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ยกฟ้อง

ในกรณีที่พบว่ามทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับ ยาเสพติดเพิ่มขึ้นอีก ให้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาล มีคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง

ในกรณีที่ไม้อาจดำเนินคดีได้เพราะไม้อาจจับตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ หรือเพราะเหตุที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยรายใดถึงแก่ความตาย ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาล ที่มีเขตอำนาจเพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการตรวจสอบ ทรัพย์สินมีคำวินิจฉัย หรือในกรณีที่มีการยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ศาลพิจารณาคำร้องนั้น ต่อไปได้

มาตรา ๗๗ เมื่อศาลสั่งริบคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๗๖ แล้ว ให้ศาลสั่งให้เลขาธิการ ป.ป.ส. มีหนังสือแจ้งผู้ซึ่งอาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สินมายื่นคำร้องขอเข้ามา ในคดีก่อนคดีถึงที่สุด โดยแจ้งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับตามที่อยู่ครั้งหลังสุดของผู้ นั้น เท่าที่ปรากฏหลักฐานในสำนวนการสอบสวน กรณีที่ไม้อาจแจ้งตามวิธีการดังกล่าวได้ ให้วางหรือปิด หนังสือนั้นไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่ายตามที่อยู่ดังกล่าวต่อหน้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ โดยให้ถือว่า ผู้นั้นได้รับทราบหรือได้รับแจ้งแล้ว

ค่าใช้จ่ายในการแจ้ง ให้จ่ายจากเงินของกองทุน

มาตรา ๗๘ ให้ศาลไต่สวนคำร้องที่พนักงานอัยการได้ยื่นต่อศาลตามมาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง หากคดีมีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น เว้นแต่บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ยื่นคำร้องขอคืน ก่อนคดีถึงที่สุดและแสดงให้ศาลเห็นว่า

(๑) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริงและทรัพย์สินนั้นไม่ได้เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด ร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด หรือ

(๒) คนเป็นผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์และได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริต และมีค่าตอบแทน หรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ถ้าปรากฏหลักฐานว่าจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบ เป็นผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาเงินหรือทรัพย์สินที่ผู้นั้นมีอยู่หรือได้มาเกินกว่าฐานะ หรือความสามารถ ในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

กรณีศาลได้ส่วนแล้วมีมูลว่าทรัพย์สินรายการใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด และศาลมีคำสั่งว่าทรัพย์สินรายการนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ไม่สามารถบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินนั้นได้ ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของจำเลย หรือผู้ถูกตรวจสอบได้ภายในสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง แต่ต้องไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินนั้น

มาตรา ๗๙ ในกรณีที่ผู้ขอคืนทรัพย์สินตามมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง ไม่ทราบว่างานพนักงานอัยการได้มีคำร้องขอให้ศาลริบทรัพย์สิน จนศาลได้มีคำสั่งให้ริบทรัพย์สินนั้นแล้ว ผู้ขอคืนทรัพย์สินดังกล่าวอาจยื่นคำร้องขอคืนทรัพย์สินต่อศาลได้ภายในเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ริบทรัพย์สิน

มาตรา ๘๐ ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง ให้ตกเป็นของกองทุน

มาตรา ๘๑ ในกรณีที่มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องผู้ต้องหาหรือจำเลยรายใด ให้การยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้น รวมทั้งทรัพย์สินของผู้อื่นที่ได้ยึดหรืออายัดไว้เนื่องจากเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้นสิ้นสุดลง และให้คืนทรัพย์สินนั้นให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง หากไม่มีผู้ใดมาขอรับทรัพย์สินคืนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่สิ้นสุดการยึดหรืออายัดให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของกองทุน

ทรัพย์สินที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของที่ได้ยึดหรืออายัดไว้เนื่องจากการกระทำความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้น ถ้าไม่มีผู้ใดมาขอรับคืนภายในห้าปีนับแต่วันที่คำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง ให้ตกเป็นของกองทุน

การขอรับทรัพย์สินคืนและการคืนทรัพย์สิน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๘๒ ในกรณีที่ต้องคืนทรัพย์สินอย่างอื่นนอกจากเงินให้แก่เจ้าของ แต่ไม่อาจคืนได้ ให้ใช้ราคาทรัพย์สินแทนจากกองทุนตามราคาที่ประเมินได้ในวันยึดหรืออายัดทรัพย์สิน

หมวด ๓

กองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

มาตรา ๘๓ ให้จัดตั้งกองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดขึ้น
ในสำนักงาน ป.ป.ส. มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

- (๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด และติดตามช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา
  - (๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษา วิจัย ทดสอบ ทดลอง ผูกอบรม ประชุม หรือสัมมนาเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด
  - (๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ผูกอบรม ประชุม หรือสัมมนา เกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด
  - (๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการให้บริการหรือจัดกิจกรรมอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด ตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาผู้ติดยาเสพติด ผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู และผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้
  - (๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือมีส่วนช่วยเหลือหรือสนับสนุนการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด ทั้งในประเทศและระดับต่างประเทศ
  - (๖) เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด
  - (๗) กิจการอื่นที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดตามประมวลกฎหมายนี้
- บุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุนเงินในลักษณะเดียวกันจากกองทุนหมุนเวียนอื่นแล้ว ไม่มีสิทธิขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนนี้

มาตรา ๘๔ กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินและทรัพย์สินที่โอนมาจากกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔
  - (๒) ทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ และมาตรา ๑๘๓
  - (๓) เงินและทรัพย์สินที่ได้จากการบริจาค
  - (๔) เงินและทรัพย์สินที่ได้รับจากรัฐบาล
  - (๕) ผลประโยชน์ที่เกิดจากทรัพย์สินตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔)
- เงินและทรัพย์สินของกองทุนตามวรรคหนึ่ง ไม่ต้องส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๘๕ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. วางระเบียบเกี่ยวกับการบริหาร และการดำเนินการของกองทุนในเรื่อง ดังต่อไปนี้

- (๑) การแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่ง และหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ และการบริหารจัดการกองทุนตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารทุนหมุนเวียน
  - (๒) การจัดหาผลประโยชน์ การจัดการ และการจำหน่ายทรัพย์สินของกองทุน
  - (๓) การรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินของกองทุน
  - (๔) ค่าใช้จ่ายหรือค่าตอบแทนอื่นใดซึ่งจำเป็นต้องจ่ายแก่หน่วยงาน บุคคลภายนอก พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ ช่วยเหลือ หรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้การดำเนินงานตามประมวลกฎหมายนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นให้จ่ายจากกองทุน
  - (๕) การบริหารและการดำเนินการอื่นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุน
- การวางระเบียบตาม (๒) (๓) (๔) และ (๕) ต้องได้รับความเห็นชอบจาก กระทรวงการคลังด้วย

ลักษณะ ๕

ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

มาตรา ๘๖ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ (๓)

มาตรา ๘๗ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๔ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ (๑) และ (๓)

มาตรา ๘๘ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๓ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๔ (๒)

มาตรา ๘๙ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ (๓)

มาตรา ๙๐ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๔ (๔)

มาตรา ๙๑ ห้ามผู้รับอนุญาตผู้ใดดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๒ หรือประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่เภสัชกรมิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ

(๓๓)

มาตรา ๔๒ ห้ามผู้ใดจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปหรือจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์และยารวมกันหลายขนาน โดยจัดเป็นชุดไว้ล่วงหน้า เพื่อประโยชน์ทางการค้า

ลักษณะ ๖

ความผิดเกี่ยวกับสารระเหย

มาตรา ๔๓ ห้ามผู้ใดผลิตหรือนำเข้าสารระเหย โดยก่อนนำออกจำหน่าย ไม่จัดให้มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ภาษาบรรจงหรือหีบห่อที่บรรจุนั้น เพื่อเป็นการเตือนให้ระวังการใช้สารระเหยดังกล่าว ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมกำหนด ในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๔ ห้ามผู้ใดจำหน่ายสารระเหยโดยไม่มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความ ที่ผู้ผลิตหรือนำเข้าสารระเหยต้องจัดให้มีที่ภาษาบรรจงหรือหีบห่อที่บรรจุ ตามมาตรา ๔๓ อยู่ครบถ้วน

มาตรา ๔๕ ห้ามผู้ใดจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี เว้นแต่เป็นการจำหน่ายหรือจัดหาโดยสถานศึกษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอน

มาตรา ๔๖ ห้ามผู้ใดจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่ผู้ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่า เป็นผู้ติดสารระเหย

ลักษณะ ๗

ความผิดเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตำรับ

มาตรา ๔๗ ห้ามผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับตามมาตรา ๔๘ ผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้

มาตรา ๔๘ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๔๘ แต่มิได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์

มาตรา ๔๙ ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษ หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๕๐

ลักษณะ ๘

ความผิดเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดและการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ

มาตรา ๑๐๐ ห้ามผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เว้นแต่การเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ เพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม การเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดตามมาตรา ๕๗ เพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยสาขาเวชกรรมไทย หรือผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือเพื่อการศึกษาวิจัย

มาตรา ๑๐๑ ห้ามผู้ใดเสพสารระเหย

มาตรา ๑๐๒ ห้ามผู้ใดจงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ วัตถุออกฤทธิ์ หรือสารระเหย

ผู้ประกอบวิชาชีพดังต่อไปนี้ อาจจงใจหรือชักนำให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุออกฤทธิ์เพื่อการรักษาพยาบาลได้

(๑) ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม สำหรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ หรือสำหรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดตามมาตรา ๕๗

(๒) ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยสาขาเวชกรรมไทยหรือผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ สำหรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดตามมาตรา ๕๗

มาตรา ๑๐๓ ห้ามผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เพื่อเสพ

การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ ในปริมาณเล็กน้อยซึ่งไม่เกินปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ

(๓๕)

ภาค ๒

การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด

ลักษณะ ๑

บทบัญญัติทั่วไป

มาตรา ๑๐๔ ในภาคนี้

“ติดยาเสพติด” หมายความว่า เสพเป็นประจำติดต่อกันและตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องพึ่งยาเสพติดนั้น โดยสามารถตรวจพบสภาพเช่นว่านั้นได้ตามหลักวิชาการ

“การบำบัดรักษา” หมายความว่า การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ซึ่งรวมตลอดถึงการคัดกรอง การประเมินความรุนแรง การบำบัดด้วยยา การฟื้นฟูสมรรถภาพ การลดอันตรายจากยาเสพติด และการติดตามหลังการบำบัดรักษา

“การฟื้นฟูสมรรถภาพ” หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันเป็นการบำบัดพฤติกรรม การเสพยาเสพติด และฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้กลับคืนสู่สภาพปกติ

“การฟื้นฟูสภาพทางสังคม” หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันเป็นการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านที่อยู่อาศัย การศึกษา อาชีพ ตลอดจนการติดตามดูแลช่วยเหลือจนสามารถกลับมาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

“สถานพยาบาลยาเสพติด” หมายความว่า โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด กำหนดให้เป็นสถานที่ทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

“สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด” หมายความว่า สถานพยาบาล สถานฟื้นฟูหรือสถานที่อื่นใดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดให้เป็นสถานที่ทำการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

“ศูนย์คัดกรอง” หมายความว่า สถานที่คัดกรองการใช้ยาเสพติด

“ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม” หมายความว่า สถานที่ทำการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า ปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ลักษณะ ๒

คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

มาตรา ๑๐๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด” ประกอบด้วยรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน

กรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมควบคุมโรค อธิบดีกรมคุมประพฤติ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ อธิบดีกรมสุขภาพจิต เลขาธิการ ป.ป.ส. เลขาธิการ ออย. ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งประเทศไทย ประธานกรรมการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และประธานกรรมการหอการค้าไทย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแต่งตั้งจำนวนสามคน ในจำนวนนี้ให้แต่งตั้งจากผู้แทนองค์กรเอกชนซึ่งเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดอย่างน้อยหนึ่งคน

ให้รองปลัดกระทรวงสาธารณสุขซึ่งปลัดกระทรวงสาธารณสุขมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงสาธารณสุขจำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๐๖ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษา และกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

มาตรา ๑๐๗ ให้คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้คำแนะนำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับการออกกฎหมายกระทรวงตามภาคนี้
- (๒) กำหนดนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
- (๓) กำหนดแนวทางและการดำเนินการด้านการพัฒนางานวิชาการ มาตรฐาน และคุณภาพการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
- (๔) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งและการรับรองคุณภาพศูนย์คัดกรอง สถานพยาบาลยาเสพติด สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม
- (๕) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดกรอง การบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และการประเมินผลการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
- (๖) กำหนดระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อควบคุมการบำบัดรักษาและระเบียบวินัยสำหรับศูนย์คัดกรอง สถานพยาบาลยาเสพติด และสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
- (๗) ให้ความเห็นชอบในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการฟื้นฟูสภาพทางสังคม และติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา
- (๘) กำกับ ติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษา และแนะนำหน่วยงานในพื้นที่ ในการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(๙) วางแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์ที่จำเป็นและเหมาะสม รวมทั้งช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้ติดยาเสพติด หรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาซึ่งไม่มีที่อยู่อาศัยให้ได้มีที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราวและสามารถดำรงชีวิต อยู่ในสังคมได้

(๑๐) วางแนวทางการดำเนินการของหน่วยงานในการช่วยเหลือเกี่ยวกับการ ประกอบอาชีพ การศึกษา เงินทุนสงเคราะห์ และการให้การสงเคราะห์อื่น ๆ ที่จำเป็น ต่อการดำรงชีพแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(๑๑) สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจ้างงานหรือการประกอบอาชีพแก่ผู้ติดยาเสพติด หรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(๑๒) กำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(๑๓) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่มอบหมาย

(๑๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็น หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

มาตรา ๑๐๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๑๐๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๐๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขให้ออก เพราะเหตุบกพร่องหรือไม่สุจริต ต่อหน้าที่ หรือความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) ถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะ ใบอนุญาตประกอบ วิชาชีพเวชกรรม หรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพอื่น

มาตรา ๑๑๐ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้แต่งตั้งผู้อื่นดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่ง เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

ในระหว่างที่ยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

มาตรา ๑๑๑ การประชุมของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่ง ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง เป็นเสียงชี้ขาด

ลักษณะ ๓

การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

มาตรา ๑๑๒ ผู้ใดยกเหตุว่าตนได้เสพยาเสพติดตามมาตรา ๑๖๐ หรือมาตรา ๑๖๑ หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เพื่อเสพตามมาตรา ๑๖๒ และได้สมัครใจ ขอเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลยาเสพติด อีกทั้งได้ปฏิบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดโดยประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา จนได้รับการรับรองเป็นหนังสือว่าเป็นผู้ผ่านการบำบัดรักษาเป็นที่น่าพอใจ จากหัวหน้าสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้ผู้นั้นพ้นจากความผิดในมาตราดังกล่าว

มาตรา ๑๑๓ ในกรณีที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตรวจพบผู้ที่มีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดตามมาตรา ๑๖๐ หรือมาตรา ๑๖๑ หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพตามตามมาตรา ๑๖๒ ถ้าไม่ปรากฏว่า ผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล ไม่มีพฤติกรรมการที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ ผู้อื่นหรือสังคม และสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงาน ฝ่ายปกครองหรือตำรวจส่งตัวผู้นั้นไปสถานพยาบาลยาเสพติดหรือศูนย์คัดกรองต่อไป

เมื่อผู้สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาตามวรรคหนึ่งเข้ารับการบำบัดรักษาและปฏิบัติ ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา จนได้รับการรับรองเป็นหนังสือว่าเป็นผู้ผ่านการบำบัดรักษา

เป็นที่น่าพอใจจากหัวหน้าสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
ให้ผู้นั้นพ้นจากความผิดในมาตราดังกล่าว

หากผู้เข้ารับการรักษาตามวรรคหนึ่งหลบหนีหรือไม่ให้ความร่วมมือ
ในการบำบัดรักษาจนครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษา
และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้สถานพยาบาลยาเสพติด
หรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจัดทำประวัติ ข้อมูล และพฤติกรรมของผู้หลบหนี
หรือไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษาดังกล่าว

มาตรา ๑๑๔ เพื่อประโยชน์ในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.
หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(๑) ตรวจสอบหรือค้นผู้ที่มีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าเสพยาเสพติด

(๒) ยึดยาเสพติดจากผู้ครอบครองยาเสพติด

(๓) ตรวจสอบหรือทดสอบหรือสั่งให้รับการตรวจหรือทดสอบสารเสพติดในร่างกาย
ของบุคคล เมื่อมีเหตุจำเป็นประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลนั้นเสพยาเสพติดในเคหสถาน
สถานที่ใด ๆ หรือยานพาหนะ

(๔) สอบถามและตรวจสอบ เพื่อทราบชื่อ อาชีพ ที่อยู่ ประวัติ รายได้
และพฤติการณ์อื่นของบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

(๕) สอบถามความยินยอม และให้ลงนามยินยอมหรือไม่ยินยอมเข้ารับ
การบำบัดรักษา

(๖) เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) และเพื่อส่งตัว
ผู้นั้นไปยังสถานพยาบาลยาเสพติด จะให้บุคคลนั้นอยู่ในความดูแลเป็นการชั่วคราวได้แต่ต้องไม่เกิน
ยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลนั้นมีสารเสพติดอยู่ในร่างกาย

(๗) บันทึกพฤติการณ์แห่งการดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖)
และส่งไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อเก็บไว้เป็นพยานหลักฐานในกรณีที่จะดำเนินคดีกับบุคคลนั้น
หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตำแหน่งใดหรือระดับใด
จะมีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๑๕ ให้กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดสถานที่ที่เป็นศูนย์คัดกรอง
ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้ศูนย์คัดกรองมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจหาสารเสพติดในร่างกาย

(๒) คัดกรองและประเมินความรุนแรงของการติดยาเสพติด ภาวะความเสี่ยง
ทางสุขภาพกายหรือสุขภาพจิต

(๓) พิจารณาส่งต่อผู้เข้ารับการรักษาไปยังสถานพยาบาลยาเสพติด หรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

(๔) จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการคัดกรองและข้อมูลอื่นของผู้รับการคัดกรอง

มาตรา ๑๑๖ ให้สถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด มีหน้าที่และอำนาจดำเนินการบำบัดรักษาหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพ ประเมินผล ติดตามดูแล อย่างต่อเนื่อง จัดทำและเก็บข้อมูลประวัติของผู้เข้ารับการรักษาหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งดำเนินการลดอันตรายจากยาเสพติด แล้วแต่กรณี

ลักษณะ ๔

การฟื้นฟูสภาพทางสังคม

มาตรา ๑๑๗ ให้กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานครจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และสงเคราะห์แก่ผู้เข้ารับการรักษาตามมาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๓ และมาตรา ๑๖๗ เพื่อให้ผู้เข้ารับการรักษาได้รับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม โดยได้รับบริการด้านสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์ที่จำเป็นและเหมาะสม รวมทั้งช่วยเหลือสนับสนุนให้มีที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราว เพื่อให้บุคคลดังกล่าวสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ โดยไม่กลับมากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีก

ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงาน ป.ป.ส. สนับสนุนและช่วยเหลือ การดำเนินการของหน่วยงานตามวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การศึกษา การติดตามดูแลปัญหาด้านสุขภาพ และการให้การสงเคราะห์อื่น ๆ

การฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวงโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

มาตรา ๑๑๘ ในการฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามมาตรา ๑๑๗ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ หรือกรุงเทพมหานคร อาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่หรือมอบหมายอาสาสมัครในพื้นที่ หรืออาจทำความตกลงเพื่อมอบหมายหรือส่งต่อให้ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่น ที่ให้ความร่วมมือก็ได้

มาตรา ๑๑๙ ให้ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำแนะนำ ปรีกษา และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(๒) ให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม รวมทั้งการสนับสนุนผู้ติดยาเสพติด หรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาให้ได้มีที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราว

(๓) ช่วยเหลือเกี่ยวกับอาชีพ การศึกษา เงินทุนสงเคราะห์ และให้การสงเคราะห์อื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(๔) สนับสนุนและส่งเสริมให้นายจ้างหรือสถานประกอบการรับผู้ติดยาเสพติด หรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาเข้าทำงาน

(๕) ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

ลักษณะ ๕

ความผิดเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

มาตรา ๑๒๐ ห้ามผู้ใดทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเป็นปกติธุระโดยใช้ยา ตามกฎหมายว่าด้วยยา หรือวัตถุออกฤทธิ์หรือยาเสพติดให้โทษตามประมวลกฎหมายนี้ หรือกระทำการบำบัดรักษายาเสพติดไม่ว่าโดยวิธีอื่นใด ซึ่งมีได้กระทำในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายนี้ ไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ ความในวรรคหนึ่งมิใช่บังคับแก่การให้ความรู้ ให้คำปรึกษา หรือให้คำแนะนำ แก่ผู้ติดยาเสพติดโดยไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทน

มาตรา ๑๒๑ ห้ามผู้ใดโฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติดหรือยินยอม ให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวโดยใช้ชื่อของตน หรือชื่อหรือที่ตั้งหรือกิจการของสถานพยาบาลยาเสพติด หรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน หรือคุณวุฒิหรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพ ในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน เว้นแต่ได้รับใบอนุญาต จากผู้อนุญาต

การขออนุญาต การออกใบอนุญาต และเงื่อนไขในการโฆษณาตามใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนด ในกฎกระทรวง

ความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับแก่สถานพยาบาลของรัฐ

มาตรา ๑๒๒ ในกรณีที่ผู้อนุญาตเห็นว่าการโฆษณาใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๑ หรือมีการใช้ข้อความโฆษณาไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจ ออกคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

(๑) ให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในโฆษณา

(๒) ห้ามการใช้ข้อความบางอย่างที่ปรากฏในการโฆษณา

(๓) ห้ามการโฆษณาหรือห้ามใช้วิธีการใดในการโฆษณา

(๔) ให้โฆษณาเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดที่อาจเกิดขึ้น
ในการออกคำสั่งตาม (๔) ให้ผู้อนุญาตกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการโฆษณา
โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนกับความสุจริตใจในการกระทำของผู้ทำโฆษณา

ภาค ๓
บทกำหนดโทษ

ลักษณะ ๑
บทบัญญัติทั่วไป

มาตรา ๑๒๓ ผู้ใดกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด แม้จะกระทำ
นอกราชอาณาจักร ผู้นั้นจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร ถ้าปรากฏว่า

(๑) ผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทย
หรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

(๒) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และได้กระทำโดยประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้น
ในราชอาณาจักรหรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย หรือ

(๓) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าวและการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมาย
ของรัฐที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักร
และมีได้มีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๔ ในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง
ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

(๑) สนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด

(๒) จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่หรือวัตถุใด ๆ
เพื่อประโยชน์หรือให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ

(๓) จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่ประชุม ที่พำนัก หรือที่ซ่อนเร้นเพื่อช่วยเหลือ
หรือให้ความสะดวกแก่ผู้กระทำความผิด หรือเพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากการถูกจับกุม

(๔) รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้กระทำความผิดเพื่อประโยชน์
หรือให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ

(๕) ปกปิด ซ่อนเร้น หรือเอาไปเสียซึ่งยาเสพติดหรือวัตถุใด ๆ ที่ใช้ในการกระทำ
ความผิดเพื่อช่วยเหลือผู้กระทำความผิด

(๖) ชี้แนะหรือติดต่อบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิด

ผู้ใดจัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่พำนักหรือที่ซ่อนเร้นเพื่อช่วยบิดา มารดา
บุตร สามี หรือภริยาของตนให้พ้นจากการถูกจับกุม ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้นหรือลงโทษผู้นั้น
น้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

มาตรา ๑๒๕ ผู้ใดพยายามกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ

มาตรา ๑๒๖ ผู้ใดสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้นั้นสมคบกันกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าแสนบาท

ถ้าได้มีการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกัน ตามวรรคหนึ่ง ผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ในกรณีที่มีการกระทำตามวรรคหนึ่งมีลักษณะเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า “องค์กรอาชญากรรม” หมายความว่า คณะบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่รวมตัวกันช่วงระยะเวลาหนึ่งและร่วมกันกระทำการใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดและเพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่น

มาตรา ๑๒๗ ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้อำลับังคับ ใช้อำนาจครอบงำ ผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใดให้ผู้อื่นกระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๑๒๘ ผู้ใดยอมให้ผู้อื่นใช้ชื่อ เอกสาร หลักฐานของตน ในการเปิด จัดหรือลงทะเบียนทำธุรกรรมทางการเงิน ซื้อสินค้า หรือบริการอื่นใด ยอมให้ใช้บัญชีธนาคาร บัตรอิเล็กทรอนิกส์ ซิมการ์ดโทรศัพท์ หรือยอมให้ผู้อื่นใช้สิ่งเช่นนั้น ซึ่งตนได้เปิด จัด หรือลงทะเบียนไว้แล้ว โดยรู้ว่าจะเป็นการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๙ ผู้ใดรู้หรืออาจรู้ความลับในราชการเกี่ยวกับการดำเนินการ ตามประมวลกฎหมายนี้ กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นรู้หรืออาจรู้ความลับดังกล่าว เว้นแต่เป็นการปฏิบัติการตามหน้าที่หรือตามกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๐ ห้ามผู้ใดเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ส่งทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยี สารสนเทศใดซึ่งถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ได้มาโดยคำสั่งอนุญาตของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาตามกฎหมายว่าด้วย วิธีพิจารณาความอาชญากรรม เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาล ผู้ใดฝ่าฝืนวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำโดยกรรมการ ป.ป.ส. เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. หรือเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๓๑ ผู้ใดกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดโดยแต่งเครื่องแบบ หรือโดยแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นเจ้าพนักงาน ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ต้องระวางโทษหนักกว่าโทษตามที่กำหนดไว้ สำหรับความผิดนั้นอีกกึ่งหนึ่ง

มาตรา ๑๓๒ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดผิดนี้เป็นนิติบุคคล ต้องระวางโทษปรับ สองเท่าของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าการกระทำผิดของนิติบุคคลตามวรรคหนึ่ง เกิดจากการสั่งการหรือการกระทำ ของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการ จนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๑๓๓ บรรดา ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๔ หรือประเภท ๕ วัตถุออกฤทธิ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ เครื่องจักรกล หรือทรัพย์สินอื่นใด ที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด อันเป็นความผิด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติดให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ก็ตาม

ลักษณะ ๒

บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการอนุญาตสำหรับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

มาตรา ๑๓๔ ผู้ควบคุมยานพาหนะผู้ใดไม่จัดให้มีการป้องกันตามสมควร เพื่อมิให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สุญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบตามมาตรา ๓๒ (๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๓๕ ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๕ ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกในแต่ละครั้ง ซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวในแต่ละครั้งที่น่าเข้า หรือส่งออก ต้องระวางโทษปรับครั้งละไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๑๓๖ ผู้ใดเปลี่ยนแปลงจุดหมายในการส่งวัตถุออกฤทธิ์อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่ส่งวัตถุออกฤทธิ์กลับคืนไปยังประเทศที่ส่งออกตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๗ ผู้ใดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเลขาธิการ ออย. แปรรูปหรือแปรสภาพ วัตถุออกฤทธิ์ให้เป็นอย่างอื่น หรือเปลี่ยนหีบห่อที่บรรจุวัตถุออกฤทธิ์โดยไม่มีเหตุอันสมควร อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๘ ผู้ใดส่งวัตถุออกฤทธิ์ที่ได้รับอนุญาตนำเข้าไปยังบุคคลอื่น หรือสถานที่อื่นนอกเหนือไปจากที่ระบุในใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อนำเข้าโดยไม่ได้รับอนุญาต อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๙ ผู้ใดส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังประเทศที่ระบุห้ามนำเข้าโดยไม่ได้รับ ใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากประเทศนั้นและใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากเลขาธิการ ออย. อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๓ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลักษณะ ๓

บทกำหนดโทษเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ปลอม ผิดมาตรฐาน หรือเสื่อมคุณภาพ

มาตรา ๑๔๐ ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ปลอม อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท

ผู้ใดจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินเจ็ดแสนบาท

มาตรา ๑๔๑ ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ผิดมาตรฐาน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน หกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดจำหน่ายยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐาน อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๕๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๒ ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ เสื่อมคุณภาพ อันเป็นการฝ่าฝืนตามมาตรา ๕๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ เสื่อมคุณภาพ อันเป็นการฝ่าฝืน ตามมาตรา ๕๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลักษณะ ๔

บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย
มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

มาตรา ๑๔๓ ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง
ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบห้าปี
และปรับไม่เกินหนึ่งล้านห้าแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำความดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุก
ตั้งแต่สองปีถึงสี่ปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสองล้านบาท

(๑) การกระทำเพื่อการค้า

(๒) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน

(๓) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี

(๔) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา
ของหมู่ชนใด หรือสถานที่ราชการ

(๕) การกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เชือดว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย

(๖) การกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองเป็นการกระทำความดังต่อไปนี้
ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงห้าล้านบาท
หรือประหารชีวิต

(๑) การกระทำโดยหัวหน้า ผู้มีหน้าที่สั่งการ หรือผู้มีหน้าที่จัดการในเครือข่าย
อาชญากรรม

(๒) การทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไป

มาตรา ๑๔๔ ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด
ให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๔ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี
และปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเฉพาะยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒
เป็นการกระทำความดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาท
ถึงหนึ่งล้านห้าแสนบาท

(๑) การกระทำเพื่อการค้า

(๒) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน

(๓) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี

(๔) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา
ของหมู่ชนใด หรือสถานที่ราชการ

(๕) การกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย

(๖) การกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ

มาตรา ๑๔๕ ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ
ในประเภท ๓ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกิน
สามแสนบาท

มาตรา ๑๔๖ ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง
ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี
และปรับไม่เกินห้าแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำความดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษ
จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านห้าแสนบาท

(๑) การกระทำเพื่อการค้า

(๒) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน

(๓) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี

(๔) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา
ของหมู่ชนใด หรือสถานที่ราชการ

(๕) การกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย

(๖) การกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ

มาตรา ๑๔๗ ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง
ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๐ ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

(๑) วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี
และปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท

(๒) วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี
และปรับไม่เกินเจ็ดแสนบาท

(๓) วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี
และปรับไม่เกินห้าแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเฉพาะวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒
เป็นการกระทำความดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาท
ถึงหนึ่งล้านห้าแสนบาท

(๑) การกระทำเพื่อการค้า

(๒) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน

(๓) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี

(๔) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา
ของหมู่ชนใด หรือสถานที่ราชการ

(๔๘)

(๕) การกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย

(๖) การกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ

ผู้ใดนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์โดยมิได้รับอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าแสนบาท

มาตรา ๑๔๘ ผู้รับอนุญาตผู้ใดดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่เภสัชกรมิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๑ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาท ถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๔๙ ผู้ใดจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปหรือจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์และยารวมกันหลายขนาน โดยจัดเป็นชุดไว้ล่วงหน้า เพื่อประโยชน์ทางการค้า อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๐ ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดตามประมวลกฎหมายนี้ ที่มีโทษจำคุกและปรับ ให้ศาลลงโทษจำคุกและปรับด้วยเสมอ โดยคำนึงถึงการลงโทษในทางทรัพย์สิน เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

ถ้าศาลเห็นว่าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งของผู้ใดเมื่อได้พิเคราะห์ถึงความร้ายแรงของการกระทำความผิด ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดและพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว กรณีมีเหตุอันสมควรเป็นการเฉพาะราย ศาลจะลงโทษจำคุกหรือปรับน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้

มาตรา ๑๕๑ ถ้าศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญ และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ต่อพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน เมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาล ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้

ลักษณะ ๕

บทกำหนดโทษเกี่ยวกับสารระเหย

มาตรา ๑๕๒ ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าสารระเหย โดยก่อนนำออกจำหน่ายไม่จัดให้มีภาพเครื่องหมาย หรือข้อความที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๓ ผู้ใดจำหน่ายสารระเหยโดยไม่มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความ
ที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าสารระเหยต้องจัดให้มีที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุตามมาตรา ๙๓ อยู่ครบถ้วน
อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๔ ผู้ใดจำหน่ายสารระเหยแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี อันเป็นการ
ฝ่าฝืนมาตรา ๙๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๕ ผู้ใดจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่ผู้ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่า
เป็นผู้ติดสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี
หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหย
ให้แก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลักษณะ ๖

บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตำรับ

มาตรา ๑๕๖ ผู้ใดแก้ไขรายการทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓
หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง
ตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๑๕๗ ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับตามมาตรา ๔๘
ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียน
ตำรับไว้ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๑๕๘ ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ
หรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๔๘
แต่มิได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๘
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๙ ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์
ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับ
วัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๕๐ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี
และปรับไม่เกินเจ็ดแสนบาท

(๕๐)

ผู้ใดจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา ๕๐ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินสามแสนบาท

ลักษณะ ๗

บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดและการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ

มาตรา ๑๖๐ ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ และมีใช้กรณีตามมาตรา ๑๑๒ หรือมาตรา ๑๑๓ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๑ ผู้ใดเสพสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๒ ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เพื่อเสพ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๓ ในการพิจารณาและพิพากษาคดีตามลักษณะนี้ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีโดยคำนึงถึงการสงเคราะห์ให้จำเลยเลิกเสพยาเสพติดโดยการบำบัดรักษาดีกว่าการลงโทษ หากจะลงโทษจำเลยก็ให้พิจารณาลงโทษให้เหมาะสมกับจำเลยแต่ละคน แม้จำเลยจะได้กระทำผิดร่วมกัน โดยคำนึงถึงความร้ายแรงตามลักษณะของความผิดที่แตกต่างกันในแต่ละคดี ผลร้ายแรงตามประเภทและปริมาณของยาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิด และข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับผู้กระทำความผิด เช่น อายุ ประวัติ ความประพฤติ นิสัย สติปัญญา การศึกษาอบรม ภาระในการเลี้ยงดูครอบครัว การเสพเพื่อรักษาโรคบรรเทาความเจ็บปวด ความจำเป็นต้องเสพด้วยเหตุอื่น สภาพร่างกาย และสภาพจิตใจ สิ่งแวดล้อม การถูกบังคับขู่เข็ญหลอกลวงให้เสพยาเสพติด หรือตกเป็นเครื่องมือของผู้ค้ายาเสพติด หรือเหตุอันควรปรานีอื่นใด

นอกจากนั้นการลงโทษควรได้คำนึงถึงชนิดของยาเสพติดที่เสพหรือครอบครองเพื่อเสพ จำนวนยาเสพติดที่เสพหรือครอบครองเพื่อเสพ การเสพยาเสพติดเป็นครั้งคราว หรือประจำ หรือเสพยาเสพติดเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานบางอย่าง

มาตรา ๑๖๔ ในการพิจารณาพิพากษาผู้กระทำความผิดตามลักษณะนี้ ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล ให้ศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าวมีอำนาจเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญา

หรือนำเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประเพณีข้อเดียวหรือหลายข้อตามมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้แทนการลงโทษ ทั้งนี้ ตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดแต่ต้องไม่เกินกว่าสองปี

หากเหตุที่ทำให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยหรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวแก่การกำหนด เงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประเพณีได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้

มาตรา ๑๖๕ เมื่อความปรากฏแก่ศาลเอง หรือความปรากฏตามคำแถลง ของพนักงานอัยการหรือเจ้าพนักงานว่า ผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ตามมาตรา ๑๖๔ ศาลอาจตั้งเดือนผู้กระทำความผิด หรือกำหนดวิธีการตามมาตรา ๑๖๔ วรรคหนึ่ง เสียใหม่ หรือพิจารณาโทษตามความเหมาะสมต่อไป

มาตรา ๑๖๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑๓ เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลว่าบุคคลใด กระทำความผิดตามลักษณะนี้ ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดี ในความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล ในกรณีที่ศาลเห็นว่าพฤติการณ์แห่งคดียังไม่สมควรลงโทษจำเลย หากจำเลยสำนึกในการกระทำ โดยตกลงเข้ารับการรักษา เมื่อศาลสอบถามพนักงานอัยการแล้ว หากศาลเห็นสมควร ให้ส่งตัวจำเลยไปสถานพยาบาลยาเสพติดเพื่อเข้ารับการรักษาต่อไป

มาตรา ๑๖๗ เมื่อจำเลยเข้ารับการรักษาและปฏิบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนด จนได้รับการรับรอง เป็นหนังสือว่าเป็นผู้ผ่านการบำบัดรักษาเป็นที่น่าพอใจจากหัวหน้าสถานพยาบาลยาเสพติด หรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้ศาลสั่งยุติคดี เว้นแต่จะต้องมีคำสั่งเกี่ยวกับของกลาง และให้ผู้นั้นพ้นจากความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๖๖

ถ้าจำเลยไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษาจนครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนด ก็ให้ศาลยกคดีขึ้นพิจารณา พิพากษาต่อไป

มาตรา ๑๖๘ คำสั่งศาลตามมาตรา ๑๖๔ มาตรา ๑๖๖ และมาตรา ๑๖๗ ให้เป็นที่สุด การพิจารณาและมีคำสั่งของศาลตามมาตรา ๑๖๔ มาตรา ๑๖๖ และมาตรา ๑๖๗ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ลักษณะ ๘

บทกำหนดโทษสำหรับการจงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง หรือใช้กำลังบังคับ ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติด

มาตรา ๑๖๙ ผู้ใดจงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้อำนาจบังคับ ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด

(๕๒)

ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เป็นการกระทำต่อหญิง หรือต่อบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี หรือเป็นการกระทำเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นกระทำความผิดทางอาญา หรือเพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นในการกระทำความผิดทางอาญา ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงห้าล้านบาท

มาตรา ๑๗๐ ผู้ใดจูงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพวัตถุออกฤทธิ์อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เป็นการกระทำต่อหญิง หรือต่อบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี หรือเป็นการกระทำเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นกระทำความผิดทางอาญา หรือเพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นในการกระทำความผิดทางอาญา ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงห้าล้านบาท

มาตรา ๑๗๑ ผู้ใดจูงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพสารระเหยอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำต่อหญิงหรือต่อบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี หรือเป็นการกระทำเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นกระทำความผิดทางอาญา หรือเพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นในการกระทำความผิดทางอาญา ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลักษณะ ๔

บทกำหนดโทษสำหรับความผิดต่อเลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส.

เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. และพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๗๒ เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามมาตรา ๕๖ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาท

(๕๓)

มาตรา ๑๗๓ ผู้รับอนุญาตหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องผู้ใดไม่อำนวยความสะดวก ตามสมควร ไม่มาให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใด แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๖๑ หรือไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๖๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๑๗๔ ผู้ใดไม่ให้ความสะดวก หรือไม่ให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งบัญชีเอกสาร หรือวัตถุใด ๆ หรือไม่ยอมให้มีการตรวจหรือทดสอบว่าผู้ใดมียาเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ ในการปฏิบัติหน้าที่ของเลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. หรือเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในการสืบสวน สอบสวน หรือตรวจสอบทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดไม่ให้ความสะดวกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ตามวรรคหนึ่ง ผู้นั้นต้องระวางโทษเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๗๕ ผู้ใดยกย้าย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์ หรือรับไว้โดยมิชอบด้วยประการใดซึ่งทรัพย์สินที่มีคำสั่งยึดหรืออายัดหรือที่ตนรู้ว่า จะถูกยึดหรืออายัดตามมาตรา ๗๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลักษณะ ๑๐

บทกำหนดโทษสำหรับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

มาตรา ๑๗๖ กรรมการ อนุกรรมการ หรือสมาชิกของคณะทำงานตามประมวล กฎหมายนี้ เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามประมวลกฎหมายนี้ผู้ใด กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเสียเอง ต้องระวางโทษ เป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๑๗๗ กรรมการ อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายนี้ หรือเจ้าพนักงานหรือข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือกระทำความผิด ต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาอันเนื่องกับ การกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้ สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๑๗๘ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์กรหรือหน่วยงาน ของรัฐ กรรมการหรือผู้บริหารหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าพนักงาน หรือกรรมการองค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญผู้ใดกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษ ที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ลักษณะ ๑๑

บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

มาตรา ๑๗๙ ผู้ใดทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเป็นปกติธุระ โดยมีได้กระทำในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามที่กำหนด ในประมวลกฎหมายนี้ ไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๘๐ ผู้ใดโฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติดหรือยินยอมให้ผู้อื่น กระทำการดังกล่าวโดยใช้ชื่อของตน หรือชื่อหรือที่ตั้งหรือกิจการของสถานพยาบาลยาเสพติด หรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน หรือคุณวุฒิหรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพ ในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการโฆษณาที่กำหนดในกฎกระทรวง อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๘๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตตามมาตรา ๑๒๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๘๒ ถ้าการกระทำตามมาตรา ๑๘๐ หรือมาตรา ๑๘๑ เป็นการกระทำของเจ้าของสื่อโฆษณาหรือผู้ประกอบกิจการโฆษณา ผู้กระทำต้องระวางโทษ เพียงกึ่งหนึ่งของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

ลักษณะ ๑๒

การบังคับโทษปรับ

มาตรา ๑๘๓ บรรดาความผิดตามภาคนี้ ซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมาย หรือเลขาธิการ อัย. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ อัย. มอบหมาย แล้วแต่กรณี มีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ถ้าผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีนั้นเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๘๔ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับ หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับ และมีการดำเนินการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายอาญา ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. อำนาจความสะดวก หรือให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการบังคับคดีด้วย

เงินที่ได้จากโทษปรับตามวรรคหนึ่ง ให้ตกเป็นของกองทุน

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) ใบอนุญาตผลิตยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ ๕๐,๐๐๐ บาท
(๒) ใบอนุญาตผลิตเพื่อส่งออกวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒	ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท
(๓) ใบอนุญาตนำเข้ายาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท
(๔) ใบอนุญาตส่งออกยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท
(๕) ใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกเฉพาะคราวยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ ๒๐,๐๐๐ บาท
(๖) ใบอนุญาตจำหน่ายยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท
(๗) ใบอนุญาตจำหน่ายยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ โดยการขายส่ง	ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท
(๘) ใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท
(๙) ใบอนุญาตจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๒ เกินปริมาณที่รัฐมนตรีกำหนด	ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท
(๑๐) ใบอนุญาตนำผ่านวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ ๒,๐๐๐ บาท
(๑๑) ใบอนุญาตโฆษณาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท
(๑๒) ใบอนุญาตผลิตหรือนำเข้าตัวอย่างตำรับยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๓ หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท
(๑๓) ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท
(๑๔) การอนุญาตให้แก่ไซรายการทะเบียน	ฉบับละ ๒,๐๐๐ บาท
(๑๕) ใบแทนใบอนุญาตหรือใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับ ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ ๒,๐๐๐ บาท
(๑๖) การต่ออายุใบอนุญาตหรือการต่ออายุใบสำคัญการขึ้นทะเบียน ตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์	เท่ากับกึ่งหนึ่งของ ค่าธรรมเนียมสำหรับ ใบอนุญาตหรือใบสำคัญนั้น
(๑๗) ค่าขึ้นบัญชีที่จะจัดเก็บจากผู้เชี่ยวชาญ องค์กรผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ	รายละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท
(๑๘) ค่าคำขออนุญาตหรือคำขออื่น ๆ	คำขอละ ๗,๐๐๐ บาท
(๑๙) ค่าประเมินเอกสารทางวิชาการ	คำขอละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท
(๒๐) ค่าตรวจสอบสถานประกอบการ	ครั้งละ ๕๐,๐๐๐ บาท
(๒๑) ค่าดำเนินการอื่น ๆ นอกเหนือจาก (๑) - (๒๐)	คำขอละ ๔,๐๐๐ บาท

รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. .... ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด
และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญากรรมยาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๑. วิธีการในการรับฟังความคิดเห็น

สำนักงาน ป.ป.ส. ได้กำหนดวิธีการในการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. .... ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญากรรมยาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... โดยได้ออกประกาศสำนักงาน ป.ป.ส. เพื่อกำหนดวิธีการในการรับฟังความคิดเห็น จำนวน ๒ ฉบับ คือ

๑. ประกาศสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. .... ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญากรรมยาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๒. ประกาศสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมประกาศสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. .... ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญากรรมยาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

โดยมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

๑. ประกาศเชิญหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องร่วมแสดงความคิดเห็นทางเว็บไซต์สำนักงาน ป.ป.ส. (www.oncb.go.th) วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๐

๒. ระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็น : ระหว่างวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

๓. วิธีการแสดงความคิดเห็น : สามารถส่งความคิดเห็นตามแบบแสดงความคิดเห็นท้ายประกาศนี้ได้ตั้งแต่วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ผ่านช่องทาง (เลือกวิธีใดวิธีหนึ่ง) ดังต่อไปนี้

๓.๑ ทางโทรสารหมายเลข ๐๒ ๒๔๕ ๙๔๑๓

๓.๒ นำส่งด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ “สำนักงาน ป.ป.ส. (กองกฎหมาย) เลขที่ ๕ ถนนดินแดง แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐

๓.๓ ผ่านทางระบบเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (www.oncb.go.th)

๓.๔ ผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. .... ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญากรรมยาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ในวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ก ถนนรัชดาภิเษก แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

๒. จำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

สำนักงาน ป.ป.ส. ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. .... ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญากรรมยาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จำนวน ๑ ครั้ง ในระหว่างวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ รวมระยะเวลาที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นทั้งสิ้น ๒๘ วัน

๓. พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความคิดเห็น

กลุ่มเป้าหมายที่สำนักงาน ป.ป.ส. กำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นในครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกด้าน ทั้งด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านการสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านวิชาการ และด้านสังคมอื่นๆ ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยมีกลุ่มผู้เกี่ยวข้องที่สำนักงาน ป.ป.ส. ได้ส่งร่างกฎหมายดังกล่าวให้หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขอรับฟังความคิดเห็น รวมทั้งสิ้น ๗๒ หน่วยงาน ดังนี้

๑. สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
๒. กองบัญชาการกองทัพไทย
๓. กองทัพบก
๔. กองทัพเรือ
๕. กองทัพอากาศ
๖. กรมพระธรรมนูญ
๗. กรมศุลกากร
๘. กรมสรรพากร
๙. สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ
๑๐. สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๑๑. สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
๑๒. กรมการปกครอง
๑๓. กรมที่ดิน
๑๔. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๑๕. สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๑๖. กรมคุมประพฤติ
๑๗. กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๑๘. กรมบังคับคดี
๑๙. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
๒๐. กรมราชทัณฑ์
๒๑. สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒๒. สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย
๒๓. สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน
๒๔. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๒๕. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒๖. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
๒๗. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๒๘. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒๙. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๓๐. มหาวิทยาลัยมหิดล
๓๑. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๓๒. มหาวิทยาลัยขอนแก่น

๓๓. มหาวิทยาลัยนเรศวร
๓๔. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
๓๕. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
๓๖. กรมการแพทย์
๓๗. กรมควบคุมโรค
๓๘. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
๓๙. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
๔๐. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
๔๑. กรมสุขภาพจิต
๔๒. กรมอนามัย
๔๓. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
๔๔. องค์การเภสัชกรรม
๔๕. แพทยสภา
๔๖. สภาเภสัชกรรม
๔๗. กระทรวงอุตสาหกรรม
๔๘. สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
๔๙. กรมโรงงานอุตสาหกรรม
๕๐. สำนักนายกรัฐมนตรี
๕๑. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
๕๒. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
๕๓. เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
๕๔. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
๕๕. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๕๖. กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
๕๗. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
๕๘. สำนักงานอัยการสูงสุด
๕๙. สำนักงานศตียาเสพติด
๖๐. ศาลยุติธรรม
๖๑. สำนักงานศาลยุติธรรม
๖๒. ประธานแผนกคดียาเสพติดในศาลอุทธรณ์
๖๓. ศาลอาญา
๖๔. กรุงเทพมหานคร
๖๕. การกีฬาแห่งประเทศไทย
๖๖. สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๖๗. สภาเกษตรกรแห่งชาติ
๖๘. หอการค้าไทย
๖๙. ธนาคารแห่งประเทศไทย
๗๐. ศูนย์วิชาการเฝ้าระวังและพัฒนาระบบยา

๗๑. กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

๗๒. มูลนิธิศูนย์คุ้มครองสิทธิด้านเอดส์

โดยมีหน่วยงานและบุคคลทั่วไปร่วมแสดงความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายดังกล่าว ตามแบบแสดงความคิดเห็นตั้งแต่วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ รวมทั้งสิ้น ๔๕๗ ราย แยกเป็น

๑. ทางโทรสาร นำส่งด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ รวมทั้งสิ้น ๑๑๓ ราย

๒. ทางระบบเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (www.oncb.go.th) จำนวน ๓๔๔ ราย

โดยสำนักงาน ป.ป.ส. ได้กำหนดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. .... ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความผิดยาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ในวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ก ถนนรัชดาภิเษก แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยเชิญผู้แทนจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งด้านความมั่นคง ด้านการบังคับใช้กฎหมาย ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษาและวิชาการ รวมถึงด้านสังคม ในมิติต่าง ๆ ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการในวันดังกล่าว รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๘๒ คน

๔. ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น

สำนักงาน ป.ป.ส. ได้กำหนดให้มีการแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ตามเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. .... ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความผิดยาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... รวมทั้งสิ้น ๒๕ ประเด็น แยกเป็น

๑. ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ....

(มาตรา ๑ - มาตรา ๒๒) จำนวน ๑ ประเด็น

๒. ความเห็นต่อร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

(มาตรา ๑ - มาตรา ๑๘๒) จำนวน ๑๗ ประเด็น

๓. ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความผิดยาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(มาตรา ๑ - มาตรา ๑๑) จำนวน ๗ ประเด็น

โดยมีรายละเอียดหัวข้อที่ขอรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

๑. ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ....

๒. ความเห็นต่อร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

ภาค ๑ การป้องกัน ปราบปราม และควบคุมยาเสพติด

๒.๑ **ลักษณะ ๑** บทบัญญัติทั่วไป

(มาตรา ๑ - มาตรา ๓)

๒.๒ **ลักษณะ ๒** การป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(มาตรา ๔ - มาตรา ๑๔)

๒.๓ **ลักษณะ ๓** การควบคุมยาเสพติด

หมวด ๑ บทบัญญัติทั่วไป

หมวด ๒ คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

หมวด ๓ ประเภทของยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

(มาตรา ๑๕ - มาตรา ๓๐)

๒.๔ **ลักษณะ ๓** การควบคุมยาเสพติด

หมวด ๔ การอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

หมวด ๕ การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ และการขึ้นทะเบียน

หมวด ๕ ตำรับวัตถุออกฤทธิ์

หมวด ๖ ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม ผิดมาตรฐาน หรือเสื่อมคุณภาพ

(มาตรา ๓๑ - มาตรา ๕๓)

๒.๕ ลักษณะ ๓ การควบคุมยาเสพติด

หมวด ๗ มาตรการควบคุมพิเศษ

(มาตรา ๕๔ - มาตรา ๖๒)

๒.๖ ลักษณะ ๔ การตรวจสอบทรัพย์สิน

หมวด ๑ คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

หมวด ๒ มาตรการตรวจสอบทรัพย์สิน

(มาตรา ๖๓ - มาตรา ๘๒)

๒.๗ ลักษณะ ๔ การตรวจสอบทรัพย์สิน

หมวด ๓ กองทุนป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(มาตรา ๘๓ - มาตรา ๘๕)

๒.๘ ลักษณะ ๕ ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือ

ลักษณะ ๕ นำผ่านซึ่งยาเสพติด

ลักษณะ ๖ ความผิดเกี่ยวกับสารระเหย

ลักษณะ ๗ ความผิดเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตำรับ

ลักษณะ ๘ ความผิดเกี่ยวกับการเสพและการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ

(มาตรา ๘๖ - มาตรา ๑๐๒)

ภาค ๒ การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด

๒.๙ ลักษณะ ๑ บทบัญญัติทั่วไป

ลักษณะ ๒ คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

(มาตรา ๑๐๓ - มาตรา ๑๑๐)

๒.๑๐ ลักษณะ ๓ การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

ลักษณะ ๔ การฟื้นฟูสภาพทางสังคม

(มาตรา ๑๑๑ - มาตรา ๑๑๘)

๒.๑๑ ลักษณะ ๕ ความผิดเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

(มาตรา ๑๑๙ - มาตรา ๑๒๑)

ภาค ๓ บทกำหนดโทษ

๒.๑๒ ลักษณะ ๑ บทบัญญัติทั่วไป

(มาตรา ๑๒๒ - มาตรา ๑๓๒)

๒.๑๓ ลักษณะ ๒ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการอนุญาตสำหรับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์

ลักษณะ ๓ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม ผิดมาตรฐาน

ลักษณะ ๓ หรือเสื่อมคุณภาพ

(มาตรา ๑๓๓ - มาตรา ๑๔๑)

- ๒.๑๔ ลักษณะ ๔ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง
ลักษณะ ๔ หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติด
ลักษณะ ๕ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับสารระเหย
(มาตรา ๑๕๒ - มาตรา ๑๕๕)
- ๒.๑๕ ลักษณะ ๖ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตำรับ
ลักษณะ ๗ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดและการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด
ลักษณะ ๗ เพื่อเสพ
ลักษณะ ๘ บทกำหนดโทษสำหรับการจงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง หรือ
ลักษณะ ๘ ใช้กำลังบังคับ ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติด
(มาตรา ๑๕๖ - มาตรา ๑๗๐)
- ๒.๑๖ ลักษณะ ๙ บทกำหนดโทษสำหรับความผิดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่
ลักษณะ ๑๐ บทกำหนดโทษสำหรับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ
ลักษณะ ๑๑ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด
(มาตรา ๑๗๑ - มาตรา ๑๘๑)
- ๒.๑๗ ลักษณะ ๑๒ การบังคับโทษปรับ
(มาตรา ๑๘๒ - มาตรา ๑๘๓)

๓. ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

- ๓.๑ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและ
ครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓ และมาตรา ๔)
- ๓.๒ แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ยาเสพติด” “กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด” “ความผิดเกี่ยวกับ
ยาเสพติด” และ “เจ้าพนักงาน” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕)
- ๓.๓ เพิ่มบทนิยามคำว่า “กรรมการ ป.ป.ส.” “คณะกรรมการ ป.ป.ส.” “เลขาธิการ ป.ป.ส.” และ
“เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕)
- ๓.๔ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรารักษากร (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖)
- ๓.๕ เพิ่มหน้าที่และอำนาจของกรรมการ ป.ป.ส. เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. และ
เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. (เพิ่มหมวด ๒/๑ หน้าที่และอำนาจของกรรมการ ป.ป.ส. เลขาธิการ ป.ป.ส.
รองเลขาธิการ ป.ป.ส. และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. มาตรา ๑๑/๑ ถึงมาตรา ๑๑/๗)
- ๓.๖ เพิ่มบทบัญญัติเรื่องการแสดงตนของจำเลยต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะยื่นอุทธรณ์ ยื่นคำขอ
อนุญาตฎีกา และยื่นฎีกา (เพิ่มมาตรา ๑๕/๑ และมาตรา ๑๙/๑)
- ๓.๗ ยกเลิกการบังคับโทษปรับ (ยกเลิกหมวด ๕ การบังคับโทษปรับ มาตรา ๒๑)

๕. ข้อคัดค้านหรือความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น

๑. ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ....

๑. มาตรา ๓

ไม่ควรใช้ระยะเวลาจนถึง ๑๘๐ วันนับแต่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เพราะกฎหมายนี้ คณะรัฐมนตรีรับหลักการตั้งแต่วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๙ ไม่ควรทิ้งระยะเวลานานจะเสียเวลา

คำชี้แจง

ประมวลกฎหมายยาเสพติด มีบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดในการบังคับใช้กฎหมาย ตามมาตรา ๓ โดยให้มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ และการบังคับใช้ในลักษณะของบทเฉพาะกาลตามมาตรา ๘ โดยให้การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการออก กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ภายในระยะเวลาไม่เกินสองปี เนื่องจากระยะเวลา ดังกล่าวเป็นระยะเวลาสำหรับการพิจารณาออกอนุบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับ ประมวลกฎหมายยาเสพติด ทั้งนี้ โดยปกติแล้ว การบัญญัติกฎหมายจะมีลักษณะของการกำหนดวันสำหรับการ ใช้บังคับกฎหมาย หรือการกำหนดในบทเฉพาะกาล อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น สำนักงาน ป.ป.ส. รับฟังความคิดเห็นจากหลายภาคส่วน ซึ่งมีความเห็นว่าเป็นการใช้ระยะเวลาที่ค่อนข้างนาน แต่เนื่องจากประมวลกฎหมาย ยาเสพติดเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญ และมีกฎหมายลำดับรองที่มีรายละเอียดค่อนข้างมาก จึงจำเป็นต้อง เตรียมความพร้อมและสร้างความรับรู้ให้แก่ทั้งหน่วยงานและประชาชน รับทราบถึงหลักการและแนวนโยบายใหม่ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้จึงเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมแล้ว ในการนี้ หลักการดังกล่าว มีความสำคัญและอาจถูกหยิบยกมาพิจารณาในชั้นแปรญัตติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

๒. มาตรา ๖

- ไม่ควรบัญญัติให้ผูกกับคำสั่งหรือประกาศของสำนักงาน ก.พ. และไม่ต้องเทียบ ในกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากไม่เท่ากันอยู่แล้ว สำนักงาน ป.ป.ส. ได้น้อยกว่าหน่วยงานอื่น ผู้ที่ได้รับแต่งตั้ง ก็สมควรได้ค่าตอบแทนเลย ไม่ต้องบัญญัติมากนัก อำนาจหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ส. เรื่องนโยบายแผนวิชาการ ติดตามประสานต่างประเทศ แต่การได้รับค่าตอบแทนไปลงในเรื่องเงินตอบแทนในงานปฏิบัติที่มีความเสี่ยง ๑๓ ภารกิจ ตามประกาศสำนักงาน ก.พ. ซึ่งไม่สอดคล้องกับบทบาท ป.ป.ส. มาตรา ๑๒ ของร่างประมวล กฎหมายยาเสพติด

- ในเรื่องการให้ข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วย ระเบียบข้าราชการพลเรือน และกำหนดให้ได้รับเงินประจำตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ควรใช้วิธีกำหนดเป็นเรื่องๆ ไป เพราะแต่ละเรื่องคล้ายกับสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ให้มีวิธีกำหนดเงินเพิ่มเป็นผลงาน ในแต่ละเรื่อง เพื่อเน้นแรงจูงใจ แทนการรับเงินเพิ่มโดยรวม น่าจะส่งผลต่อประสิทธิภาพมากกว่า

- ไม่เห็นด้วยกับมาตรา ๖ ซึ่งกำหนดเกี่ยวกับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ เพราะไม่ควร มากำหนดไว้ในกฎหมายยาเสพติด และการกำหนดดังกล่าวควรให้มีความชัดเจน และควรไปบัญญัติ ใน พ.ร.บ. จัดตั้งองค์กร ไม่ควรมาบัญญัติในร่างฉบับนี้

คำชี้แจง

การร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด และการร่างประมวลกฎหมาย ยาเสพติด เป็นการร่างโดยนำแนวทางของหน่วยงานใกล้เคียง เช่น สำนักงาน ป.ป.ท. สำนักงาน ปปง. และ กรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยนำหลักการของหน่วยงานดังกล่าวเป็นต้นแบบของการร่างกฎหมาย โดยการกำหนด ค่าตอบแทนพิเศษนั้น เป็นลักษณะเงินที่แตกต่างจากค่าตอบแทนของสำนักงาน ก.พ. ในเรื่องของค่าตอบแทน เหตุพิเศษ (ค่าเสี่ยงภัย) ซึ่งเป็นค่าตอบแทนในการปฏิบัติราชการปกติ แต่เนื่องจากตามมาตรา ๖

เป็นค่าตอบแทนที่เทียบจากเงินค่าตอบแทนในกระบวนการยุติธรรม และเทียบเคียงกับหน่วยงานอื่นๆ ในกระบวนการยุติธรรม ในการนี้ เพื่อให้การกำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับค่าของงานซึ่งมีลักษณะเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนในกระบวนการยุติธรรม การค้นจับกุม และการตรวจสอบเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรม ด้วยเหตุผลและการปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น และเทียบเท่ากับหน่วยงานที่ปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกัน จึงเห็นควรให้มีการกำหนดเงินค่าตอบแทนตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษดังกล่าวขึ้น

สำหรับผู้ที่ได้รับเงินค่าตอบแทนตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษนั้น จะต้องเป็นเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. และมีหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรม การสืบสวนสอบสวน การค้นจับกุม และการตรวจสอบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรม ดังนั้น บทบัญญัติดังกล่าวจึงมีความชัดเจน สำนักงาน ป.ป.ส. จึงยังคงยืนยันในหลักการเดิม

๓. มาตรา ๘

- การกำหนดให้ดำเนินการออกกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องภายใน ๒ ปี เป็นระยะเวลาที่นานเกินไป ควรต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว อย่างน้อยควรให้แล้วเสร็จภายในไม่เกิน ๑๘๐ วัน หรือ ๖ เดือน นับแต่วันที่ พ.ร.บ. ฉบับนี้ประกาศใช้

- ในส่วนของมาตรา ๘ กำหนดให้ดำเนินการออกกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี นั้น เห็นว่าล่าช้าเกินไปอาจเกิดปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในทางปฏิบัติได้ และการดำเนินการดังกล่าวอาจล่วงเลยระยะเวลา ๒ ปี เนื่องจากกำหนดเวลาตามมาตรา ๘ วรรคสอง เป็นระยะเวลาเร่งรัด ไม่ใช่ระยะเวลาบังคับ

คำชี้แจง

การกำหนดบทเฉพาะกาลในมาตรา ๘ นั้น เพื่อรองรับการออกอนุบัญญัติหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยได้กำหนดให้มีการดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาไม่เกินสองปี ในการนี้ เป็นระยะเวลาที่ถูกกำหนดไว้และอาจดำเนินการแล้วเสร็จก่อนระยะเวลาดังกล่าว อีกทั้ง บทบัญญัติตามกฎหมายเดิมยังคงสภาพและสามารถใช้ได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติใหม่ การกำหนดบทบัญญัติดังกล่าวจึงมีความเหมาะสมแล้วและสำนักงาน ป.ป.ส. ยังคงยืนยันในหลักการเดิม

๔. มาตรา ๑๒

- การที่กำหนดให้คำขอใด ๆ ที่ยื่นไว้ตามกฎหมายเดิม ให้ถือว่าเป็นคำขออนุญาต ตามประมวลกฎหมายยาเสพติดฉบับนี้ และในเรื่องคำขอที่มีข้อแตกต่างไปจากคำขออนุญาตท้ายประมวลกฎหมายยาเสพติด “ให้ผู้อนุญาตสั่งให้ผู้ขออนุญาต แก้ไขเพิ่มเติมคำขออนุญาตเพื่อให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้” เนื่องจากการยื่นคำขอที่ได้ดำเนินการไปแล้ว มีการตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของคำขอไปแล้ว ดังนั้น มาตรา ๑๒ อาจกระทบต่อประชาชนในฐานะผู้ขออนุญาต ซึ่งการดำเนินการอาจต้องใช้เวลาจึงเห็นควรทบทวนความจำเป็นในการให้ผู้ขออนุญาตและได้ดำเนินการตามกฎหมายเดิมที่อยู่ระหว่างการพิจารณานั้น ให้ดำเนินการต่อไปโดยไม่จำเป็นต้องเริ่มดำเนินการตามพระราชบัญญัติฉบับใหม่

คำชี้แจง

บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการกำหนดหลักการเพื่อรองรับการใช้สิทธิของประชาชน โดยคำขออนุญาตที่ไต่ยื่นไว้แล้วนั้น บทบัญญัติกำหนดให้มีการพิจารณาต่อไปจนกว่าจะแล้วเสร็จ แต่เฉพาะกรณีที่มีความแตกต่างไปจากคำขออนุญาตตามประมวลกฎหมายยาเสพติด กฎหมายบัญญัติให้ผู้อนุญาต สามารถขอให้ผู้ขออนุญาตแก้ไขเพิ่มเติมคำขออนุญาตได้ เพื่อให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายยาเสพติด โดยสำนักงาน ป.ป.ส.

พิจารณาเห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวเป็นการกำหนดหลักในการรับรองการใช้สิทธิของประชาชนที่เหมาะสมแล้ว
ในการนี้ จึงยังคงยืนยันในหลักการเดิม

๕. มาตรา ๑๕

- ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการต่าง ๆ ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง อาจเป็นการ
รวมอำนาจให้กับภาครัฐจนเกินสมควร ในหลักการต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยให้มีกรรมการ
ครบองค์ประกอบเสียก่อนจึงจะถือว่าคณะกรรมการเหล่านั้นเป็นคณะกรรมการโดยชอบ มิใช่กรรมการ
โดยตำแหน่งเท่านั้น

คำชี้แจง

เนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายในระยะแรกเพื่อให้สำเร็จผลได้ ตามนโยบายแนวใหม่และ
นโยบายของรัฐบาล ที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในการนี้
การกำหนดคณะกรรมการต่างๆ จำต้องกำหนดจากตำแหน่งที่มีความสำคัญต่อความมั่นคง ผู้แทนจากหน่วยงาน
ด้านการปราบปรามยาเสพติด ผู้แทนจากหน่วยงานที่ดูแลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และหาก
คณะกรรมการฯ ที่ได้กำหนดขึ้นนั้นยังมีองค์ประชุมไม่ครบ ผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการในชุดเดิม สามารถ
ดำเนินการต่อไปได้ และดำเนินการในเรื่องเท่าที่จำเป็นเพื่อมิให้กระบวนการและการบริหารจัดการขาดช่วง
ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ส. พิจารณาเห็นว่าระยะเวลาในการแต่งตั้งกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒินั้น สามารถดำเนินการ
และใช้ระยะเวลาไม่นานนัก สำหรับการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หากแนวโน้มหรือ
ทิศทางของนานาอารยประเทศมีการเปลี่ยนแปลงไป สำนักงาน ป.ป.ส. ก็จะไปปรับเปลี่ยนรูปแบบของการบริหาร
จัดการให้สอดคล้องต่อไป

๖. มาตรา ๑๘

- การกำหนดเกี่ยวกับองค์กรและคณะกรรมการฯ มีหน้าที่และอำนาจที่และปฏิบัติงาน
ที่ค้างอยู่ไปจนกว่าจะเสร็จสิ้น รวมถึงกรรมการที่ไม่ครบองค์ประกอบ และงานเดิมยังมีอยู่ในหน้าที่และมีอำนาจ
ดำเนินการอยู่ต่อไปจนกว่าจะเสร็จสิ้นนั้น ไม่เห็นด้วย เนื่องจากกฎหมายที่มีอยู่เดิมเป็นระบบบังคับห้าม
ซึ่งขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนและหลักผู้เสพคือผู้ป่วย จึงไม่ควรนำมาใช้เมื่อมีการบังคับตามกฎหมายใหม่
และในเรื่องสถานที่การตรวจพิสูจน์และการควบคุมตัวที่ขัดต่อหลักการสากลโดยสิ้นเชิง ดังนั้น เมื่อกฎหมายใหม่
ใช้บังคับ ซึ่งเป็นผลดีแก่ผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดมากกว่า ก็ควรบัญญัติให้กฎหมายมีผลใช้บังคับในทันที
เพราะเวลาที่จะมีผลมาใช้ในภายหลังเกิดจากรัฐโดยตรง และเป็นปัญหาที่สามารถจะป้องกันมิให้เกิดได้ หากรัฐ
มีความจริงใจในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

คำชี้แจง

การกำหนดบทเฉพาะกาลดังกล่าว มีไว้เพื่อให้คณะกรรมการตามมาตรา ๑๕ นั้น สามารถ
ดำเนินงานได้อยู่ต่อไปจนกว่าการดำเนินการจะแล้วเสร็จ หากไม่มีการกำหนดบทบัญญัติดังกล่าวไว้ อาจทำให้เกิด
ความสับสนของการบังคับใช้กฎหมาย โดยผู้ที่จะต้องเข้ารับการบำบัดจะต้องเข้าระบบตามประมวลกฎหมาย
ยาเสพติดฉบับใหม่นั้น จะพิจารณาจากการตั้งข้อหาเกี่ยวกับยาเสพติดว่าเกิดขึ้นก่อนหรือภายหลังวันที่กฎหมาย
มีผลบังคับใช้ โดยพิจารณาจากผู้เข้ารับการบำบัดที่อยู่ระหว่างดำเนินการนั้น มีอยู่ในระบบไม่มากนัก การที่
คงบทบัญญัติไว้เพื่อให้เกิดความเหมาะสม

๗. มาตรา ๒๐

หลักของโทษทางอาญาของกฎหมาย ให้ใช้กฎหมายที่เป็นคุณกับผู้กระทำความผิด ทำไม่ต้องใช้กฎหมายเก่าจนคดีถึงที่สุด ถ้ากฎหมายมีคุณ แม้ศาลจะตัดสินแล้วและคดียังไม่ถึงที่สุด ก็ให้ใช้กฎหมายใหม่ตัดสินคดี

คำชี้แจง

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ ซึ่งวางหลักที่เกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด โดยการบัญญัติมาตรา ๒๐ นี้ ในชั้นของคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาเห็นว่าควรใช้กฎหมายเดิมต่อไปจนกว่ากระบวนการจะแล้วเสร็จ เพื่อให้การดำเนินการตามหลักกฎหมายเดิมเป็นไปโดยต่อเนื่อง ในการนี้ หากพิจารณาเห็นว่าเป็นการขัดหรือแย้งต่อประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความสำคัญ และเห็นควรนำหลักการดังกล่าวเสนอเข้าพิจารณาในชั้นแปรญัตติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

๘. ความเห็นเพิ่มเติมอื่นๆ

- เสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมเหตุผลเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดในทางการแพทย์และสุขภาพ และการเพิ่มความร่วมมือร่วมใจของประชาชนในการดำเนินการเกี่ยวกับกลุ่มเสี่ยงและการดูแลรักษาผู้เสพยาเสพติด รวมถึงการเพิ่มการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาพืชสมุนไพรที่มีสารเสพติดมาเป็นยารักษาผู้ป่วย นอกจากนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบและได้แสดงความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายลำดับรองและที่เกี่ยวข้อง

- ความผิดฐานมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย โดยกำหนดปริมาณไว้หากเกินปริมาณที่กำหนด ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีไว้เพื่อจำหน่ายนั้น บางกรณีอาจเกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้กระทำความผิดบางคนที่มีไว้เพื่อเสพ ควรกำหนดโทษให้เป็นไปตามจำนวนยาเสพติด ที่มีไว้ในครอบครอง จะเป็นการเหมาะสมกว่าให้สันนิษฐานว่ามีไว้เพื่อจำหน่าย

คำชี้แจง

เนื่องจากหลักการและเหตุผลเกี่ยวกับการบัญญัติประมวลกฎหมาย เพื่อให้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดสอดคล้องกับมาตรการในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยหลักการตามที่ได้เสนอนั้น เป็นหลักการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ส. พิจารณาไม่ขัดข้องหากจะมีการปรับแก้ในชั้นของการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และรับความเห็นเพื่อพิจารณาปรับปรุงเกี่ยวกับแนวทางของการประชาสัมพันธ์และการสร้างความรับรู้ให้กับประชาชน

สำหรับความคิดเห็นในเรื่องการกำหนดบทสันนิษฐานนั้น เนื่องจากเป็นบทสันนิษฐานเด็ดขาดที่ไม่เหมาะสมและกระทบต่อสิทธิของประชาชน เนื่องจากเป็นบทสันนิษฐานในลักษณะที่เป็นโทษ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องยกเลิกบทสันนิษฐานดังกล่าว เพื่อให้เกิดความยุติธรรม

๒. ความเห็นต่อร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

ภาค ๑ การป้องกัน ปราบปราม และควบคุมยาเสพติด

๒.๑ ลักษณะ ๑ บทบัญญัติทั่วไป

(มาตรา ๑ - มาตรา ๓)

๑. บทนิยามคำว่า “ยาเสพติด”

- คำว่า “ยาเสพติด” เป็นคำที่ใช้เพื่อสื่อความหมายหรือสร้างความเข้าใจในทางที่ผิด ๆ เป็นคำที่ใช้ตีตราบาปสำหรับคนที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในทำนองเดียวกับ “ยาบ้า” ควรจะใช้เพียงคำว่า “ยาเสพติด” หรือ “สารเสพติด” น่าจะมีความเหมาะสมและถูกต้องมากกว่า

- ควรแก่นิยามคำว่า “ยาเสพติด” แก้ไขเป็น “สารเสพติด โดยให้หมายความว่า ยาเสพติด วัตถุออกฤทธิ์ หรือสารระเหย เพราะคำว่า “สารเสพติด” มีความหมายที่กว้างกว่ายาเสพติด นิยามที่บัญญัติไว้ ไม่ถูกต้องตามความหมายที่แท้จริงตามหลักวิชาการ โดยเฉพาะสารระเหย ไม่ถือเป็นยาเสพติดตามกฎหมาย ยาเสพติดระหว่างประเทศ เพราะการสูดดมหรือเสพสารระเหยเข้าสู่ร่างกาย ย่อมก่อให้เกิดแต่ผลเสีย เพียงอย่างเดียว ไม่มีผลดีแต่ประการใด

คำชี้แจง

เห็นด้วย นิยาม “ยาเสพติด” เป็นหลักการสาระสำคัญของประมวลกฎหมายฉบับนี้ และอาจมีการปรับแก้บางส่วนที่ไม่ใช่หลักการสำคัญ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึง

ประการแรก การเป็นกฎหมายพิเศษหรือกฎหมายเฉพาะ ต้องกำหนดขอบเขตชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนกฎหมายอื่นที่ใกล้เคียงกัน เช่น กฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย กฎหมายว่าด้วยยา กฎหมายว่าด้วย ควบคุมโรคภัย เป็นต้น

ประการที่สอง พันธกรณีตามอนุสัญญาระหว่างประเทศด้านควบคุมยาเสพติด ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีและได้อนุมัติการกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้สอดคล้องแล้ว

ประการที่สาม เปรียบเทียบกับกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดที่เคยบังคับใช้อยู่และไม่มีประเด็น ปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตการบังคับใช้ รวมทั้งศึกษากฎหมายของประเทศต่างๆที่บัญญัติในเรื่องเดียวกัน

เมื่อได้พิจารณาหลักการทั้งสามประการแล้ว ร่างบทนิยามเป็นขอบเขตของประมวลกฎหมายฉบับนี้ อย่างไรก็ดีเรื่องนี้เป็นประเด็นสำคัญเห็นควรหยิบยกขึ้นพิจารณาแปรญัตติ ในชั้น คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ต่อไป

๒. บทนิยามคำว่า “ยาเสพติดให้โทษ”

- ควรแก้ไขคำว่า “ยาเสพติดให้โทษ” แก้ไขเป็น “ยาเสพติด” และให้หมายความว่า สารเคมี พิษ หรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพแล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาด การเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรง ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมถึงสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดด้วย แต่จะไม่ หมายความว่ารวมถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยยา ซึ่งการกำหนดนิยาม “ยาเสพติดให้โทษ” เป็นนิยามที่ไม่สอดคล้องกับหลักวิชาการ เนื่องจากยาเสพติดมีทั้ง คุณประโยชน์และโทษ ขึ้นอยู่วิธีการนำมาใช้ ความรู้ของผู้ใช้ยาเสพติด ยาเสพติดให้โทษตาม พ.ร.บ. ยาเสพติด ให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ บางชนิดมีคุณประโยชน์มากกว่าโทษ เช่น พืชกระท่อม กัญชา แต่กลับถูกจัดให้เป็นยาเสพติด ให้โทษประเภทที่ ๕

- ควรกำหนดบทนิยามให้ครอบคลุมถึงองค์ประกอบของความผิด เช่น นิยามคำว่า “ยาเสพติด ให้โทษ” ชนิดต่าง ๆ ว่าเป็นอย่างไร การกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นอย่างไร

- นิยาม “ยาเสพติดให้โทษ” ที่รวมพิษ แต่คำจำกัดความจะต้องมีความต้องการเสพทั้งทาง ร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง มีความขัดแย้งกับข้อเท็จจริง ที่จะทำให้ไม่เข้าในข้อนิยามของยาเสพติดให้โทษ

คำชี้แจง

เห็นด้วย นิยาม “ยาเสพติดให้โทษ” เป็นหลักการสาระสำคัญของประมวลกฎหมายฉบับนี้ และอาจมีการปรับแก้บางส่วนที่ไม่ใช่หลักการสำคัญ

อย่างไรก็ดีเรื่องนี้เป็นประเด็นสำคัญเห็นควรหยิบยกขึ้นพิจารณาแปรญัตติ ในชั้น คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ต่อไป

๓. บทนิยามคำว่า “ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด”

นิยามคำว่า “ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” ปัญหาการตีความในส่วนที่ว่า “มีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด” (ครอบครองธรรมดา) กับ “เว้นแต่มีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ” การครอบครองโดยมีพฤติการณ์หรือจำนวนปริมาณเท่าใดจึงจะชื่อว่า มีไว้เพื่อเสพ

คำชี้แจง

บทนิยามดังกล่าวใช้สำหรับมาตรการสมคบ มาตรการริบทรัพย์สินซึ่งเป็นมาตรการพิเศษ ดำเนินการต่อกลุ่มผู้กระทำความผิดที่ร้ายแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักค้า ผู้ผลิตหรือนายทุน ไม่รวมกลุ่มที่มียาเสพติดจำนวนเล็กน้อย ไม่เกินตามกำหนดในกฎกระทรวง ตามมาตรา ๑๖๑ วรรคสอง ซึ่งสันนิษฐานว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ เนื่องจากกฎหมายถือว่าเป็นความผิดที่ไม่ร้ายแรงและประสงค์จะใช้มาตรการลดทอนความอาญาเช่นเดียวกับผู้เสพ

๔. บทนิยามคำว่า “ผลิต”

- นิยามคำว่า “ผลิต” ให้แก้ไขโดยเพิ่มคำว่า “เก็บเกี่ยว” หลังคำว่า “ปลูก” เพื่อให้สอดคล้อง กับนิยามตามกฎหมายเสพติระหว่างประเทศคือ “อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติด ค.ศ.๑๙๖๑” (Single Convention on Narcotic Drugs, ๑๙๖๑)

- นิยามคำว่า “ผลิต” เห็นว่าต้องรวมถึงการแบ่งบรรจุหรือรวมบรรจุด้วย เพื่อให้ยังอยู่ในสภาพที่เหมาะสมก่อนจ่ายให้ผู้ป่วย ไม่เกิดการแบ่งบรรจุหรือรวมบรรจุล่วงหน้าเพราะอาจทำให้ยาเสื่อมคุณภาพก่อนถึงมือผู้ป่วย

คำชี้แจง

นิยามคำว่า “ผลิต” ยังคงหลักการตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเดิม และประกอบกับการจำหน่ายและการมีไว้ในครอบครอง ซึ่งเป็นการกระทำที่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดแล้ว มีความเหมาะสม เพียงพอที่จะใช้บังคับได้ ไม่จำเป็นต้องขยายความนิยามดังกล่าวเพิ่มเติมอีก

การแบ่งบรรจุหรือรวมบรรจุ ไม่รวมอยู่ในนิยาม ผลิต แต่ถือว่าเป็นการจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครอง แล้วแต่พฤติการณ์

๕. บทนิยามคำว่า “จำหน่าย”

- นิยามคำว่า “จำหน่าย” ควรแก้ไขโดยตัดคำว่า “รวมถึง” หลังคำว่า “แลกเปลี่ยน” ออกไป เพื่อให้กะทัดรัด

- นิยามคำว่า “จำหน่าย” เห็นว่าต้องตัดคำว่า “โดยมีสิ่งตอบแทนหรือผลประโยชน์อย่างอื่น” เพราะอาจใช้เป็นข้ออ้างในการกระทำผิด เช่น แจกให้เสพกันโดยเสนาหา

- คำนิยาม “จำหน่าย” ในเรื่อง “การให้” จะเป็นความผิดฐานจำหน่าย การให้ต้องมีสิ่งตอบแทน การเดินยาหรือการให้ที่ไม่มีหลักฐาน หรือหาหลักฐานมาพิสูจน์ว่าเป็นการให้ที่มีสิ่งตอบแทนจึงอาจไม่เป็นความผิดฐานจำหน่ายอีกต่อไป

- แม้บทบัญญัติมาตรา ๒๐ กำหนดให้บทบัญญัติที่ให้ถือว่าและให้สันนิษฐานว่าเป็นการกระทำเพื่อจำหน่าย ตามพ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และเพื่อขายซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ ตาม พ.ร.บ.วัตถุออกฤทธิ์ พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่แก้ไขใหม่จะยกเลิกก็ตาม แต่คำนิยามในมาตรา ๑ คำว่า “จำหน่าย” หมายความว่า ขาย แลกเปลี่ยน ฯลฯ และหมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย ความหมายอื่นๆ เช่น ขาย มีการส่งมอบทรัพย์สิน การมีไว้เพื่อจำหน่ายหมายถึงครอบครอง การใช้คำว่าจำหน่ายจึงเน้นฐานความผิด การร่างคำฟ้อง เมื่อใส่คำว่า

จำหน่าย เมื่อจำเลยมีเพียงครอบครอง การอธิบายฟ้องให้จำเลยสามารถเข้าใจยาก ควรแยก “มีไว้ครอบครอง เพื่อจำหน่าย” แยกออกจาก “จำหน่าย”

คำชี้แจง

เห็นควรคงคำว่า แลกเปลี่ยน ในนิยามคำว่า จำหน่าย

เห็นด้วย หากจะปรับบทนิยาม จำหน่าย ครอบคลุมการขาย แลกเปลี่ยน จำย แจกหรือให้ เท่านั้น อย่างไรก็ตามเรื่องนี้เป็นประเด็นสำคัญเห็นควรหยิบยกขึ้นพิจารณาแปรญัตติ ในชั้นคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ต่อไป

๖. บทนิยามคำว่า “การนำผ่าน”

- บทนิยามเกี่ยวกับ “การนำผ่าน” แม้ว่าเป็นการนำผ่าน โดยการขนส่งส่วนบุคคลระหว่าง ประเทศ คือเป็นการนำผ่านภายใต้บทนิยามของ นำผ่าน ของมาตรา ๑ มิเช่นนั้นอาจเป็นช่องทางให้องค์กร เกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งมีทุนทรัพย์สูง อาศัยช่องทางการนำผ่านโดยการขนส่งส่วนบุคคลระหว่างประเทศในการ ขนส่งยาเสพติดผ่านประเทศไทยได้

- บทนิยามคำว่า นำผ่าน ที่ให้ความหมายว่า ไม่รวมถึงการนำหรือส่งยาเสพติดผ่าน ราชอาณาจักร โดยมีได้มีการขนถ่ายออกจากอากาศยานที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศนั้น จะมีการ ขนถ่ายโดยอากาศยานส่วนตัว จะต้องตามนิยามนี้หรือไม่ ทางน้ำด้วยหรือไม่ และทางบกด้วยหรือไม่

- เห็นควรกำหนดความหมายคำว่า “นำผ่าน” ให้ชัดเจนเพราะอาจมีความคลาดเคลื่อนกับ ลักษณะการที่แท้หรือส่งออก

คำชี้แจง

บทนิยาม นำผ่าน มีความเหมาะสมสำหรับใช้กำหนดเป็นความผิดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ ตามมาตรา ๙๐ ประกอบมาตรา ๑๔๖ วรรคท้าย เท่านั้น โดยไม่รวมถึงยาเสพติดให้โทษ

๗. บทนิยามคำว่า “นำเข้า” “ส่งออก”

- “นำเข้า” และ “ส่งออก” ควรจะมีความหมายที่แสดงให้เห็นว่าเป็นการ “นำเข้า” หรือ “ส่งออก” เพื่อประโยชน์ในทางการค้าหรือเพื่อประกอบธุรกิจเท่านั้น มิใช่การนำเข้าหรือส่งออกเพื่อการเสพหรือ การครอบครองเพื่อเสพ ดังที่เคยมีปัญหามาแล้วในอดีตเนื่องจากตีความหมายตามตัวอักษรโดยไม่ต้องใช้ดุลยพินิจ

คำชี้แจง

การกำหนดความผิดเกี่ยวกับการนำเข้าหรือส่งออก ต้องพิจารณาตามมาตรา ๑๔๒ มาตรา ๑๔๓ มาตรา ๑๔๕ มาตรา ๑๔๖ หากเป็นการกระทำเพื่อการค้าจะเป็นบทหนัก แต่หากไม่ได้มีเหตุจูงใจ กระทำเพื่อการค้า จะกำหนดโทษเบากว่าและไม่ได้กำหนดอัตราโทษขั้นต่ำ เพื่อให้ศาลมีดุลยพินิจในการพิจารณา กำหนดโทษตามพฤติการณ์แห่งคดี ไม่จำเป็นต้องปรับบทนิยามดังกล่าว

๘. บทนิยามคำว่า “เสพ”

- นิยามคำว่า “เสพ” ให้หมายความว่า การรับยาเสพติดเข้าสู่ร่างกายโดยรู้ว่าเป็นยาเสพติด ไม่ว่าโดยวิธีใด อาจทำให้เกิดข้อโต้แย้งหรือการใช้ดุลยพินิจของผู้พิจารณาเป็นได้

คำชี้แจง

บทนิยามดังกล่าวมีความเหมาะสมแล้วไม่ปรับแก้

๙. บทนิยามคำว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ส.” “สำนักงาน ป.ป.ส.” “เลขาธิการป.ป.ส.” และ “เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.”

- ควรปรับปรุงคำนิยามในส่วนของ “คณะกรรมการ ป.ป.ส.” “สำนักงาน ป.ป.ส.” “เลขาธิการป.ป.ส.” และ “เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.” โดยพิจารณาเทียบเคียงกับร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.... ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม (ฉบับที่...) พ.ศ. .... และควรปรับปรุงรูปแบบการยกย่องให้สอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

คำชี้แจง

บทนิยามดังกล่าวมีความเหมาะสมแล้วไม่ปรับแก้

๑๐. ความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ

- ควรจะเพิ่มนิยามคำว่า “การลดอันตรายจากการใช้สารเสพติด” เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง เพราะคำนี้มีบัญญัติไว้ในร่างประมวลกฎหมายนี้หลายมาตรา เช่น มาตรา ๕๔ มาตรา ๑๑๕

- ควรจะเพิ่มนิยามคำว่า “การตรวจหรือทดสอบสารเสพติดในร่างกาย” เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง เพราะคำนี้มีบัญญัติไว้ในร่างประมวลกฎหมายนี้หลายมาตรา เช่น มาตรา ๑๑๓ (๓) มาตรา ๑๗๓ และมาตรา ๑๑๖/๒ แห่งร่างพระราชบัญญัติวิधिพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ....

- ควรเพิ่มนิยามคำว่า “ผู้เสพ” โดยให้หมายความว่าเป็นผู้ที่มีอาการด้านร่างกายที่บ่งบอกว่าไม่เป็นผู้ที่มิภาวะพึ่งพิงยาเสพติด และไม่ได้เป็นผู้ใช้ยาเป็นประจำ โดยอาจจะเป็นผู้ใช้ยาเป็นครั้งคราวแต่ไม่มีอาการอยากยาอย่างรุนแรง สามารถทำงานและใช้ชีวิตได้ตามปกติ และไม่มีพฤติกรรมที่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น

- ควรเพิ่มนิยามคำว่า “ผู้ติดยาเสพติด” โดยให้หมายความว่าเป็นผู้ที่มีอาการป่วยอย่างหนึ่งซึ่งเรียกว่า โรคสมองติดยาเสพติด โรคสมองติดยา เป็นโรคเรื้อรัง สามารถรักษาได้ หากมีการใช้ยาเสพติดเป็นประจำ และต่อเนื่อง อาจส่งผลที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของผู้ติดยาเสพติด มีอาการถอนยา มีโอกาสที่จะกลับมาติดยาได้อีก หรือมีพฤติกรรมสร้างความเดือดร้อนและอันตรายให้กับผู้อื่น โดยมีการจำแนกระดับของการติดยาตามหลักวิชาการ

- ควรเพิ่มนิยามคำว่า “การลดอันตรายจากการใช้สารเสพติด” คือ การป้องกันหรือลดความเสี่ยงและอันตรายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้สารเสพติดของตนเอง กลุ่มเสี่ยง ผู้เสพ หรือผู้ติดยาเสพติดที่กำลังจะพยายามเลิก โดยมีวิธีการลดอันตรายจากการใช้สารเสพติดทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การถ่ายทอเดือเอชไอวี เชื้อไวรัสตับอักเสบนิตซี และนิตบี อีกทั้งช่วยให้ผู้ที่ใช้ยาเสพติดสามารถปรับตัวเองให้ลดการใช้ยาและดำรงสถานภาพการไม่กลับไปเสพซ้ำให้นานขึ้น

- เสนอเพิ่มนิยามสำคัญ เช่น “ผู้เสพ” “ผู้ติดยาเสพติด” “การลดอันตรายจากการใช้สารเสพติด” หรือ harm reduction เพื่อประโยชน์ในการตรากฎหมายลำดับรองและแนวปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่

- เสนอให้เพิ่มนิยามคำว่า “การกระทำเพื่อการค้า” และ “การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน” เพื่อให้มีความชัดเจนว่ามีความหมายว่าอย่างไร

- ควรมีบทสันนิษฐานเกี่ยวกับการครอบครองเพื่อจำหน่าย เพื่อประสิทธิภาพในการปราบปรามยาเสพติดให้โทษ

- ควรเพิ่มคำจำกัดความลักษณะการกระทำความผิดให้ชัดเจน แน่นนอนเป็นรูปธรรม เช่น การทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไปอย่างไร เพื่อจัดบันทึกการตีความและควรที่จะกำหนดปริมาณยาเสพติดที่ถือว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

- ความผิดร้ายแรงในประเด็น “มีไว้ในครอบครอง” โดยมีได้กำหนดจำนวนหรือปริมาณ จะต้องมีการตรวจสอบทรัพย์สินตามลักษณะ ๔ ด้วยทุกครั้งหรือไม่

- ต้องเพิ่มการให้คำจำกัดความของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดที่มีปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธาน ตามหมวด ๒ มาตรา ๒๔ หรือไม่ เพราะไม่ได้มีการกล่าวถึงในบทบัญญัติทั่วไปแต่มาระบุไว้ในหมวด ๒ มาตรา ๒๔

คำชี้แจง

ไม่จำเป็นต้องมีบทนิยามในเรื่องดังกล่าวเพิ่มขึ้น เนื่องจากในการดำเนินการในบางเรื่องกำหนด บทนิยามอาจเป็นข้อจำกัด บางเรื่องไม่อาจนิยามได้ เนื่องจากเป็นเรื่องทางนโยบายหรือแนวทางปฏิบัติ ซึ่งมีกลไกองค์กรตามประมวลกฎหมายฉบับนี้ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการอยู่แล้ว

๒.๒ ลักษณะ ๒ การป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(มาตรา ๔ – มาตรา ๑๔)

๑. มาตรา ๔

มาตรา ๔ ระบุว่า นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างน้อยต้องมีเรื่องดังต่อไปนี้ (๔) ยุทธศาสตร์และแนวทางในการสร้างความร่วมมือกับประเทศต่างๆ หรือองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อปราบปรามการลักลอบผลิตและค้ายาเสพติด รวมทั้งประสานงาน การข่าวเพื่อสกัดกั้นและปราบปรามจับกุมขบวนการและเครือข่ายการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ นั้น เห็นว่า ยุทธศาสตร์และแนวทางในการประสานความร่วมมือกับประเทศต่างๆ หรือองค์กรระหว่างประเทศ ควรเน้นการประสานความร่วมมือที่ครอบคลุมในทุกด้านนอกเหนือจากด้านปราบปรามและประสานการข่าว ได้แก่ ความร่วมมือด้านการลดอุปสงค์ ซึ่งรวมถึงการป้องกันและการบำบัดรักษา การควบคุมสารที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ ในทางการแพทย์หรือทางวิทยาศาสตร์ความร่วมมือในการต่อต้านการฟอกเงินและความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทางอาญา ความร่วมมือในการแก้ไขข้อท้าทายต่อวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ชนิดใหม่ๆ ความร่วมมือ ด้านการพัฒนาทางเลือก และความร่วมมือในประเด็นที่เป็น Cross cutting issues ในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด อาทิ เรื่องความเท่าเทียมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข ความเสี่ยงต่อกลุ่ม ผู้เปราะบาง (ผู้หญิง เด็กหญิง เยาวชน) ความอ่อนไหวเรื่องประเด็นทางเพศ การคำนึงถึงประเด็นด้านสิทธิ มนุษยชนและการพัฒนา การส่งเสริมขีดความสามารถในการสกัดกั้นการใช้ประโยชน์ทางเทคโนโลยีเพื่อ ประโยชน์ที่เกี่ยวกับยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลลัพธ์การประชุมสหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหา ยาเสพติดโลก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔

- มาตรา ๔ ควรกำหนดให้นโยบายและแผนระดับชาติ มีการกำหนดเกี่ยวกับ “การดำเนินการ ลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด” ไว้ด้วย เพื่อความชัดเจนในทางปฏิบัติและในอดีตก็เคยมีแผนในเรื่องนี้มาก่อนแล้ว

- เสนอขอแก้ไขมาตรา ๔ (๔) เป็น “ยุทธศาสตร์และแนวทางในการประสานความร่วมมือกับ ต่างประเทศ ...” เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๒ (๗)

- เสนอขอแก้ไขมาตรา ๔ (๕) เป็น “การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัย และพัฒนา ด้านวิชาการเกี่ยวกับยาเสพติด การนำมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และสุขภาพ มาตราการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด และส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนและเยาวชนทั้งในและ นอกสถานศึกษา

คำอธิบาย นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรให้ความสำคัญกับการนำยาเสพติดมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และสุขภาพ จึงควรแก้ไขมาตรา ๔ (๕)

- มาตรา ๔ (๔) ขอแก้ไขข้อความเพื่อให้มีเนื้อหาครอบคลุมการประสานกับดำเนินการแก้ไข ปัญหายาเสพติดกับต่างประเทศทั้งด้านการลดอุปสงค์และลดอุปทานขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อความ ดังนี้

(๔) ยุทธศาสตร์และแนวทางและการค้ายาเสพติดการประสานงานการข่าวการค้ายาเสพติด ระหว่างประเทศ รวมทั้งความร่วมมือทางด้านวิชาการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด และประสานงาน เพื่อผลักดันข้อเสนอของประเทศไทยในเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ

คำชี้แจง

การจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติ ตามมาตรา ๔ อาจจะมีเรื่องที่ครอบคลุมถึง การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวข้างต้น บางเรื่องมีหน่วยงานหลักรับผิดชอบตามกฎหมายอยู่แล้ว การดำเนินการ ในบางเรื่องอาจจะมีการประสานงานหน่วยงานหลักเพื่อบูรณาการงานด้านยาเสพติด ประกอบกับการดำเนินการ ตามนโยบายแนวใหม่ในบางเรื่อง เป็นการดำเนินการในทางบริหาร อาจจะไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้ในกฎหมาย

๒. มาตรา ๕

- องค์ประกอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นภาครัฐ เกือบ ๑๐๐% มีเพียงผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ คน ที่อาจไม่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ ต้องตระหนักว่าปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่ เกิดขึ้นกับประชาชน ควรจะมีผู้แทนภาคประชาชนในสัดส่วนพอสมควรอย่างน้อยภาคละ ๑ คน (รวมประมาณ ๔-๖ คน) เข้าไปร่วมเป็นกรรมการด้วย ที่ผ่านมามีผู้ทรงคุณวุฒิแต่ก็มาจากการจัดตั้งโดยภาครัฐมิใช่เป็น ตัวแทนของประชาชน

- เสนอให้แก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. โดยให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการโดยตำแหน่ง และกำหนดความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องประกอบด้วยอย่างน้อย ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติด ด้านการพัฒนาชุมชน ด้านสังคมวิทยาหรือมานุษยวิทยา ด้านกฎหมาย โดยเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้มาจากองค์กร เอกชนที่ไม่แสวงหากำไรที่ดำเนินงานด้านสารเสพติดหรือด้านสุขภาพ

คำอธิบาย เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ส. มีประสิทธิภาพ จึงควรเพิ่ม จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิจากเดิมที่มีเพียง ๓ คน เป็นไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการโดยตำแหน่ง และกำหนดความ เชี่ยวชาญของผู้ทรง ฯ ในแต่ละด้านที่มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ส. อีกทั้งยัง สอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญ

- องค์ประกอบคณะกรรมการ ป.ป.ส. มิได้กำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน (เลขาธิการ ปปง.) เป็นกรรมการโดยตำแหน่งด้วยดังเช่นร่างประมวลยาเสพติดที่เสนอ ต่อคณะรัฐมนตรี และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙

โดยที่รายงานการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงิน แก่การก่อการร้ายของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้ระบุว่า ความเสี่ยงด้านการฟอกเงินฯ ของประเทศไทยที่เป็น ผลมาจากการก่ออาชญากรรมต่าง ๆ ในประเทศและต่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อระบบการเงิน โดยเฉพาะ อย่างยิ่งอาชญากรรมที่เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน โดยผลการศึกษาวิจัยระดับภัยคุกคามของ อาชญากรรมพบว่าเงินได้จากอาชญากรรมในประเทศไทยที่ได้จากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็น อาชญากรรมอันดับที่สองที่มี การนำเงินมาฟอก ซึ่งความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นความผิดมูลฐานหนึ่ง ตามมาตรา ๓ บทนิยามคำว่า "ความผิดมูลฐาน" (๑) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และเมื่อพิจารณาตามร่างฯ มาตรา ๖ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ไว้หลาย ประการ เช่น เสนอนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วย การป้องกัน ปราบปราม และการแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อ คณะรัฐมนตรี ติดตาม ดูแล ประสาน สนับสนุน และ เร่งรัดการดำเนินการของคณะกรรมการที่มีหน้าที่และ

อำนาจเกี่ยวกับยาเสพติด ควบคุม เร่งรัด และประสานงานในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวน สอบสวน ปราบปราม และการบังคับโทษตามประมวลกฎหมายนี้ เป็นต้น ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่สำคัญในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ดังนั้น จึงเห็นควรที่จะกำหนดเพิ่มเติมให้เลขาธิการ ป.ป.ง. เป็นกรรมการในคณะกรรมการดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แก่การประสานความร่วมมือกันต่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ยาเสพติด และป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ

- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีจำนวนกรรมการมากเกินไป และกรรมการนี้ก็เป็นบุคคลที่ประกอบด้วยรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง อธิบดีกรมต่าง ๆ เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เมื่อพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่แล้ว ผลการปฏิบัติงานก็ต้องรายงานต่อคณะรัฐมนตรีอีกครั้งเท่ากับเป็นการทำงานซ้ำซ้อน และกรรมการตำแหน่งต่าง ๆ ก็เข้าประชุมคณะรัฐมนตรีเป็นประจำ

- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไม่ควรจะตั้งจากบุคคลหลากหลายจำนวนมาก ควรตั้งแต่บุคคลที่มีภาระหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดโดยตรง

- หมวด ๒ มาตรา ๕ ควรมีปลัดกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในคณะกรรมการ ป.ป.ส. ด้วย

- คณะกรรมการ ป.ป.ส. ควรมีอธิบดีกรมวิชาการเกษตรร่วมเป็นกรรมการด้วย เพราะตามมาตรา ๖ (๔) มีการกำหนดพื้นที่ทดลองเพาะปลูก ผลิต และทดสอบ หรือเสพ หรือครอบครองยาเสพติด

- เพิ่มจำนวนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้มาจากหลากหลายองค์กร

คำชี้แจง

องค์ประกอบของคณะกรรมการ จะพิจารณาจากบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย หากพิจารณาองค์ประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. อาจจะมีจำนวนกรรมการโดยตำแหน่งในหน่วยงานในสังกัดเดียวกันหลายตำแหน่ง แต่ครอบคลุมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ส.มากที่สุด สำหรับมีผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนจากภาคประชาชนมีจำนวนน้อยเกินไป ถ้ามีการพิจารณาปรับลดกรรมการโดยตำแหน่งเหลือในส่วนเท่าที่จำเป็น อาจไม่จำเป็นต้องเพิ่มกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนภาคประชาชนเพิ่มขึ้น

เพื่อความเหมาะสม ประมวลกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้เลขาธิการ ป.ป.ง. เป็นกรรมการในคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ตามมาตรา ๖๓ แล้ว ไม่จำเป็นต้องเพิ่มเป็นกรรมการ ป.ป.ส. อีก

๓. มาตรา ๖

- เสนอขอให้แก้ไข มาตรา ๖ (๑๐) เป็น

“กำกับและติดตามการใช้งบประมาณของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาเสพติด ตลอดจนการศึกษาวิจัย การนำมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ และสุขภาพ และอุตสาหกรรม”

คำอธิบาย อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาวิจัย การนำมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และสุขภาพ และอุตสาหกรรม ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว

- มาตรา ๖ (๑๒) หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ความชัดเจนว่า จะส่งเสริมให้ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในเรื่องใดอย่างไร เพราะการเขียนเพียงใช้คำว่า “ในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาเสพติด” เท่านั้น ไม่ชัดเจนพอที่จะทำให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนเข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องดังที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคแรก

- เสนอขอให้แก้ไขมาตรา ๖ (๑๒) เป็น

“สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการ ป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ตลอดจนการศึกษาวิจัย การนำมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และสุขภาพ และอุตสาหกรรม”

คำอธิบาย อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาวิจัย การนำมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และสุขภาพ และอุตสาหกรรม ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว

คำชี้แจง

สำนักงาน ป.ป.ส. พิจารณาเห็นด้วย และควรปรับตามที่เสนอ

- มาตรา ๖ (๑๓) หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ในเรื่องการประสานงานและกำกับเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ยังไม่มีความชัดเจนและไม่ครอบคลุม บทบัญญัติในภาค ๒ (การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด) และแสดงให้เห็นว่า ร่างกฎหมายไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ เพราะมีผู้เสพยาเสพติดหลายล้านคน และการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูในอดีตก็ไม่ประสบความสำเร็จมาโดยตลอด ดังนั้น ควรจะมีอำนาจหน้าที่และอำนาจในการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมในภาค ๒ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

คำชี้แจง

เห็นด้วย โดยปรับข้อความ มาตรา ๑๖ (๑๓) เป็น “ส่งเสริมสนับสนุนและประสานกำกับ การดำเนินการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคม ร่วมกับคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดและหน่วยงานในภาคสอง”

- ควรจะมีความร่วมมือระหว่างประเทศอยู่ในหน้าที่ อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ด้วย เพราะปลัดกระทรวงการต่างประเทศเป็นกรรมการ

คำชี้แจง

เห็นด้วย อาจจะปรับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการให้ครอบคลุมงานด้านต่างประเทศ หรือคงอำนาจหน้าที่ไว้ แต่ปรับกรรมการโดยตำแหน่งบางตำแหน่งออกไป เพื่อความเหมาะสมและลดจำนวน คณะกรรมการที่ไม่จำเป็นลง

- เพิ่มเติมให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ มีอำนาจในการควบคุมและกำกับดูแลการแจกจ่าย หรือให้อุปกรณ์ทางการแพทย์แก่ผู้เสพยาเสพติด เพื่อให้การสนับสนุน อุปกรณ์ทางการแพทย์ อาทิ เข็มฉีดยาแก่ผู้เสพยาเสพติด เพื่อให้สามารถกระทำได้โดยไม่เป็นความผิด ทั้งนี้ เพื่อลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด รวมถึง ลดจำนวนผู้ติดเชื้อ HIV

คำชี้แจง

เห็นด้วย แต่เป็นอำนาจหน้าที่หนึ่งของคณะกรรมการบำบัดรักษาฯ ตามมาตรา ๑๐๖ (๒) ประกอบบทนิยามตามมาตรา ๑๐๓ คำว่า บำบัดรักษา คณะกรรมการดังกล่าวจะกำหนดมาตรการลดอันตรายจากยาเสพติด ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะกำหนดต่อไป โดยไม่จำเป็นต้องบัญญัติเรื่องนี้ไว้เป็นพิเศษต่างหาก

๒.๓ ลักษณะ ๓ การควบคุมยาเสพติด

หมวด ๑ บทบัญญัติทั่วไป

หมวด ๒ คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

หมวด ๓ ประเภทของยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

(มาตรา ๑๕ - มาตรา ๓๐)

๑. มาตรา ๑๕

- มาตรา ๑๕ ดำรับวัตถุออกฤทธิ์และวัตถุตำรับ นิยามสองนี้ไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างชัดเจนในทางการแพทย์อ่านแล้วเข้าใจว่าเป็นสิ่งเดียวกัน และเสนอให้ตัดคำว่าวัตถุตำรับออก เหลือเพียงคำรับวัตถุออกฤทธิ์แล้วแก้ไขคำว่าวัตถุตำรับยกเว้น เป็นคำรับวัตถุออกฤทธิ์ยกเว้นน่าจะเข้าใจและสื่อความหมายได้ดีกว่า

- เสนอให้มีการนิยามคำว่า “เวลาทำการ” เพราะมีปัญหาในการตีความมาก

คำชี้แจง

บทนิยามคำว่า “วัตถุตำรับ” เป็นคำนิยามที่นำมาจาก พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยมีได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไข ซึ่งคำว่า “วัตถุตำรับ” มีใช้อยู่ในมาตรา ๒๒, ๓๐ และ ๕๘ ส่วนบทนิยามคำว่า “คำรับวัตถุออกฤทธิ์” เป็นคำนิยามที่กำหนดขึ้นใหม่ เพื่อให้ถ้อยคำว่า “คำรับวัตถุออกฤทธิ์” มีความหมายที่ชัดเจน สอดรับการการปรับปรุงบทบัญญัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการขออนุญาตเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ ซึ่งถ้อยคำว่า “คำรับวัตถุออกฤทธิ์” มีใช้อยู่ในมาตรา ๔๘, ๔๙, ๕๐, ๕๑, ๕๒, ๕๓, ๙๘, ๙๙, ๑๕๘ และ ๑๕๙

สำหรับกรณีที่มีผู้แสดงความคิดเห็นโดยขอเสนอให้ตัดคำว่าวัตถุตำรับออก เนื่องจากเห็นว่าสองคำนี้ไม่สามารถแยกออกจากกันอย่างชัดเจนในทางการแพทย์ อ่านแล้วเข้าใจว่าเป็นสิ่งเดียวกัน และเสนอให้แก้ไขคำว่า “วัตถุตำรับยกเว้น” เป็น “คำรับวัตถุออกฤทธิ์ยกเว้น” น่าจะเข้าใจและสื่อความหมายได้ดีกว่านั้น สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่า การกำหนดบทนิยามดังกล่าวจะทำให้ผู้ใช้กฎหมายมีความเข้าใจความหมายได้ดีขึ้น เนื่องจากคำว่า “คำรับวัตถุออกฤทธิ์” ไม่ใช่ถ้อยคำที่ประชาชนทั่วไปเข้าใจความหมายหรือใช้กันอยู่ทั่วไป และบทบัญญัติในร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดก็มีการใช้คำว่า “วัตถุตำรับ” และคำว่า “คำรับวัตถุออกฤทธิ์” ในความหมายที่แตกต่างกัน ดังนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. จึงเห็นว่าการกำหนดบทนิยามดังกล่าวมีความเหมาะสมแล้ว

สำหรับประเด็นที่ขอเสนอให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “เวลาทำการ” เพิ่มขึ้นนั้น คำว่าเวลาทำการนี้ไม่เคยปรากฏว่ามีการนิยามคำนี้ในกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน ซึ่งในร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดมีการใช้ถ้อยคำว่า “เวลาทำการ” อยู่ในมาตรา ๓๙ และ มาตรา ๖๑ โดยในมาตรา ๓๙ กำหนดให้ให้ผู้รับอนุญาตต้องจัดให้มีเภสัชกรอยู่ประจำควบคุมกิจการตลอดเวลาทำการซึ่งระบุไว้ในใบอนุญาต พร้อมทั้งต้องดูแลให้เภสัชกรได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ส่วนในมาตรา ๖๙ (๑) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ทำการของผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออก สถานที่ผลิต สถานที่จำหน่าย สถานที่เก็บยาเสพติด หรือสถานที่ที่ต้องได้รับอนุญาตตามภาคนี้ ในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามภาคนี้ ซึ่งในประเด็นนี้ สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่ายังไม่มีความชัดเจนว่าจะส่งผลให้เกิดไม่แน่นอนหรือมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกันอันส่งผลกระทบต่อปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอย่างไร แต่สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นด้วยกับการกำหนดบทนิยามในกรณีนี้ถ้อยคำในกฎหมายนั้นไม่ใช่ถ้อยคำที่ประชาชนทั่วไปเข้าใจ ซึ่งหากจะมีการกำหนดบทนิยามให้มีความแน่นอนและชัดเจน ก็จะทำให้ประชาชนสามารถทำความเข้าใจกฎหมายได้มากขึ้น

๒. มาตรา ๒๑

- มาตรา ๒๑ ให้เพิ่มข้อที่ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทยาเสพติดให้โทษ

คำชี้แจง

ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดฉบับนี้ได้มีการเปลี่ยนหลักการในส่วนที่เกี่ยวกับการระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทของยาเสพติดให้โทษ จากเดิมที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด แต่บทบัญญัติในร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดกำหนดให้การระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทยาเสพติดให้โทษเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. เพื่อให้การกำหนดประเภทของยาเสพติดมีความรอบคอบและสอดคล้องกับสถานการณ์ด้านยาเสพติดมากยิ่งขึ้น โดยได้กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ในมาตรา ๒๘ ดังนั้น ในกรณีนี้ สำนักงาน ป.ป.ส. จึงเห็นว่าไม่ต้องเพิ่มอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทยาเสพติดให้โทษในมาตรา ๒๑ เนื่องจากมีการกำหนดไว้แล้วในมาตรา ๒๘

๓. มาตรา ๒๔

- ขอเสนอให้แก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด โดยขอเสนอเพิ่มเติมกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้มีสัดส่วนเท่ากับกรรมการโดยตำแหน่ง และกำหนดความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิด้านอื่น ต้องประกอบด้วย ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติด ด้านการพัฒนาชุมชน ด้านสังคมวิทยาหรือมานุษยวิทยา ด้านกฎหมาย โดยเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้มาจากองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรที่ดำเนินงานด้านยาเสพติดหรือด้านสุขภาพ

คำอธิบาย คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมีบทบาทในการกำหนดมาตรการควบคุมยาเสพติดและให้ข้อเสนอแนะต่อรัฐมนตรี แต่การกำหนดความเชี่ยวชาญในมาตรา ๒๔ ยังไม่สะท้อนถึงหน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ ที่เน้นเฉพาะผู้เชี่ยวชาญทางวิทยาศาสตร์หรือสุขภาพเท่านั้น

- คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดตามมาตรา ๒๔ ที่ว่าภาคเอกชนไม่น้อยกว่า ๓ คนเป็นภาคเอกชนจากไหน ควรระบุให้ชัดเจน

คำชี้แจง

ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดฉบับนี้ได้มีการเปลี่ยนหลักการเกี่ยวกับกลไกที่ใช้ในการควบคุมยาเสพติดที่จากเดิมมีคณะกรรมการที่ดูแลรับผิดชอบในเรื่องดังกล่าวจำนวน ๓ คณะ จากกฎหมายหลายฉบับ ได้แก่ คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ คณะกรรมการวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๔ คณะกรรมการป้องกันการใช้สารระเหย ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ ปรับปรุงแก้ไขเป็นให้มีคณะกรรมการที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องดังกล่าวเพียงคณะเดียว คือ คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ เช่น การกำหนดมาตรการควบคุมยาเสพติด การประกาศระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทของยาเสพติด การให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติด เป็นต้น

เมื่อพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ แล้ว จะเห็นได้ว่าภารกิจของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดดังกล่าวส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องทางเทคนิคหรือเป็นเรื่องซึ่งต้องการความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ที่มีการนำไปใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์และสาธารณสุข จึงได้กำหนดให้มีผู้แทนจากภาครัฐเข้ามาเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกำหนดให้มี

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านวิสัญญีแพทย์ จิตแพทย์ อายุรแพทย์ เกษศาสตร์ หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการของคณะกรรมการควบคุม ยาเสพติด โดยในจำนวนนี้ให้แต่งตั้งจากภาคเอกชนไม่น้อยกว่า ๓ คน เพื่อให้การกำหนดมาตรการควบคุมยาเสพติด การประกาศระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทของยาเสพติด และการให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติด มีความรอบคอบและรอบด้าน ซึ่งจะเห็นได้ว่านอกจากการ กำหนดให้คณะกรรมการโดยตำแหน่งซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนภาครัฐที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังกำหนดให้มีผู้แทนจาก ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

สำหรับประเด็นที่มีผู้แสดงความคิดเห็นโดยขอให้แก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการ ควบคุมยาเสพติด โดยการเพิ่มกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้มีสัดส่วนเท่ากับกรรมการโดยตำแหน่งนั้น เมื่อพิจารณา องค์ประกอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดตามที่กำหนดไว้ในร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดมาตรา ๒๔ แล้ว จะเห็นได้ว่ามีสัดส่วนของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต่อจำนวนกรรมการทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ ๓๘.๙ ในขณะที่ สัดส่วนของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต่อจำนวนกรรมการทั้งหมดตามกฎหมายเดิมนั้น คณะกรรมการควบคุม ยาเสพติดให้โทษกำหนดไว้ร้อยละ ๓๖.๘ คณะกรรมการวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทกำหนดไว้ร้อยละ ๒๙.๒ คณะกรรมการป้องกันการใช้สารระเหยกำหนดไว้ร้อยละ ๒๕.๙ เมื่อเปรียบเทียบแล้วจะเห็นได้ว่ามีสัดส่วน ของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นกว่ากฎหมายเดิม ซึ่งในประเด็นนี้สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่าเป็นสัดส่วนที่มีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากยังคงเป็นภารกิจสำคัญของภาครัฐที่จะต้องเข้ามามีบทบาทในการกำกับและควบคุม ยาเสพติดตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

ส่วนในประเด็นที่มีผู้ขอเสนอให้กำหนดความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านอื่น ต้องประกอบด้วย ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติด ด้านการพัฒนาชุมชน ด้านสังคมวิทยาหรือมานุษยวิทยา ด้านกฎหมาย โดยเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้มาจากองค์กร เอกชนที่ไม่แสวงหากำไรที่ดำเนินงานด้านยาเสพติดหรือด้านสุขภาพนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. มีความเห็นว่าการ กำหนดคุณวุฒิของผู้ทรงคุณวุฒิด้านอื่นนั้น หากเป็นกรณีที่คณะกรรมการชุดดังกล่าวจะต้องให้ข้อคิดเห็นหรือ ข้อพิจารณาในส่วนของรายละเอียดที่เป็นเรื่องที่ต้องใช้องค์ความรู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านควรที่จะต้องมีภาระ ระบุไว้ ซึ่งคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดนี้เป็นคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในลักษณะดังกล่าว แต่ในกรณีนี้มาตรา ๒๔ ได้มีการกำหนดความรู้และความเชี่ยวชาญของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไว้เรียบร้อยแล้ว โดยกำหนดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านวิสัญญีแพทย์ จิตแพทย์ อายุรแพทย์ เกษศาสตร์ และเปิดกว้างไว้โดยกำหนดว่าหรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องและ เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดซึ่งหากกำหนดไว้ดังนี้ ก็สามารถที่จะแต่งตั้ง ผู้ทรงคุณวุฒิจากด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติด ด้านการพัฒนา ชุมชนด้านสังคมวิทยาหรือมานุษยวิทยา ด้านกฎหมาย หรือในด้านอื่นๆ ที่มีความเหมาะสมได้ ซึ่งหากระบุเจาะจง ไปนั้น ในทางกลับกันอาจจะเป็นการปิดกั้นมิให้มีการแต่งตั้งผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องอื่น ๆ ที่มีได้กำหนดไว้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อพิจารณาและข้อเสนอที่เป็นประโยชน์ได้ในส่วนของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านอื่นได้ ดังนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. จึงเห็นว่าในส่วนของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านอื่นไม่ควรที่จะกำหนดความ เชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิด้านอื่นเป็นการเฉพาะจะมีความเหมาะสมกว่า

ส่วนในประเด็นที่มีผู้เห็นว่าควรระบุที่มาของผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากภาคประชาชนให้ชัดเจนนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่าการเปิดกว้างไว้มีความเหมาะสมแล้ว

๕. มาตรา ๒๔

- ยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ เป็นกลุ่มที่จัดได้ว่าเป็นพืชเสพติด ควรจะมีการตรากฎหมาย แยกพืชเสพติดออกมาเป็นการเฉพาะไม่ควรรวมอยู่ในกฎหมายนี้ เนื่องจากไม่มีความรุนแรงในตัวเองและสามารถ

นำมาใช้ประโยชน์ได้ มีอันตรายน้อยกว่าสิ่งเสพติดบางชนิดที่กฎหมายอนุญาต เช่น สุรา บุหรี่ ซึ่งในประเทศต่าง ๆ มีแนวโน้มที่จะผ่อนผันให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ภายใต้การควบคุมไม่เข้มงวด

- เสนอขอให้แก้ไขมาตรา ๒๘ (๕) เป็น

“มาตรา ๒๘ ยาเสพติดแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ

...

(๕) ประเภท ๕ ยาเสพติดที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท ๑ ถึงประเภท ๔ แต่มีผลกระทบต่อผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดน้อยกว่าประเภทอื่น และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้”

คำอธิบาย เนื่องจากตามกฎหมายยาเสพติดปัจจุบัน ไม่เปิดโอกาสให้มีการนำยาเสพติดประเภท ๕ มาใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ สุขภาพ และด้านอื่น ๆ อีกทั้งยังทำลายภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย รวมทั้งมีโทษ ความผิดฐานเสฟสูง จึงควรปรับปรุงประเภทของยาเสพติดประเภท ๕ เพื่อให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในสังคมไทย โดยจำแนกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ ๑ เป็นกลุ่มที่มีประโยชน์ทางการแพทย์ กับ กลุ่มที่ ๒ เป็นกลุ่มที่ไม่มีประโยชน์ทางการแพทย์และมีผลกระทบต่อสังคมและสุขภาพ โดยกำหนดให้กลุ่มที่ ๑ มีอัตราโทษที่ต่ำกว่ายาเสพติดประเภทอื่น เช่น ผู้เสพหรือ ครอบครองยาเสพติดประเภท ๕ เล็กน้อย ไม่ควรต้องได้รับโทษทางอาญา ส่วนกลุ่มที่ ๒ ควรมีบทลงโทษที่รุนแรง กว่า เช่น เห็ดขี้ควาย (ต้องแก้ไขมาตรา ๑๖๐-๑๖๑)

คำชี้แจง

ไม่ปรับตามข้อเสนอ เนื่องจากรมว.สธ.จะประกาศกำหนดยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ที่ให้เสพเพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งแพทย์ รวมถึงแพทย์แผนไทยตามมาตรา ๕๗ เป็นหลักการสำคัญของประมวลกฎหมายฉบับนี้ ที่จะผ่อนปรนการเสฟกัญชาหรือพืชเสพติดบางประเภทเพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์

กัญชาและพืชเสพติดควบคุมตามกฎหมาย กำหนดให้ รมว.สธ.จะประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง

การผ่อนปรนการเสฟ กับการระบุชื่อยาเสพติดให้โทษอยู่ในประเภทใด มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่แตกต่างกัน เป็นแยกกันคนละเรื่อง ไม่ปะปนกัน

การฝ่าฝืนเสฟยาเสพติดให้โทษบางประเภท เป็นความผิดตามมาตรา ๑๖๐ แต่อยู่ภายใต้นโยบายลดทอนความมาตรา ๑๖๒ ถึงมาตรา ๑๖๗ หรือบทบัญญัติในภาคสอง แล้วแต่กรณี

- ขอเสนอให้แก้ไขมาตรา ๒๘ วรรคสอง การระบุชื่อและจัดประเภทยาเสพติดให้โทษให้เป็นไปตามความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. เป็น “คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด” เพราะมาตรา ๒๕ (๒) เขียนว่าเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด ในการระบุชื่อหรือประเภทยาเสพติด

- มาตรา ๒๘ (๔) เสนอเพิ่มเติมเป็น

“ประเภท ๔ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ หรือวัตถุออกฤทธิ์”

- ประเภท ๕ เป็นการกำหนดที่ไม่เหมาะสม ต้องมีเงื่อนไขเพิ่ม

- มาตรา ๒๘ ควรกำหนดเพียง ๔ ประเภท และในประเภท ๕ เดิมควรยกขึ้นเป็นมาตราใหม่ โดยระบุเป็นพืชและหรือสมุนไพรที่มีความจำเป็นต้องมีการควบคุมเป็นพิเศษ เพราะอาจมีผลข้างเคียงเมื่อใช้เป็นเวลานาน เช่น พืชกระท่อมทั้งนี้ในการเพิ่ม เพิกถอน หรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภท ให้อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

- การประกาศระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทของยาเสพติดให้โทษไม่ควรเป็นอำนาจของรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ เพราะผลของการประกาศกำหนดชื่อยาเสพติดให้โทษจะทำให้มี

ผลต่อการกำหนดความผิดและอัตราโทษในทางอาญา ซึ่งการตรากฎหมายที่มีโทษทางอาญาควรจะต้องผ่านการพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติไม่ควรเป็นอำนาจของฝ่ายบริหารตามหลักการตรากฎหมายที่มีโทษทางอาญา

คำชี้แจง

ประเพณียาเสพติดให้โทษ เป็นไปตามมาตรฐานสากล สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการควบคุมยาเสพติดที่ประเทศไทยเป็นภาคแล้ว ประกอบกับแนวทางการกำหนดประเภทยาเสพติดให้โทษของนานาอารยประเทศ อาจจะกำหนดไว้ในบัญชีแนบท้ายกฎหมาย หรือกำหนดให้ประกาศของฝ่ายบริหารก็ได้ ในกรณีนี้ จึงไม่จำเป็นต้องปรับตามข้อเสนอ

๖. ความเห็นเพิ่มเติมอื่นๆ

- การประกาศระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทของวัตถุออกฤทธิ์ไม่ควรเป็นอำนาจของรัฐมนตรี โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการ เพราะผลของการประกาศกำหนดชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์จะทำให้มีผลต่อการกำหนดความผิดและอัตราโทษในทางอาญา ซึ่งการตรากฎหมายที่มีโทษทางอาญาควรจะต้องผ่านการพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติไม่ควรเป็นอำนาจของฝ่ายบริหารตามหลักการตรากฎหมายที่มีโทษทางอาญา

คำชี้แจง

เหตุผลที่ต้องมีการกำหนดให้การประกาศระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทของยาเสพติดให้โทษ และวัตถุออกฤทธิ์เป็นกฎหมายลำดับรองนั้น เนื่องจากการกำหนดว่าสิ่งใดเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์นั้นมีรายละเอียดในทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับด้านกาแพทย์ ด้านสาธารณสุข และด้านอื่นๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งต้องอาศัยความรู้และความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ อีกทั้งหากจะกำหนดให้การประกาศระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทของยาเสพติดต้องทำเป็นกฎหมายนั้น จะทำให้การควบคุมยาเสพติดมีความแข็งตัวและมีความยากลำบากในการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ด้านยาเสพติดที่มีความเป็นพลวัตเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของความก้าวหน้าทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ที่มีการสังเคราะห์สารชนิดใหม่ๆ ที่สามารถออกฤทธิ์ต่อมนุษย์ได้อยู่เสมอ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงมีความจำเป็นที่กฎหมายจะต้องกำหนดไว้เพียงแต่หลักการที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเท่านั้น โดยในส่วนของรายละเอียดนั้นจึงไปกำหนดเป็นกฎหมายลำดับรอง ซึ่งในประเด็นที่เห็นว่าการตรากฎหมายที่มีโทษทางอาญาควรจะต้องผ่านการพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติไม่ควรเป็นอำนาจของฝ่ายบริหารตามหลักการตรากฎหมายที่มีโทษทางอาญานั้น เนื่องจากการประกาศระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทของยาเสพติด เป็นกรณีที่มีกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติให้อำนาจ และในการประกาศระบุชื่อและประเภทดังกล่าวก็ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์วิธีการและขั้นตอนให้เป็นไปตามที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดกำหนด ส่วนความชัดเจนในเรื่องของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นก็มีความชัดเจนอยู่แล้ว ว่าหากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะมีโทษอย่างไร และอัตราโทษเท่าใด อีกทั้งในการประกาศระบุชื่อและประเภทของยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวก็ต้องมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้ประชาชนรับรู้และรับทราบ และหลักการนี้ก็เป็นหลักการที่ปฏิบัติอยู่แล้วตามกฎหมายฉบับเดิม ดังนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. จึงเห็นว่าการที่กำหนดให้การประกาศระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทของวัตถุออกฤทธิ์และยาเสพติดให้โทษนั้นสามารถกระทำได้จัดทำเป็นกฎหมายลำดับรองที่อาศัยอำนาจตามกฎหมายแม่บทคือประมวลกฎหมายยาเสพติด ที่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและขั้นตอนในการประกาศนั้นมีความเหมาะสมแล้ว

๒.๔ ลักษณะ ๓ การควบคุมยาเสพติด

หมวด ๔ การอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

หมวด ๕ การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ และการขึ้นทะเบียน
ตำรับวัตถุออกฤทธิ์

หมวด ๖ ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม ผิดมาตรฐาน หรือเสื่อมคุณภาพ
(มาตรา ๓๑ - มาตรา ๕๓)

๑. มาตรา ๓๑

- ขอเสนอแก้ไขมาตรา ๓๑ เป็นดังนี้

“การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ เพื่อประโยชน์แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม หรือผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์หรือสาธารณสุขอื่น ๆ หรือเพื่อประโยชน์ของ หน่วยงานของรัฐหรือสภากาชาดไทย รวมทั้งการศึกษาวิจัยสมุนไพรเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์และสุขภาพ ไม่ต้องขออนุญาต ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยการ เสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดประกาศกำหนด”

คำอธิบาย เพื่อประโยชน์ในการบำบัดรักษาผู้ป่วย และการนำสมุนไพรซึ่งเป็น ทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ ทางทางการแพทย์และสุขภาพ รวมทั้งสอดคล้องกับมาตรา ๙ (๑) ของ ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ....

คำชี้แจง

สำนักงาน ป.ป.ส. รับความเห็นดังกล่าวและเห็นควรปรับเป็น “หรือเพื่อประโยชน์ในการ ศึกษาวิจัย ประโยชน์ทางการแพทย์ สุขภาพ หรือวิทยาศาสตร์”

๒. มาตรา ๓๒

- การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ ที่ไม่ต้องขออนุญาต โดยเฉพาะ การมีไว้ครอบครองยาเสพติดให้โทษประเภท ๒ หรือวัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๓ ประเภท ๔ ที่กำหนด มีไว้ในครอบครองในปริมาณเท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการรักษา ปฐมพยาบาล นั้นต้องกำหนดจำนวนปริมาณ การให้มีไว้ชัดเจน ไม่ให้เกิดปัญหาตามมา

คำชี้แจง

เมื่อเปรียบเทียบกับ พระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๘ ที่มีการกำหนดปริมาณของวัตถุออกฤทธิ์ที่สามารถนำติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักร ที่จำเป็นต้องใช้รักษาเฉพาะตัว โดยมีหนังสือรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม หรือผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่งไว้ สำนักงาน ป.ป.ส. จึงเห็นว่าควรในมาตรานี้ก็ควรที่จะต้องมี การระบุปริมาณไว้เพื่อให้เกิดความชัดเจนแก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเช่นเดียวกัน

๓. มาตรา ๓๓

- ควรเพิ่มอำนาจการครอบครอง นำเข้า นำผ่านตัวอย่างยาเสพติด เพื่อนำมาใช้ในการ (เรื่อง ใด ๆ เช่น การทดลอง การรักษา) การสืบสวนขยายผลเพื่อผลในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

- ควรเพิ่มอีกหนึ่งวรรคให้อำนาจเลขาธิการ ป.ป.ส. มีอำนาจอนุญาต ให้นำเข้า ส่งออก ยาเสพติดที่ถูกจับกุมได้เพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนตัวอย่างยาเสพติดติดกับหน่วยงานต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนขยายผลการทำ Drugs project การตรวจพิสูจน์ร่วมกับหน่วยงานต่างประเทศ ทั้งนี้

อาจจะขอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้มอบอำนาจให้กับเลขาธิการ ป.ป.ส. มีอำนาจอนุญาตดังกล่าว

คำชี้แจง

สำนักงาน ป.ป.ส. รับความเห็นดังกล่าวและควรปรับเป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย”

๔. มาตรา ๓๔

- ไม่เห็นด้วยกับมาตรา ๓๔ การนำเข้า-ส่งออกหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ ในปริมาณเล็กน้อยเพื่อการเสพส่วนบุคคลหรือเพื่อการบำบัดรักษาโรคควรได้รับการยกเว้นไม่ต้องขออนุญาต

- เสนอให้แก้ไข มาตรา ๓๔ (๓) เป็น “ให้ผู้นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๔ และประเภท ๕ ในปริมาณเล็กน้อย ที่นำไปใช้เป็นสารมาตรฐานในการตรวจวิเคราะห์....” เนื่องจากการระบุเฉพาะวัตถุประสงค์น่าจะเพียงพอแล้ว

คำชี้แจง

ไม่ปรับตามข้อเสนอ เนื่องจากตามมาตรา ๑๐๐ ได้กำหนดบทห้ามและบทยกเว้นเกี่ยวกับการเสพยาเสพติด ไว้ชัดเจนแล้ว การเสพยาเสพติดไม่ใช่เรื่องการอนุญาต แต่พิจารณาตามเงื่อนไขตามบทยกเว้นหากมีการเสพยาเสพติดเข้าเงื่อนไขตามบทยกเว้น แม้เป็นยาเสพติด บุคคลนั้นไม่ต้องรับผิดชอบทางอาญา

ในกรณีที่บุคคลใดมีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ ไม่เกินปริมาณที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๖๑ วรรคสอง ไม่รวมถึงการนำเข้าและส่งออกเพื่อเสพด้วย

การนำเข้า ส่งออกหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดบางประเภทเพื่อการรักษาโรค หากเข้าเงื่อนไขตาม มาตรา ๓๑ หรือมาตรา ๓๒ แล้วแต่กรณี ไม่ต้องขออนุญาต

๕. มาตรา ๔๘

- เสนอแนะให้ มาตรา ๔๘ กำหนดการขึ้นทะเบียนให้ครอบคลุมในทุกกรณีที่ใช้ทางการแพทย์ เช่น ตำรับวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ หรือตำรับยาเสพติดให้โทษประเภท ๒ เพื่อคุ้มครองสร้างความปลอดภัยและมั่นใจให้กับผู้บริโภค

คำชี้แจง

สำนักงาน ป.ป.ส. พิจารณาเห็นว่ามาตราดังกล่าวมีความเหมาะสมแล้ว จึงไม่ปรับตามข้อเสนอ

๖. หมวด ๖ (มาตรา ๕๑-๕๓)

- ไม่เห็นด้วยกับหมวด ๖ (มาตรา ๕๑-๕๓) เรื่องยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอมๆ เพราะอาจจะก่อให้เกิดความวุ่นวายในทางปฏิบัติและทางกฎหมายอย่างมาก เพราะมีวัตถุหรือสารเคมีหลายชนิดมีรูปลักษณะคล้ายคลึงกับยาเสพติด อาจถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายฯ ได้โดยเจตนาหรือไม่เจตนาของผู้ปฏิบัติ ทั้งหากมีบุคคลหรือองค์กรใดที่มีเจตนาจะจัดการกับผู้ค้า ผู้จำหน่าย ผู้เสพฯ โดยการหลอกลวงเพื่อจะจับกุมหรือเพื่อให้รู้ตัวผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยนำสิ่งของหรือสารเคมีคล้ายยาเสพติดมาหลอกลวงผู้ที่ต้องการยาเสพติด เพื่อจับกุมหรือให้รู้ตัวผู้ที่ต้องการยาเสพติดจะพลอยผิดกฎหมายไปด้วย ทั้ง ๆ ที่ยาเสพติดปลอมในตัวของมันไม่ได้ก่อพิษภัยต่อประชาชนหรือประเทศชาติแต่อย่างใด ซึ่งแตกต่างกับยาปลอมซึ่งเป็นภัยต่อบุคคล และเกษตรกรอย่างชัดเจน

คำชี้แจง

สำนักงาน ป.ป.ส. ยังคงหลักการในร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้ จึงพิจารณาไม่ปรับแก้ตามข้อเสนอ

๒.๕ ลักษณะ ๓ การควบคุมยาเสพติด

หมวด ๗ มาตรการควบคุมพิเศษ

(มาตรา ๕๔ - มาตรา ๖๒)

๑. มาตรา ๕๔

- มาตรา ๕๔ เกี่ยวกับการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด ซึ่งเป็นมาตรการที่มีประโยชน์ต่อผู้ติดยาเสพติดซึ่งมีอยู่จำนวนมากทั่วประเทศ ไม่จำเป็นที่จะต้องกำหนดพื้นที่เป็นการเฉพาะ ควรจะเปิดกว้างโดยกำหนดเป็นมาตราพิเศษอีกเรื่องต่างหาก การที่จะกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๕๔ (๑)-(๓) จึงไม่ควรนำมากำหนดไว้ เพราะเป็นมาตรการทางด้านสาธารณสุข ที่ควรจะสนับสนุนให้สามารถดำเนินการได้ทั่วประเทศ

- ขอเสนอแก้ไข มาตรา ๕๔ เป็น

“มาตรา ๕๔ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย การลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด และการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด กำหนดเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด เพื่อกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) ทดลองเพาะปลูกพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติด

ให้โทษ

(๒) ผลิตและทดสอบเกี่ยวกับยาเสพติด

(๓) เสพหรือครอบครองยาเสพติดตามประเภทและปริมาณที่กำหนด

โดยการกำหนดพื้นที่และการกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด ประกาศกำหนด อย่างน้อยต้องมีมาตรการควบคุมและตรวจสอบการเสพและการครอบครองยาเสพติดด้วย

คำอธิบาย

๑) การกำหนดมาตรการตามมาตรา ๕๔ ไม่ควรตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เนื่องจากมีกระบวนการและขั้นตอนที่ค่อนข้างนานไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ และไม่สอดคล้องกับหลักวิชาการในการควบคุมยาเสพติดในสากล จึงควรเปลี่ยนเป็นการออกประกาศคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดแทน ในการส่งเสริม สนับสนุนให้นำพืชสมุนไพรมาทำการศึกษาวิจัยเพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ ป้องกันหรือทดแทนยาเสพติด ทั้งนี้ สามารถออกประกาศกำหนดพื้นที่ออกใบอนุญาตปลูกพืชที่ใช้เป็นยาหรือป้องกันยาเสพติดได้

(ตัดมาตรา ๖(๔) และเพิ่มอำนาจหน้าที่ในมาตรา ๒๕ แทน)

๒) ดัดข้อความ “การลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด” ในวรรคแรก เนื่องจากหลักการในเรื่องนี้ควรใช้กับทุกพื้นที่ทั่วประเทศไทย ไม่ควรเลือกปฏิบัติว่าจะนำมาตรานี้มาใช้กับบางพื้นที่เท่านั้น ควรเป็น มาตรการทั่วไปในภาค ๒

- อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ในการกำหนดเขตพื้นที่ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามร่างกฎหมายดังกล่าว มีข้อสังเกตเกี่ยวกับข้อดีข้อเสีย เห็นว่าข้อดีคือ สามารถควบคุมพื้นที่ปลูกทดลองได้ ข้อเสียคือ การตราเป็นพระราชกฤษฎีกาอาจทำดำเนินการควบคุม/ตรวจสอบได้เฉพาะพื้นที่ปลูกอย่างเดียว

- มาตรา ๕๔ ควรระบุเป็นกรณีของผู้ควบคุมพิเศษ ไม่ควรต้องจัดทำเป็นพระราชกฤษฎีกาอีก เพราะทำให้เกิดความล่าช้า และหากพืชเป็นเพียงพืชควบคุมพิเศษควรให้อำนาจแก่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด น่าจะเพียงพอ

- มาตรา ๕๔ (๓) มีการระบุเรื่องเสฟ และให้มีมาตรการ การกระทำตามมาตรานี้เป็นพระราชกฤษฎีกา อาจขัดกับมาตรา ๕๗ ที่พูดถึงเรื่องเสฟเพื่อการรักษาโรคให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้กำหนดหากการเสฟมีความแตกต่างกันก็ควรระบุให้อันใดเป็นการเสฟที่ไม่ใช่เพื่อการรักษาโรค

- มาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ เรื่องชั่วคราวและเรื่องถาวร ลำดับกฎหมายมีความแตกต่างกัน
คำชี้แจง

หลักการตามมาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ อาจจะต้องมีการทบทวน ในกรณีที่ร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้มีมาตรการกฎหมายที่เพียงพอแล้ว เช่น ในเรื่องการเสฟเพื่อการศึกษาวิจัยตามมาตรา ๕๗ ในเรื่องการอนุญาตผลิต จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการศึกษาวิจัยตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง มาตรการลดอันตรายจากยาเสพติด ตามมาตรา ๑๐๖ (๒) ประกอบบทนิยามคำว่า บำบัดรักษา ตามมาตรา ๑๐๓ หรือ การกำหนดการมีไว้ในครอบครองเพื่อเสฟ ไม่เกินปริมาณที่กำหนดในกฎกระทรวง ตามมาตรา ๑๖๑ วรรคสอง ซึ่งเป็นนโยบายการลดทอนความเป็นอาญาตามมาตรา มาตรา ๑๖๒ ถึงมาตรา ๑๖๗ และในภาคสองของร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้ เป็นต้น

๒. มาตรา ๕๖

- ไม่เห็นด้วยกับมาตรา ๕๖ เนื่องจากสถานประกอบการมีหน่วยงานที่อนุญาตให้เปิดสถานประกอบการและคอยควบคุมดูแลอยู่แล้ว การให้อำนาจตามมาตรา ๕๖ อาจเป็นการสร้างช่องทางหรือช่องกล่าวหาในทางทุจริตได้ ควรมีเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. ต้องแจ้งพฤติการณ์ที่เกิดขึ้นให้หน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่แล้ว ดำเนินการกวดขันและเร่งดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดหรือสถานประกอบการ ผู้รู้เห็นเป็นใจ หรือร่วมกระทำความผิดโดยตรง ในฐานะผู้สนับสนุนหรือตัวการ

คำชี้แจง

หลักการนี้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ ไม่ปรับตามข้อเสนอ

๓. มาตรา ๕๗

- การประกาศกำหนดให้เสฟยาเสพติดประเภท ๕ บางชนิดได้ โดยไม่ถือเป็นการผิดตามประมวลกฎหมายนี้ ไม่ควรจะคำนึงถึงทางการแพทย์แต่เพียงอย่างเดียว ควรจะคำนึงถึงจารีตประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นดั้งเดิมด้วย เพราะตามหลักสิทธิมนุษยชนนั้นการปฏิบัติจามจารีตประเพณี ที่มีได้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ใดและประชาชนย่อมมีสิทธิที่จะกระทำได้ เช่น การใช้ยาเสพติดประเภท ๕ บางชนิดมาประกอบพิธีกรรมทางศาสนา หรือการรักษาตามประเพณีท้องถิ่น หรือการใช้ในการดำรงชีวิตตามปกติ ควรจะได้การยอมรับในกฎหมายฉบับนี้ด้วย

คำชี้แจง

เห็นด้วยในหลักการ แต่อาจมีปัญหาการกำหนดขอบเขตความหมายของ จารีตประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น พิธีกรรมทางศาสนา ประเพณีท้องถิ่น ซึ่งอาจเป็นการนอกเหนือหลักการของร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้

- เสนอให้เพิ่ม วรรคสอง เพื่อให้มีมาตรการสำหรับผู้ป่วยสามารถหาซื้อผลิตภัณฑ์หรือเภสัชภัณฑ์ที่มีขายได้ด้วย โดยควรบัญญัติยกเว้นยาหรือผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากยาเสพติดตามพระราชบัญญัติยาหรือร่างพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ....

- มาตรา ๕๗ ควรเป็นผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วย

คำชี้แจง

เห็นด้วยในหลักการ แต่อาจนอกเหนือหลักการของประมวลกฎหมายฉบับนี้

๔. มาตรา ๕๘

- มาตรา ๕๘ (๓) เรื่อง วัตถุประสงค์สำหรับยกเว้น พิจารณาแล้วตามหลักเกณฑ์ข้อ ๑-๔ จำเป็นต้องมีครบทุกข้อ แต่ในกรณีที่ไม่เข้าในหลักเกณฑ์ตามที่ระบุ เช่น เป็นวัตถุประสงค์ประเภท ๒ ที่สามารถแยกสกัดเอาวัตถุประสงค์ที่มีอยู่ในวัตถุประสงค์รับกลับมาใช้ในปริมาณที่จะทำให้เกิดการใช้ที่ผิดทาง แต่มีเหตุจำเป็นต้องใช้ทางการแพทย์จะจัดเป็นวัตถุประสงค์รับประเภทใด เนื่องจากไม่เข้านิยามของการขึ้นทะเบียนตำรับที่ระบุเฉพาะวัตถุประสงค์ในประเภท ๓ หรือ ๔ เท่านั้น และในกรณีที่เป็นการรับยาเสพติดให้โทษประเภท ๒ จะจัดอยู่ในจำพวกใดตำรับยกเว้นหรือต้องขึ้นทะเบียนเนื่องจากในข้อกฎหมายไม่ได้กล่าวถึง

คำชี้แจง

ควรคงหลักการในร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้ ไม่ปรับตามข้อเสนอ

๕. มาตรา ๕๙

- การประกาศกำหนดให้เสพยาเสพติดประเภท ๕ บางชนิดได้ โดยไม่ถือเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายนี้ ไม่ควรจะคำนึงถึงทางการแพทย์แต่เพียงอย่างเดียว ควรจะคำนึงถึงจารีตประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นดั้งเดิมด้วย เพราะตามหลักสิทธิมนุษยชนนั้นการปฏิบัติงามจารีตประเพณี ที่มีได้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ใดและประชาชนย่อมมีสิทธิจะกระทำได้ เช่น การใช้ยาเสพติดประเภท ๕ บางชนิดมาประกอบพิธีกรรมทางศาสนา หรือการรักษาตามประเพณีท้องถิ่น หรือการใช้ในการดำรงชีวิตตามปกติ ควรจะได้รับการยอมรับในกฎหมายฉบับนี้ด้วย

- มาตรา ๕๙ พื้นที่เสพยากระท่อมโดยไม่มี ความผิด ตามมาตรา ๕๙ บทบัญญัตินี้มีลักษณะเลือก ปฏิบัติเฉพาะต่อบุคคลที่อาศัยอยู่ในบางพื้นที่ จึงอาจขัดรัฐธรรมนูญ

เสนอเพิ่ม วรรคสอง คณะกรรมการ ป.ป.ส. มีอำนาจประกาศห้ามการเสพยาหรือครอบครองใบกระท่อมในสถานที่ที่กำหนดไว้เช่น สถานที่สาธารณะ ยานพาหนะ สถานีโดยสารสาธารณะ ที่พักอาศัยในบริเวณที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันเช่น พื้นที่ส่วนกลางของคอนโดมิเนียม หอพัก แต่อนุญาตให้ใช้ในสถานพยาบาล เคหสถาน

- ขอเสนอให้แก้ไขมาตรา ๕๙ บรรทัดที่สอง ข้อความว่า “ใบกระท่อม” เปลี่ยนเป็นยาเสพติดประเภท ๕ ด้วยเหตุผลคือ

๑. ใบกระท่อมไม่มีชื่อกำหนดให้เป็นยาเสพติดแล้ว

๒. การใช้คำว่ายาเสพติดประเภท ๕ จะเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐในการวางมาตรการควบคุมหรือดูแลยาเสพติดประเภท ๕ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดในอนาคต

- มาตรา ๕๙ ในกรณีที่มีการประกาศให้ท้องที่ใดสามารถเสพยาใบกระท่อมได้ เป็นประเด็นที่ควรระวังคือจะอย่างไร เพื่อไม่เป็นการส่งเสริมให้มีการเสพยา ควรจะมีมาตรการป้องกันการเสพยาในทางที่ผิด หรือการอยากทดลองเสพยา สำหรับนักเสพยาใหม่ที่อยู่นอกหรือในพื้นที่

- มาตรา ๕๙ ไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติไว้ในการประกาศท้องที่เสพใบกระท่อม เนื่องจากจะมีปัญหาในทางปฏิบัติและความเหลื่อมล้ำในการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งนี้การเสพพืชใบกระท่อมก็ไม่สามารถพิสูจน์ทราบได้ในปัจจุบันหรืออนาคต ก็ไม่มีความจำเป็นต้องพิสูจน์ผลการเสพแต่ต้องเน้นที่การควบคุมการปลูกเพิ่ม หรือการนำเข้า

- หากจะประกาศกำหนดให้การเสพใบกระท่อมไม่เป็นความผิด ก็ไม่ควรกำหนดเฉพาะบางพื้นที่

คำชี้แจง

หลักการตามมาตรา ๕๙ อาจจะต้องมีการทบทวน ในกรณีที่ร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้มีมาตรการกฎหมายที่เพียงพอแล้ว เช่น ในเรื่องการเสพเพื่อการศึกษาวิจัยตามมาตรา ๕๗ ในเรื่องการอนุญาตผลิต จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการศึกษาวิจัยตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง มาตรการลดอันตรายจากยาเสพติด ตามมาตรา ๑๐๖ (๒) ประกอบบทนิยามคำว่า บำบัดรักษา ตามมาตรา ๑๐๓ หรือการกำหนดการมีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ ไม่เกินปริมาณที่กำหนดในกฎกระทรวง ตามมาตรา ๑๖๑ วรรคสอง ซึ่งเป็นนโยบายการลดทอนความเป็นอาญาตามมาตรา มาตรา ๑๖๒ ถึงมาตรา ๑๖๗ และในภาคสองของร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้ เป็นต้น

๖. มาตรา ๖๐

- มาตรา ๖๐ ไม่มีการกำหนดโดย ให้พืชให้คนนำทางไม่ต้องรับโทษ เช่นมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑ ส่งออกให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งมีอำนาจตรวจค้นจับกุมเฉพาะการนำเข้า หรือส่งออกเท่านั้น คนนำผ่านจึงไม่มีอำนาจตรวจค้นได้ การนำเข้าผ่านจำควรให้ความหมายรวมไปถึงการนำเข้าส่งออกด้วย

คำชี้แจง

คงหลักการตามร่างประมวลกฎหมาย ไม่ปรับแก้เนื่องจากข้อเสนอเคลือบคลุม

๒.๖ ลักษณะ ๔ การตรวจสอบทรัพย์สิน

หมวด ๑ คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

หมวด ๒ มาตรการตรวจสอบทรัพย์สิน

(มาตรา ๖๓ - มาตรา ๘๒)

๑. มาตรา ๖๖

- ขอเสนอให้แก้ไขมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง แก้ไขจาก อธิบดีอัยการ เป็น “อัยการสูงสุดหรือผู้ที่อัยการสูงสุดมอบหมาย เนื่องจาก อธิบดีอัยการมีหลายคน หรืออาจหมายถึงอัยการสูงสุด จึงควรระบุให้ชัดเจน

- มาตรา ๖๖ คณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินที่ให้อธิบดีอัยการเป็นประธานอนุกรรมการ ควรบอกชื่อสำนักงานอัยการให้ชัดเจนว่า อธิบดีอัยการสำนักงานคดีอะไร

คำชี้แจง

เห็นด้วยในหลักการ เป็น “อธิบดีอัยการหรือเทียบเท่าที่อัยการสูงสุดมอบหมาย” เป็นประธานอนุกรรมการ

๒. มาตรา ๗๖

- มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่งและวรรคสองช่วงท้ายมีการกำหนดเงื่อนไขเวลาเดียวกัน คือภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด ดังนั้น ควรบัญญัติรวมกันในวรรคเดียวกัน

คำชี้แจง

สำนักงาน ป.ป.ส. พิจารณาแล้วเห็นควรไม่ปรับแก้ตามข้อเสนอเนื่องจาก เป็นกรณีต่างกัน ควรกำหนดไว้ต่างวรรค จะมีความชัดเจนมากกว่า

๓. มาตรา ๗๘

- มาตรา ๗๘ วรรคสอง ข้อสันนิษฐานเบื้องต้นภายในวรรคดังกล่าวควรนำมาใช้กับบุคคลภายนอก ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ถูกตรวจสอบด้วย ไม่ควรใช้กับจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบเท่านั้น เพราะการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดส่วนใหญ่มักมีการกระทำในลักษณะองค์กร หากบุคคลภายนอกเคยมีประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติดก็น่าเชื่อได้ว่าบุคคลภายนอกดังกล่าวก็จะเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหลายแบบเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ถูกตรวจสอบหรือจำเลยเช่นกัน

คำชี้แจง

เห็นด้วยในหลักการที่จะขยายผลบุคคลในเครือข่ายอาชญากรรม แต่ควรมีการสืบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินบุคคลดังกล่าวเสียก่อน เมื่อเป็นผู้ถูกตรวจสอบแล้วอยู่จะตกภายใต้ข้อสันนิษฐานตามมาตรา ๗๘ วรรคสองดังกล่าวจะเป็นธรรมมากกว่า ในการนี้ จึงไม่ปรับตามข้อเสนอ

๔. มาตรา ๘๐

- ควรให้ทรัพย์สินที่ถูกริบตกเป็นของแผ่นดินไม่ใช่ตกเป็นของกองทุน ป.ป.ส.

คำชี้แจง

การบริหารจัดการทรัพย์สินของกองทุนป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้เป็นกองทุนตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารกองทุนหมุนเวียน โดยการดำเนินการต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ตามมาตรา ๘๓ ถึงมาตรา ๘๕ ของร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้ ทั้งนี้ กองทุนดังกล่าว ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารกองทุนหมุนเวียนแล้ว ไม่ปรับตามข้อเสนอ

๕. ความเห็นเพิ่มเติมอื่นๆ

- ควรจำกัดระยะเวลาการพิจารณาของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินด้วย

- ควรเพิ่มมาตรการในการจูงใจเจ้าพนักงาน โดยการกำหนดส่วนแบ่งเงินรางวัลในการตรวจสอบทรัพย์สินที่ได้จากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

- ควรกำหนดมาตรการในการติดตาม ตรวจสอบทรัพย์สินของผู้กระทำผิดและผู้เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดภายหลังผู้กระทำความผิดพ้นโทษเพิ่มเติม

คำชี้แจง

ไม่ปรับแก้ตามข้อเสนอ เนื่องจาก

มีกำหนดระยะเวลาการพิจารณาของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินซึ่งต้องดำเนินการก่อนครบหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด และมีเวลาให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลสั่งริบทรัพย์สิน ตามมาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง

การตรวจสอบทรัพย์สินเกี่ยวข้องกับภาระทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด ต้องปรากฏหลักฐานว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ต้องหาในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเสียก่อน

- การยกเลิกการขอริบทรัพย์สิน เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ ทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตาม พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ โดยได้มีบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายยาเสพติดให้ริบทรัพย์สิน ม. ๑๓๒ แต่การริบทรัพย์สินตาม ม.๓๒ ทรัพย์สินที่ริบจะตกเป็นของแผ่นดิน ไม่ใช่เป็นของกองทุน ทำให้ไม่มีเงินไหลเข้ากองทุนเพื่อใช้ประโยชน์ในการปราบปรามยาเสพติด

คำชี้แจง

ทรัพย์สินที่เป็นของกลางในคดียาเสพติด ควรมีหลักการเช่นเดียวกับคดีอาญาเรื่องอื่น การตรวจสอบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเท่านั้น ที่ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งริบ ตกเป็นของกองทุนตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ไม่ปรับตามข้อเสนอ

๒.๗ ลักษณะ ๔ การตรวจสอบทรัพย์สิน

หมวด ๓ กองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(มาตรา ๘๓ - มาตรา ๘๕)

๑. มาตรา ๘๓

- ไม่เห็นด้วยกับมาตรา ๘๓ คือ กองทุนป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรจะนำมาใช้ให้ครอบคลุมไปถึงการฟื้นฟูสภาพทางสังคมในการส่งเสริมสนับสนุนผู้เสพติดให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุขและยั่งยืน โดยควรจะมีบทบัญญัติ ไว้ให้มีความชัดเจนในเรื่องนี้เป็นการเฉพาะด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในภาค ๒ ซึ่งมีลักษณะ ๕ ว่าด้วยการฟื้นฟูสภาพทางสังคม มิใช่แต่เฉพาะเรื่องการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเท่านั้น

คำชี้แจง

เห็นด้วยในหลักการ ปรับตามข้อเสนอ

อนึ่ง ควรบัญญัติให้กองทุนนี้สามารถนำไปใช้ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของภาคเอกชนหรือภาคประชาชนได้ด้วย เพื่อส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหามีใช้กำหนดให้ใช้ประโยชน์กองทุนได้เฉพาะภาครัฐซึ่งมีงบประมาณแผ่นดินอยู่แล้ว

- เสนอขอให้แก้ไขมาตรา ๘๓ โดยเพิ่ม (๘) ให้กั๊ยมสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการเปรียบเทียบปรับหรือประกันตัว เพื่อไม่ให้มีผู้ที่ถูกขังเพียงเพราะไม่มีเงินเสียค่าปรับหรือไม่มีเงินประกันตัว

- กองทุนไม่ควรเป็นของหน่วยงาน ป.ป.ส. เพียงหน่วยงานเดียว ควรมีหน่วยงานอื่น เช่น สำนักงานอัยการ ด้วย

คำชี้แจง

หากเข้าเงื่อนไขตามกฎหมาย กองทุนอาจปรับฐานะเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากหน่วยงาน ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการบริหารกองทุน

๒. มาตรา ๘๔

- ทรัพย์สินของกองทุน โดยเฉพาะมาตรา ๘๔ (๒) ควรจะต้องส่งคลังบางส่วนเพื่อเป็นรายได้ของแผ่นดิน

คำชี้แจง

หลักการที่มาของทรัพย์สินของกองทุน ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารกองทุนหมุนเวียนแล้ว

๓. ความเห็นเพิ่มเติมอื่นๆ

- การจัดตั้งต้นทุนควรพิจารณำแนวทาง ที่กระทรวงการคลังกำหนดเกี่ยวกับการบริหารเงินทุนตามพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยพิจารณำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกัน เพื่อให้การบริหารกองทุนสอดคล้องกับการปราบปรามและแก้ไขปัญหาเสพติดเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้ง

คำชี้แจง

สำนักงาน ป.ป.ส. พิจารณาเห็นด้วย

๒.๘ **ลักษณะ ๕** ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่าน

ลักษณะ ๖ ซึ่งยาเสพติด

ลักษณะ ๖ ความผิดเกี่ยวกับสารระเหย

ลักษณะ ๗ ความผิดเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตำรับ

ลักษณะ ๘ ความผิดเกี่ยวกับการเสพและการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ

(มาตรา ๘๖ - มาตรา ๑๐๒)

๑. มาตรา ๙๒

- มาตรา ๙๒ ควรหมายรวมถึง ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ เช่น ยาแก้ไอ แก้ปวดแก้ท้องเสีย ในกรณีจำหน่ายโดยจัดให้เป็นชุดล่วงหน้าเพื่อประโยชน์ทางการค้า

- มาตรา ๙๒ ควรใช้คำว่า มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

คำชี้แจง

หลักการเฉพาะการจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์เท่านั้น ไม่ปรับตามข้อเสนอ

๒. มาตรา ๑๐๐

- ไม่เห็นด้วยกับมาตรา ๑๐๐ ดังนี้ การห้ามเสพยาเสพติดนั้นควรจะให้ครอบคลุมไปถึงมาตรา ๕๙ รวมถึงการเสพตามจารีตประเพณีหรือวัฒนธรรมท้องถิ่นตามที่เสนอข้อคิดเห็นมาพร้อมนี้ในข้อ ๒.๕ การควบคุมยาเสพติด ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจนและครอบคลุมไปถึงหลักการด้านสิทธิมนุษยชนด้วย

“การประกาศกำหนดให้เสพยาเสพติดประเภท ๕ บางชนิดได้ โดยไม่ถือเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายนี้ ไม่ควรจะคำนึงถึงทางด้านการแพทย์แต่เพียงอย่างเดียว ควรจะคำนึงถึงจารีตประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นดั้งเดิมด้วย เพราะตามหลักสิทธิมนุษยชนนั้นการปฏิบัติจารีตประเพณี ที่มีได้ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ใดและประชาชนย่อมมีสิทธิจะกระทำได้ เช่น การใช้ยาเสพติดประเภท ๕ บางชนิดมาประกอบพิธีกรรมทางศาสนา หรือการรักษาตามประเพณีท้องถิ่น หรือการใช้ในการดำรงชีวิตตามปกติ ควรจะได้การยอมรับในกฎหมายฉบับนี้ด้วย”

คำชี้แจง

เห็นด้วยในหลักการ แต่อาจมีปัญหาการกำหนดขอบเขตความหมายของ จารัตประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น พิธีกรรมทางศาสนา ประเพณีท้องถิ่น ข้อคิดเห็นดังกล่าวเป็นประโยชน์ แต่อาจเป็นการนอกเหนือหลักการของร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้

๓. ความเห็นเพิ่มเติมอื่นๆ

- ต้องเพิ่มฐานความผิด และบทลงโทษ กรณีฝ่าฝืนมาตรา ๓๘ และ ๓๙ ในลักษณะ ๕

คำชี้แจง

กำหนดยกเลิกความผิดอาญาสำหรับความผิดที่ไม่ร้ายแรงหรือไม่จำเป็น โดยกำหนดเป็นความผิดทางปกครอง ตามมาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ สำนักงาน ป.ป.ส. พิจารณาแล้วไม่ปรับตามข้อเสนอ

ภาค ๒ การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด

๒.๙ ลักษณะ ๑ - ๒ บทบัญญัติทั่วไป และ คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

(มาตรา ๑๐๙ - มาตรา ๑๑๐)

๑. เสนอให้เปลี่ยนชื่อของ ภาค ๒

เสนอให้เปลี่ยนชื่อของ ภาค ๒ เป็น “การป้องกัน การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด” เพื่อให้กิจกรรมต่อผู้ติดยาเสพติดมีความครอบคลุมมากขึ้น

คำชี้แจง : การตั้งชื่อกาคนั้นจะต้องมีความสอดคล้องกับเนื้อหาของกฎหมายที่มีการกำหนดไว้ซึ่งบทบัญญัติใน ภาค ๒ ตามร่างที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (มาตรา ๑๐๙ - ๑๒๑) หลักการสำคัญที่กำหนดไว้ในภาคนี้จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. จึงเห็นว่าชื่อ “ภาค ๒ การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด” มีความเหมาะสมแล้ว

๒. มาตรา ๑๐๓

- มาตรา ๑๐๓ เพื่อความชัดเจนและเข้าใจของทุกภาคส่วนควรกำหนดคำนิยามเพิ่มเติม ได้แก่ คำว่า “ผู้เสพ” “ผู้ติด” “การตรวจหรือการทดสอบหาสารเสพติดในร่างกาย” “การป้องกัน” “การลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด” ไว้ในมาตรานี้เพราะเกี่ยวข้องโดยตรงกับบทบัญญัติในภาคนี้ เช่น คำว่า “ผู้ติด” หมายความว่า ผู้ที่ต้องพึ่งพายาเสพติดในระดับต่างๆ ได้แก่ ระดับเล็กน้อย ระดับปานกลาง ระดับรุนแรง หรือคำว่า “การป้องกัน” หมายความว่า การป้องกันในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น ๔ ระดับ ได้แก่... เป็นต้น

คำชี้แจง : การกำหนดบทนิยามนั้นมีขึ้นเพื่ออธิบายความหมายของถ้อยคำหรือข้อความที่ใช้ในกฎหมาย เนื่องจากถ้อยคำที่ใช้ในกฎหมายนั้นอาจมีความหมายที่ไม่แน่นอนหรือมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน จึงต้องกำหนดบทนิยามขึ้นเพื่ออธิบายความหมายหรือขอบเขตของถ้อยคำหรือข้อความในการร่างกฎหมายที่แน่นอนและชัดเจน เพื่อให้ผู้ใช้กฎหมายเข้าใจความหมายของถ้อยคำหรือข้อความในกฎหมายตรงกัน

สำหรับถ้อยคำที่เสนอให้เพิ่มเติมมานั้น ยังไม่มีความชัดเจนว่าจะส่งผลให้เกิดไม่แน่นอนหรือมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกันอันส่งผลกระทบต่อปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอย่างไร แต่สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นด้วยกับการกำหนดบทนิยามในกรณีที่ถ้อยคำในกฎหมายนั้นไม่ใช่ถ้อยคำที่ประชาชนทั่วไปเข้าใจ ซึ่งหากจะมีการกำหนดบทนิยามให้มีความแน่นอนและชัดเจน ก็จะทำให้ประชาชนสามารถทำความเข้าใจกฎหมายได้มากขึ้น

- ความหมายของ “ศูนย์คัดกรอง” “ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม” ยังไม่ชัดเจนว่าเป็นของทางราชการหรือเอกชน หรือไม่ อย่างไร มีโครงสร้างหรือองค์ประกอบอย่างไร ถึงแม้ว่ากระทรวงสาธารณสุขจะมีการกำหนดสถานที่ที่เป็นศูนย์คัดกรองก็ตาม แต่ควรระบุไว้ในบทนิยามให้ชัดเจนเหมือนกับสถานพยาบาลผู้ติดยาเสพติด

คำชี้แจง : การกำหนดบทนิยามคำว่า “ศูนย์คัดกรอง” และ “ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม” นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการอธิบายความหมายให้บุคคลทั่วไปทราบและเข้าใจความหมายว่าถ้อยคำดังกล่าวมีความหมายว่าอย่างไร ซึ่ง คำว่า “ศูนย์คัดกรอง” หมายความว่า สถานที่คัดกรองการใช้จ่ายยาเสพติด และคำว่า “ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม” หมายความว่า สถานที่ทำการฟื้นฟูสภาพทางสังคม แก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่ามีความชัดเจนอยู่แล้ว

ส่วนกรณีที่มีความเห็นว่าถ้อยคำดังกล่าวนี้ ยังไม่ชัดเจนว่าเป็นของทางราชการหรือเอกชน หรือมีโครงสร้างหรือองค์ประกอบอย่างไร นั้น เรื่องนี้เป็นส่วนของรายละเอียด ที่จะต้องไปกำหนดในกฎหมายลำดับรอง โดยในส่วนของศูนย์คัดกรองนั้น กำหนดไว้ใน มาตรา ๑๑๔ โดยกำหนดให้กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดสถานที่ที่เป็นศูนย์คัดกรอง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดประกาศกำหนด และในส่วนของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมนั้น กำหนดไว้ใน มาตรา ๑๑๖ โดยให้กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานครจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดประกาศกำหนด ดังนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. จึงเห็นว่าความหมายของคำว่า “ศูนย์คัดกรอง” “ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม” มีความชัดเจนแล้ว

๓. มาตรา ๑๐๔

- คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดมีหลายหน่วยงานมากเกินไป และควรมีพนักงานอัยการระดับสูงด้วย

- จำนวนกรรมการในคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดมีมากเกินไป

- องค์ประกอบของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดควรมีภาคเอกชน รวมถึงภาคประชาชนในสัดส่วนที่มากขึ้น การมีองค์ประกอบส่วนใหญ่เป็นผู้แทนภาครัฐโดยตำแหน่งนั้น เป็นแนวคิดในเชิงอำนาจ ขาดการสร้างสรรคและปิดกั้นความเป็นจริงของปัญหา จึงควรที่จะเพิ่มสัดส่วนของภาคเอกชน และภาคประชาชนให้มากกว่าที่กำหนดไว้ (อย่างน้อยควรเป็น ๗-๙ คน) ซึ่งจะทำให้การมีส่วนร่วมของภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับปัญหาเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานมากกว่าที่กำหนดไว้

- มติของผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๐ เห็นชอบให้เสนอเพิ่มองค์ประกอบของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ดังนี้

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นรองประธานคณะกรรมการ

๒. อธิบดีกรมการแพทย์ เป็นกรรมการ

๓. รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นกรรมการและเลขานุการ

๔. รองอธิบดีกรมการแพทย์ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ไม่ต้องกำหนดหน่วยงานที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการ เพื่อให้เป็นการบริหารภายในของกระทรวงสาธารณสุข และให้สามารถปฏิบัติได้โดยไม่ขัดหรือแย้งกับประมวลกฎหมายยาเสพติด หากกระทรวงสาธารณสุขจะมีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมารับผิดชอบเฉพาะในภารกิจของคณะกรรมการฯ ในภายหน้า และเสนอให้พิจารณาปรับแก้ข้อความต่างๆ ของประมวลกฎหมายในภาคนี้ ในส่วนอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องในการดำเนินงานต่อไป

- กรณีที่มีเด็กและเยาวชนติดยาเสพติด ซึ่งปัจจุบันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนดูแลอยู่ ควรกำหนดให้เป็นคณะกรรมการภายใต้ร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวหรือไม่ หรือมีเหตุโดยกฎหมายฉบับอื่น หรือไม่กำหนดไว้

- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่แต่งตั้งควรกำหนดคุณวุฒิด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับการตั้งคณะกรรมการอื่นๆ เช่น คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด เป็นต้น

คำชี้แจง

มาตรา ๑๐๔ นั้น กำหนดให้มีคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๕ เช่น การกำหนดนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งและการรับรองคุณภาพศูนย์คัดกรองสถานพยาบาลยาเสพติด สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งจะสามารถสรุปได้เป็น ๒ ภารกิจสำคัญ คือ ภารกิจด้านการบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติด และภารกิจด้านการฟื้นฟูสภาพทางสังคม เช่น การฝึกอาชีพ การให้การศึกษาดูงาน เพื่อให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษากลับไปมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างยั่งยืน จึงได้กำหนดให้มีผู้แทนจากภาคส่วนต่างๆ เข้ามาเป็นจำนวนมาก เพื่อให้การกำหนดนโยบายและมาตรการ และการกำหนดกฎเกณฑ์ หรือมาตรฐานในเรื่องต่างๆ มีความรอบคอบและรอบด้าน ซึ่งนอกจากจะมีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังกำหนดให้มีผู้แทนจากภาคเอกชน และภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย เช่น ภาคเอกชน มีการกำหนดให้มี สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เข้ามามีส่วนร่วม ภาคเอกชน ก็กำหนดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคน โดยในจำนวนนี้ให้แต่งตั้งจากผู้แทนองค์กรเอกชนซึ่งเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างน้อยหนึ่งคน

จากองค์ประกอบของคณะกรรมการดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีมีจำนวนกรรมการมากตามที่มีผู้ตั้งข้อสังเกต แต่ก็มีหลายความคิดเห็นที่เสนอให้มีการเพิ่มองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ เช่น ให้เพิ่มพนักงานอัยการระดับสูง เพิ่มอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพิ่มอธิบดีกรมการแพทย์ เป็นกรรมการ และให้เพิ่มรองอธิบดีกรมการแพทย์ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ในส่วนของกรรมการโดยตำแหน่ง และเสนอให้เพิ่มสัดส่วนของภาคเอกชน และภาคประชาชนเป็น ๗-๙ คน ซึ่งในส่วนนี้สำนักงาน ป.ป.ส. ไม่มีข้อขัดข้องที่จะเพิ่มองค์ประกอบจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในส่วนของกรรมการโดยตำแหน่งและภาคเอกชน และภาคประชาชน เป็นกรรมการในคณะกรรมการบำบัดรักษาฯ แต่เห็นว่าในเรื่องนี้ควรสอบถามความเห็นของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งจะเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว

ส่วนกรณีที่มีการตั้งข้อสังเกตว่าไม่ควรกำหนดหน่วยงานที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการ เพื่อให้เป็นการบริหารภายในของกระทรวงสาธารณสุข และให้สามารถปฏิบัติได้โดยไม่ขัดหรือแย้งกับประมวลกฎหมายยาเสพติด หากกระทรวงสาธารณสุขจะมีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมารับผิดชอบเฉพาะในภารกิจของคณะกรรมการฯ ในภายหน้านั้น เห็นว่ากรณีดังกล่าวนั้นอาจเป็นการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่ ซึ่งเรื่องดังกล่าวนี้จะต้องมีการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๒ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ สรุปความมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวได้ว่า “ไม่ควรมีข้อกำหนดในรายละเอียดให้มีการจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่ในการร่างกฎหมายเพื่อใช้บังคับกับเรื่องหนึ่งเรื่องใด”

ส่วนประเด็นที่มีผู้เห็นว่าในส่วนของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ควรกำหนดคุณวุฒิด้วยนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. มีความเห็นว่าการกำหนดคุณวุฒิของผู้ทรงคุณวุฒินั้น หากเป็นกรณีที่คณะกรรมการชุดดังกล่าวจะต้องให้ข้อคิดเห็นหรือข้อพิจารณาในส่วนของรายละเอียดที่เป็นเรื่องที่ต้องใช้องค์ความรู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือเป็นการพิจารณาให้ความเห็นในส่วนที่เป็นเรื่องที่มีการใช้อำนาจตามกฎหมาย ควรที่จะต้องมีการระบุไว้ แต่หากเป็นคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในลักษณะที่เป็นการกำหนดนโยบาย การกำหนดคุณสมบัติของ

ผู้ทรงคุณวุฒิไว้ในกฎหมาย ในทางกลับกันอาจจะเป็นการปิดกั้นมิให้มีการแต่งตั้งผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องอื่นๆที่มีได้กำหนดไว้ เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อพิจารณาและข้อเสนอที่เป็นประโยชน์ได้ จึงเห็นว่าไม่ควรที่จะกำหนดไว้จะมีความเหมาะสมกว่า

๔. มาตรา ๑๐๖

เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการบำบัดรักษา ควรจะเพิ่มให้มีการกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติดไว้ด้วย เพราะการดำเนินการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติดเป็นมาตรการที่มีประโยชน์และประเทศที่มีผู้ใช้ยาเสพติดจำนวนมาก นำมาตรการนี้มาใช้ได้ผลดีมาแล้ว

คำชี้แจง

มาตรา ๑๐๓ ได้กำหนดนิยามของการบำบัดรักษาไว้ว่า “การบำบัดรักษา” หมายความว่า การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ซึ่งรวมตลอดถึงการคัดกรอง การประเมินความรุนแรง การบำบัดด้วยยา การฟื้นฟูสมรรถภาพ การลดอันตรายจากยาเสพติด และการติดตามหลังการบำบัดรักษา ดังนั้น การบำบัดรักษาจึงหมายความรวมถึง การลดอันตรายจากยาเสพติดด้วย ซึ่งคณะกรรมการบำบัดรักษาก็มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๖ (๒) แล้ว

๒.๑๐ ลักษณะ ๓-๔ การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด และการฟื้นฟูสภาพทางสังคม

(มาตรา ๑๑๑ - มาตรา ๑๑๘)

๑. มาตรา ๑๑๑ เป็นบทบัญญัติในเชิงการบังคับบำบัดรักษา แม้จะมีคำว่า “สมัครใจ” แต่มิได้มีเนื้อหาแสดงว่าจะทำให้ผู้เสพยาหรือผู้ติดยาเสพติดสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาด้วยความเต็มใจ ประกอบกับสถานที่การบำบัดรักษาที่ถูกกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ คือ สถานพยาบาลยาเสพติด ซึ่งขัดต่อหลักการที่หน่วยงานขององค์การสหประชาชาติ ได้คัดค้านในเรื่องนี้ จึงเห็นควรปรับปรุงแก้ไขให้เป็นการสมัครใจอย่างแท้จริง และสถานที่บำบัดรักษาก็ควรจะต้องเปิดกว้างมากขึ้นกว่าที่บัญญัติไว้

คำชี้แจง

มาตรา ๑๑๑ เป็นหลักการที่นำมาจากพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๙๔ พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๕๕ และพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๒๔/๒ ที่มีเจตนารมณ์ในการที่จะให้ผู้เสพยาเสพติด ที่ได้กระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดหรือมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพไปแล้ว แต่ต้องการที่จะเข้ารับการบำบัดรักษาการเสพยาเสพติดของตนสามารถเข้ารับการบำบัดรักษาได้ และเมื่อได้ปฏิบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดประกาศกำหนดแล้ว ก็ให้ผู้นั้นพ้นจากความผิดในความผิดฐานเสพยาหรือมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพพ้นจากความผิด ซึ่งเป็นกรณีที่ผู้เสพยาหรือผู้ติดยาเสพติดสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาด้วยความเต็มใจ

โดยในส่วน of สถานที่ที่ใช้ในการบำบัดรักษานั้น มาตรา ๑๑๑ ได้กำหนดไว้ว่าให้กระทำใน “สถานพยาบาลยาเสพติด” หรือ “สถานฟื้นฟูสมรรถภาพสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด” ซึ่งมีการกำหนดบทนิยามไว้ในมาตรา ๑๐๓ โดยสถานพยาบาลยาเสพติด หมายความว่า โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด กำหนดให้เป็นสถานที่ทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด และสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด หมายความว่า สถานพยาบาล สถานฟื้นฟูหรือสถานที่อื่นใดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

กำหนดให้เป็นสถานที่ทำการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ซึ่งการประกาศกำหนดให้สถานที่ใดเป็นสถานพยาบาลยาเสพติด หรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด นั้นก็ต้องได้มาตรฐานในการบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติดตามที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนด ซึ่งเหตุผลที่ต้องกำหนดให้กระทำการบำบัดรักษาในสถานที่ดังกล่าวนั้นก็เพื่อเป็นการคุ้มครองประชาชนให้ได้รับการดูแลบำบัดรักษาที่มีคุณภาพ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดให้กระทำการบำบัดรักษาในสถานที่ดังกล่าว

๒. มาตรา ๑๑๒

- มาตรา ๑๑๒ เป็นบทบัญญัติในเชิงการบังคับบำบัดรักษา แม้จะมีคำว่า “สมัครใจ” แต่ไม่ได้มีเนื้อหาแสดงว่าจะทำให้ผู้เสพยาเสพติดสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาด้วยความเต็มใจ ประกอบกับสถานที่การบำบัดรักษาที่ถูกกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ คือ สถานพยาบาลยาเสพติด ซึ่งขัดต่อหลักการที่หน่วยงานขององค์การสหประชาชาติ ได้คัดค้านในเรื่องนี้ จึงเห็นควรปรับปรุงแก้ไขให้เป็นการสมัครใจอย่างแท้จริง และสถานที่บำบัดรักษาก็ควรจะเปิดกว้างมากขึ้นกว่าที่บัญญัติไว้

- การพิจารณาฟื้นฟูไม่มีระบบถ่วงดุล ตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้พิพากษาซึ่งมีผลให้ผู้นั้นพ้นจากความผิด และหากการฟื้นฟูไม่น่าพอใจ กฎหมายก็ไม่ได้ระบุไว้ว่าผู้ต้องหาจะต้องถูกดำเนินการอย่างไร ต้องกลับมาดำเนินคดีหรือไม่

- กรณีผู้เข้ารับการบำบัดรักษาหลบหนี หรือไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษา จะมีการดำเนินการเช่นใดบ้าง นอกจากสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูฯ จัดทำประวัติข้อมูลและพฤติกรรมของผู้นั้นตามมาตรา ๑๑๒ วรรคท้าย

- กระบวนการในการดำเนินการของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เกี่ยวกับการใช้ดุลยพินิจพิจารณาพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นหรือสังคม เป็นการใช้อดุลยพินิจที่สร้างภาระแก่เจ้าหน้าที่ และอาจสุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงเสนอให้มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติเพิ่มเติม

- ตามมาตรา ๑๑๒ วรรคท้าย กรณีผู้เข้ารับการบำบัดรักษาหลบหนี ไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษา ไม่มีบทบัญญัติให้สถานพยาบาล หรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพดำเนินการอย่างไรกับผู้หลบหนี หรือไม่ให้ความร่วมมือ เพียงแต่ให้ทำประวัติ ข้อมูลและพฤติกรรมของผู้หลบหนีหรือไม่ให้ความร่วมมือ

- หากภายหลังมีความจำเป็นต้องดำเนินคดีกับบุคคลตามข้อ ๑ สามารถดำเนินการได้เลยหรือไม่ หรือต้องมีการกำหนดเป็นอนุบัญญัติในกฎกระทรวงหรืออาศัยอำนาจคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดตามมาตรา ๑๐๖ กำหนดแนวทางก่อนหรือไม่ อย่างไร

- ควรปรับปรุงการใช้อำนาจหน้าที่และดุลยพินิจของหัวหน้าสถานพยาบาลยาเสพติด หรือสถานฟื้นฟูฯ ควรเพิ่มเติมเรื่องกำหนดมาตรฐานในการใช้อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาให้ผู้เสพยาเสพติดนั้นๆ พ้นจากความผิด (วางระบบเชิงป้องกันเพื่อป้องกันการถูกร้องเรียนจากญาติของผู้เสพยา)

- “เป็นที่น่าพอใจ” จะเน้นการใช้ดุลยพินิจของผู้ปฏิบัติงานมาก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ

คำชี้แจง

แนวคิดสำคัญของการปรับปรุงและจัดทำร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดในครั้งนี้ คือการปรับปรุงและแก้ไขระบบการบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติด ที่ต้องการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติดโดยใช้กระบวนการทางสาธารณสุข เพื่อให้โอกาสแก่ผู้เสพยาในการพัฒนาตนเองโดยการปรับปรุงพฤติกรรม การมองผู้เสพยาเป็นผู้ป่วย และมองปัญหาผู้เสพยาเป็นปัญหาทางสาธารณสุข มากกว่าการดำเนินคดีตามกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเป็นรูปแบบดั้งเดิมที่ใช้แก้ไขปัญหา ซึ่งที่ผ่านมาผู้คัดค้านการแก้ไขปัญหายุติธรรมโดยใช้มาตรการทางอาญาจากหลายภาคส่วนโดยเฉพาะจากภาคประชาสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศ

มาตรา ๑๑๒ เป็นหลักการที่พัฒนามาจากประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๘/๒๕๕๗ ซึ่งมาตรา ๑๑๒ นั้น จะใช้ในกรณีที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตรวจพบผู้ที่มีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพตาม ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล และไม่มีพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นหรือสังคม และสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ส่งตัวผู้นั้นไปสถานพยาบาลยาเสพติดหรือศูนย์คัดกรองต่อไป ซึ่งหากผู้สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาเข้ารับการบำบัดรักษาและปฏิบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดประกาศกำหนดก็ให้ผู้นั้นพ้นจากความผิด

ดังนั้น การดำเนินการในกรณีตามมาตรา ๑๑๒ นี้ จึงตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสมัครใจของผู้ต้องสงสัยว่าเสพยาเสพติด ซึ่งเป็นกรณีที่สมัครใจเอง เพราะไม่ใช่กรณีที่บังคับหรือไม่เต็มใจของผู้ต้องสงสัยตามที่ผู้แสดงความคิดเห็นเข้าใจแต่อย่างใด เพราะหากผู้ต้องสงสัยไม่สมัครใจก็สามารถทำได้ เช่น ในกรณีที่ผู้ต้องสงสัยต้องการจะพิสูจน์ว่าตนมิได้เสพยาเสพติด และประสงค์จะพิสูจน์ความบริสุทธิ์โดยประสงค์จะขอต่อสู้คดีตามสิทธิก็สามารถทำได้

โดยที่ในกรณีตามมาตรา ๑๑๒ นี้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสมัครใจ ดังนั้น หากผู้เข้ารับการบำบัดรักษาหลบหนีหรือไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษาจนครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดประกาศกำหนด จึงกำหนดให้สถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจัดทำประวัติ ข้อมูลและพฤติการณ์ของผู้หลบหนีหรือไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษาดังกล่าวเท่านั้น

โดยในส่วนของสถานที่ที่ใช้ในการบำบัดรักษานั้น มาตรา ๑๑๒ ได้กำหนดไว้ว่าให้กระทำใน “สถานพยาบาลยาเสพติด” หรือ “สถานฟื้นฟูสมรรถภาพสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด” ซึ่งมีการกำหนดบทนิยามไว้ในมาตรา ๑๐๓ โดยสถานพยาบาลยาเสพติด หมายความว่า โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด กำหนดให้เป็นสถานที่ทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด และสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด หมายความว่า สถานพยาบาล สถานฟื้นฟูหรือสถานที่อื่นใดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด กำหนดให้เป็นสถานที่ทำการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ซึ่งการประกาศกำหนดให้สถานที่ใดเป็นสถานพยาบาลยาเสพติด หรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด นั้นก็จะต้องได้มาตรฐานในการบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติดตามที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนด ซึ่งเหตุผลที่ต้องกำหนดให้กระทำการบำบัดรักษาในสถานที่ดังกล่าวนั้นก็เพื่อเป็นการคุ้มครองประชาชนให้ได้รับการดูแลบำบัดรักษาที่มีคุณภาพ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดให้กระทำการบำบัดรักษาในสถานที่ดังกล่าว

ส่วนในเรื่องที่มีข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจของของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจพิจารณาพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นหรือสังคม เป็นการใช้ดุลพินิจที่สร้างภาระแก่เจ้าหน้าที่ และอาจสุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงเสนอให้มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติเพิ่มเติมขึ้น ในประเด็นนี้สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นด้วยที่จะให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การนำตัวผู้ต้องสงสัยเข้ารับการบำบัดรักษาเพื่อเป็นกรอบและลดภาระแก่เจ้าหน้าที่ในการพิจารณาส่งผู้ต้องสงสัยเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู และเห็นว่าคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ควรที่จะต้องมีกำหนดกรอบแนวทางการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาว่าเป็นผู้ผ่านการบำบัดรักษาเพื่อกำหนดกรอบในการใช้ดุลพินิจของหัวหน้าสถานพยาบาลหรือสถานพยาบาลยาเสพติด

๓. มาตรา ๑๑๓

- มาตรา ๑๑๓ เป็นมาตรการที่บัญญัติไว้สำหรับการรองรับการบังคับบำบัดรักษา ตามมาตรา ๑๑๑ และมาตรา ๑๑๒ ดังกล่าวมาแล้ว อีกทั้งยังมีการนำเอามาตรการกึ่งอาญา การให้บุคคลนั้นอยู่ในความดูแล การตรวจหาสารเสพติด การส่งบันทึกข้อมูลให้พนักงานสอบสวน ซึ่งขัดต่อหลักการการบำบัดรักษา โดยสมัครใจ ประกอบกับผู้ใช้อำนาจตามมาตรา ๑๑๓ นี้ คือ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. มิใช่บุคลากรทางการแพทย์หรือสาธารณสุข ในฐานะที่จะเป็นผู้ดูแลผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดในฐานะที่ได้รับการยอมรับว่า “ผู้เสพหรือผู้ติดคือผู้ป่วย” จึงควรที่จะยกเลิกมาตรานี้เสีย

- มาตรา ๑๑๓ แก้ไขเป็น “มาตรา ๑๑๓ เพื่อประโยชน์ในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครอง พนักงานสาธารณสุข หรือตำรวจ มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

มาตรา ๑๑๓ (๓) แก้ไขเป็น

(๓) ตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้การตรวจหรือทดสอบสารเสพติดในร่างกายของบุคคล เมื่อมีเหตุจำเป็นประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลนั้นเสพยาเสพติดในเคหสถาน สถานที่ใด ๆ หรือยานพาหนะ และอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลอื่น

คำอธิบาย เนื่องจากมีลักษณะจำกัดสิทธิ เสรีภาพของประชาชนค่อนข้างมาก จึงควรกำหนดเงื่อนไขการตรวจว่า เสพจริงหรือไม่โดยควรให้บุคลากรด้านสาธารณสุขหรือพนักงานสาธารณสุขตามกฎหมาย เข้าร่วมตรวจ ทดสอบด้วย

- มาตรา ๑๑๓ เป็นเหตุให้ท้องถิ่นถูก สตง. เรียกเงินคืน จากการสนับสนุนชุดตรวจปัสสาวะ เพราะ สตง. มองว่าไม่มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสารเสพติด จึงให้งบตำรวจ ปกครอง จังหวัดไม่ได้ด้วย ควรเพิ่มว่า พนักงานปกครองขององค์กรปกครองท้องถิ่น หรือสนับสนุนงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ ฯลฯ

คำชี้แจง

มาตรา ๑๑๓ เป็นหลักการที่พัฒนามาจากประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๘/๒๕๕๗ ที่เป็นการกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ในการดำเนินการส่งตัวผู้ต้องสงสัยเข้ารับการบำบัดรักษา ซึ่งจะทำให้การดำเนินการส่งตัวผู้ต้องสงสัยของเจ้าหน้าที่มีฐานอำนาจที่ชัดเจน แยกต่างหากจากอำนาจในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่มีวัตถุประสงค์ในการให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการดำเนินคดีกับผู้ต้องหา แต่ในการดำเนินการกับผู้เสพนั้นจะใช้มาตรการทางสาธารณสุขเป็นหลัก จึงได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจไว้เป็นการเฉพาะ

ส่วนในกรณีที่มีข้อคิดเห็นที่จะให้พนักงานสาธารณสุขมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนี้ด้วยนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. ไม่ขัดข้อง แต่มีข้อสังเกตว่าจะเป็นการเพิ่มภารกิจให้กับเจ้าหน้าที่ทางด้านสาธารณสุขซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงหากจะต้องปฏิบัติภารกิจนี้ตามกฎหมาย จึงควรสอบถามความเห็นของกระทรวงสาธารณสุข

ส่วนในกรณีที่มีข้อเสนอให้แก้ไขมาตรา ๑๑๓ (๓) โดยเพิ่มเงื่อนไขการใช้อำนาจว่าในกรณีที่จะใช้อำนาจได้นอกจากจะเป็นกรณี ให้ทำได้ในกรณีเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลนั้นเสพยาเสพติดในเคหสถาน สถานที่ใด ๆ หรือยานพาหนะแล้ว ยังจะต้องเป็นกรณีที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลอื่นด้วยนั้น ในประเด็นนี้หากเป็นไปตามข้อเสนอ ก็จะทำให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ไม่สามารถดำเนินการตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติดแก่บุคคลที่ต้องสงสัยได้ จนกว่าจะเป็นกรณีที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลอื่น อันจะทำให้การดำเนินการตรวจหาสารเสพติดในร่างกายไม่สามารถ

ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการตรวจหรือทดสอบสารเสพติดในร่างกายได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของพนักงาน

๔. มาตรา ๑๑๕

- การกำหนดให้สถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟู มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการต่าง ๆ รวมถึงการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติดนั้น อาจเป็นการจำกัดจนเกินไป เพราะผู้ติดยาเสพติดมีจำนวนมาก จึงสมควรที่จะกำหนดให้หน่วยงานหรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีขีดความสามารถจะดำเนินการเรื่องนี้ได้ มีความรับผิดชอบดำเนินการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติดได้ด้วย

คำชี้แจง

การดำเนินการตามมาตรการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด เป็นส่วนหนึ่งของการดูแลผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดในการบำบัดรักษาให้ผู้เสรมีอันตรายจากการใช้ยาลดลง และพัฒนาไปสู่การเลิกเสพยาเสพติดซึ่งในเรื่องดังกล่าว ในกระบวนการบำบัดรักษาที่ดำเนินการต่อผู้เสพอาจมีกรณีที่ให้ผู้เสพยาเสพติดมีการใช้ยาหรือยาเสพติดทดแทน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้ประชาชนได้รับการบำบัดรักษาที่มีคุณภาพ ซึ่งในกฎหมายก็มิได้มีการปิดกั้นไม่ให้หน่วยงานหรือองค์กรภาคเอกชนเข้ามาดำเนินการ ซึ่งหน่วยงานภาคเอกชนหากมีความพร้อมในการดำเนินการดังกล่าว และมีมาตรฐานในการจัดตั้งสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ก็สามารถดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้ ทั้งนี้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูยาเสพติดกำหนด

๕. มาตรา ๑๑๖

- การฟื้นฟูสภาพทางสังคมซึ่งจำเป็นจะต้องใช้บุคลากร งบประมาณ องค์ความรู้ และทรัพยากรต่าง ๆ มากมายจึงควรที่จะกำหนดไว้ในกฎหมายให้ชัดเจนว่าให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวง ฯลฯ กรุงเทพมหานคร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และภาคประชาชน ร่วมกันจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ทั้งนี้ เพื่อให้การฟื้นฟูสภาพทางสังคมมีขอบข่ายงานที่กว้างขวางได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนและมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

- มาตรา ๑๑๖ แก้ไขเป็น “ให้กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรและศาสนสถานที่ได้รับอนุญาต จัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดประกาศกำหนด”

คำอธิบาย ควรเพิ่มหน่วยงานและองค์กรที่ทำหน้าที่ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ซึ่งจะเป็นผลดีมากกว่า โดยอาจจัดตั้งสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณบางส่วนจากภาครัฐ สอดคล้องกับการส่งเสริมมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

- การจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ควรพิจารณาเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่มีอยู่เดิมแล้ว เช่น กรมคุมประพฤติ เป็นต้น

คำชี้แจง

มาตรา ๑๑๖ กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานครจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และสงเคราะห์แก่ผู้เข้ารับการบำบัดรักษา ซึ่งเหตุผลที่กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานครเป็นผู้จัดตั้งนั้น เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ และสามารถบูรณาการการทำงานของ

หน่วยงานราชการส่วนต่างๆ และภาคเอกชนในท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการฟื้นฟูสภาพทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพได้

๖. มาตรา ๑๑๘

- มาตรา ๑๑๘ บัญญัติให้แต่เพียงหน้าที่ของศูนย์ฟื้นฟู ควบบัญญัติอำนาจให้ชัดเจนกว่านี้ เช่น มาตรการในการติดตามการเรียกตัวผู้รับการบำบัดมาทดสอบสารเสพติดหลังผ่านการบำบัด โดยไม่ต้องผ่านอำนาจอื่นๆ

คำชี้แจง

ร่างมาตรา ๑๑๘ กำหนดให้ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำแนะนำ ปรีกษา และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(๒) ให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม รวมทั้งการสนับสนุนผู้ผ่านการบำบัดรักษา

ให้ได้มีที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราว

(๓) ช่วยเหลือเกี่ยวกับอาชีพ การศึกษา เงินทุนสงเคราะห์ และให้การสงเคราะห์อื่น ๆ ที่จำเป็น

ต่อการดำรงชีพแก่ผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(๔) สนับสนุนและส่งเสริมให้นายจ้างหรือสถานประกอบการรับผู้ผ่านการบำบัดรักษาเข้าทำงาน

(๕) ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือ

ผู้ผ่านการบำบัดรักษา

ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ส. พิจารณาเห็นว่ามีความครอบคลุมแล้ว

๒.๑๑ ลักษณะ ๕ ความผิดเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด (มาตรา ๑๑๙ - มาตรา ๑๒๑)

๑. มาตรา ๑๑๙

- ไม่เห็นด้วยในมาตรา ๑๑๙ เนื่องจากการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดโดยใช้ยาฯ หรือโดยใช้วิธีอื่นๆ ที่มีได้ทำในสถานพยาบาลยาเสพติดไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ ไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะในสถานพยาบาล ยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูเท่านั้น แต่ควรเปิดกว้างให้องค์กร ภาคเอกชน หรือสถานที่อื่นที่สามารถดำเนินการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดได้ด้วย เพื่อรองรับจำนวนผู้ติดยาเสพติดที่มีจำนวนมากและอาจต้องใช้เวลาบำบัดรักษาฟื้นฟูเป็นเวลานาน เพียงแค่ให้กำหนดไว้ในกฎหมายให้มีการขออนุญาตจากคณะกรรมการบำบัดรักษาก่อน เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลมิให้เป็นการดำเนินการในสถานที่มีขอบ

- อาจมีปัญหาเกี่ยวกับวัดที่มีการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

คำชี้แจง

เหตุผลที่กำหนดให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดจะต้องกระทำใน “สถานพยาบาลยาเสพติด” หรือ “สถานฟื้นฟูสมรรถภาพสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด” นั้น ก็เพื่อเป็นการคุ้มครองประชาชนให้ได้รับการดูแลบำบัดรักษาที่มีคุณภาพ โดยผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบำบัดรักษา และมีสถานที่ที่มีอุปกรณ์และเครื่องมือทางการแพทย์ที่จำเป็นในการดูแลผู้เข้ารับการบำบัดรักษา ทั้งนี้ มาตรฐานในการจัดตั้งสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด จะถูกควบคุมโดยคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ซึ่งหากภาคเอกชนที่มีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากรทางสาธารณสุข สถานที่ และอุปกรณ์ทางการแพทย์ และมีมาตรฐานในการดูแลผู้ติดยาเสพติดตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดแล้ว สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นควรที่จะให้องค์กร ภาคเอกชน เข้ามาทำภารกิจนี้ร่วมกับภาครัฐได้ แต่ควรจะสอบถามความเห็นของทางกระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว

สำหรับกรณีที่มีผู้เห็นว่าอาจมีปัญหาเกี่ยวกับวัดที่มีการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่า การบำบัดรักษาในวัดที่ดำเนินการจนประสบผลสำเร็จอาจเป็นวิธีการบำบัดรักษาโดยภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ซึ่งควรที่จะเปิดกว้างให้จัดเป็นการบำบัดรักษาประเภทหนึ่งได้ตามการวินิจฉัยของแพทย์ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ในการกำหนด ดังนั้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานการจัดตั้ง และการรับรองคุณภาพของสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ก็ควรที่จะมีการนำประเด็นเรื่องการบำบัดรักษาในวัดโดยวิธีการแพทย์แผนไทย เข้าไปพิจารณาในการจัดทำมาตรฐานในการจัดตั้งสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดด้วย

ภาค ๓ บทกำหนดโทษ

๒.๑๒ ลักษณะ ๑ บทบัญญัติทั่วไป

(มาตรา ๑๒๒ - มาตรา ๑๓๒)

๑. มาตรา ๑๒๕

- มาตรา ๑๒๕ วรรคสี่ “คำว่าองค์กรอาชญากรรม” หมายความว่า บุคคลสามคนขึ้นไป รวมตัวกันทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ดูแล้วไม่เหมาะสมกับคำว่าองค์กรเลย องค์กรมันต้องขนาดใหญ่ บุคคลตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไปใช่ไหมครับไม่ใช่แค่สามคน

- มาตรา ๑๒๕ วรรคท้าย เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรม ทั้งความหมายและถ้อยคำ ถ้าต้องการวรรคนี้คงอยู่ ให้ระบุไว้ ถ้ากระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด กระทำความผิดตั้งแต่สามคนขึ้นไป เพราะทุกเรื่องทุกคดีที่กระทำความผิดมีวัตถุประสงค์เพื่อผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สินอยู่แล้วทุกเรื่อง

คำชี้แจง

เหตุที่ต้องมีการกำหนดบทนิยามคำว่า “องค์กรอาชญากรรม” ในมาตรา ๑๒๕ นี้ เนื่องจากในมาตรา ๑๒๕ วรรคสาม ได้กำหนดให้ในกรณีที่การสมคบกันกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดหากมีลักษณะเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด เนื่องจากเป็นกรณีที่กำหนดเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษสูงขึ้น ซึ่งการตีความในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องดังกล่าวจะต้องตีความอย่างเคร่งครัด หากไม่กำหนดไว้ก็จะเกิดความไม่ชัดเจนว่าจะต้องจำแนกผู้เข้ามาเป็นเครือข่ายมากน้อยเพียงใด จึงได้กำหนดบทนิยามไว้ โดยกำหนดให้ “องค์กรอาชญากรรม” หมายความว่า คณะบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไป ที่รวมตัวกันช่วงระยะเวลาหนึ่งและร่วมกันกระทำการใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดและเพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่น ซึ่งการกำหนดบทนิยามดังกล่าวนี้จะสอดคล้องกับคำว่า “องค์กรอาชญากรรม” ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ ส่วนในประเด็นที่มีผู้แสดงความคิดเห็นว่าสามคนไม่เหมาะสม ควรที่จะกำหนดอย่างน้อยสิบคนนั้นเห็นว่า การกำหนดไว้เพียงสามคนนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินคดียาเสพติดต่อเครือข่ายมีประสิทธิภาพ หาใช้ความหมายตามความเข้าใจของคนทั่วไป เพราะหากกำหนดไว้สูงนั้นจะเป็นการยากลำบากในการค้นหาและนำพยานหลักฐานที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันของบุคคลดังกล่าว อันจะส่งผลไม่สามารถลงโทษผู้กระทำให้หนักขึ้นได้ ดังนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. จึงเห็นว่าการกำหนดไว้ดังกล่าวมีความเหมาะสมแล้ว

๒. มาตรา ๑๒๗

- มาตรา ๑๒๗ ควรมีโทษให้แก่ผู้ยินยอมให้ใช้ชื่อตนเอง เอกสารหลักฐานในการไปทำธุรกรรมใดๆ โดยรู้หรือควรรู้ว่าเป็นการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่ใช่บัญญัติว่ารู้อย่างเดียว

- มาตรา ๑๒๗ ควรมีมาตรการป้องกันหรือคุ้มครอง ประชาชนผู้บริโภคที่ถูกเอาข้อมูลส่วนตัวด้วยกลอุบายต่างๆ นำไปเปิดบัญชี ตามที่ปรากฏในสื่อต่างๆ บางคนถูกหลอกเอาข้อมูลไปเปิดบัตรเครดิต มาทราบอีกทีคือมีหมายศาลแจ้งให้ไปชำระหนี้แล้ว ดังนั้น ควรมีมาตรการป้องกัน และอำนาจในการพิสูจน์ว่าบัญชีที่ถูกเปิดว่ามีเจตนาเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ควรเป็นหน้าที่ของรัฐ

คำชี้แจง

มาตรา ๑๒๗ นี้เป็นหลักการที่กำหนดขึ้นใหม่ เพื่อแก้ไขปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดที่ผู้กระทำความผิดจะหลบเลี่ยงการสืบสวนจับกุมของเจ้าหน้าที่ โดยลวงให้เจ้าพนักงานหลงเชื่อว่าบัญชีธนาคารหรือหมายเลขโทรศัพท์ที่ใช้ติดต่อในการลักลอบค้ายาเสพติดเป็นของบุคคลอื่น อันจะทำให้การสืบสวนขยายผลกระทำได้ยากลำบากยิ่งขึ้น โดยผู้กระทำความผิดจะมีวิธีการหลบเลี่ยงโดยการเสนอผลประโยชน์ตอบแทนกับบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อของขบวนการลักลอบค้ายาเสพติด และให้บุคคลดังกล่าวไปเปิดบัญชีธนาคารหรือลงทะเบียนหมายเลขโทรศัพท์มือถือ เมื่อได้ทำการเปิดบัญชีธนาคารและเปิดบัตร ATM หรือเปิดใช้บริการหมายเลขโทรศัพท์มือถือแล้ว ผู้ลักลอบค้าก็จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนกับผู้เปิดบัญชี หลังจากนั้นผู้ลักลอบค้าก็จะดำเนินการทำธุรกรรมทางการเงิน หรือติดต่อสื่อสารผ่านทางบัญชีหรือหมายเลขโทรศัพท์ในชื่อของผู้อื่น ซึ่งกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ เนื่องจาก ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของขบวนการลักลอบค้ายาเสพติดดังกล่าวไม่รู้ว่าผู้ที่ตนรับจ้างเปิดบัญชีธนาคารหรือหมายเลขโทรศัพท์นั้นนำหมายเลขโทรศัพท์มือถือหรือบัญชีธนาคารดังกล่าวไปทำอะไร จึงถือไม่ได้ว่าผู้เปิดบัญชีธนาคารมีเจตนาช่วยเหลือหรือสนับสนุนการกระทำความผิด จึงได้มีการกำหนดให้มีความผิดดังกล่าวขึ้น และกำหนดอัตราโทษไว้ไม่สูงมากนักเพื่อเป็นการป้องปรามมิให้ประชาชนมีความระมัดระวังและตกเป็นเหยื่อของขบวนการลักลอบค้ายาเสพติด

ซึ่งในประเด็นที่มีผู้แสดงความคิดเห็นว่าควรกำหนดถ้อยคำว่ารู้หรือควรรู้เป็นการกระทำผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่ใช่บัญญัติว่ารู้อย่างเดียวนั้น ในประเด็นนี้สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นด้วยที่ควรจะกำหนดเพิ่มเติมให้รวมถึง “หรือควรรู้” ด้วย เพราะมีเช่นนั้นอาจมีปัญหาในการบังคับใช้เมื่อมีการดำเนินคดี เพราะจะต้องพิสูจน์ถึงเจตนาพิเศษว่ารู้ว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งในข้อเท็จจริงบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อไม่รู้ว่าผู้ที่ตนรับจ้างนั้นนำไปใช้ประโยชน์ต่อการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด และในคดีอาญาโดยหลักการการพิสูจน์ของโจทก์ต้องพิสูจน์จนปราศจากข้อสงสัย ดังนั้น หากกำหนดให้รวมถึงควรรู้ด้วยนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าวเพื่อให้ในกรณีที่ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายจะทำให้การดำเนินคดีมีประสิทธิภาพ

๓. มาตรา ๑๒๘

- มาตรา ๑๒๘ วรรคท้าย ระวังโทษไว้ ๓ เท่า รุนแรงเกินไป

คำชี้แจง

อัตราโทษตามที่กำหนดในมาตรา ๑๒๘ นี้เป็นหลักการเดิมที่นำมาจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ มาตรา ๑๖/๑ ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว

๔. มาตรา ๑๓๒

- มาตรา ๑๓๒ ขอเสนอให้แก้ไขเป็น

“มาตรา ๑๓๒ บรรดา ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๔ วัตถุออกฤทธิ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ เครื่องจักรกลหรือทรัพย์สินอื่นใดที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติดให้ศาลมีอำนาจสั่งริบเสีย เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านี้เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจช่วยในการกระทำความผิด

คำอธิบาย มาตรา ๑๓๒ เป็นบทบัญญัติที่ไม่สอดคล้องกับอำนาจศาลในการพิจารณา ริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ ถือเป็นบทบัญญัติที่ก้าวล่วงอำนาจศาลหรือฝ่ายตุลาการ เปิดโอกาสให้มีการใช้อำนาจโดยมิชอบของเจ้าพนักงานที่จะได้ประโยชน์จากการริบทรัพย์สินได้ ทำให้ประชาชน ได้รับผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจนเกินสมควร ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ นอกจากนี้ไม่ควร ริบทรัพย์สินความผิดที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ แต่ควรใช้มาตรการนี้กับความผิดยาเสพติด ที่ร้ายแรง หรือยาเสพติดที่ส่งผลเสียต่อสังคมในวงกว้าง โดยเฉพาะองค์การอาชญากรรม

- มาตรา ๑๓๒ ที่บัญญัติให้ริบเครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ ทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้ริบเสียทั้งสิ้น ควรบัญญัติยกเว้นให้ยานพาหนะ ทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิด เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ ควรที่จะบัญญัติให้ตกเป็นของกองทุน

คำชี้แจง

หลักการที่กำหนดในมาตรา ๑๓๒ นี้เป็นหลักการเดิมที่นำมาจากพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๐๒ พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๕๗ และได้ปรับปรุงให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ซึ่งอำนาจในการริบทรัพย์สินที่กำหนดในมาตรานี้เป็นอำนาจของ ศาลยุติธรรม ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่าการริบทรัพย์สินของกลางตามมาตรา ๑๓๒ นี้ ยังคงจำเป็นอยู่สำหรับ ยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ ส่วนในกรณี que เห็นว่าควรกำหนดให้ตกเป็นของกองทุนนั้น เนื่องจากสิ่งที่ริบ ตามมาตรา ๑๓๒ นี้เป็นของกลางในคดีอาญาซึ่งมีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการกับของกลางไว้เป็น การเฉพาะแล้ว

๕. ความเห็นเพิ่มเติมอื่นๆ

- ความผิดฐานสนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิด และความผิดฐานสมคบควรมีการ บัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมให้ความผิดที่ฟ้องฐานสมคบ แต่ให้ความว่าเป็นการสนับสนุนให้ศาลพิพากษาลงโทษ จำเลยได้ เหมือนดัง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๒ เพราะความผิดหนึ่งฐานดังกล่าว ใกล้เคียงกันมากทำให้การพิจารณาเลือกฟ้องฐานใดฐานหนึ่ง

คำชี้แจง

โดยหลักแล้วความผิดฐานสมคบตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒๕ กับความผิดฐานสนับสนุน ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒๓ มีองค์ประกอบและเจตนาในการกระทำความผิดที่แตกต่างกัน แต่สำนักงาน ป.ป.ส. ไม่ขัดข้องหากจะมีการกำหนดให้บัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมให้ความผิดที่ฟ้องฐานสมคบ แต่ให้ความว่าเป็น การสนับสนุนให้ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยได้ เหมือนดัง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๒ เพราะจะทำให้การดำเนินคดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒.๑๓ ลักษณะ ๒ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการอนุญาตสำหรับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์
ลักษณะ ๓ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม ฝิ่นมาตรฐาน
หรือเสื่อมคุณภาพ

(มาตรา ๑๓๓ – มาตรา ๑๔๑)

๑. ความเห็นเพิ่มเติมอื่นๆ

- อัตราโทษเบาเกินไป

คำชี้แจง

อัตราโทษที่กำหนดไว้ในลักษณะ ๒ และลักษณะ ๓ นี้ สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่ามีความเหมาะสมกับระดับของการกระทำความผิดแล้ว

๒.๑๔ ลักษณะ ๔ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง
หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติด

ลักษณะ ๕ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับสารระเหย

(มาตรา ๑๔๒ – มาตรา ๑๕๕)

๑. มาตรา ๑๔๒

- การกระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๒ วรรคสอง (๑),(๒) กับวรรคสาม (๒) คาบเกี่ยวกัน
อย่างมาก คาดว่ามีปัญหาในการแปลความพอสมควร (ระวางโทษต่างกันมาก)

- มาตรา ๑๔๒ ความแตกต่างระหว่าง (๑) (๒) และ (๓) และคำว่า “เพื่อการค้า” ควรบัญญัติ
บทนิยามไว้ให้ชัดเจน

มาตรา ๑๔๒ วรรคสาม (๒) การทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐความปลอดภัย
ของประชาชนทั่วไปเป็นถ้อยคำที่ทำให้ตีความได้กว้างขวางไม่ชัดเจนควรนิยามความหมายไว้เพื่อเป็นกรอบ

- ตามที่มาตรา ๑๔๒ ระบุเรื่องการกระทำความผิดที่ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงจำคุก
ตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงห้าล้านบาทหรือประหารชีวิต หาก (๑) กระทำโดยหัวหน้า ผู้มีหน้าที่สั่ง
การ หรือผู้มีหน้าที่จัดการในเครือข่ายอาชญากรรม (๒) การทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือ
ความปลอดภัยของประชาชนทั่วไป นั้น

ขอเรียนเพิ่มเติมถึงพันธกรณีระหว่างประเทศของไทยเกี่ยวกับโทษประหารชีวิตว่า ประเทศไทย
เป็นภาคีของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on
Civil and Political Rights – ICCPR) ซึ่งได้กำหนดพันธกรณีที่เกี่ยวข้องกับโทษประหารชีวิตไว้ในข้อ ๖ (๒) ว่า

“ในประเทศที่ยังมิได้ยกเลิกโทษประหารชีวิต การลงโทษประหารชีวิตอาจกระทำได้เฉพาะ
คดีอุกฉกรรจ์ที่สุด (most serious Crimes) ตามกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่กระทำความผิด และไม่ขัดต่อ
บทบัญญัติแห่งกติกาฯ และต่ออนุสัญญา ว่าด้วยการป้องกันและการลงโทษอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ การลงโทษ
เช่นว่านี้จะกระทำได้ก็แต่โดยคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลที่มีอำนาจ” โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (Human
Rights Committee) ซึ่งเป็นคณะกรรมการประจำกติกาฯ ได้ตีความว่า คดีเกี่ยวกับยาเสพติด (drug-related
crimes) ไม่ถือเป็นคดีอุกฉกรรจ์ ที่สุดในความหมายของกติกาฯ และไม่ควรมีการลงโทษประหารชีวิต

ดังนั้น หากมีการตัดสินความผิดตามมาตราดังกล่าวโดยใช้โทษประหารชีวิต ควรมีคำอธิบาย
อย่างชัดเจนถึงเหตุผลของการวินิจฉัยว่าบุคคลที่ถูกตัดสินประหารชีวิตเป็นผู้ที่เป็นหัวหน้า ผู้มีหน้าที่สั่งการ หรือผู้
มี หน้าที่จัดการในเครือข่ายอาชญากรรมอย่างแท้จริง หรือได้กระทำการอย่างใดที่นำไปสู่ข้อวินิจฉัยว่าได้ทำให้

เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไป เพื่อประโยชน์ในการอธิบายเหตุผลต่อสาธารณชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงองค์การระหว่างประเทศ

- มาตรา ๑๔๒ วรรคสาม การกำหนดบทลงโทษบางประการเรื่องยาเสพติดถือว่ามี การพัฒนาที่ดีมีการกำหนดเงื่อนไขในการพิจารณาก่อนลงโทษหาชีวิต ซึ่งทำให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจพิจารณาได้ อย่างไรก็ตาม การกำหนดบทลงโทษประหาร ควรเป็นไปตามแผนการรณรงค์เปลี่ยนแปลงโทษประหารชีวิต เป็นไปตามมติของคณะกรรมการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๙ และมติของ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ อีกทั้งยังสอดคล้องกับหลักกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมืองและข้อเสนอแนะให้ไทยตอบรับภายใต้กลไกรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศ หรือ UPR

คำชี้แจง

สำหรับประเด็นที่มีผู้เห็นว่าควรมีการกำหนดบทนิยามนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นด้วยที่ควร จะมีการกำหนดบทนิยามเพื่อความชัดเจน

๒. มาตรา ๑๔๕

- มาตรา ๑๔๕ ขอเสนอให้แก้ไข ความผิดเกี่ยวกับ การผลิต นำเข้า ส่งออก และจำหน่าย ยาเสพติดประเภท ๕ ใหม่ทั้งหมด โดยลดโทษยาเสพติดประเภท ๕ ที่มีประโยชน์ทางการแพทย์ และใช้มาตรการ ทางแพ่ง มาตรการทางภาษีเข้ามาแทน

คำอธิบาย ให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิด การผลิต นำเข้า ส่งออก และจำหน่าย ยาเสพติด ประเภท ๕ ที่ไม่สูงกว่ากฎหมายยาเสพติดปัจจุบัน เนื่องจากบทลงโทษตามมาตรานี้นำจะขัดต่อรัฐธรรมนูญ เนื่องจากมีบทลงโทษที่รุนแรงไม่ได้สัดส่วนกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ยาเสพติดประเภท ๕ เช่น การจำหน่ายน้ำกระเทียม ที่ไม่มีสารเสพติดอื่นใด และไม่มีผลกระทบต่อร่างกาย แต่กลับได้รับโทษอาญาที่รุนแรง นอกจากนี้ควรจำแนกยาเสพติดประเภท ๕ ออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ ๑ กลุ่มที่มีประโยชน์ทางการแพทย์ กับ กลุ่มที่ ๒ กลุ่มที่ไม่มีประโยชน์ทางการแพทย์และมีผลกระทบทางสังคมและสุขภาพ ซึ่งความผิดเกี่ยวกับกลุ่มที่ ๒ ควรมีบทลงโทษที่รุนแรงกว่า เช่น หนักชัควาย

คำชี้แจง

ในประเด็นนี้สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่านโยบายทางอาญาเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดให้ โทษประเภท ๕ ยังคงมีความจำเป็นอยู่ เพราะเป็นมาตรการที่สำคัญในการควบคุมการลักลอบค้ายาเสพติด เพื่อ ป้องกันมิให้นำยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ ไปใช้ในทางที่ผิด โดยในร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้ได้มีการปรับปรุง หลักเกณฑ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาเสพติด โดยมีการผ่อนปรนการใช้ประโยชน์จากยาเสพติดให้โทษ ประเภท ๕ เพื่อการศึกษาวิจัยและใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์แล้ว

ส่วนประเด็นเรื่องบทลงโทษนั้นเมื่อพิจารณาความผิดในลักษณะเดียวกันที่กำหนดไว้ใน ลักษณะ ๔ (มาตรา ๑๔๒ - มาตรา ๑๔๖) จะเห็นได้ว่ามีการกำหนดอัตราโทษสำหรับยาเสพติดแต่ละประเภทไว้ อย่างเป็นลำดับแล้ว ส่วนในประเด็นที่ยาเสพติดในประเภทเดียวกันควรมีบทลงโทษที่แตกต่างกันนั้น ในประเด็นนี้ ร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้ศาลได้เปิดโอกาสให้ศาลได้ใช้ดุลพินิจโดยพิจารณาถึงความร้ายแรง ดังนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. จึงเห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๑๔๕ มีความเหมาะสมแล้ว

๓. มาตรา ๑๕๐

- การลงโทษน้อยตาม มาตรา ๑๕๐ ควรใช้คำว่าเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อให้หมายความรวมถึงการทำผิดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ด้วย เพราะในลักษณะ ๔ เป็นบทกำหนดโทษเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งบางมาตรามีวัตถุออกฤทธิ์ด้วย ทั้งนี้เพื่อมิให้ลักลั่นกัน (แต่จะบัญญัติไม่ให้นำรวมถึงสารระเหยก็ได้) และขัดกับ มาตรา ๑๔๙ ด้วย

คำชี้แจง

ในประเด็นนี้สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นด้วยในหลักการที่ควรจะต้องมีการกำหนดการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดนั้น ควรรวมถึงยาเสพติดทุกประเภท

๔. มาตรา ๑๕๓ มาตรา ๑๕๔

- เสนอให้เพิ่มอัตราโทษอาญาแก่ผู้จำหน่ายสารระเหยให้แก่ผู้ซึ่งอายุไม่เกินสิบแปดปีและผู้ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่าเป็นผู้ติดสารระเหย เสนอแก้ไขเป็น

“มาตรา ๑๕๓ ผู้ใดจำหน่ายสารระเหยแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี เว้นแต่เป็นการจำหน่ายโดยสถานศึกษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทแต่ไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

“มาตรา ๑๕๔ ผู้ใดจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่ผู้ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่าเป็นผู้ติดสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทแต่ไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีแต่ไม่เกินห้าปี หรือปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทแต่ไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำอธิบาย เนื่องจากสารระเหยเป็นสิ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของผู้เสพและก่อให้เกิดผลกระทบต่อบุคคลและสังคม มีอันตรายร้ายแรงมากกว่ายาเสพติดประเภท ๑ (กรณีเมทแอมเฟตามีน) จึงควรมีอัตราโทษที่สูงกว่ากฎหมายปัจจุบัน

คำชี้แจง

อัตราโทษอาญาที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๑๕๓ และมาตรา ๑๕๔ นั้นเป็นหลักการเดิมที่นำมาจากพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๓/๑ ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่า การกำหนดอัตราโทษทางอาญาในเรื่องนี้มีความเหมาะสมแล้ว

๕. มาตรา ๑๕๕

- ไม่เห็นด้วยกับมาตรา ๑๕๕ ที่กำหนดให้การเสพสารระเหยต้องเป็นความผิดและมีโทษทางอาญา เพราะผู้ติดสารระเหยมีผลกระทบทางร่างกายและจิตใจมากกว่าผู้เสพสารเสพติดอื่นๆ จึงควรเป็นเสมือนผู้ป่วยที่ควรจะได้รับการบำบัดรักษามากกว่าการที่จะกำหนดให้เป็นความผิดและมีบทลงโทษทางอาญา

คำชี้แจง

ในประเด็นนี้สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่า การกำหนดให้การเสพสารระเหยเป็นความผิดนั้น ยังคงมีความจำเป็นอยู่ เพราะนโยบายทางอาญาเกี่ยวกับการควบคุมการเสพยาเสพติดนั้น เห็นว่ารัฐยังคงต้องมีการควบคุมมิให้มีการนำยาเสพติดมาใช้ในทางที่ผิด แต่สำหรับขั้นตอนการดำเนินการในส่วนของผู้เสพนั้น ประมวลกฎหมายอาญฉบับนี้ได้กำหนดให้มีการดำเนินการกับผู้เสพ โดยได้กำหนดให้มีการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคมที่มองผู้เสพเป็นผู้ป่วย ตามที่กำหนดไว้ในภาค ๒ แล้ว

๖. ความเห็นเพิ่มเติมอื่นๆ

- ขอให้เพิ่มบทกำหนดโทษ กรณีที่ฝ่าฝืนมาตรา ๓๘

คำอธิบาย ไม่มีบทบัญญัติกำหนดฐานความผิดและกำหนดโทษกรณีฝ่าฝืนมาตรา ๓๘

- ไม่เห็นด้วยที่กำหนดให้ทุกการกระทำความผิดมีโทษในระดับเดียวกัน

คำชี้แจง

ในประเด็นที่ขอให้เพิ่มบทกำหนดโทษกรณีที่ฝ่าฝืนมาตรา ๓๘ นั้น ร่างมาตรา ๓๘ ถูกกำหนดไว้ใน ภาค ๑ ลักษณะ ๓ หมวด ๔ การอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ ซึ่งมาตรา ๔๖ ได้บัญญัติว่าผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหมวดนี้ หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามหมวดนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด หรือผู้อนุญาต แล้วแต่กรณี พิจารณาตักเตือน สั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต ตามสมควรแก่กรณี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ดังนั้น ในประเด็นนี้สำนักงาน ป.ป.ส. จึงเห็นว่ากฎหมายได้มีการกำหนดให้มีบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๓๘ ไว้แล้ว

ส่วนที่มีผู้แสดงความคิดเห็นว่าไม่เห็นด้วยที่กำหนดให้ทุกการกระทำความผิดมีโทษในระดับเดียวกัน ขอเรียนว่า ร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้ได้มีการปรับปรุงแก้ไขโดยกำหนดให้อัตราโทษในคดียาเสพติด จะมีระดับความหนักเบาโดยพิจารณาจากบทบาท พฤติการณ์และความร้ายแรงเป็นลำดับขั้น ตัวอย่างเช่น การกำหนดบทลงโทษเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดมาตรา ๑๔๒ วรรคหนึ่งกำหนดว่า หากเป็นการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑๕ ปีและปรับไม่เกิน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งจะไม่มีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำเพื่อเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

แต่หากผู้กระทำความผิดมีพฤติการณ์ในการกระทำความผิดในลักษณะที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔๒ วรรคสอง อาทิเช่น การกระทำเพื่อการค้า การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปี หรือการจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา อัตราโทษก็จะเพิ่มสูงขึ้น โดยต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๒ - ๒๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ - ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท และหากพฤติการณ์ในการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดมีความร้ายแรงมาก เช่น เป็นการกระทำความผิดโดยเป็นหัวหน้า ผู้มีหน้าที่สั่งการ หรือผู้มีหน้าที่จัดการในเครือข่ายอาชญากรรม ผู้นั้น ก็จะต้องถูกลงโทษจำคุกตั้งแต่ ๕ ปี จนถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๐ - ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือประหารชีวิต

ซึ่งจากการกำหนดบทลงโทษใหม่นี้ จะมีการแบ่งระดับของผู้กระทำความผิดและกำหนดอัตราโทษอย่างเหมาะสม เปิดโอกาสให้ศาลได้ใช้ดุลพินิจอย่างเต็มที่ แต่ในส่วนของนักค้ายาเสพติดรายใหญ่หรือรายสำคัญ บทลงโทษขั้นสูงนั้นมิได้ลดลงเลย ยังคงมีอัตราโทษจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๐ ถึง ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือประหารชีวิตเช่นเดิม (มาตรา ๑๔๒, ๑๔๓, ๑๔๔, ๑๔๕ และ ๑๔๖)

๒.๑๕ ลักษณะ ๖ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตำรับ

ลักษณะ ๗ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดและการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ

ลักษณะ ๘ บทกำหนดโทษสำหรับการจูงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง หรือใช้กำลังบังคับ ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติด

(มาตรา ๑๕๖ - มาตรา ๑๗๐)

๑. มาตรา ๑๖๐ มาตรา ๑๖๑

- ไม่เห็นด้วยกับมาตรา ๑๖๐ มาตรา ๑๖๑ ที่กำหนดให้การเสพยาเสพติดประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ อันมิใช่กรณีตามมาตรา ๑๑๑ และมาตรา ๑๑๒ เป็นความผิดที่มีโทษทางอาญา เพราะเพื่อเป็นที่ยอมรับว่านโยบายหลักนี้จะนำมาใช้กับผู้เสพผู้ติด คือ เน้นการใช้ระบบสาธารณสุขในการดูแลผู้เสพผู้ติดซึ่งถือเป็นผู้ป่วยแบบบูรณาการ (อ้างอิงคำกล่าวของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และ พล.อ.ไพบูลย์ คุ้มฉายา ขณะดำรงตำแหน่ง รว.ยุติธรรม รวมถึงหลักการสากลของการประชุม UNGASS 2016)

- มาตรา ๑๖๐-๑๖๑ ขอเสนอให้แก้ไขอัตราโทษในความผิดฐานเสพยาเสพติดและการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพยาเสพติดประเภท ๕ ที่มีประโยชน์ทางการแพทย์ ให้มีอัตราโทษไม่สูงกว่ากฎหมายยาเสพติดปัจจุบัน เช่น กรณีพืชกระท่อม และใช้มาตรการทางสังคม มาตรการทางปกครอง เข้ามาแทน เช่นเดียวกับต่างประเทศ เช่น เนเธอร์แลนด์ โปรตุเกส และแคนาดา

คำอธิบาย เพื่อไม่ให้มีคดีขึ้นสู่ศาลจำนวนมาก และควรใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษทางอาญา

- มาตรา ๑๖๑ วรรคสอง อาจทำให้หลักการการพิสูจน์เป็นของโจทก์ หากจำเลยครอบครอง ยาเสพติดในปริมาณที่ไม่เกินตามที่กฎกระทรวงกำหนด โจทก์อาจต้องมีภาระการพิสูจน์ว่าจำเลยครอบครองโดยมีเจตนาอย่างอื่น ไม่ได้มีไว้เพื่อเสพ

คำชี้แจง

การกำหนดให้การเสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ ประเภท ๒ และประเภท ๕ หรือการเสพวัตถุออกฤทธิ์เป็นความผิดยังคงมีความจำเป็นอยู่ เพราะนโยบายทางอาญาในเรื่องดังกล่าวยังคงเห็นว่ารัฐยังคงต้องมีมาตรการควบคุมมิให้มีการนำยาเสพติดมาใช้ในทางที่ผิด แต่สำหรับขั้นตอนการดำเนินการในส่วนของผู้เสพนั้นประมวลกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้มีการดำเนินการกับผู้เสพ โดยได้กำหนดให้มีการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคมที่มองผู้เสพเป็นผู้ป่วย ที่เน้นการใช้ระบบสาธารณสุขในการดูแลผู้เสพผู้ติดซึ่งถือเป็นผู้ป่วยแบบบูรณาการตามที่กำหนดไว้ในภาค ๒ แล้ว

ส่วนในประเด็นที่มีผู้แสดงความคิดเห็นว่าหากจำเลยครอบครองยาเสพติดในปริมาณที่ไม่เกินตามที่กฎกระทรวงกำหนด โจทก์อาจต้องมีภาระการพิสูจน์ว่าจำเลยครอบครองโดยมีเจตนาอย่างอื่น ไม่ได้มีไว้เพื่อเสพนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นด้วยในหลักการนี้เพราะการดำเนินคดียาเสพติดตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายนี้ต้องการที่จะให้มีการพิจารณาความผิดและบทลงโทษโดยดูจากพฤติการณ์และความร้ายแรงในการกระทำความผิด โดยกรณีการครอบครองเพื่อเสพนั้นได้มีการกำหนดเป็นบทสันนิษฐานในทางที่เป็นคุณกับผู้ครอบครองในปริมาณเล็กน้อยตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่หากจำเลยครอบครองปริมาณเล็กน้อยไม่เกินกว่าที่กำหนดแล้ว หากผู้ดำเนินคดีเห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีพฤติการณ์ที่ไม่ใช่ผู้เสพยาเสพติด ก็จะต้องพิสูจน์ให้เห็นถึงเจตนาของผู้นั้นว่าการมียาเสพติดในปริมาณเล็กน้อยของจำเลยมีไว้เพื่อการเสพสำหรับตนเองอย่างไร

๒. มาตรา ๑๖๒

- มาตรา ๑๖๒ มีถ้อยคำว่า เสพยาเสพติดเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานบางอย่าง เป็นถ้อยคำที่ไม่ชัดเจน กำกวม เป็นการบัญญัติโดยมิได้คำนึงถึงสังคมโดยรวม จึงอาจไม่สอดคล้องกับการควบคุม ป้องกันการแพร่กระจายยาเสพติด

คำชี้แจง

(๑๐๖)

มาตรา ๑๖๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดกรอบการพิจารณาและพิพากษาคดีของศาล ที่ในการพิจารณานั้นจะต้องคำนึงเรื่องใดบ้าง ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่าการกำหนดดังกล่าวเป็นเพียงกรอบการพิจารณาของศาลเท่านั้น ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว

๓. มาตรา ๑๖๕

- มาตรา ๑๖๕ ควรขยายความข้อความที่บัญญัติว่า “หากจำเลยสำนึกในการกระทำ โดยตกลงเข้ารับการรักษาหรือการฟื้นฟูสภาพทางสังคม เมื่อศาลสอบถามพนักงานอัยการแล้ว หากศาล เห็นสมควร ให้ส่งตัวจำเลยไปสถานพยาบาลยาเสพติดเพื่อเข้ารับการรักษาต่อไป”

คำอธิบาย เนื่องจากไม่ได้ระบุวัตถุประสงค์ของคำถาม ที่ศาลสอบถามพนักงานอัยการ ควรเขียนขยายความ

คำชี้แจง

การกำหนดให้ศาลสอบถามอัยการในเรื่องดังกล่าวนี้ มีขึ้นเพื่อให้ศาลได้สอบถามความเห็น ของพนักงานอัยการว่ามีความเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับการส่งตัวจำเลยไปเข้ารับการรักษาอย่างไร ซึ่งเห็นว่า หากเขียนขยายความของคำถามที่ให้ศาลสอบถามพนักงานอัยการก็จะทำให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

๔. ความเห็นเพิ่มเติมอื่นๆ

- เห็นว่าควรนำบทกำหนดโทษไปต่อท้ายมาตราที่ระบุเป็นความผิดเลย

คำชี้แจง

ในประเด็นนี้เป็นประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบการร่างกฎหมาย โดยสำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่ารูปแบบ ที่ใช้ในร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา มีความเหมาะสมแล้ว

๒.๑๖ ลักษณะ ๙ บทกำหนดโทษสำหรับความผิดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

ลักษณะ ๑๐ บทกำหนดโทษสำหรับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

ลักษณะ ๑๑ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

(มาตรา ๑๗๑ - มาตรา ๑๘๑)

๑. มาตรา ๑๗๑

- มาตรา ๑๗๑ ระวังโทษปรับขั้นต่ำและขั้นสูงน้อยเกินไป ควรกำหนดขั้นต่ำ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ขั้นสูง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท มิฉะนั้นผู้ประกอบการจะไม่เกรงกลัว

คำชี้แจง

ร่างมาตรา ๑๗๑ เป็นบทบัญญัติที่นำมาหลักการมาจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ มาตรา ๑๕ ทวิ ที่กำหนดให้มีอัตราโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาท ซึ่งในประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็นว่า ระวังโทษปรับขั้นต่ำและขั้นสูงน้อยเกินไป ควรกำหนดขั้นต่ำ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ขั้นสูง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท มิฉะนั้นผู้ประกอบการจะไม่เกรงกลัวนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่า บทลงโทษดังกล่าวมีอัตราโทษที่ได้สัดส่วนกับระดับของการกระทำความผิดและมีความเหมาะสมแล้ว

๒. มาตรา ๑๗๒

- เสนอขอให้แก้ไข บทลงโทษฐานการไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ จากปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท เป็น ปรับตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ บาท ถึง ๕๐,๐๐๐ บาท และมีค่าปรับรายวัน

คำอธิบาย ซึ่งมีบทลงโทษต่ำมาก ควรกำหนดให้มีโทษปรับทางปกครองสำหรับผู้รับอนุญาต เหมือนกับกฎหมายอื่น ๆ ที่มีโทษปรับทางปกครองในอัตราสูง

คำชี้แจง

ร่างมาตรา ๑๗๒ เป็นบทบัญญัติที่นำมาหลักการมาจากพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๓๙ ที่กำหนดให้มีอัตราโทษปรับไม่เกินสองพันบาท โดยในประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็นโดยเสนอขอให้แก้ไขบทลงโทษฐานการไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่จากปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท เป็น ปรับตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ บาท ถึง ๕๐,๐๐๐ บาท และมีค่าปรับรายวัน เนื่องจากเห็นว่าอัตราโทษต่ำมาก ควรกำหนดให้มีโทษปรับทางปกครองสำหรับผู้รับอนุญาตเหมือนกับกฎหมายอื่น ๆ ที่มีโทษปรับทางปกครองในอัตราสูง นั้น สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่าบทลงโทษดังกล่าวมีอัตราโทษที่ได้สัดส่วนกับระดับของการกระทำความผิดและมีความเหมาะสมแล้ว

๓. มาตรา ๑๘๒

- เสนอขอให้แก้ไขมาตรา ๑๗๕

“มาตรา ๑๗๕ ภายใต้บังคับ มาตรา ๑๒๙ วรรคสาม กรรมการ อนุกรรมการ หรือสมาชิกของคณะทำงานตามประมวลกฎหมายนี้ เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายนี้ผู้ใด กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเสียเอง ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

คำอธิบาย ข้อความซ้ำกับมาตรา ๑๒๙ วรรคสาม เมื่อเพิ่มข้อความในมาตรา ๑๗๕ ควรตัดข้อความในมาตรา ๑๒๙ วรรคสาม

- กำหนดโทษเป็น ๓ เท่า เห็นว่าสูงเกิน

คำชี้แจง

ร่างมาตรา ๑๗๕ เป็นบทบัญญัติที่นำมาหลักการมาจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ มาตรา ๑๗ ที่กำหนดให้กรรมการ เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ใด หากกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเสียเอง ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ซึ่งร่างมาตรา ๑๗๕ นี้ได้ปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมขึ้น โดยปรับปรุงแก้ไขใน ๒ ประเด็น คือ

๑. แก้ไขฐานความผิดที่จะต้องระวางโทษสูงขึ้น จากเดิมที่กำหนดให้ทุกฐานความผิดพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙ พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ และพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเป็นเฉพาะ “ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” ซึ่งจำกัดเฉพาะความผิดความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด เว้นแต่มีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ และให้หมายความรวมถึง การสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าว ตามที่กำหนดไว้ในบทนิยาม มาตรา ๑ ซึ่งจะทำความผิดที่เป็นเพียงความผิดเล็กน้อยมีอัตราโทษที่เหมาะสมกับระดับของการกระทำความผิด

๒. การแก้ไขบุคคลผู้ต้องระวางโทษเพิ่มสูงขึ้น โดยเพิ่มบุคคลผู้ต้องระวางโทษเพิ่มสูงขึ้นมากกว่ากฎหมายเดิมโดยกำหนดเพิ่มให้อนุกรรมการ หรือสมาชิกของคณะทำงานตามประมวลกฎหมายนี้ เพื่อให้มีความครอบคลุมมากขึ้น

ส่วนในประเด็นที่มีผู้แสดงความคิดเห็นว่า ข้อความซ้ำกับมาตรา ๑๒๙ วรรคสาม เมื่อเพิ่มข้อความในมาตรา ๑๗๕ ควรตัดข้อความในมาตรา ๑๒๙ วรรคสามนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. ขอเรียนว่า มาตรา

๑๒๙ วรรคสาม มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มโทษในกรณีที่กรรมการ ป.ป.ส. เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ได้มาโดยคำสั่งอนุญาตของอธิบดี ผู้พิพากษาศาลอาญาตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด ซึ่งกรณีดังกล่าวนี้ ไม่ใช่ความผิดร้ายแรง เกี่ยวกับยาเสพติด ตามที่กำหนดในบทนิยาม มาตรา ๑ จึงต้องมีการกำหนดไว้

ส่วนในประเด็นที่มีผู้เห็นว่า กำหนดให้เพิ่มโทษเป็น ๓ เท่า สูงเกินไปนั้น บุคคลที่กำหนดให้ ต้องระวางโทษสูงขึ้นเมื่อกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดดังกล่าวนี้ เป็นผู้มีส่วนหน้าที่โดยตรง เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งบุคคลที่กำหนดไว้นี้อาจเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับการปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติด เช่น ข้อมูลการสืบสวนสะกดรอย ข้อมูลด้านการข่าวยาเสพติด ดังนั้น หากบุคคลดังกล่าวกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเสียเอง ก็ควรที่จะมีระวางโทษสูงกว่าบุคคลทั่วไป แต่ทั้งนี้ กฎหมายก็ให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษได้ตามความเหมาะสม ดังนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. จึงเห็นว่า บทลงโทษดังกล่าวมีอัตราโทษที่ได้สัดส่วนกับระดับของการกระทำความผิดและมีความเหมาะสมแล้ว

๔. มาตรา ๑๗๖

- มาตรา ๑๗๖ กำหนดโทษเป็น ๓ เท่า เห็นว่าสูงเกิน

- บทกำหนดโทษสำหรับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ควรมีเนื้อหาครอบคลุมเหมือนเช่น ประมวลกฎหมายอาญา

คำชี้แจง

ร่างมาตรา ๑๗๖ เป็นบทบัญญัติที่เพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ โดยกำหนดให้กรรมการ อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายนี้ หรือเจ้าพนักงานหรือข้าราชการผู้ใด กระทำความผิดต่อตำแหน่ง หน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา อันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้ สำหรับความผิดนั้น เช่น กรณีที่เป็นเจ้าพนักงานตำรวจ หากรับผลประโยชน์เพื่อไม่ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด อันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามที่กำหนดไว้ในประมวล กฎหมายอาญามาตรา ๑๕๙ ก็จะต้องระวางโทษเป็นสามเท่า ซึ่งในประเด็นที่มีผู้เห็นว่า กำหนดให้เพิ่มโทษเป็น ๓ เท่า สูงเกินไปนั้น บุคคลที่กำหนดให้ต้องระวางโทษสูงขึ้นเมื่อกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดดังกล่าวนี้ เป็นบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดังนั้น หากบุคคลดังกล่าวกระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติดเสียเอง ก็ควรที่จะมีระวางโทษสูงกว่าบุคคลทั่วไป แต่ทั้งนี้กฎหมายก็ให้ศาลใช้ดุลพินิจในการ กำหนดโทษได้ตามความเหมาะสม ดังนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. จึงเห็นว่าบทลงโทษดังกล่าวมีอัตราโทษที่ได้สัดส่วน กับระดับของการกระทำความผิดและมีความเหมาะสมแล้ว

ส่วนในประเด็นที่มีผู้แสดงความคิดเห็นว่า บทกำหนดโทษสำหรับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ควรมีเนื้อหาครอบคลุมเหมือนเช่นประมวลกฎหมายอาญานั้น สำนักงาน ป.ป.ส. ขอเรียนว่า กรณีดังกล่าวเมื่อได้มีการ กำหนดความผิดและบทลงโทษสำหรับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ไว้ในประมวลกฎหมายอาญาแล้ว จึงไม่มีความจำเป็นต้องมากำหนดในร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดซ้ำอีก

๕. มาตรา ๑๗๗

- มาตรา ๑๗๗ ให้ลงโทษเป็นสองเท่า น่าจะพิมพ์ผิด เพราะไม่สอดคล้องกับ มาตรา ๑๗๖

อีกทั้งไม่สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๐ และพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ มาตรา ๑๐๐ เดิม ที่ให้ลงโทษหนักเป็นสามเท่า เหมือนกันหมด จึงไม่ควรให้เกิดความลักลั่น

คำชี้แจง

ร่างมาตรา ๑๗๗ เป็นบทบัญญัติที่นำมาหลักการมาจากพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ มาตรา ๑๐ ที่กำหนดให้กรรมการหรืออนุกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาลหรือสภาท้องถิ่นอื่น ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์การหรือหน่วยงานของรัฐหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจผู้ใดกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือกระทำความผิดตามมาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ซึ่งร่างมาตรา ๑๗๗ นี้ได้ปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมขึ้น โดยปรับปรุงแก้ไขบุคคลผู้ต้องระวางโทษเพิ่มสูงขึ้น ให้สอดคล้องกับตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐยิ่งขึ้น

ส่วนในประเด็นที่มีผู้เห็นว่าควรกำหนดให้เพิ่มโทษเป็น ๓ เท่า นั้น เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๗๖ นั้น ขอเรียนว่าบุคคลที่กำหนดให้ต้องระวางโทษสูงขึ้นตามมาตรา ๑๗๕ และ มาตรา ๑๗๖ เป็นบุคคลที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งราชการหรือเป็นเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ดังนั้น บุคคลกลุ่มดังกล่าวจึงได้กำหนดให้มีระวางโทษ ๓ เท่า ส่วนกลุ่มบุคคลตามมาตรา ๑๗๗ นั้น เป็นกลุ่มบุคคลที่แม้ว่าจะเกี่ยวข้องกับอำนาจรัฐ แต่ก็ไม่ใช่ผู้มีอำนาจหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งราชการหรือเป็นเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม แต่ก็เป็นผู้ใช้อำนาจรัฐ ดังนั้น จึงเห็นควรกำหนดให้กลุ่มบุคคลตามมาตรา ๑๗๗ ต้องระวางโทษสูงขึ้นกว่ากรณีบุคคลทั่วไป แต่มีอัตราน้อยกว่าบุคคลผู้มีตำแหน่งและมีอำนาจหน้าที่โดยตรง จึงได้กำหนดไว้ให้ต้องระวางโทษ ๒ เท่า เพื่อให้อัตราโทษมีความเหมาะสมกับระดับของการกระทำความผิด ดังนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. จึงเห็นว่าบทลงโทษดังกล่าวมีอัตราโทษที่ได้สัดส่วนกับระดับของการกระทำความผิดและมีความเหมาะสมแล้ว

๖. มาตรา ๑๗๘

- ขอเสนอให้แก้ไขมาตรา ๑๗๘ ควรมีระบบขออนุญาตให้สามารถกระทำนอกสถานพยาบาลได้ เพื่อเป็นการลดความแออัดในสถานพยาบาล และเพิ่มความยืดหยุ่นกรณีต้องมีการบำบัดรักษา ผู้ติดยาเสพติดนอกสถานพยาบาล

- มาตรา ๑๗๘ อาจเป็นปัญหาเกี่ยวกับวัดที่ทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

คำชี้แจง

มาตรา ๑๗๘ เป็นบทกำหนดโทษสำหรับผู้ทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเป็นปกติธุระโดยมิได้กระทำในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๙ ซึ่งในประเด็นที่มีผู้ขอเสนอให้แก้ไขมาตรา ๑๗๘ ว่าควรมีระบบขออนุญาตให้สามารถกระทำนอกสถานพยาบาลได้ เพราะจะช่วยลดความแออัดในสถานพยาบาล และเพิ่มความยืดหยุ่นกรณีต้องมีการบำบัดรักษา ผู้ติดยาเสพติดนอกสถานพยาบาล สำนักงาน ป.ป.ส. ขอเรียนว่าเหตุผลที่ต้องกำหนดให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดจะต้องกระทำใน “สถานพยาบาลยาเสพติด” หรือ “สถานฟื้นฟูสมรรถภาพสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด” นั้น ก็เพื่อเป็นการคุ้มครองประชาชนให้ได้รับการดูแลบำบัดรักษาที่มีคุณภาพ โดยผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบำบัดรักษา และมีสถานที่ที่มีอุปกรณ์และเครื่องมือทางการแพทย์ที่จำเป็นในการดูแลผู้เข้ารับการบำบัดรักษา ทั้งนี้ มาตรฐานในการจัดตั้งสถานพยาบาลยาเสพติด หรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด จะถูกควบคุมโดยคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ซึ่งหากภาคเอกชนที่มีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากรทางสาธารณสุข สถานที่ และอุปกรณ์ทางการแพทย์ และมีมาตรฐานในการดูแลผู้ติดยาเสพติดตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟู

ผู้ติดตามเสด็จกำหนดแล้ว สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นควรที่จะให้องค์กร ภาคเอกชน เข้ามาทำภารกิจนี้ร่วมกับภาครัฐได้ แต่ควรจะสอบถามความเห็นของทางกระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว

ส่วนในกรณีที่มีผู้เห็นว่าอาจมีปัญหาเกี่ยวกับวัดที่มีการบำบัดรักษาผู้ติดตามนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่า การบำบัดรักษาในวัดที่ดำเนินการจนประสบผลสำเร็จอาจเป็นวิธีการบำบัดรักษาโดยภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ซึ่งควรที่จะเปิดกว้างให้จัดเป็นการบำบัดรักษาประเภทหนึ่งได้ตามการวินิจฉัยของแพทย์ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ในการกำหนด ดังนั้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานการจัดตั้ง และการรับรองคุณภาพของสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพสมรรถภาพผู้ติดตามเสด็จ ก็ควรที่จะมีการนำประเด็นเรื่องการบำบัดรักษาในวัดโดยวิธีการแพทย์แผนไทย เข้าไปพิจารณาในการจัดทำมาตรฐานในการจัดตั้งสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพสมรรถภาพผู้ติดตามเสด็จด้วย ซึ่งหากมีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้รองรับกับวิธีการบำบัดรักษาโดยภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยซึ่งใช้ในวัดบางแห่งแล้ว ก็จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวได้ แต่ควรจะสอบถามความเห็นของทางกระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว

๗. ความเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ

- ขอเสนอให้เพิ่มมาตรา ๑๗๒/๑ บทลงโทษฐานขัดขวางการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ดังนี้

“มาตรา ๑๗๒/๑ ผู้ใดต่อสู้หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท”

คำอธิบาย เทียบเคียงจาก พ.ร.บ.วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.๒๕๕๕ มาตรา ๑๓๕

- ควรพิจารณาประเด็นในลักษณะ ๑๐ กรณีเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ของทางราชการ หน่วยงานของรัฐ นอกเหนือจากความผิดในคดีอาญาแล้ว จะมีในส่วนของการดำเนินการทางวินัย และเจ้าพนักงาน แต่ละหน่วยงานด้วยจึงควรระบุในส่วนนี้ไว้ด้วย เพื่อให้มีการพิจารณาในทางอาญาและวินัย

- สำหรับข้าราชการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๗๖ และมาตรา ๑๗๗ เพื่อมิให้มีปัญหาการตีความใคร่อย่างไร ให้ยุบรวมมาเป็นมาตราเดียว แล้วพิจารณาว่าจะ ๓ เท่าหรือ ๒ เท่า

คำชี้แจง

ประเด็นที่มีผู้เสนอให้เพิ่มมาตรา ๑๗๒/๑ บทลงโทษฐานขัดขวางการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยเทียบเคียงจาก พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.๒๕๕๕ มาตรา ๑๓๕ นั้น เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๕ ได้กำหนดความผิดและบทลงโทษในกรณีดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะซึ่งสามารถปรับใช้ในเรื่องดังกล่าวได้อยู่แล้ว สำนักงาน ป.ป.ส. จึงเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดไว้

- สำหรับประเด็นที่ต้องการให้มีการกำหนดให้มีการดำเนินการทางอาญาและทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของทางราชการ หน่วยงานของรัฐผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่า หากข้าราชการหรือพนักงานของรัฐกระทำความผิดซึ่งมีอัตราโทษทางอาญาก็จะเป็นความผิดวินัยตามกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ๆ สังกัดอยู่แล้ว เช่น หากข้าราชการพลเรือนกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งมีความผิดที่มีโทษทางอาญา ก็จะเป็นความผิดวินัยตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ อยู่แล้ว สำนักงาน ป.ป.ส. จึงเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดไว้

ส่วนในกรณีที่มีผู้แสดงความคิดเห็น โดยเสนอให้รวม มาตรา ๑๗๖ และมาตรา ๑๗๗ ให้เป็นมาตราเดียวกันเพื่อมิให้มีปัญหาการตีความ แล้วพิจารณาว่าจะกำหนดให้เพิ่มโทษเท่าใดนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่าวัตถุประสงค์ของมาตรา ๑๗๖ และมาตรา ๑๗๗ นั้นมีความแตกต่างกันจึงเห็นว่าการกำหนดเป็นมาตรา ๑๗๖ และมาตรา ๑๗๗ มีความเหมาะสมแล้ว

๒.๑๗ ลักษณะ ๑๒ การบังคับโทษปรับ

(มาตรา ๑๘๒ - มาตรา ๑๘๓)

๑. มาตรา ๑๘๒

- มาตรา ๑๘๒ ให้เพิ่ม วรรคสาม ควรกำหนดมาตรการให้ผ่อนจ่ายค่าปรับได้ หรือมีเงินยืม สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการเปรียบเทียบปรับหรือประกันตัว โดยผู้มีเงินเสียค่าปรับได้ทำให้คดีเล็กน้อย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ผู้มีรายได้น้อยอาจถูกกักขังแทนค่าปรับ

คำชี้แจง

ในประเด็นเรื่องการผ่อนจ่ายค่าปรับ หรือผ่อนชำระค่าปรับนั้น หากกฎหมายกำหนดให้ศาล สามารถใช้ดุลพินิจในการผ่อนชำระค่าปรับ หรือกำหนดค่าปรับเป็นงวดได้ ก็จะเปิดโอกาสให้ผู้ต้องโทษปรับที่ไม่มี ทรัพย์สิน หรือมีทรัพย์สินแต่ไม่เพียงพอที่จะชำระค่าปรับได้ทั้งหมด ซึ่งไม่มีเจตนาหลีกเลี่ยงการชำระค่าปรับ สามารถยื่นคำร้องขอผ่อนชำระค่าปรับหรือขอชำระค่าปรับเป็นงวดได้ และถึงแม้ว่ารัฐจะไม่ได้ค่าปรับเป็นเงินก้อน จากผู้กระทำความผิดในคราวเดียว แต่ท้ายที่สุดเมื่อผู้ต้องโทษปรับผ่อนชำระค่าปรับครบถ้วน รัฐก็จะได้รับค่าปรับ เต็มตามจำนวนที่กำหนดในคำพิพากษา บรรลุดุลประสงคของการลงโทษที่มุ่งประสงคลงโทษในทางทรัพย์สิน ทั้งยังเป็น การส่งเสริมให้ผู้กระทำความผิดได้มีโอกาสสำนึกในความผิดของตน โดยพยายามขวนขวายหาทรัพย์สิน มาชำระค่าปรับให้ครบถ้วน และยังเป็นหนทางหนึ่งในการป้องกันการหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับโดยยอมที่จะถูก กักขังแทนค่าปรับ และในท้ายที่สุดรัฐยังจะได้รับประโยชน์ที่จะไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดินที่จะต้อง นำมาใช้ในการดำเนินการบังคับโทษปรับ รวมถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการกักขังแทนค่าปรับอีกด้วย แต่สิทธิ ในการขอผ่อนชำระค่าปรับนี้ไม่ควรจะมีการกำหนดในกลุ่มของ “ผู้ค้ำรายใหญ่” ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์ตัว จริงจากการลักลอบค้ายาเสพติด

สำหรับในประเด็นเรื่องเงินยืมสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการเปรียบเทียบปรับหรือประกันตัวนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่าเป็นหลักการที่ดี เพื่อให้โอกาสผู้ต้องหาหรือจำเลยมีโอกาสที่ได้รับการประกันตัวออกมา สามารถดำเนินการค้นหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนในกระบวนการยุติธรรม แต่ในประเด็นนี้นั้น ในปัจจุบันได้มีการตราพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมาตรา ๕ ได้กำหนดให้มีกองทุนยุติธรรม ซึ่งอยู่ภายในสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับใช้จ่าย เกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี การขอปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ดังนั้น ในประเด็นนี้ หากกำหนดให้มีเงินยืมสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการเปรียบเทียบปรับหรือประกันตัวนั้นก็อาจซ้ำซ้อนกับภารกิจ ของกองทุนยุติธรรมได้

ส่วนในประเด็นว่า ผู้มีเงินเสียค่าปรับได้ทำให้คดีเล็กน้อย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา แต่ผู้มีรายได้น้อยอาจถูกกักขังแทนค่าปรับนั้น การลงโทษปรับแก่จำเลยนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่า ประกอบกับประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๙ กำหนดว่า

“มาตรา ๑๔๙ ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดตามประมวลกฎหมายนี้ที่มีโทษจำคุกและปรับ ให้ศาลลงโทษจำคุกและปรับด้วยเสมอ โดยคำนึงถึงการลงโทษในทางทรัพย์สินเพื่อป้องปรามการกระทำความผิด ร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

ถ้าศาลเห็นว่า การกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งของผู้ใดเมื่อได้พิเคราะห์ถึงความร้ายแรงของ การกระทำความผิด ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดและพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว กรณีมีเหตุ อันสมควรเป็นการเฉพาะราย ศาลจะลงโทษจำคุกหรือปรับน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิด นั้นก็ได้”

ดังนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. จึงเห็นว่าบทบัญญัติในร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดฉบับนี้ เปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษปรับให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแล้ว

๒. มาตรา ๑๘๓

- มาตรา ๑๘๓ ไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือการให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการบังคับคดี เกรงว่าจะมีปัญหาในทางปฏิบัติ

- ควรกำหนดให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา เพื่อทำการบังคับคดี พนักงานอัยการควรมีหน้าที่ขอออกหมายบังคับคดีแล้วส่งหมายบังคับคดีให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. บังคับคดีต่อไป

- ควรให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ช่วยเหลือเจ้าพนักงานบังคับคดีในการบังคับคดี เพราะงานในสำนักงานบังคับคดีมีมากจะเป็นการช่วยกันทำงานให้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

- ควรกำหนดให้มีการแบ่งรายได้บางส่วนที่ได้จากการบังคับคดีโทษปรับให้ตกเป็นรายได้ของแผ่นดิน

คำชี้แจง

เนื่องจากในปัจจุบันประมวลกฎหมายอาญา ได้มีการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการบังคับโทษปรับทางอาญา โดยมีการเพิ่มเติมมาตรา ๒๔/๑ ซึ่งบัญญัติว่า

“มาตรา ๒๔/๑ ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่งให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อใช้ค่าปรับ

การบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้เจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้งและพนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการบังคับคดี และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจหน้าที่ยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับ และขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจากศาลหรือพนักงานอัยการ ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ดำเนินการบังคับคดี

การตรวจสอบหาทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับโดยพนักงานอัยการเพื่อการบังคับคดี ตามวรรคสองให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของอัยการสูงสุด

บทบัญญัติมาตรานี้ไม่กระทบต่อการที่ศาลจะมีคำสั่งตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง”

ประกอบกับได้มีการยกเลิกบทบัญญัติในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดี ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ ตามร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกับการบังคับโทษปรับตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา

ดังนั้น สำหรับประเด็นเรื่องที่ว่าไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือการให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการบังคับคดี เกรงว่าจะมีปัญหาในทางปฏิบัติ นั้น ในเรื่องนี้สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นด้วยที่จะต้องมีการกำหนดรายละเอียดการประสานความร่วมมือไว้ เพื่อให้การดำเนินการบรรลุล่วงวัตถุประสงค์ โดยนำไปกำหนดในกฎหมายลำดับรอง ซึ่งในเรื่องนี้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๔/๑ วรรคสาม กำหนดให้กำหนดเป็นข้อบังคับอัยการสูงสุด

สำหรับประเด็นที่เห็นว่า ควรกำหนดให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา เพื่อทำการบังคับคดี พนักงานอัยการควรมีหน้าที่ขอออกหมายบังคับคดีแล้วส่งหมายบังคับคดีให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. บังคับคดีต่อไปนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่า การที่ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดกำหนดให้ดำเนินการบังคับโทษปรับนั้นเป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญานั้นมีความเหมาะสมแล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการบังคับโทษปรับในคดีอาญาทุกประเภท มีการดำเนินการที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

สำหรับในประเด็นที่ว่าควรให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ช่วยเหลือเจ้าพนักงานบังคับคดีในการบังคับคดี เพราะงานในสำนักงานบังคับคดีมีมากจะเป็นการช่วยกันทำงานให้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้นนั้น เห็นว่าร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๘๓ กำหนดให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. อำนาจความสะดวกหรือให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการบังคับคดีด้วย ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ส. เห็นว่ามีการกำหนดไว้ตามกฎหมายแล้ว

สำหรับประเด็นที่เห็นว่า ควรกำหนดให้มีการแบ่งรายได้บางส่วนที่ได้จากการบังคับคดีโทษปรับให้ตกเป็นรายได้ของแผ่นดินนั้น เห็นว่าร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดได้กำหนดให้มี กองทุนป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งมีกรอบวัตถุประสงค์ของกองทุนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เพิ่มขึ้นจากวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

(๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และติดตามช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษา วิจัย ทดสอบ ทดลอง ฝึกอบรม หรือประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ฝึกอบรมหรือประชุม สัมมนาเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการให้บริการหรือจัดกิจกรรมอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ตลอดจนส่งเสริม พัฒนาผู้ติดยาเสพติด ผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู และผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้

(๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนช่วยเหลือหรือสนับสนุนการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ทั้งในประเทศและระดับต่างประเทศ

(๖) เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

(๗) กิจกรรมอื่นที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามประมวลกฎหมายนี้

ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเรื่องดังกล่าว สำนักงาน ป.ป.ส. จึงเห็นว่ายังคงมีความจำเป็นที่กองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด จะต้องมีงบประมาณเพื่อรองรับการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ซึ่งนอกจากจะเป็นเงินได้จากมาตรการริบทรัพย์แล้วยังกำหนดให้เงินได้จากการบังคับโทษปรับในคดียาเสพติดให้ตกเป็นของกองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด อันจะทำให้การดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามวัตถุประสงค์ของกองทุนเป็นไปตามวัตถุประสงค์

๓. ความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๓.๑ การแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓ และมาตรา ๔ เกี่ยวกับบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

- ไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นและให้เหตุผลคัดค้าน

๓.๒ การแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ยาเสพติด” “กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด” “ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” และ “เจ้าพนักงาน” ตามมาตรา ๕

- นิยามคำว่า “ยาเสพติด” คำว่า “ยาเสพติด” เป็นคำที่ใช้เพื่อสื่อความหมายหรือสร้างความเข้าใจในทางที่ผิด ๆ เป็นคำที่ใช้ตีตราบาปสำหรับคนที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงานเดียวกับ “ยาบ้า” ควรจะใช้เพียงคำว่า “ยาเสพติด” หรือ “สารเสพติด” น่าจะมีความเหมาะสมและถูกต้องมากกว่า

- นิยามคำว่า “ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” คำว่า “ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” อาจไม่สอดคล้องกับนิยามในร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดที่มีการแบ่งความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีทั้งความผิดร้ายแรงและความผิดทั่วไป

- นิยามคำว่า “เจ้าพนักงาน” ควรระบุนิยามคำว่า “เจ้าพนักงาน” ให้ชัดเจนว่าหมายถึงลูกจ้างด้วยหรือไม่ และระบุตำแหน่งให้ชัดเจน และควรปรับปรุงบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงาน” ให้สอดคล้องกับร่างกฎหมายฉบับอื่นที่มีการแก้ไข (ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....)

คำชี้แจง

นิยามคำว่า “ยาเสพติด”

ปัจจุบันพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕ ได้กำหนดบทนิยามของคำว่ายาเสพติดไว้ว่า “ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ มาตรา ๓ ได้ให้ความหมายของคำว่ายาเสพติดไว้ว่า “ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และสารระเหยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย ซึ่งในการปรับปรุงบทนิยามของคำว่า “ยาเสพติด” ตามร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ในครั้งนี้ เป็นการปรับปรุงบทนิยามให้มีความสอดคล้องกับร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด ที่ได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙ และพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓

นิยามคำว่า “ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด”

ปัจจุบันพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕ ได้กำหนดบทนิยามของคำว่าความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไว้ว่า “ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งคำว่ากฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดในกฎหมายฉบับเดียวกันนี้ได้มีการกำหนดบทนิยามไว้ ดังนี้ “กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษและกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ซึ่งในการปรับปรุงบทนิยามของคำว่า “ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” ตามร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ในครั้งนี้ เป็นการปรับปรุงบทนิยามให้มีความสอดคล้องกับร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด ที่ได้มีการยกเลิกพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙

ส่วนความเห็นที่เห็นว่าอาจไม่สอดคล้องกับนิยามในร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดที่มีการแบ่งความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีทั้งความผิดร้ายแรงและความผิดทั่วไปนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. เห็นด้วยกับประเด็นความคิดเห็นดังกล่าว ที่ควรปรับปรุงนิยามของคำว่าความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้สอดคล้องกับความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดในร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

นิยามคำว่า “เจ้าพนักงาน”

คำชี้แจง ปัจจุบันพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕ ได้กำหนดบทนิยามของคำว่าเจ้าพนักงานไว้ว่า “เจ้าพนักงาน” หมายความว่า เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา ซึ่งในการปรับปรุงบทนิยามของคำว่า “เจ้าพนักงาน” ตามร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญา พ.ศ. .... ในครั้งนี้ เป็นการปรับปรุงบทนิยามให้มีความสอดคล้องกับร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด ที่ได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ และสอดคล้องกับที่มีการกำหนดบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.” ในร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

๓.๓ การแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “กรรมการ ป.ป.ส.” “คณะกรรมการ ป.ป.ส.” “เลขาธิการ ป.ป.ส.” และ “เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.” ตามมาตรา ๕

นิยามคำว่า “กรรมการ ป.ป.ส.” “คณะกรรมการ ป.ป.ส.” “เลขาธิการ ป.ป.ส.” ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับร่างกฎหมายฉบับอื่นที่มีการแก้ไข (ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....)

คำชี้แจง การเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “กรรมการ ป.ป.ส.” “คณะกรรมการ ป.ป.ส.” “เลขาธิการ ป.ป.ส.” และ “เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.” ในร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญา พ.ศ. .... ในครั้งนี้เป็นการปรับปรุงพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญา พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้มีความสอดคล้องกับร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

๓.๔ การแก้ไขเพิ่มเติมการรักษาการ มาตรา ๖

- ไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นและให้เหตุผลคัดค้าน

๓.๕ การแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของกรรมการ ป.ป.ส. เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เพิ่มหมวด ๒/๑ มาตรา ๑๑/๑ ถึง มาตรา ๑๑/๗

๑. มาตรา ๑๑/๑

- มาตรา ๑๑/๑ การเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจค้นเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรฯ นั้น เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจการใช้ดุลยพินิจโดยไม่มีกรอบที่ชัดเจน และในอดีตมีการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในเรื่องนี้เกิดขึ้นมาแล้วมากมาย บางกรณีมีการกระทำโดยมิชอบหรือโดยทุจริตจึงควรกำหนดกรอบดุลยพินิจให้ชัดเจนไว้ในกฎหมาย มิใช่ไปกำหนดไว้ในระเบียบหรือประกาศอื่น ๆ

เพื่อความถูกต้องในการตรากฎหมาย นอกจากนั้นเพื่อเป็นการแสดงความบริสุทธิ์ของผู้ตรวจค้นควรจะต้องบัญญัติเพิ่มเติมให้ชัดเจนไว้ในกฎหมาย ๒ ประการที่สำคัญ คือ

๑. จะต้องแสดงตนพร้อมเอกสารที่ระบุชื่อ ตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ หน่วยงานที่สังกัด ที่เป็นปัจจุบันต่อผู้ครองครองเคหสถานนั้นทุกครั้ง มิใช่บัญญัติเพียงคำว่า แสดงเอกสารตามหมายนั้น ซึ่งไม่มีความชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจได้

๒. เมื่อมีการตรวจค้นเสร็จแล้วจะต้องมีการจัดทำบันทึกการตรวจค้นเป็นหนังสือ และบัญชีของกลางทรัพย์สินหรือของกลางที่มีการยึด และมอบสำเนาเอกสารดังกล่าวให้กับผู้ครอบครองเคหสถานนั้นไว้เป็นหลักฐานในการตรวจค้นด้วยทุกครั้ง เพื่อป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบซึ่งเกิดขึ้นเป็นประจำ โดยที่ผู้บังคับบัญชาหรือระบบที่มีอยู่เดิมไม่อาจควบคุมหรือตรวจสอบได้ ทำให้การแก้ไขปัญหาเสพติดล้มเหลวมาจนถึงทุกวันนี้

ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกของเจ้าพนักงานแต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น ควรจะให้ภาคประชาชนมีโอกาสและมีหลักฐานตรวจสอบการปฏิบัติงานที่มีชอบของเจ้าพนักงานด้วย

คำชี้แจง

มาตรา ๑๑/๑ เป็นบทบัญญัติที่นำมาหลักการมาจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ มาตรา ๑๔ ซึ่งในประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็นนั้น เป็นกรณีให้อำนาจเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในการเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจค้น ซึ่งในเรื่องนี้มีการกำหนดกรอบการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานที่ชัดเจนแล้วในกฎหมาย โดยกำหนดว่ากรณีที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. จะเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจค้นได้นั้น จะต้องเป็นกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่ามียาเสพติด หรือมีบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหลบซ่อนอยู่ หรือมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่เนื่องจากการเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้ บุคคลนั้นจะหลบหนีไป หรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม

อีกทั้งบทบัญญัติในร่างมาตรา ๑๑/๑ วรรคสอง ยังกำหนดว่าการใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง (๑) ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ค้นปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. กำหนด และแสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าค้น รายงานเหตุผล และผลการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป และบันทึกเหตุอันควรสงสัยตามสมควร และเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้เป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ครอบครองเคหสถานหรือสถานที่ค้น แต่ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ค้นส่งมอบสำเนานี้ให้แกผู้ครอบครองดังกล่าวในทันทีที่กระทำได้ และหากเป็นการเข้าค้นในเวลากลางคืนภายหลังพระอาทิตย์ตก เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นต้องเป็นข้าราชการพลเรือนตำแหน่งประเภทบริหาร ตำแหน่งประเภทอำนวยการ ตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการขึ้นไป ตำแหน่งประเภททั่วไประดับอาวุโสขึ้นไป หรือข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่สารวัตรหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือข้าราชการทหารตำแหน่งตั้งแต่ผู้บังคับกองร้อยหรือเทียบเท่าขึ้นไป ซึ่งจากบทบัญญัตินี้จะเห็นได้ว่ากฎหมายได้มีการกำหนดกรอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานไว้อย่างชัดเจนและรัดกุมแล้ว

ส่วนข้อเสนอเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องการแสดงความบริสุทธิ์ของผู้ตรวจค้นที่กำหนดให้จะต้องแสดงตนพร้อมเอกสารที่ระบุชื่อ ตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ หน่วยงานที่สังกัด ที่เป็นปัจจุบันต่อผู้ครองครองเคหสถานนั้นทุกครั้ง มิใช่บัญญัติเพียงคำว่า แสดงเอกสารมอบหมายนั้น ซึ่งไม่มีความชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจได้นั้น ขอชี้แจงว่า “เอกสารมอบหมาย” นั้น คือ บัตรประจำตัวเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งในบัตรประจำตัวเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. จะมีการระบุชื่อ ตำแหน่ง หน่วยงานที่สังกัด และระบุอำนาจหน้าที่

ซึ่งมีความชัดเจนอยู่แล้ว ส่วนที่ไม่กำหนดในกฎหมายนั้น เนื่องจากเป็นเพียงรายละเอียดของเอกสารมอบหมาย จึงควรที่จะกำหนดในกฎหมายลำดับรอง

ส่วนข้อเสนอที่ว่าเมื่อมีการตรวจค้นเสร็จแล้วจะต้องมีการจัดทำบันทึกการตรวจค้น เป็นหนังสือ และบัญชีของกลางทรัพย์สินหรือของกลางที่มีการยึด และมอบสำเนาเอกสารดังกล่าวให้กับผู้ครอบครองสถานนั้นไว้เป็นหลักฐานในการตรวจค้นด้วยทุกครั้ง เพื่อป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบนั้น ในเรื่องดังกล่าว เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชนเห็นด้วยที่จะต้องมีการกำหนดให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ต้องมีการจัดทำบันทึกการตรวจค้นเป็นหนังสือ และบัญชีของกลางทรัพย์สินหรือของกลางที่มีการยึด และมอบสำเนาเอกสารดังกล่าวให้กับผู้ครอบครองสถาน โดยกำหนดเป็นกฎหมายลำดับรอง

๒. มาตรา ๑๑/๒

- มาตรา ๑๑/๒ อำนาจของเจ้าพนักงานในการตรวจหาสารเสพติดในร่างกาย เป็นอำนาจที่มีการนำไปใช้ในทางที่ก่อให้เกิดการทุจริต เรียกรับผลประโยชน์ และนำไปใช้ในทางที่ผิดเป็นประจำ และในอดีตมิได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่กำหนดไว้ ผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลยไม่ตรวจสอบควบคุมให้ดำเนินการ โดยถูกต้องเป็นธรรม ดังนั้น อำนาจในการตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีสารเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ จึงควรกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ทางการแพทย์หรือสาธารณสุข เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการตรวจร่างกายหรือสารที่ออกมาจากร่างกายมนุษย์ ซึ่งจะทำให้ลดภารกิจของเจ้าพนักงานและมีการดำเนินที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตามแนวทางสากลที่ถือปฏิบัติกันทางอารยประเทศ และจะทำให้ลดความเดือดร้อน เสียหายของประชาชนอันเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่โดยมิชอบได้อีกทางหนึ่งด้วย

- ควรเพิ่มให้ พนักงานสาธารณสุข มีอำนาจตรวจหรือทดสอบบุคคลว่ามีสารเสพติดในร่างกายด้วย

คำชี้แจง

มาตรา ๑๑/๒ เป็นบทบัญญัติที่นำมาหลักการมาจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ มาตรา ๑๔ ทวิ ซึ่งเป็นการให้อำนาจเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในการตรวจหาสารเสพติดในร่างกาย ซึ่งบทบัญญัติในร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด กำหนดให้การเสพยาเสพติดเป็นความผิดที่มีอัตราโทษทางอาญา ดังนั้น เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีเครื่องมือทางกฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานในการตรวจพิสูจน์การเสพยาเสพติด เพื่อพิสูจน์ว่าบุคคลที่ต้องสงสัยเสพยาเสพติดหรือไม่ ซึ่งหากเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ไม่มีอำนาจดังกล่าว ก็จะไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดกำหนดได้ ซึ่งในการตรวจหรือทดสอบนั้นก็ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนกรณีที่ต้องการเพิ่มให้พนักงานสาธารณสุขมีอำนาจดังกล่าวด้วยนั้น พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นเรื่องการให้อำนาจแก่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. และพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวน การรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินคดี ซึ่งไม่ใช่บทบาทและอำนาจหน้าที่ของพนักงานสาธารณสุข

๓. มาตรา ๑๑/๓

- เสนอขอให้แก้ไขมาตรา ๑๑/๓ (๒) ดังนี้

“กรณีที่เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท ๔ หรือประเภท ๕ ... ให้พนักงานสอบสวนเจ้าหน้าที่ทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้”

เนื่องจากไม่ควรให้อำนาจเฉพาะพนักงานสอบสวนเป็นผู้มีดุลพินิจในการนำยาเสพติดเหล่านี้ เป็นผู้ใช้ประโยชน์เพียงฝ่ายเดียว

- เสนอขอให้แก้ไข มาตรา ๑๑/๓ (๓) ดังนี้

“(๓) ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ และสารระเหยหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องที่ยึดไว้ ให้สถานตรวจพิสูจน์ค้นพบบางงานสอบสวน ในกรณีที่ตัวอย่างหมดไปในการตรวจพิสูจน์ หรือกรณีตรวจไม่พบยาเสพติด”

ควรเพิ่มเติมสารระเหยด้วย และเนื่องจากกรณีมีตัวอย่างเหลือจากการตรวจพิสูจน์ เพื่อเก็บรักษา ยังจำเป็นต้องเก็บภาชนะหีบห่อกับตัวอย่าง และจากกรณีที่ตรวจสอบแล้วไม่พบยาเสพติดด้วย

คำชี้แจง

สำนักงาน ป.ป.ส. รับความเห็นดังกล่าวเพื่อนำไปพิจารณา ในการนี้ เนื่องจากการตรวจรับ การเก็บรักษา การนำไปใช้ประโยชน์ การทำลาย และการตรวจพิสูจน์ยาเสพติดให้โทษประเภท ๔ ประเภท ๕ และสารระเหย เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน มีดุลพินิจภายใต้กรอบตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง สาธารณสุขประกาศกำหนด ดังนั้น การให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจในการทำลายหรือใช้ประโยชน์นั้น เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจับ ยึด และตรวจพิสูจน์ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๗ การกำหนด บทบัญญัติดังกล่าวเป็นไปโดยถูกต้องตามระเบียบแล้ว สำนักงาน ป.ป.ส. จึงยังคงบทบัญญัตินี้ไว้ อย่างไรก็ดี เห็นควรนำเสนอประเด็นดังกล่าวต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป

๔. มาตรา ๑๑/๔

มาตรา ๑๑/๔ การขอให้บุคคลช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานควรกำหนดไว้ให้ ชัดเจนว่า ผู้ที่ได้รับการร้องขอ มีอำนาจช่วยการปฏิบัติหน้าที่เป็นครั้งคราวเท่าที่เจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่ตาม มาตรา ๑๑/๑ และ ๑๑/๒ อยู่เท่านั้นและในการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาที่ทำการช่วยเหลือ เพื่อป้องกันการปิดความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานเมื่อมีการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน หากมีการ ละเมิดสิทธิเสรีภาพหรือมีความเสียหายเกิดขึ้นแก่ประชาชน ซึ่งกรณีเช่นนี้เกิดขึ้นอยู่เสมอ

คำชี้แจง

มาตรา ๑๑/๔ เป็นบทบัญญัติที่นำมาหลักการมาจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ มาตรา ๑๔ ตีร ที่กำหนดให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. มีอำนาจขอให้ประชาชนช่วยเหลือการ ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจค้นและการตรวจหาสารเสพติดในร่างการตามมาตรา ๑๑/๑ และ ๑๑/๒ ได้ ซึ่งใน ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็นนั้นในเรื่องดังกล่าวนี้ ในการตรวจค้นหรือการตรวจหาสารเสพติดในร่างกาย นั้นจะต้องมีเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้รับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่อยู่ด้วย ส่วนการขอความช่วยเหลือจากบุคคลในการ ปฏิบัติหน้าที่นั้นจะต้องเป็นไปตามลำดับ ดังนี้

(๑) เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ

(๒) เจ้าพนักงาน ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ

(๓) บุคคลทั่วไป

และในการขอให้บุคคลช่วยเหลือดังกล่าว จะบังคับให้บุคคลใดช่วยเหลือโดยอาจเกิด อันตรายแก่บุคคลนั้นไม่ได้

๕. มาตรา ๑๑/๖

มาตรา ๑๑/๖ เกี่ยวกับอำนาจในการควบคุมตัวของเจ้าพนักงานที่บัญญัติไว้ให้สามารถ ควบคุมตัวผู้ถูกจับซึ่งกระทำความผิดร้ายแรงๆ ไว้ได้เป็นเวลาไม่เกินสามวันนั้น ควรจะบัญญัติเสียใหม่ให้เป็นไป ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งจะเป็นผลดีมากกว่าเพราะกำหนดไว้ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจ

พิเศษในลักษณะนี้ มิได้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานอย่างแท้จริงแต่ก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าและเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพอย่างรุนแรงดังที่เกิดขึ้นมาแล้วหลายครั้ง ประกอบกับหากนำตัวส่งพนักงานสอบสวน ก็มีได้ ทำให้การสืบสวนสอบสวนในอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานจะกระทำมิได้แต่อย่างใด การที่จะทำให้เกิดความสะดวกต่อการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานแต่เพียงด้านเดียว โดยไม่คำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เป็นภาระที่ขัดต่อหลักการสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง จึงเป็นสิ่งไม่ควรจะมากำหนดไว้

คำชี้แจง

มาตรา ๑๑/๖ เป็นบทบัญญัติที่นำมาหลักการมาจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ มาตรา ๑๕ ที่กำหนดให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. มีอำนาจควบคุมผู้ถูกจับตามมาตรา ๑๑/๑ (๓) ซึ่งกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดไว้เพื่อทำการสืบสวนสอบสวนได้เป็นเวลาไม่เกินสามวัน ซึ่งการใช้อำนาจดังกล่าวนี้มีการปรับปรุงหลักการจากเดิมที่ไม่ได้กำหนดประเภทของความผิด แต่ในร่างกฎหมายฉบับนี้มีการปรับปรุงโดยกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจไว้เพียงเฉพาะแต่ในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเท่านั้น เช่น การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย โดยไม่รวมถึงการเสพหรือการครอบครองเพื่อเสพ ซึ่งอำนาจดังกล่าวนี้เป็นเครื่องมือที่สำคัญของเจ้าพนักงานในการสืบสวนขยายผลไปยังผู้อยู่เบื้องหลังเครือข่ายการลักลอบค้ายาเสพติดเพื่อสืบสวนขยายผลให้เห็นถึงพฤติการณ์และเครือข่ายในการกระทำความผิดของขบวนการลักลอบค้ายาเสพติด

๖. มาตรา ๑๑/๗

- เนื่องจากมาตรา ๑๑/๗ การแจ้งข้อหาแก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๕ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ต้องได้รับอนุมัติจากเลขาธิการ ป.ป.ส. หรือผู้ที่เลขาธิการ ป.ป.ส. มอบหมายนั้น เห็นว่าจะเป็นการล่าช้าในการทำสำนวนสอบสวน เนื่องจากต้องใช้เวลาในการขออนุมัติ ซึ่งทำให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนมายังอัยการล่าช้า และหากเบื้องต้นไม่มีข้อหาตามมาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๕ แต่หากพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นความผิดตามมาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๕ พนักงานอัยการก็ต้องมีคำสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม โดยให้พนักงานสอบสวนไปขออนุมัติจากเลขาธิการ ป.ป.ส. ทำให้การพิจารณาคดีล่าช้า

คำชี้แจง

มาตรา ๑๑/๗ เป็นบทบัญญัติที่นำหลักการมาจากพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๔ ที่กำหนดให้การจับกุมหรือการแจ้งข้อหาสมคบกับผู้กระทำความผิดต้องได้รับอนุมัติจากเลขาธิการ ป.ป.ส. ก่อน ซึ่งเหตุผลและความจำเป็นที่กำหนดให้ต้องมีขออนุมัติจากเลขาธิการ ป.ป.ส. ก่อนนั้น เนื่องมาจากการดำเนินคดีในข้อหาสมคบ หรือข้อหาสนับสนุนช่วยเหลืออื่น มีความแตกต่างกับคดีความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดอื่น ๆ เช่น การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือครอบครอง ที่จะมียาเสพติดของกลางเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่การดำเนินคดีสมคบนั้นสามารถทำได้แม้ว่าจะไม่มียาเสพติดของกลางเลยก็ตาม เนื่องจากมาตรการสมคบเป็นมาตรการที่นำมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพราะยังไม่ต้องรอให้ถึงขั้นลงมือกระทำความผิด โดยหากมีการตกลงกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดก็สามารถดำเนินคดีได้แล้ว ซึ่งการพิสูจน์การกระทำความผิดดังกล่าวนี้ จะนำพยานหลักฐานที่ได้จากการสืบสวนสอบสวนก่อนและหลังการจับกุมที่เป็นพยานแวดล้อมกรณี (Circumstantial evidence) เช่น รายงานการสืบสวนถึงพฤติการณ์ในการกระทำความผิด ภาพถ่าย รายงานการใช้โทรศัพท์มือถือ หลักฐานการโอนเงิน หลักฐานการเข้าพักในโรงแรม คำขจัดทอของผู้ต้องหาที่ร่วมกระทำผิด ฯลฯ เหล่านี้ สามารถนำไปใช้แสดงต่อศาลเพื่อพิสูจน์เจตนาของจำเลยว่ามีข้อตกลงกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้ แม้ว่าในคดีนั้นจะไม่ได้มียาเสพติดของกลางเลยก็ตาม ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ใช้มาตรการสมคบ

ไปกลับแก่ประชาชนผู้บริสุทธิ์ รวมทั้งเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหา กฎหมายจึงได้กำหนดกลไกการดำเนินคดีความผิดฐานสมคบและสนับสนุนช่วยเหลือ โดยกำหนดให้การจับกุมหรือการแจ้งข้อหาสมคบหรือสนับสนุนช่วยเหลือกับผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับอนุมัติจากเลขาธิการ ป.ป.ส. ก่อน ซึ่งเงื่อนไขการอนุมัติจับกุมหรือแจ้งข้อหาของเลขาธิการ ป.ป.ส. นี้เป็นเงื่อนไขสำคัญ ซึ่งหากมิได้มีการขออนุมัติดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นการดำเนินคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ซึ่งที่ผ่านมาปรากฏข้อเท็จจริงว่า เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเสร็จแล้ว เมื่อคดีไปถึงพนักงานอัยการ หากพนักงานอัยการตรวจสำนวนแล้วมีความเห็นว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดฐานสมคบ แต่ในบางครั้งเป็นระยะเวลากระชั้นชิดที่จะครบกำหนดเวลาที่จะต้องฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล เนื่องจากครบกำหนดระยะเวลาที่ไม่อาจผิดฟ้องหรือฝากขังผู้ต้องหาได้อีกต่อไป ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดฉบับนี้จึงได้มีการเพิ่มเติมข้อยกเว้น โดยในกรณีที่พนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนเสร็จสิ้นและส่งสำนวนให้พนักงานอัยการแล้วหากพนักงานอัยการเห็นควรแจ้งข้อหาสมคบหรือสนับสนุนช่วยเหลือกับผู้กระทำความผิด ก็ให้พนักงานอัยการเป็นผู้อนุมัติให้แจ้งข้อหาเพื่อดำเนินคดีได้โดยไม่ต้องขออนุมัติเลขาธิการ ป.ป.ส. ซึ่งถือได้ว่าเป็นการกระจายอำนาจ (Decentralize) อย่างหนึ่ง ซึ่งจะทำให้สามารถลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ทำให้การดำเนินคดียาเสพติดมีความรวดเร็วและคล่องตัวมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ พนักงานอัยการในตำแหน่งหรือระดับใดจะเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการอนุมัติแจ้งข้อหาสมคบได้นั้น จะได้กำหนดในกฎกระทรวงต่อไป

ซึ่งร่างที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ไม่มีการกำหนดเรื่องการจับกุม เนื่องจากเห็นว่าเป็นขั้นตอนที่มีความซ้ำซ้อน เนื่องจากแม้ว่าจะได้รับอนุมัติจากเลขาธิการ ป.ป.ส. ให้จับกุมแล้ว ในขั้นตอนการปฏิบัติก็ต้องไปขอหมายจับต่อศาลอีก อันทำให้การดำเนินการมีความล่าช้าและถือว่ามีองค์กรที่ตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานในการจับกุมแล้วคือศาล

สำหรับประเด็นที่เห็นว่าจะเป็นการล่าช้าในการทำสำนวนสอบสวน เนื่องจากต้องใช้เวลาในการขออนุมัติ ซึ่งทำให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนมายังอัยการล่าช้า นั้น เนื่องจากการดำเนินคดีข้อหาสมคบหรือสนับสนุนช่วยเหลือ นั้น มีขึ้นเพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพราะยังไม่ต้องรอให้ถึงขั้นลงมือกระทำความผิด จึงต้องมีการกำหนดมาตรการป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ใช้มาตรการสมคบไปกลับแก่ประชาชนผู้บริสุทธิ์ รวมทั้งเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหา จึงได้กำหนดให้การแจ้งข้อกล่าวหาคดีสมคบจะต้องได้รับอนุมัติจากเลขาธิการ ป.ป.ส. ก่อน

ส่วนในประเด็นที่มีผู้แสดงความคิดเห็นว่า ในขั้นต้นหากพนักงานสอบสวนเบื้องต้นไม่มีข้อหาตามมาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๕ แต่หากพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นความผิดตามมาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๕ พนักงานอัยการก็ต้องมีคำสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม โดยให้พนักงานสอบสวนไปขออนุมัติจากเลขาธิการ ป.ป.ส. ทำให้การพิจารณาคดีล่าช้า นั้นอาจเป็นกรณีที่มีความเข้าใจคลาดเคลื่อน เนื่องจากกรณีดังกล่าวเป็นกรณีที่กรณีที่พนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีแล้ว ซึ่งร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ได้เพิ่ม มาตรา ๑๑/๗ แล้ว โดยกำหนดให้ ในกรณีที่พนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีแล้ว พนักงานอัยการเห็นควรแจ้งข้อหาแก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๒๓ หรือตามมาตรา ๑๒๕ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด เพิ่มเติม ให้พนักงานอัยการเป็นผู้อนุมัติให้แจ้งข้อหาเพื่อดำเนินคดีตามมาตรา

๓.๖ การแก้ไขเพิ่มเติมการแสดงตนของจำเลยต่อหน้าพนักงานศาล การยื่นขออนุญาตฎีกา และยื่นฎีกา (มาตรา ๑๕/๑ และมาตรา ๑๘/๑)

- ไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นและให้เหตุผลคัดค้าน

๓.๗ ยกเลิกการบังคับโทษปรับ (ยกเลิกหมวด ๕ การบังคับโทษปรับ มาตรา ๒๑)

- ควรมีโทษจำคุกและปรับคู่กัน เพื่อให้ดำเนินการยึดทรัพย์สินผู้กระทำความผิด จะได้เด็ดขาด
- ควรให้คงการกำหนดโทษในรูปแบบเดิมจะเหมาะสมกว่า

คำชี้แจง

เนื่องจากในปัจจุบันประมวลกฎหมายอาญา ได้มีการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการบังคับโทษปรับทางอาญา โดยมีการเพิ่มเติมมาตรา ๒๘/๑ ซึ่งบัญญัติว่า

“มาตรา ๒๘/๑ ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับ

การบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้เจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้งและพนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการบังคับคดี และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจหน้าที่ยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับ และขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจากศาลหรือพนักงานอัยการ ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ดำเนินการบังคับคดี

การตรวจสอบหาทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับโดยพนักงานอัยการเพื่อการบังคับคดีตามวรรคสองให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของอัยการสูงสุด

บทบัญญัติมาตรานี้ไม่กระทบต่อการที่ศาลจะมีคำสั่งตามมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง”

ดังนั้น การบังคับโทษปรับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงมีความซ้ำซ้อนกับที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘/๑ จึงเห็นควรยกเลิกบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการบังคับโทษปรับตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้มีการบังคับโทษปรับตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาแทน

๖. การนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

เนื่องจากร่างกฎหมายที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามอบหมายให้สำนักงาน ป.ป.ส. นำมาดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นในครั้งนี้เป็นร่างที่อยู่ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงาน ป.ป.ส. จะดำเนินการจัดทำสรุปประเด็นความคิดเห็นเพื่อส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณานำไปประกอบการจัดทำร่างกฎหมายตามขั้นตอนต่อไป

"การตราพระราชบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ"

"พระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่า ยี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรคสอง แต่ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวด้วยการเงินจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามวรรคสอง หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการ ตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้จ่ายเงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ หรือเงินตรา

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภาปฏิรูปแห่งชาตินั้น คณะรัฐมนตรีอาจขอรับไปพิจารณา ก่อนสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะรับหลักการก็ได้

การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้กระทำโดยวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา นี้ แต่การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้กระทำโดยคณะรัฐมนตรีหรือผู้รักษาการตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น"

(บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗, มาตรา ๑๔)